Futurolokiset ennakkoluulot

Tutumeemien kvalia

Marita Råman

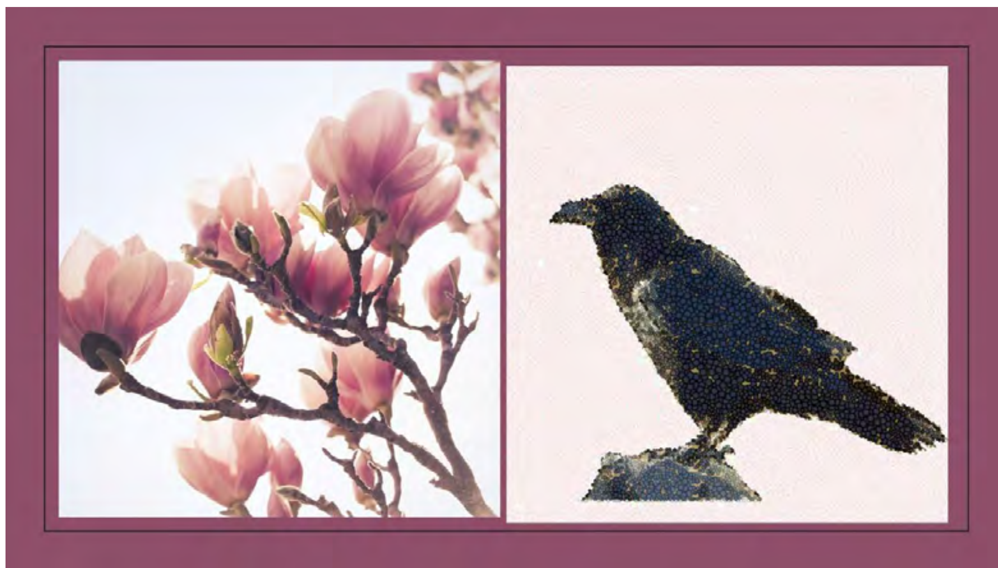
Kuvat, kansi ja taitto

Julkaisukanava: Verkkojulkaisu pdf, julkinen
Pysyväisosoite: Hiisiakatemia www.archive.org

ISBN 978-952-69245-1-9 (pdf)

Julkaistu Marraskuu 2019
Espoo, Finland

JOHDANTO

Tietohiput

Johdanto korpusmaisuuteen

Tutkimusprosessi jatkuu siitä mihin edellinen osa Myytti ja metodi jäi. Sehän päätyi oletukseen panamerikkalaisten myyttijuurten ulottuvuudesta Aasiaan ja sai työnimekseen prepanamerikkalainen myyttikaava. Puihin menneet jumalat saavat tässä osassa toisenlaisen allegorisen tulkinnan.

Koska tämä on jatko-osa Myytti ja metodi -aihelmaan, osin typologiaa on pyritty säilyttämään yhtenäisyyden vuoksi samana. Johdanto toimii teloksena, se kuvaa samanaikaisesti sekä tavoitetta että asian päätetasoa, pyrkimystä päämäärään. Kirjan sisältö on selitystä sanottuun näkökulmameemien avulla, jossa ennakkoluuloillakin on osuutta asiaan.

Korpusmaisuuden aihelma jatkuu tässä työssä kohti memetiikkaa ja semantiikka, ja koska ennakkoluulottomat kokeilut ovat luovuudelle välttämättömiä samoin kuin avoimelle kehitystyölle, on syytä arvioida voiko futurolokisia ennakkoluuloja tarkastella lainkaan. Toisaalta aiheessa syvällä olevat voivat olla fiksoituneita omiin näkökulmiinsa, lisäksi aiheen monimutkaisuus saattaa karkottaa ulkopuolista tutkimusta luotaan. Sekä tulevaisuus että ennakkoluulot voivat olla sattumanvaraisesti syntyviä ja vaikeasti tulkittavia kohteita.

Johdannoksi aiheeseen valitsin maailmankirjallisuuden klassikon Jane Austenin Ylpeys ja ennakkoluulo, johon olen tutustunut elokuvafilmatisoinnin ja blogikirjoitusten kautta sekä katselemalla netistä Prudentiaa koskevaa kuvakavalkadia. Ennakkoluulon asetelma hämmästyksekseni oli yhteensopiva prepanamerikkalaisen myyttikaavan kanssa.

Havainto viittaa megatekstuaalisuuteen, hyvän tarinan universaaliin rakenteeseen tai ehkä vielä syvemmin mielen kerrosten tapaan strukturoida merkitykset. Ihmismielellä on rajattomat mahdollisuudet muodostaa rakenteita kertomuksiinsa, havaintoihinsa ja tarkasteluihinsa,

mutta vaikuttaa siltä että vain tietyt harvat rakenteet ovat mieluisia, sopivaksi katsottuja, jotkut niistä erityisen hanakasti omaksuttuja kuten Austenin romaanin rakenne. Sama rakenne esiintyy myös Raamatun kertomuksissa ja tulevaisuustutkimuksen listoissa, kuten esitestaukset osoittivat.

Korpus ja semantiikka

Kun intuitio ja introspektio eivät riitä - riittävätkö korpuksetkaan? Miten korpuksia voi/pitäisi käyttää kielen kuvauksessa ja tutkimuksessa? - *Antti Arppe -*

Lainaus johdattaa valitsemaani korpusaihioon. Korpus sanana assosioituu merkitysavaruudessani, semiosfäärissäni rakennuskomplekseihin, struktuuriin, jäsentelyyn, ympäristö/kontekstirelaatioihin. Korkea rakennus voi peittää varjoonsa toisen, matalamman, mikä voi aiheuttaa ristiriitoja intressien mukaan. Yleensä korpus tunnetaan valittuna tekstikokoelmana, antologioina tai tutkittavina tekstikokonaisuuksina. Tämän vakiomääreen lisäksi olen käyttänyt korpusta merkityksessä ihmisruumis, tulkinta juontaa sanasta ”corps” tai ”corpora”, jonka johdannaisena voidaan pitää korporaatioita, yhdistyksiä, osakuntia, suuryrityksiä ja muita organisoituja tai muutoin organisoituneita juridisia henkilöitä, yhteisöjä, jotka koostuvat yksittäisten ihmisten ryhmistä. Korporaatioissa korostuu yksilö-yhteisö vuorovaikutuksen merkitys, rakennuksissa keho-ruumis-kosmos metaforat.

Arpen luento käsittelee korpuslingvistiikkaa, tämän tarkastelun ennakkoluuloton tavoite on soveltaa esitettyä luentoainesta semantiikkaa maalaisjärjellä sovellettuna. tavoitteen kirkastamiseksi muunnan ao. luentomonisteen aluksi omia tarkoitusperiäni varten DI Arpea mukaillen, jossa alkuun luvataan määrittää mitä ovat korpukset ja mitä korpuslingvistiikka. Kyseisen kurssin motivaationa ja tavoitteena on korpusten tarkastelu kielen tutkimuksessa, ja minkälaisia kysymyksiä kannattaa esittää korpuksille sekä miten korpuksia kannattaa tutkia ja mitä tulosten pohjalta voidaan sanoa ennakkoluuloista. Lähdekirjaksi monistesarja suosittelee John Sinclair:n kirjaa Corpus, concordance, collocation. (Korpus, yhteensopivuus, sijoitus 1991). Otsikon konesuomennos ontuu, koska sijoitus semanttisesti eronnee tarkoitteesta, ja viittaa liiaksi talouskieleen, urheilukielisessä merkityksessä meemikilpana sijoitus tosin täsmännee tarkoitteen kanssa, kun on kyse frekvenssistä ja sanan, käsitteen, termin yleisyydestä kielellisissä käytänteissä.

Robottien tulo tehostaa lingvistiikan sovelluksia ja ihmiskielten muuntoa digitaaliseksi ja ohjelmoitavaksi konekieleksi. Tässä mielessä korpusmaisuus on mallinnettua kielen imitaatiota, joka perustuu sääntöihin, mutta voi olla vielä pitkään kykenemätön ymmärtämään poikkeuksia ja vivahteita, muuntelua säännöstä, mikä on luovalle kielenkäytölle tyypillistä ja kuuluu semantiikan piiriin. Wittgenstein on aikana todennut, että kielemme on mielemme. Muodostamme käsityksemme kielessä tulkitsemiemme merkitysten avulla.

Luentomoniste on laadittu 1 opintoviikon arvoiseksi ja määrittää korpuksen lingvistiikan näkökulmasta tutkimuksen kannalta edustavaksi otoksi/kokoelmaksi, niin että saadaan luotettava tietoa mm. frekvensseistä, rakennehahmoista ja esiintymisassosiaatioista. Toisin sanoen esiintyvyydestä, luokitteluista ja relaatioista. Mielenkiintoinen on määritelmä, jossa määritetään korpus tekstikokoelmaksi aineistosta, jota on kätevästi saatavilla. Viime mainittu määritelmä sopii ainakin tähän tutu-ennakkoluuloja peilaavaan työhön, jossa on otettu

tutkimuksen lähtökohdaksi kätevästi saatavilla ollut otos kotikirjastosta. Niin menetellen korpukseksi valikoitui yhteensä 18 teosta perusaineistoksi ja seitsemän (7) kirjaa teoreettista pohdintaa varten. Tutkimusote on kvalitatiivinen, sanaa kvalia myöten vahvalla luovalla otteella varustettuna. Määrät eivät luokitteluissa jyllää eivätkä jyrää, vaikuttavuus kylläkin.

Luentosarjassa pohditaan miksi käyttää korpuksia? Vastaukseksi Arppe esittää hyödyt: 1) avoimuus tulosten objektiiviselle verifikaatiolle, 2) todellinen kielenkäyttö todentuu, 3) aineistosta voidaan nähdä frekvenssit luotettavammin kuin introspektiossa "mutu-menetelmällä. 4) Data mahdollistaa aineistojen tehokkaan analysoinnin. Analysointiin tarvitaan luokitteluja, kielikorpuksen luokitteluita kuten muitakin on lukuisia erilaisia, Arpen lista sisältää luokittelut iän, rekisterin (tekstityypin), saatavuuden, ja yksi/konekielisyyden mukaan. Oman tutkimusotteeni kannalta tutuimmalta luokittelulta vaikuttaa historiallinen variaatio ja maantieteellinen variaatio so. murrevariaatio. Puhutaan myyttivariaatioista.

Aiheeni kohdistuu tavallaan korpusvariaatioihin metatasolla korpusmaisuutena eli analogioina tai isotopioina eri korpus-käsitysten suhteen. Maantieteelliseen ja historialliseen jaon näen kronototooppina Bahtinin tapaan ja/tai spatiotemporaalisuutena Lotmanin tapaan. Niin murteet kuin myytitkin varioivat ajan myötä ja paikallisesti. Ikä on sekin aikaan liittyvä, mutta ei silti kuulu tässä jaossa kronotoopiseen ryhmään, sen sijaan ikä vaikuttaa aktorikvaliteettiin, kiinnostuksiin ja käsityskyvyn yksilöllisellä tasolla.

Tekstityyppiin/rekistereihin pohjautuvat tekstit esim. fiktiivisinä ja ei-fiktiivisinä kirjoitetut ovat lähinnä motiivirealiteetteja, eli tarkoitusperä vaikuttaa tekstiin. Omassa valinnassani on tietokirjat rekisteri, johon kuuluu työryhmien tekemiä käsikirjamaisia hakuteoksia ja oppikirjoiksi tarkoitettuja kirjoja, toisaalta mukana on näkemyksellistä liikkeenjohtokirjallisuutta tai tutkimusartikkeleista koostuvia tietokirjoja. Tietokirjat pyrkivät reaalisuuden, totuudenmukaisuuden laadukkuuteen, kun taas tulkinnalliset teokset sallivat enemmän mielikuvitusta, näkemystä ja vapaamman jäsentelyn.

Korpuspohjainen kielentutkimus tänään?

- Puheentutkimus
- Leksikografia
- Kielioppi/syntaksi
- Semantiikka
- Pragmatiikka
- Sosiolingvistiikka
- Stilistiikka
- Kielenopetus
- Historiallinen kielitiede
- Murretutkimus
- Psykolingvistiikka
- Kulttuurintutkimus
- Sosiopsykologia

Kuvio. A. Arpen luentomoniste 2004

Avantgardistinen ja surrealistinen meemitulkintani sisältää yhtymäkohdan kielentutkimukseen kahdella tapaa. Toisaalta duratiivisena tapahtumana ja toisaalta sijapäätteinä, sekä rinnastuu yllä olevassa diassa lähinnä semantiikkaan, sosiolingvistiikkaan, kulttuurintutkimukseen sekä pragmatiikkaan. Lisäapuna käytetään idiomeja, sananparsia ja interjektioita. Kun sanotaan – Ele on kieli – on kyse fyysisestä korpuksesta, kinestesiasta, keho-ruumiillisuudesta viestinnässä. Tiettävästi elekielesssäkin on murteita ja kansallisia eroja, italialaiset tunnetaan elehtivänä kansana.

Kun sanotaan – olipa luokaton vitsi – niin se liittyy tekstikorpukseen ja komiikkaan, jolle voisi antaa määreitä sutkaus, letkaus, latteus. Sanotulla on tekstinä syvä yhteys keho-ruumiillisuuteen psykososiaalisen ilmiönä, tiedostamisena ja tunteina. Arkkitehtuurissa ja taiteessa tunnetaan ihmisruumiin suhteet osana kosmista rakennetta suhdelukuina, joka heijastuu jatkumolla keho-asumus-kosmos. Kehollisuus kuvittelee ja toteuttaa maailmat,

arvomaailman ja ympäristön, luo käsitteet, tekstit, uusintaa korpuksia fyysisesti ja mentaalisesti sikäli kuin pystyy. Universumi on ehkä ainiaan kokonaisuutena ihmisen ulottumattomissa, ääretöntä ei voi saavuttaa riippumatta siitä, mitä ihminen kykenee saavuttamaan tulevaisuudessa.

Arppe toteaa kvalitatiivisen, laadullisen tutkimuksen voivan edeltää kvantitatiivista. Ensin on muodostettava intuitiivinen yleiskuva ilmiöstä ja aineistosta ja kategoriat identifioitava. Tässä tuo identifiointi on tehty latinaan perustuvin filosofian termein, jotka on haettu Sirkka Heinosen julkaisusta. Tutkimusote tässä työssä on lähinnä eksploratiivinen eli tutkiva, hypoteeseja muodostava, jossa valittu korpus toimii referenssinä sanottuun. Toisaalta mukana on myös testaavaa ote, koska tarkoituksena on määrittää ennakkoluulottomuutta. Sitä ei pysty arvioimaan, ellei ole selvää ennakkoluulojen lajeista.

Tutkimuksen rakenne on edennyt mallikelpoisesti. Ensin on valittu korpus, joka on luokiteltu kolmen maailman ryhmään ja muodostettu kategoriat, joilla tarkastelua tehdään, kun hypoteesina on ollut ennakkoluuloisuus futurologien keskuudessa. Alkuoletuksiin on kuulunut, että kaiken laatuisia arvostelmia ja ennakkokäsityksi on, mutta vaikea sanoa mitä ne ovat, koska aiempaa tutkimusta ei aiheesta ole. Hypoteesi perustuu näin ollen omaan intuitioon.

Ankkuroituminen on tehty valitun teoreettispopulaarin taustakirjallisuuden avulla metatasolla. Esiprosessina ennen tutkimus- ja kirjoittamisprosessia on toiminut prepanamerikkalaisen kaavan kehittely ja testausprosessi. Myytti ja metodi -kirjassa mainittu tukiprosessi on tässä työssä vaihtunut testausprosessiksi.

Testausprosessi on kohdistunut esitestaukseen valitun tutkimusaiheen epämääräisyyden vuoksi, mikä aiheutti myös ohjausryhmälle vaikeuksia ymmärtää tavoitteen asettelu, joka pitkälle pysyi avoimena kysymyksenä. Selvää oli vain pyrkimys semanttis-funktionaaliseen tarkasteluun. Menetelmällisesti korpuksen käsittelyn testaamiseen sopivat annotointi: kommentti, glossa ja lemma, eli lisätiedot ja selitykset viitteinä ja marginaalihuomautuksina. Korpusmaisuutta tutkailtiin testausvaiheessa tekstuaalitieteellisesti. Annotointi kohdistuu ensisijaisesti sijamuotoihin, semantiikkaan, diskurssiin, ongelmakohtiin.

Esitestaus on tehty taulukoimalla otsikot ja luokittelemalla ne hypoteettisella termijaolla. Tavoitteena on ollut selvittää ennakkoluulon ja erityisesti ennakkoluulottomuuden käsittelyä korpuksessa. Luetun perusteella hahmottui ja tarkentui ennakkoluuloisuus-akseli arvottamisena. Kirjoittamisprosessin myötä loppuvaiheen testauksessa on käytetty valittujen eDelfoi-kyselyjen ei-toivottavina piirteinä esiintyviä väitteitä. Tämä siksi, että jokainen kysely

heijastaa tekijänsä omia ennakko-oletuksia, jossa voi olla jostain näkökulmasta nähtynä mukana myös ennakkoluuloja. Valittujen kyselyjen perusteella muodostunutta näkökulmaa vasten on tehty vertailu korpusaineistossa esitettyyn.

EKSPLORATIIVINEN TUTKIMUS
räjäyttää tajuntasi

Tähän asti päästyäsi Sinulle on selvinnyt monia seikkoja aihioidusta näkökulmakirjosta. Explosion "räjähdys" Juri Lotmanin kulttuurisemioottinen termi. Eksploratiivinen tutkimus voi tapahtua kirjoituspöytätutkimuksena, esimerkiksi kirjallisuuskatsauksena tai aiemmin kerätyn datan tutkimisena. Siinä voidaan käyttää välineenä kohderyhmän jäsenten tai avainhenkilöiden kanssa käytyjä epämuodollisia keskusteluja sekä myös pureutuvampia menetelmiä kuten tapaustutkimuksia. Nämä määreet täyttyvät tässä työssä Delfoi-työpajoina, valittuna kotikirjastokorpuksena sekä eDelfoi mitigaatiokyselyn analyysinä. Räjähdystä lotmaniaaniseen tyyliin edustaa avantgardistinen ote surrealistisin silmälasein.

...

Eksploratiivisessa tutkimuksessa käsitteitä ei välttämättä pystytä määrittelemään aikaisessa vaiheessa tutkimusta. Tutkimuksen kulkua voidaan hahmotella tiedon kertymistä kuvaavana, jossa samaa aihetta kierretään monta kierrosta spiraalimaisesti.

Eksploratiivinen tutkimus soveltuu tilanteisiin, joissa on tarkoitus tutustua ilmiöön tai saada siihen uusia näkökulmia tutkimustehtävän tai hypoteesien täsmällisempää muotoilemista varten. Eksploratiivinen tutkimus tuottaa tutkijalle kokemusta, joka auttaa varsinaisen tutkimuksen muotoilua.

– Wikipedia -

Kvaliteetti

Poion on termi, joka on nimitys Aristoteleen filosofiselle kategorialla, joka kuvaa jonkin olion ominaisuutta tai laatua. Luonnehdintaan käytetään laatusanoja (adjektiiveja) tai attribuutteja, jotka voivat esiintyä määrittävinä sanoina tai ilmaisuina sekä tunnuskuvina mm. taiteessa jonkin henkilön tai allegorisen käsitteen tunnukseksi ja identifioimiseksi. Kansanrunoudessa samankaltaista yksilön luonnehdintaa nimitetään epiteetiksi, myös embleemillä on jossain määrin ominaisuuksiin viittaavia ominaisuuksia erityistilanteissa. Embleemil on kuvaesitystä, jossa on symbolinen merkitys, ja joka voi olla metaforinen kuva jostain käsitteestä, moraalisesta totuudesta tai se voi olla allegoria. Embleemejä liitetään myös ylhäisön tunnuksiksi, kuninkailla ja pyhimyksillä on embleeminsä. Mottona tunnettu osa embleemiä esiintyy joko sanana tai tunnuslauseena, nykymuodossaan iskulauseet ovat embleemisiä, ja julisteet sloganeineen emblemetiikan jatketta. Moraaliset ominaisuudet ovat embleemien ala.

Alun perin kvaliteetit ymmärrettiin logiikan piiriin kuuluvaksi, mutta myöhemmin termi on siirtynyt myös metafysiikan käyttöön. Aristoteleen lisäksi kvaliteetin käsitettä on kehittänyt mm. John Locke, joka erotti toisistaan primaariset ja sekundaariset kvaliteetit. Primaarisia kvaliteetteja ovat ulottuvuus, koko, lukumäärä, muoto, liikkuvuus jne. Nämä ominaisuudet kuuluvat aineellisille materiaalisille olioille, kun taas sekundaariset ominaisuudet ovat objektiin liittyviä ominaisuuksia esimerkiksi maku, haju ja väri. Siten meemi, jota kutsutaan koloreemiksi on sekundaarinen kvaliteetti, joka voidaan kokea ja määrittää toisistaan monin tavoin poikkeavalla tavalla.

226 EMBLEMA

AMOR ELEGANTIÆ PATER.

MORALE.

Claud.

Aſperius nihil eſt humili, cum ſurgit in altum.

Senec.

Fortuna nimis quem fovet, ſtultum facit.

SACRVM.

2 Corinth. 5, 17.

SI quis ſit in Chriſto, nova ſit creatura, vetera tranſierunt, ecce! nova facta ſunt omnia.

Epheſ. 4, 22.

DEſpouillez le viil homme, quant à la converſation precedente, & ſoyez renouvellés en l' eſprit, reveſtus du nouvel homme.

Kvaliteetti viittaa ominaisuuksien lisäksi laatuun, luntio viittaa erityisesti luonteen laatuun tai jonkin paikan henkeen, paikan jossa sattuu ja tapahtuu samankaltaisia sattumuksia toistuvasti. Kvalia viittaa ennen kaikkea johonkin kokemukseen, kvaliteetti ominaisuuteen, molemmat voidaan ymmärtää liittyväksi laadullisiin ominaisuuksiin. Locke määritti kvaliteetille kaksi pääluokkaa, sekundaarisen ja

primäärisen. Voitaisiin ajatella niinkin, että 1) ominais(uus)laatu (ominaisuus) on ensisijaisesti adjektiivein ja attribuutein kuvattu, kun taas kokemuslaatua (kokemusta) kuvataan substantiivein.

VÄRIEN NÄKEMINEN
Kaikki voivat nauttia

Kvalia määritellään toisaalta kokemukseksi, ja kokemuksena koloreemin näkee myös kuvataiteilija Samuli Råman, joka sähköpostivastauksessaan toteaa:

Värien näkeminen on subjektiivinen kokemus. Jokaisella se on omansalainen , vaikkakin usein samanlainen. Eri värit rauhoittavat ja aktivoivat. Punainen aktivoi ja sininen rauhoittaa. Tämä ei ole ainoastaan opittua assosiaatiota, vaan värin ominaisvaikutus. Esimerkiksi kukkien valinnassa voi ottaa asian huomioon. Sininen rauhoittaa , punainen aktivoi sekä fysiologisella että tulkin-nallisella tasolla. Näkyvän maailman takana olevat värit ovat kiehtova ajatusleikki, jossa sanotaan olevan liilaa ja kultaista muun muassa. Niin sanotusti sielun silmillä nähden sielun värien näkeminen. Tai sitten voidaan lähestyä asiaa tieteellisesti avaruuden aallonpituuksina.

Värit suunnittelukäytössä on oltava selvästi erottuvia. Informaatiokäytössä suositaan musta-valkoista tai harmaasävyjä. Mainoskäytössä värien taas tulee herättää tunteita.

Värit ravintona. On teoria, jonka mukaan syötävien ruoka-aineiden väri määrittää sen millaisia ravintoaineita niistä saa, ja että erilaiset värit tukevat eri elinten toimintaa. Katsottuna tai visualisoituna hengitettäessä, keskittymisenä värikokemukseen, ei väriin.

Jokainen näkee värin omalla tavallaan, ja väriterapeuttisesti tärkeää on juuri kokemus väristä. Esimerkiksi punavihervärisokeuden väitetään johtuvan ajatusmalleista.

Lyhyesti:
- Värit tuovat tunteita, harmaa on objektiivinen
- värillä on vastaväri , joka tehostaa sitä
- on myös värejä, jotka useimmille eivät näy,
ns. avaruudellisia värejä ja aurävärejä
- keskittyminen värikokemukseen, ei väriin
- chakrat , tunteet
- merkitykset ja vaikutukset
- aallonpituudet ja avaruus

Värit ovat jotain muodon ja värähtelymaailman välissä, väreistä lähes kaikki voivat nauttia.
– Samuli Råman -

Yllä kerrottu mainitsee ennakkoluulottomasti kvaliana chakrat, energiapyörteet, jotka normaalitieteen meemistön kannalta ovat lähempänä new age -ajattelua kuin tiedettä, vaikkakin väitteillä on vanha perinteinen henkinen tai uskomuksellinen näkökulma ja sen mukainen kokemusperusta. Chakrat eivät ole vain koloreemeja, sen lisäksi ne voidaan luokitella tarkasteltavaan näkökulma- & humpuukimeemistöön. Riippuen kulttuuritaustasta, henkilökohtaisesta arvomaailmasta so. moraalikoodistosta ja sen mukaisesta näkökulmasta chakrat ovat joko todesta otettavia ihmisolemuksen toiminnallisia kohtia, tai sitten kyseessä

on artefaktinen, luotu kokonaisuus, jonka jotkut valitsevat uskomusjärjestelmäänsä oman luntionsa (taipumuksensa, hengenheimolaisuuden) mukaan. Kokemusten lisäksi ihmisillä on kohtalonsa ja taipumuksensa.

Esimerkiksi: 1) Lattia on märkä. Sekundäärinen kvaliteetti. 2) Märkätilan lattia on betonista. Primäärinen kvaliteetti. Kumpikin väite on lähinnä asiallinen, toteava eikä siihen juuri liity tunnetta, paitsi poikkeustapauksissa. Sen sijaan märän lattian kokemuksellinen tunnepuoli korostuu, jos kosteus on tuottanut hometalon. Kokemuksena kvaliteetti on siten yleensä sekundaarista, kvaliaa, kun taas primäärinen kvaliteetti, määrittää tuotteen laadullisia ominaisuuksia.

Attribuuttilajeja ovat a) määrite, jotakin luonnehtiva tai rajaava (määrittävä) sana tai ilmaisu tai b) lauseenjäsen, joka tarkentaa, millainen substantiivi on tai mitä ominaisuuksia siihen liittyy. Taidehistoriassa se on c) tunnuskuva, esine tai käsite, joka liitetään henkilön tai allegorisen käsitteen yhteyteen tunnisteesi

Kvalia kokemuksena

Tämän korpusmaisuus II osion tukirankana on alussa määritetty 18 kirjan rypäs seitsemine taustakirjoineen. Yksi luettavista kirjoista on Harvard Business Schoolin professorin Badaraccon teos. Kun kirjan anti kiteytetään sisällysluettelon perusteella, ja sijoitetaan sisältöotsikot luokittelusapluunaan, saadaan intuitiivisesti seuraava jako aikaan.

	Arthur Miller: Kauppamatkustajan kuolema	
fatum	Chinua Achebe: Things Fall Apart	9
natura	Luonnearviointi	
pneuma	Ovatko roolimallini ravistelevia?	
pneuma	Välitänkö todella? F.Scot Fitzgerald: Viimeinen ruhtinas	
prudentia	Miten hyvin yhdistän periaatteet ja käytännön? Robert Bolt: A Man for All Seasons	
prudentia	Olenko valmis ottamaan vastuun? Joseph Conrad: ”Salainen hyttitover”	
prudentia	Pystynkö vastustamaan menestyksen imua? Louis Auchincloss: I come as a Thief	
ratio	Alle Gurganus: ”Blessed Assurance”	
ratio	Mikä on järkevää pohdintaa? Sofokles: Antigone	
ratio	Onko minulla hyvä unelma?	
ratio	Pääroolissa johtaja kaunokirjallisuuden näkökulmia johtamiseen	

Jaossa korostuu prudentia, jonka johdannainen liikkeenjohtokonsultaatioissa tunnetaan myös nimellä hyvejohtaminen. Tarinat kertovat omaa karua kieltään mm. aiheesta, jota kutsutaan idioomilla – Luonne on kohtalo, jääräpäisyys voi viedä tuhoon. Ihminen on luonnostaan mitä on, itsetuntemusta saattaa puuttua. Henkiset arvot ja hyvät esikuvat voivat auttaa. Rationaalisuus on johtajuutta harkintana ja järkevyytenä.

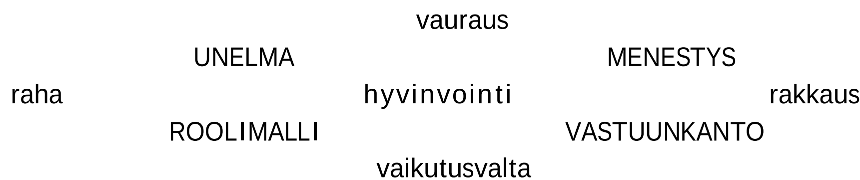
Mikä on sitten Badaraccon tarkkaan harkitun kirjan syvärakenne? Voiko se auttaa selvittämään kirjan laatuarvoa tai arvomaailmaa, sen moraalikoodia? Voi, jos unohdetaan stereotypiat ja ennakko-oletukset ja samalla ennakkoluulot toiseutta ja toisenlaista näkökulmaa kohtaan, toisin sanoen tekijän kvaliaa kohtaan.

Kvaliaa voitaisiin ajatella mielevyyden majana, jossa tertiaali ja kvartaali kohtaavat. Stereotyyppisesti välivuosikatsaukset tehdään 3 kuukauden välein ja puhutaan kvartaalitaloudesta, mutta yhtä luontevaa olisi puhua tertiaalitaloudesta, eli kevät- ja

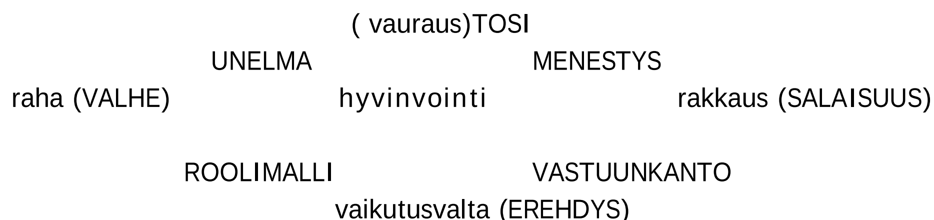
syyskaudesta, jonka keskeyttää lomakausi, kulttuurinen liminaalitila, kesä ja kärpäset. Tällä tavoin ajatellen voitaneen sanoa, että tertiaali = kvartaali = vuosikertomus. Badaraccon teksti antaa hyvän alustan, koska sisältö määrittyy yhdeksän otsikon kautta.

Badaraccon kvalia
1. unelma
2. moraalikoodisto
3. roolimalli
4. välittäminen
5. vastuunkanto
6. menestyshuuma
7. periaatteellisuus
8. pohdinta
9. luonnearviot.

Esiymmärrystä voi rakentaa tässä kulttuurianalyysin avulla.

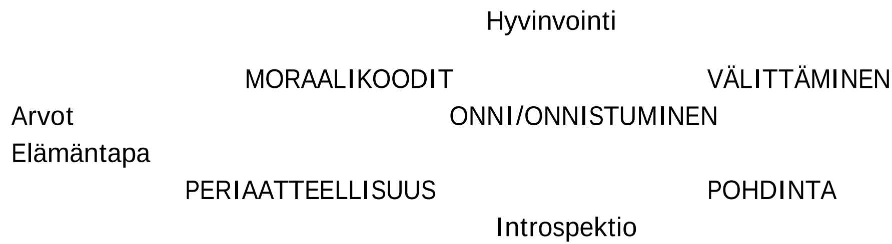

Tässä alkuasetelmassa on aihioitu asetelmaa hieman asioiden edellä. Jotta kuviota voisi tulkita tai arvioida sen kvalia, on avattava hieman rakenteen muodostuksen saloja, jotka perustuvat semioottisen neliön veridiktorisuuteen, olla-näyttää totuussuhteeseen, jossa totuus muodostuu olemisen ja näyttämisen modaliteettien yhtenevyydestä, jokin on sitä mitä ilmenee, totta. On totta, että monet unelmoivat ja haaveilevat vauraudesta, mikä on monelle menestyksen perusmittari. Unelmista voi menestyksen myötä tulla totta.

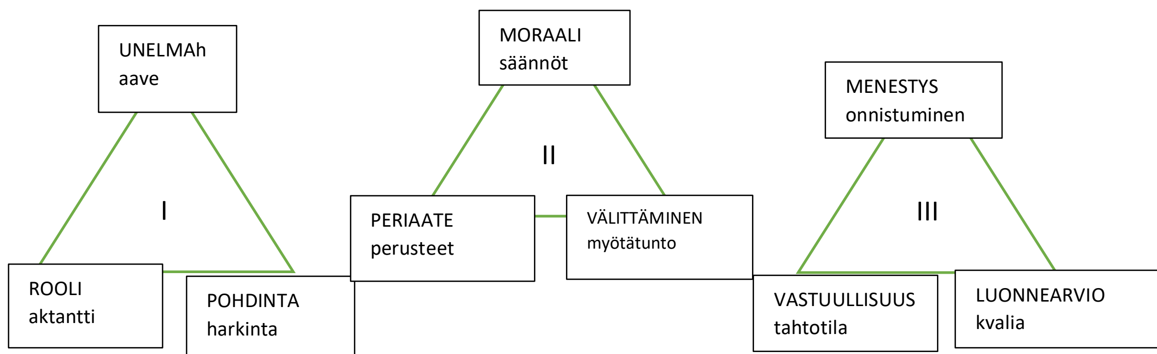

Toinen veridiktorisuuden elementti koskee valhetta, kun jokin ei olekaan sitä miltä vaikuttaa tai näyttää. Itsepetos on yleinen pettämisen muoto, rikokset ihmisyyttä vastaan peitellään valhein ja kuten sananlasku sen ilmaisee: Moni kakku päältä kaunis, vallan silkkoa sisältä. Rahanahneus voi tuhota rakkauden, väärät päämäärät voivat johdattaa itserakkauteen tai itseinhoon. Rakkaus edustaa totuutta, joka ei ole ilmeinen, vaikkakin ihminen siihen tahtoo uskoa. Rakkaus on mysteeri, suuri salaisuus ja arvoitus. Vaikutusvalta edustaa kuviossa ei-totta, filosofeille epätotta kategoriaa, jonkinlaista vastakohtaa vauraudelle, joka tässä tulkinnassa edustaa tositarkoituksella tahtomista. Koko Badaraccon kirja keskittyy kaunokirjallisten tapauskertomusten osalta tähän kenttään, jossa roolimallit, vastuunkanto ja vaikutusvalta nivoutuvat yhdeksi vyyhdeksi, monesti tuhoon vieväksi. Tavoitteet valuvat hiekkaan, unelmista ei tule totta, erehdykset ja virheratkaisut ovat murentaneet uskottavuuden ja vaikutusvallan. Onnistuminen ja hyvinvointi tulevat vain onnistuneesti tasapainottelemalla ristipaineiden aallokossa.

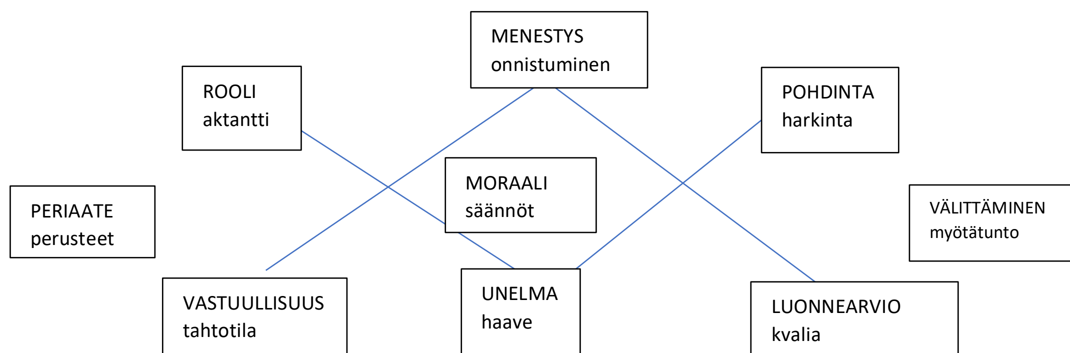
Mutta ei tässä kaikki. Täyden kuvan saamiseksi on luotava toinen neliö palimpsestina edelliseen.

Saatu tulkintakudos voidaan kutoa toisinkin, kolmioina, kolmen tason tai maailman kokonaisuutena, kvaliakudoksena, jossa ihminen joutuu pohtimaan tekemistensä ehtoja ja tavoitteita, frommilaisittain ollako vai omistaa. Kvalia on siten ontologinen kysymys, jossa omaksi koettu kvalifioidaan, tutaan ja punnitaan.

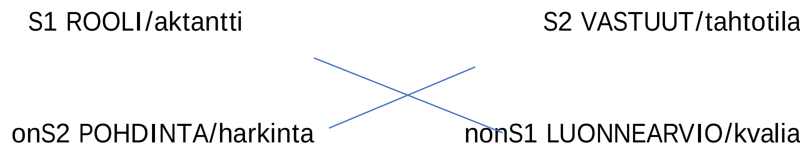

Tämän pyörittelyn antia voi testata palauttamalla saatu prepanamerikkalaiseksi kaavaksi, jolloin x1, xo, x2 asettuvat samalle viivalle.

Kuvio.
Badaracco on liikkeenjohtoetiikan professori, joten keskeistekijäksi kuviossa muodostuukin moraali, joten pyörittelyn voi ounastella osuneen oikeaan.

Sisältö on luonteeltaan struktuuri, jäsentely aiheesta, onnistuneimmillaan kurinalainen ja kestävä tukirakenne tarinalle. Voi sisältöanalyysiä näinkin tehdä. Saatua esitestiä ja sen totuus- tai tulkinta-arvoa voi nyt testata palauttamalla saatu kuvio neliöksi, kun kolmiot liutetaan vinoneilömuodostelmaan syntyy vaakatason kulmiin aito semioottinen neliö Claude Lévi-Straussin esittämään tapaan.

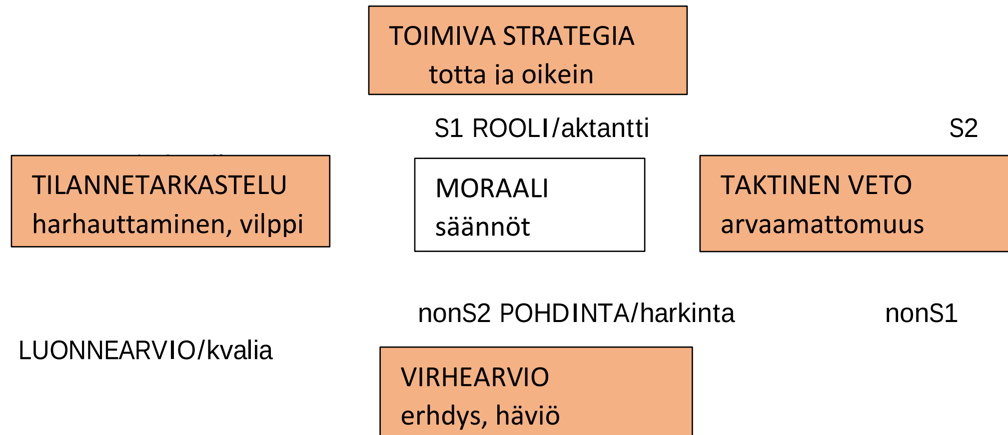
Kun fokus, moraali pysyy ja pysytetään ennallaan, saatua kuviota tulee tarkastella moraalikäsitystaustaa vasten. Kun kyseessä on kvalian tarkastelu, niin kuvio tulee kääntää ylösalaisin. Johtajan rooli ei ratkaise, vaan arvo määrittyy johtajan persoonan ja luonteen kautta, aktanttina on johtajan luonne, kuten professori Badaraccon sen vakuuttavasti kuvaa. Samalla luonteella kuitenkin toimitaan eri rooleissa. Elämänkokemukset ja ikä voivat muokata ja muokkaavatkin luonnetta jalostuneeseen, jämähtäneeseen tai takautuvaan suuntaa. Ei pelkät koetut, vaan niihin suhtautuminen muodostaa elämän kvalian, elämänlaadun ja mm. onnellisuuden kokemuksen. Suomalaiset on todettu maailman onnellisimpiin kansoihin kuuluviksi, ja voi olla että sanotaan vain, mutta jos onnellisuuden kokemus on kvalia, johon eettinen korkeatasoisuus vaikuttaa, kuten tasa-arvo, oikeudenmukaisuus ja rehellisyys, niin sitten voi olla tottakin väite, tai ainakin totta toinen puoli. Suomessa tasa-arvo on koulutuksen ja naisten mahdollisuuksiin nähden korkeatasoista, oikeudenmukaisuus toteutuu sosiaaliturvalla, rehellisyys on perinteinen arvo, joka estää korruption roihahtamasta ilmiliekkiin. Siksi suomalainen johtaja on usein kuin kala kuivalla maalla ovelampien liiketoimijoiden kynsissä. Sikäli kuvion viesti, ettei roolin mukainen käytänne tai toimi läheskään aina ole yhtä johtajan tai toimijan luonteen tai arvojen kanssa, toiminnan laatu määrittyy muista seikoista kuten tavoitteista tai teon seurauksista käsin. Joskus on päätettävä vastoin tahtoaankin.

Johonkin rooliin hakeuduttaessa tai valittaessa on kartoitettava vastuut, ja valitun toimijan kyvyt, ominaisuudet, kvalia/kvaliteetti tarkoitettuun toimintaan. Arvioinnissa on syytä ottaa huomioon tehtävän luonne ja ne ominaisuudet, jotka tehtävän hoito edellyttää. Kuvio jäsentää harkinnan suunnan, voidaan hakea vastausta luovalla periaatteella

– Mitä tuostakin tulisi? kuten opettajat ja kasvattajat joutuvat pohtimaan, tai sitten voidaan toimia rationaalisesti vaikkapa vakanssin suhteen, ja määritetään minimivaatimukset, ne välttämättömät taidot, kokemukset ja ominaisuudet, jotka tehtävän hoitoon vaaditaan. Henkisesti asia on täysin päin vastainen, mestarien sääntönä kun on periaate: Pahimmastakin me teemme parhaan.

Puhutaan moraalisesta selkärankasta, ryhdistä tai suoraselkäisyydestä, kun ihaillaan vastuunsa hyvin kantavaa aktanttihenkilöä. Roolissa toimija haluaa silloin täyttää hyvin tehtävänsä ja kantaa vastuun tavoitteen onnistumisesta. Hänen sisäinen moraalikoodistonsa ja arvomaailmansa on silloin yhteisön arvojen mukainen. Mikäli se on yhteisön vastainen, vaikkapa rikollinen toiminta, jossa onnistuminen koetaan vaikkapa erinomaisen tehokkaana

terrori-iskuna tai mittavana ryöstönä, joukon pomo toki voi olla lähipiirinsä, hovinsa suurestikin ihailema (usein tosin pelkäämä) johtaja, mutta moraalin suunta on itsekäs ja yhteisen hyvän vastainen. Silti vastuu tavoitteen toteuttamisesta voi olla hyvinkin sitoutunut. Mafialla on omat sääntönsä, jossa myötätunto tai yhteishyvä eivät ole päällimmäisiä arvoja, sen sijaan raha ja sen myötä valta ovat.

Kuvio. Prepanamerikkalainen kaava on palautunut semioottiseksi neliöksi. Veridiktorinen neliö on uudelleen arvioitavissa, erehdys-häviö voitaisiin luonnehtia myös idioomilla alakynteen joutuminen. Vertaus on lintumaailmasta, petolinnun kynsistä, kun joutuu ahtaalle ja ottaa ohraleipä. Kohtalo kovin kourin koittelee.

Kuviolla on uudempikin sovellus, Eero Tarastin Z-kaava, semic ja etic käsitteineen. Lyhyesti sen voisi tulkita tässä kuviossa niin, että yksilö tahtoo, mutta joutuu miettimään hyväksyvätkö yhteisön muut jäsenet ja säännöstö hänen ratkaisunsa sekä mitkä olisivat teon seuraukset. Moraalisen kvaliansa ja kokemuksensa mukaan aktantti toimii sitten kuin toimii. Eli pallosta voidaan ottaa koppi monesta suunnasta, ei ole vain yhtä näkökulmaa. Tosin on huomattava, ettei tällä ole merkitystä, jos pallo sattuu olemaan vaikkapa yksivärinen punainen. Silloin näkymä on kaikilta näkökulmilta katsoen sama, ominaisuuksiksi tulee pintamateriaali, muovi tai nahka, 3D, piirros jne., muoto pyöreä ja pieni halkaisijaltaan, pinta sileä, punainen. Tarvitaan kokemusta ja/tai tietoa tai mielikuvitusta kuvittelemaan karvainen kuviollinen pallo. Kansanperinteessä noita-ampuma on kuviteltu palloksi, tarina ei kerro sekundäärisistä ominaisuuksista.

Lockelle primaarisia kvaliteetteja ovat mm. muoto ja liikkuvuus, sekundäärisiä mm. väri. Kani, noidan ampuma tautiprojektiili on tällä jaolla luokiteltavissa perusominaisuudeksi liikkuvuutensa vuoksi, mutta koska se todennäköisesti on mielikuvituksen luoma käsite ilman materiaalista olomuotoa, niin ei se täytä fyysisen, materiaalisen tunnusmerkkejä eikä näin ollen voi olla osa primäärisiä ominaisuuksia. Sen sijaan kvalia kokemuksena se kyllä on, kun tiettyjä tapahtumia on selitetty noidanampumana kanina. Mielikuvaominaisuuden pyöreän kuulan tapaisen lisäksi laatuna on haittavaikutus, se on kuin nykyajan trolli, tiedetään sen olevan olemassa ja jonkun liikkeelle laskema, mutta ei tiedetä mistä se tulee eikä tarkkaan edes missä muodossa se tulee.

Konsistenssin vaikutus

Badaraccon esittelemät roolihahmot pakkomielteisine unelmineen ovat unelmansa kvalian, laadun erehdyttämiä. Unelman sitkeys ja pohdinta eivät tuo menestystä, koska kyseessä on

virhearvio, erehdys omien ominaisuuksien ja taipumusten suhteen. Ihminen ei tiedä mitä hänen rauhaansa todella sopisi, itsetuntemus on vähäinen ja vajavaista, joten hän toimii harkitsemattomasti ja epäeettisesti perhettään ja yhteisöään kohtaan.

Tyypillinen moraalinen valhekategorian päätös on tietoisesti harkittu informaation vääristely, vilpilliset tilastot ja muut retorinen painotus, jonka tietoinen päämäärä on johtaa uteliaat kysyjät toisiin aatoksiin. Salassa ja kaikessa hiljaisuudessa voidaan kuitenkin taktikoida toisin vastoin uskoteltuja tietoja. Badaraccon esittämässä tulkinnassa Kauppamatkustajan kuolemasta, kaikki tiesivät kauppamatkustajan epäonnisuudesta ammatissaan, ja hänen onnellisuudestaan timpurin töissä, mutta kukaan ei rohkaissut häntä suoraan vaihtamaan alaa, vaikka kaikki tiesivätkin hänen elämänvalheestaan ja unelman epäsopivuudesta. Joten voitaneen katsoa, että yhteisö oli hyvinkin osallinen ja syyllinen lopussa tehtyyn itsemurhaan, koska edes puolittaisena avunhuutona "salaisuutena" säilytettyä putkenpätkää ei otettu pois.

Jossain määrin valtaa pitävillä ja johtohenkilöillä on edelleen vallalla tuo onnettoman kauppamatkustajan dilemma. Turva ja menestys haetaan kaupasta ja myynnistä, ulkoisista odotteista, jossa kaikki kaunis, tosi ja tarpeellinen piti unelmien mukaan toteutuman, mutta unelma ei ollut todella oma unelma eikä siksi toteutettavissa. Sen sijaan päähänpinttymä kasasi unelmien toteuttamisen taakan jälkeläisille. Aivan kuten nykytilanteessa rahan haalinta on aiheuttanut ympäristöongelmat, joiden ratkaiseminen jää jälkeläisten vastuulle. Rahaa ei voi kuitenkaan syödä, joten se tie saattaa olla kohtalokas erehdys ja virhepäätelmä. Ei voi ottaa, jos ei ole mistä ottaa. Tyhjästä ei nyhjästä. Kauppamatkustaja joutui ongelmiin unelmansa vuoksi, ihmiskunta on joutunut myös ongelmiin unelmiensa ja moraalinsa kirjavuuden vuoksi. Moraalinen kirjo ihmiskunnan kvalioihin kuuluva tekijä, ehkä tärkein kaikista kvalioista ja sen meemeistä, riippuen näkökulmasta. Jos pallossa, sfäärissä on eri puolia, kuten maapallossa on, niin otteen ja näkökulman täydet merkitykset syntyvät vain tarkastelukulma huomioiden, tarkastellaanko asiaa luontomeeminä, maasta, mereltä vai ilmasta käsin, vai tarkastellaanko sitä fantasiameeminä, katteettomina käsityksinä luonnon loputtomaan kestokykyyn ja aarteisiin tai vaihtoehtoisesti luomalla kauhistuttavia uhkakuvia duystopioista. Vai paetaanko ahdistusta kognitiomeemeihin (teorioihin, retoriikkaan) tai humpuukimeemeihin (ufot, usko pelastaa), regiimimeemistön voimattomana katsellessa sivusta.

Muotoseikat kasvualustana

Maapallon kvaliasta tiedämme, että muoto on lähes pyöreä, pallo pyörii liikkuessaan avaruudessa ja sen pinta hohtaa auringon heijastevaloa, koloreemi on sinivihreä. Maapallon ekosysteemi on romahtamaisillaan, ehkä ihmislajin nykymuoto katoaa sellaisena kuin sen tunnemme. Voi olla, että ihmiskuntaa odottaa kauppamatkustajan kuolema, kun valtaapitävät eivät tunne kyllin hyvin omaa luontoansakaan tai luonnettaan ja sen motiiveja, jotka ajavat meitä moraaliseen tuhoon rahan ja materian, primaaristen kvalioiden, ulkokeskeisyyden vuoksi. Tulisi oppia oma arvo ja omaksua omat arvot itsetuntemuksen avulla.

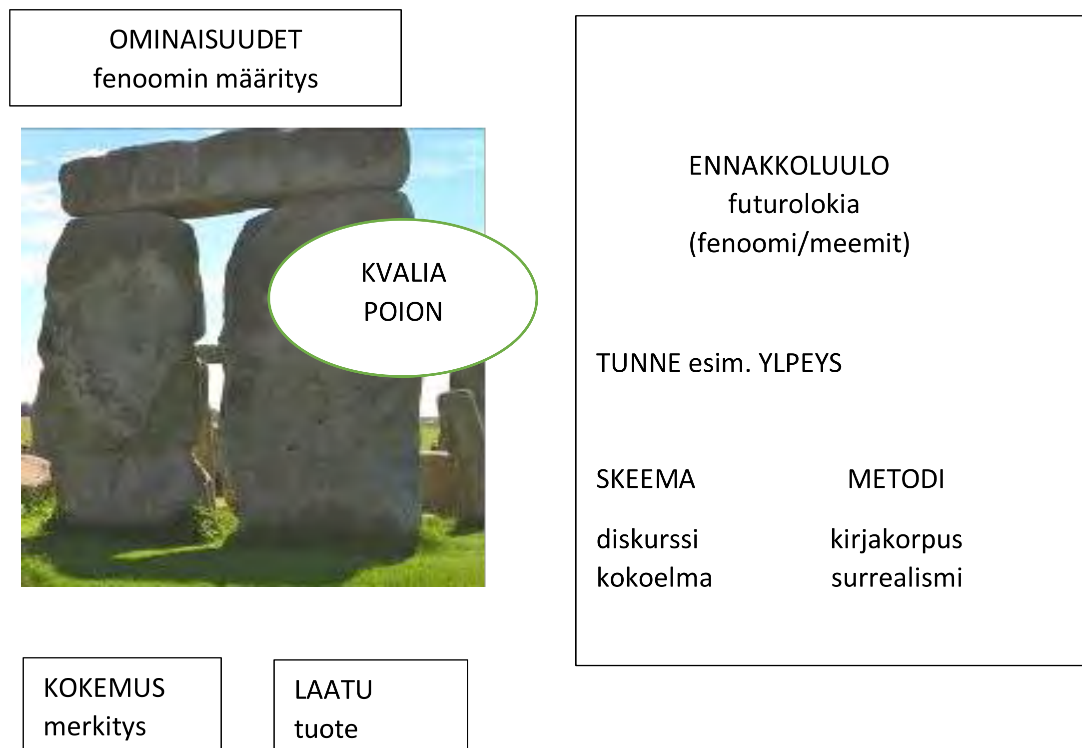
Kvaliaan on edellä esitetyssä liitetty kokemuksen, laadun ja ominaisuuksien käsitteet. Kvalia ominaisuutena on ontologiaa, joka on osa metafyysistä käsitteistöä. Olemisen tarkasteluun on rinnastettu omistaminen, johon selvästikin omistusoikeus, kapitaali, ja raha viittaavat. Omistuskysymykset voivat tulevaisuudessa äityä suuriksi, jolloin ihmisten perusoikeudet vaarantuvat ja jopa elintärkeistä luontoelementeistä tulee kauppatavaraa, vesi, ilma, energia, siemenet uhkaavat joutua omistusoikeuden ja yksityisomistuksen haltuun. Taloudellinen diktatuuri ja jopa hirmuvaltius saattavat olla lähellä, ellei regiimimeemistön

suhdetta humpuukiin, kaikenlaisiin valesyötteisiin ja retorisiin näkökulmakikkailuihin puututa riittävän ajoissa. Sulkemalla silmät totuudelta kehityskulut eivät pysähdy tai muuta suuntaa.

Pelkästään ominaisuuksilla kvalian määrittely on vajavaista, tietyt käsitteet kuitenkin koetaan, ei vain todeta, kuten värit, joilla on sekä sekundäärisiä että primäärisiä ominaisuuksia. Värien kokemuslaatu varioi, muuntelee. Triaalina tarkastellen kattoparru on ominaisuus, ja sitä kannattelee laadun ja kokemuksen käsitteet. Parhaiten tämän voi ymmärtää vaikkapa Luonnonvarakeskuksen laatuominaisuushankkeesta, jossa laatu liittyy tutkimustyöhön ja kehitykseen.

Metsänjalostusta varten yksilöiden **ilmiasu on tunnistettava** tehokkaasti ja varmasti. Tässä metsänjalostuksen, puutieteen ja metsäpatologian osaamista yhdistävässä hankkeessa on tavoitteena 1) löytää puun laatuominaisuuksien määrittämiseen parhaiten sopivat mittausmenetelmät, 2) tutkia, missä määrin puun laatuominaisuuksiin voidaan vaikuttaa täsmäjalostuksen avulla sekä 3) soveltaa saatua osaamista puutuotearvoketjun loppupäässä esim. raaka-aineen lajittelussa ja laadunvarmistuksessa. https://www.luke.fi/projektit/puun-laatuominaisuudet-ja-niid/poimittu 28.8.2019 (lihavointi kirjoittajan)

Sen sijaan kokemuslaadusta ei puhuta, mutta netistä voi löytää vaikkapa embleemisen tunnuslauseen, sloganin, jossa sanotaan: Laatu ja asiakaskokemus kohdillaan.

Vertailusta näkee, että tämän tutkimusaikeen kvaliana on yksilöllisyyden ja yhteisöllisyyden kombinointi siten että valittu kotikirjastokokoelma edustaa surrealistista sattumametodia, kun taas Delfoi työpajojen anti edustaa tutu-yhteisöllistä diskurssia, samoin kuin

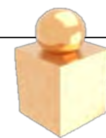
tutkimusaineistoksi valitut 18 kirjaa. Työnimenä ollut Futurologiset ennakkoluulot, kertoo kirjan sisällöstä ja sen ominaislaadusta merkityksineen.

TUTU-ENNAKKOLUULOJEN KARTOITUS	Melko Varma YHTEISÖ ASIANTUNTIJA 1.	Todennäköistä MURROS DISRUPTIO 2.	Mahdollista TULEVAISUUS-KUVA TUTU 3.	Tuskinpa vain NÄKÖKULMA KYSELYT 4.	Epätodennäköistä PELOT ABJEKTIT, ENNAKKOLUULOT 5.
Vakava riski Ikääntyminen, Väestö, Ilmasto A	Kehittyvä ihmiskunta E	Suuri käänne E	Tulevaisuuden Uhkakuvat E	Foucault/ Sanat ja asiat H	Foucault/ Tiedon arkeologia H
Huomattava riski Tutkimus-paradigma, mielipidemuokkaus B	Miten tutkimme tulevaisuutta E	Teknoelämää H	Itse tulee mieleen H	Pääroolissa johtaja M	Harari/ Homo deus M
Keskitason riski Tulevaisuus-intentiot, sääntely C	Tulevaisuuden tutkimus H	Tieto, tekoäly, robotit H	Vahva tulevaisuus H	Muokattu elämä M	Systemaattinen ihmiskuva M
Vähäinen riski Vaikuttavuus arvoihin D	Futurewise H	Musta joutsen M	Malaska-juhlakirja M	Tammisalo/ Ihmisluontoa etsimässä M	Lotman/ Universe of the mind L
Merkityksetön riski Mielipiteet F	Filosofiafiles M	Itsensä johtaminen M	Aika ja tulevaisuus Senecan tuotannossa L	Blackmore/ Meemit-kulttuurigeenit L	Auerbach / Maailmankirj. Filologia L

Kvalia

Kuvio. Valitun korpuksen sijoittaminen riskikartoitusmatriisiin.

Tutkimusprosessissa ensivaiheen kartoitus kirjakorpuksen arvoista ja ennakkoluuloista riskiarviomatriisina. Kvalia sijoittuu siinä huomattavaksi riskiksi tutumeemien mielipidemuokkausriskiksi. Kun arvokeskustelut naamiodiaan arvojohtamisen tai hyvejohtamisen jargoniin tai teoretisoidaan akateemiseksi keskusteluksi prudentiasta, on täysin mahdollista keskustella ja päättää ohi johdettavien arvomaailman ja elämänpiirin kokemusten. Tällainen vallankäyttö voi johtaa dystopian suuntaan, jossa elämänlaatu huomattavasti heikkenee, vaikeutuu tai mutkistuu byrokraattiseksi. Johtajan pääkvalia pitäisi olla vastuunkantokyky yhteisön hyvinvoinnin ja arvojen edustajana.

Kvalia kokemuksena

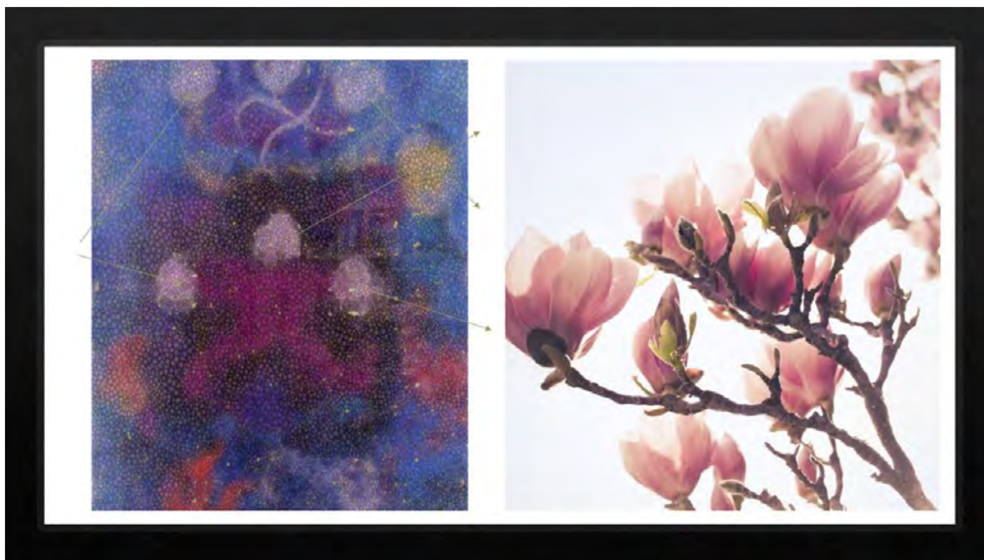
Tunnetusti hyvä tai paha

Kvaliaan on edellä esitetyssä liitetty kokemuksen, laadun ja ominaisuuksien käsitteet. Kvalia ominaisuutena on ontologiaa, osa metafyysistä käsitteistöä. Olemisen tarkasteluun on rinnastettu omistaminen, johon selvästikin omistusoikeus, kapitaali, ja raha viittaavat. Omistuskysymykset voivat tulevaisuudessa äityä suuriksi, jolloin ihmisten perusoikeudet vaarantuvat ja jopa elintärkeistä luontoelementeistä tulee kauppatavaraa, vesi, ilma, energia, siemenet uhkaavat joutua omistusoikeuden ja yksityisomistuksen haltuun. Taloudellinen diktatuuri ja jopa hirmuvaltius saattavat olla lähellä ellei regiimimeemistön suhdetta humpuukiin, kaikenlaisiin valesyötteisiin ja retorisiin näkökulmakikkailuihin puututa riittävän ajoissa. Sulkemalla silmät totuudelta kehityskulut eivät pysähdy tai muuta suuntaa.

Pelkästään ominaisuuksilla kvalian määrittely on vajavaista, tietyt käsitteet koetaan, ei vain todeta, kuten värit, joilla on sekä sekundäärisiä että primäärisiä ominaisuuksia. Värien kokemuslaatu varioi, muuntelee. Triaalina tarkastelle kattoparru on ominaisuus, ja sitä kannattelee laadun ja kokemuksen käsitteet. Parhaiten tämän voi ymmärtää vaikkapa Luonnonvarakeskuksen laatuominaisuushankkeesta, jossa laatu liittyy tutkimustyöhön ja kehitykseen.

OSA I

Prosessit

Osa I Prosessit

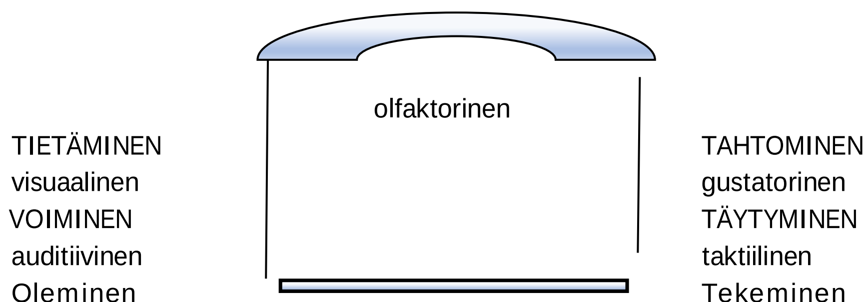
Esiprosessi – Opinnäytteestä taidonnäytteeksi

Motto: Räppänä on liki lakea!

Kehitteen ontologinen perusta lepää opinnäytteessäni Hirvikronikkain semiopoetiikka vuodelta 1999, idean idut orastivat jo tuolloin. Peijaisainesitossa esiintyi usein sana metsästysmaja, ja koin olevanoi jonkinlainen ,merkitysten metsätäjä, joten ristin ensikehitielmän mielevyyden majaksi. Siinä missä metssätysmaja on majapaikka, niin mielevyyden maja sijaintipaikka ollee aivotoiminnassa. Tämän lisäksi opinnäytteessä oli aistivastaavuudet esitetty modalisointi ajatusrakennelman tueksi.

”Perusmodaliteetit muodostavat semiopoeettisessa tarkastelussa kivijalan, duaalisen perustan, jolta merkitys lähtee hahmottumaan, sen neljä lisämodaliteettia voiminen, tietäminen, tahtominen ja täytyminen ovat Greimasin semanttinen neliö, liha luissa ja huippuna on uskomisen modaliteetti, hengen valtakunta. Nämä modaliteetit voidaan rinnastaa syvämerkitystasolla suomalais-ugrilaiseen mytologiseen kolmijakoon ylinen, keskinen ja alinen tai popperilaisiin maailmoihin.” (Råman 1999:26)

Kuvio 1. Mielevyyden maja eli kognitiivinen rakennelma

Mielevyyden majasta tarinatorniksi

Seuraavassa vaiheessa olinkin jo ulkona yliopistollisista kuvioista, ja pestauduin laatuhommiin tavoitteena luoda opinnäytteen perusteella satukaavasta laadunohjausväline funktioina. Monen vaiheen jälkeen sitten syntyi sertifioitu toimintakäsikirja awkä sittemmin meemikaava ja kaiken kukkuraksi, prosessin päätteeksi satukaava sai käsittelyssäni uusionimen elonkaava. Ja kaiken huipuksi mielevyyden majasta tuli tulevaisuustorni., jossa modaliteettien sijainnin vaihtelulla, on merkitystä tulkinnan syventämiselle. Ja niin oli analogisen ajattelun siement kylvetty ja mielenkiinnon kohteena oli Pariisin koulukunnan A.J.Gtreimasin tunneteoriana tunnettu seitsemän lajin teoria, joka tunnettiin edellä esitettynä modaliteettijakona.

Tarve		Kulttuurivastaavuus
1	Aineenvaihdunta	Ruokavarat
2	Lisääntyminen	Sukulaisuusjärjestelmä
3	Fyysinen mukavuus	Suojavarustus (asunto jne.)
4	Turvallisuus	Puolustusjärj. (aseet jne.)
5	Liikunta	Toimintamuodot (leikki jne.)
6	Kasvu	Opetusjärj. (koulutus jne.)
7	Terveys, onni	Hygienia, uskomusjärjestelmä

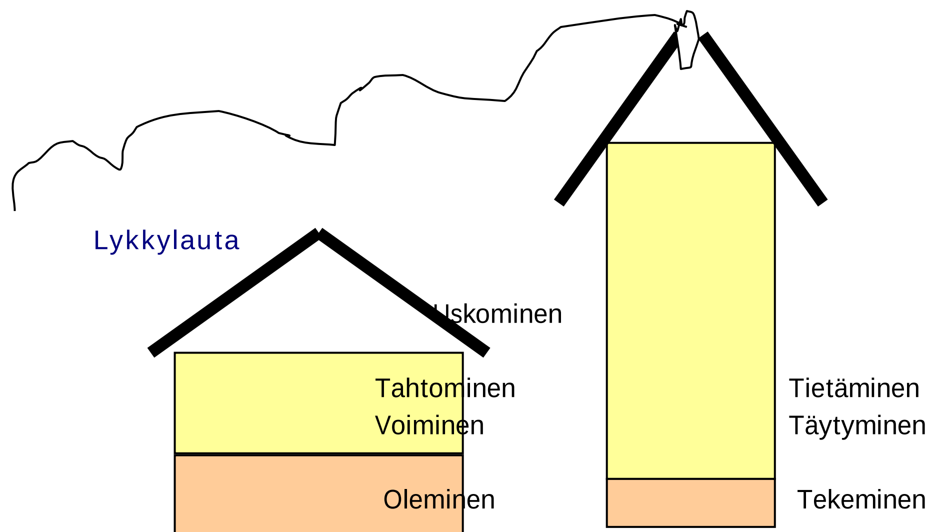
Kuvio. Perustarpeet Malinowskin mukaan

Kehityskaaren aikaansaannoksia

Lisäksi opinnäyte Hirvikronikkain semiopoetiikka sisälsi aihioinnin Bronislaw Malinowskin tarvehierarkia-analogiaan ja myös onni astui mukaan kuvioihin jo tuolloin. Delfoi-vaiheessa

parikymmentä vuotta myöhemmin teema oli säilynyt, mutta saanut työnimen ”Taistelu onnesta”.

Semiotiikka kuului opintoaineisiini, ja siinä tuli tutuksi semioottiseksi neliöksi kutsuttu veridiktorinen neliö eli totuusneliö, jonka neljä eri vaihtoehtoa muodostuvat dikotomioista olla-näyttää. Vuoteen 2006 mennessä olin saanut idean Ilmiöintiopista, jossa aihioin modaliteetit verdiktorisuutta noudatellen ilmiöintiopiksi ja syntyi ajatus mahdollisuudesta rakentaa tiedon katedraali modaliteeteilla mallintaen.

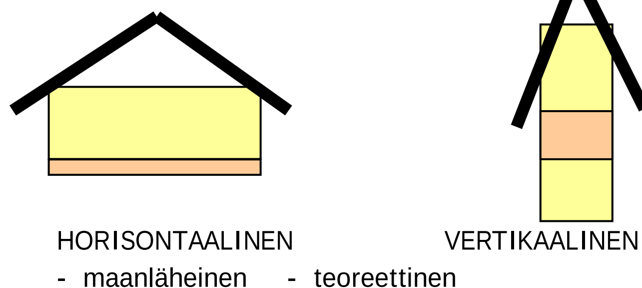

MODALITEETIT

Perusmodaliteetit: OLEMINEN ja TEKEMINEN
Toimintamodaliteetit: VOIMINEN ja TÄYTYMINEN
TAHTOMINEN ja TIETÄMINEN
Orientaatiomodaliteetti: USKOMINEN

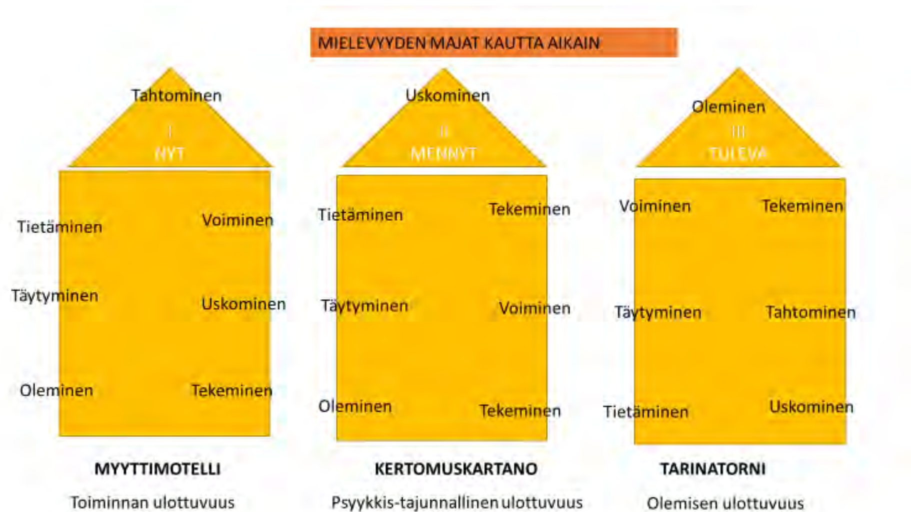
Pohja: Mielevyyden majasta tiedon katedraaliin!

NÄKÖKULMA:

HORISONTAALINEN VERTIKAALINEN
- maanläheinen - teoreettinen

ARKKITEHTUURIKORPUS :
SISÄLTÖ/KIELI
RAKENNUS/FUNKTIO

Tämä riittänee kuvaukseksi esiprosesseista ja tutkimuksaikeen pitkäjänteisyydestä, prosessiin kului yhteensä noin kaksikymmentä vuotta.

Aiemmin pohdittua

Lykkylauta ja metsähinen

Jälkikäteen tarkastellen on helppo huomata mielen alitajuisesti työstäneen struktuuria kohti korpusmaisuus-aihetta ja onnen käsitettä. Lykkylauta vaikutti kiinostavalta metsäsuomalaiselta perinteeltä.

Tee lykkylauta

Onnea tuova lykkylauta sopii hyvin esimerkiksi kesämökille. Oven yläkamanan päälle tehdään pieni puuhylly, jolle laitetaan luonnosta löytyneitä, onnea tuovia esineitä: musta tai valkea kivi, valkea sulka tai höyhen tai puunpala, jossa on oksanreikä. Esineiden hyvä lykky tarttuu ovesta kulkevien mukaan.

Ulkopuolelle voi naulata ylössuin olevan hevosenkengän, johon onni kerääntyy. Kukat, seppeleet ja kimput tuovat kotiin suojelusta.

Kuvio. Eero Sappinen Vermlannin metsäsuomalaiset

Vermlantilaisia tutkinut Lauri Kettunen toteaa 1935 Vermlannista ukonjuhlaan liittyvänä muistona on mainitun muuan muassa talon oven yläpuolella olevaan vesi- eli "lykkylautaan" kiinnitetty metson pyrstö. Tähän verrannollinen loru saattaa olla tornionjokilaaksolaisilla säkeillä: -Tiaiset ne maraselle tekee klasinpenkille pesää, joskaan kukaan ei enää muista mitä se tarkoittaa.

Lykkyä metsäsuomalaiset kokivat saavansa metson pyrstön avulla. Jokin yhtymäkohta uskomuksella saattaa olla kansan suosimaan seinävaateaiheeseen: Metsot soitinella. Eli kun kulttuurisukkessio etenee, niin lykkylaudat oven päältä katoavat ja tilalle tuli seinävaate.

Lintuihin ja kaloihin liittyvää uskomusperinnettä on taltioitunut kohtalaisesti, joten esitöinä kartoitin suomalaisiin kala- ja lintulajeihin liittyvää tarina-aineistoa. Metson siinä sijoitin

Nakkilassa oli Mansu-niminen torppari. Mies oli tunnettu ahkerana metsänkävijänä ja hyvänä ampujana. Eräänä päivänä hän metsällä yhtäkkiä äkkäsi lyhyen ampumamatkan päässä suuren metson eli mettähisen, joka istui hongan latvassa. Aikaa hukkaamatta Mansu tähtäsi ja laukaisi, mutta hänen suureksi ihmeekseen ei metso ollut laukauksesta millänsäkään, kohautti vähän siipiään ja jatkoi rauhallisena istumistaan. Mansu, siirtyen hiukan syrjään, latasi uudelleen tuota pikaa ja ottaa tuen varassa hyvän sihdin, laukaisi toisen kerran. Nyt se putoaa, ajatteli hän, mutta niin ei käynytkään. Metso katseli rauhallisesti hongan latvassa, kuten ennenkin. Tämä oli käsittämätöntä, mutta hetimiten oli metsästäjä tolkullaan. "Jassoo, sää olet sitä sorttii", ajatteli hän ja ryhtyi hätääntymättä asian vaatimiin toimenpiteisiin. Hän otti hopearahan kukkarostaan, vuoli siitä pienen lastun ja tehden pienen viilloksen veitsensä kärjellä lyijykuulaan upotti hopeahitusen siihen. Ennen kuin hän painoi täten parantamansa kuulan pyssyynsä mutisi hän sen ylitse vielä muutamia taikasanoja. Nyt pitäisi lumojen lähteä, päätteli hän kolmannen kerran laukaistessaan, ja aivain oikein, metso putosi kuppelehtien honganjuurelle. Mutta kun Mansu saapui korjaamaan saalistaan, ei siellä metsoa ollutkaan. Sen sijaan makasi hongan juurella kuoliaaksi ammuttu pienikokoinen äijän pahainen pohjalaislapikkaat jaloissa ja – erään tiedon mukaan – tuohikontti selässä, täynnä pieniä lääkeulloja.

Mansu jätti äijän siihen, mutta seuraavana päivänä täytyi hänen saadakseen tunnolleen rauhan, mennä kertomaan asiasta seurakunnan kirkkoherralle. Tämä oli asian kuultuaan sanonut että hautaa semmonen sinne samaan paikkaan kun kuolikin. Lisäksi oli vakuudeksi käskenyt lukea hautausluvut ja siunauksen. Mansu olikin tehnyt työtä käskettyä, kaivanut haudan hongan juurelle ja peittänyt sinne omituisen matkailijan ruumiin. *(KOTUS Vihtori Grönroos Nakkila 17.1.1919)*

Eleellisyys, kevähuuma	Pyy, metso, teeri, kurki, kotka	Pohjatar/Pohjanen, (Pohjolatar, Pohjolainen) Osmotar/Osmoinen Äimätär/Äimeröinen

Kuvio. Kielastajassa esitetty myteemijako esittää rinnastuksia metsomeemistöön ja runottariin, toisin sanoen pahaan, vihaan ja viinaan.

Myteemilaji eleellisyys on ennakkoluulomeemeissä fokus ja näkökulmameemistö, johon tässä tarkastelussa sijoittuvat sadun ja eleellisyyden myteemit sekä imitaatio- ja humpuukimeemit. Kansanperinteessä tarinat ja/tai tarina-aiheet ovat lainatavaraa, jota tuunataan ja varioidaan, muunnellaan. Metsotarina on malliesimerkki imitoinnista, uskomusperusteisesta jäljittelystä. Uskomattomana tarinana se epäilemättä kuuluu humpuukimeemistöön ainakin joltain kannalta katsottuna, mutta toisille tarina on kaikessa myyttisyydessään yhtä tosi kuin siihen liitetyt ja nyttemin jo unohdetutkin runoparit Pohjolatar/Pohjolainen, Osmotar/Osmoinen skeä

Äimätär/Äimeröinen. Molempien nimimuotojen, feminiinisen ja maskuliinisen esiintyminen perinteess ja nimissä on todiste vanhasta uskomusperinteestä, joka on ollut osa todellisuutta mielikuva-avaruuden näkökulmasta tarkastellen.

Metsähistä lähellä on ajattara metsän neitsyenä, joka on naisen muotoinen ja valittaa. Teiskolalainen seppä Heikki Kustaa Färm kuuli Ryssä-Antilta 1854 juttuja myös Metsänviettymyksestä, mikä ei ollut mikä tahansa luontoviettymys, vaan kyseessä oli Ajattaro, joka oli kuljetellut ja eksyttänyt Antin kauaksi erämaahan metsän syvyyksiin metsonsoidinretkellä. Oli käynyt niin, että Ajattaro, metsänneito tuli Antin luo yösydännä. Antti oli tehnyt tulen tervakantoon ja kokoili puita sekä taitteli havunoksia alleen, ja kun oli saanut lokoisat oltavat - nukkui. Yhtäkkiä hän heräsi ja näki tulen toisella puolella ihmiskasvot, punakat ja iloiset, kellertävät hiukset hulmusivat kahden puolen kasvoja. Ajattaro metsäneito oli vietellyt Antin tekemään tulet ja tuli sitten lämmittelemään tulilla. Antti ei hievahtanut, ei yskinyt eikä häirinnyt Ajattaroa. Palkkioksi mies sai metsältä kahdeksan metsoa aamulla.

Mettäs

Vaikka pyy onkin sananparsissa enimmäkseen niukkuuden kuva, niin toisaalta se on myös yhdistetty nautintoon, tupakointiin, usvaiseen eränäkyyn. Tupakoitsijoista sanotaan Lopella: Miehet kuin pyitä, sauhut kuin mettäksiä. Toisin sanoen tupruttelu tepastelee ilmassa kuin metso tai metafora tulevaisuuden tutkimuksessa. Tupakaiset ovat itäsuomalainen vanha tapa pitää kihlajaiskuulutusten jälkeiset kestit. Naimakaupat oli tavallinen tietuoinnin, enteiden haun ja ennakoivan puhden kohde yhteisössä. Vanhan työt virsi valitta ettei osu tupakat kohdalle.

Mihin meillä on kiire mennä?
Ei meillä *tupakat* tule
eikä kiidä kihlajaiset,
muille tulevat tupakat
sekä kiitäät kihlajaiset,
tulevi tupakka-ilta,
raha-ilta rapsahtavi,
tulee nurkkahan nuhina,
pöydälle rahan rapina,
silmän isku ikkunahan,
peräsoppehen sohina.
Tuopi Jumala toisen vuoen,
antaa ajan paremman,
tulevat tupakat meille
sekä kiitää kihl[ajaiset],
rahailta rapsahtavi,
tulee nurkkahan nuhina. (SKS 2670)

Kalevalassa ei puhuta tupakasta, mutta karhuista kylläkin. Mettäksistä puhuttaessa kohde voi olla milloin metso, milloin karhu, mustia ovat molemmat ja metsien kuningaslajien edustajia. Metson toisintonimet eivät ihmeempiä assosiaatioita anna. Koirametäs on viittaus urokseen, koiraaseen. Metso on sukupuolittunut lintu, jossa nimetkin tekevät selvän eron naaraan ja koiraan välillä, kuten eepostutkijat pyrkivät tekemään selvän eron naishahmojen ja mieshahmojen välillä, vaikka myytit eivät sitä aina teekään.

Erää käyvän runonlaulajan maailmassa kosimisen alkukuvat representoituvat teeren ja metson soitimella ja kurkien keväisessä tanssissa. Kurjen myyttiperusta on sammonryöstössä, jossa kusiainen, kaksineuvoinen kaleva pissasi kirveltävää nestettä kurjen jaloille, minkä seurauksena kurjen huuto herätti Pohjolan väen ja sampo menetettiin lopullisesti.

Hirvipeijaistutkielmassa olin aihioinut sijamuotojen merkitystä mettäksen ja metsän suhteen. Aihio kehittyi myöhemmin ymmärtämislajien rinnastuksena tapahtumaketjujen tulkintavälineeksi, tässä vaiheessa hiisi-sana oli jo saanut tarkennuksensa metsän

nimityksenä. Oli syntynyt välissä trizologiaksi nimittämäni kokeilu sekä meemikaava ja toden tunnustaen myös 10-järjestelmä, työnimellä ”Kasku on pieni myytti”. Systeemi syntyi työpaikan henkilöstöltä kerätyistä kaskuista ja niiden analogisoinnista Jari Kaivo-ojan johtamismalleihin. Tuotosta nimitin kantasolumeemeiksi.

F23 -> metsällä
F11-> metsälle F20-> metsältä
F15-> metsässä F19-> metsään.

Kuvio. F11 on metsälle lähtöfunktio, F23 0n metsällä olon funktiot, F20 on metsältä paluu, F15 on metsässä liikkuminen vs. liikkumattomuus passissa ja F19 metsän eli päin mäntyä mennyt hukkareissu.

Loppuvaiheessa korpusmaisuuden teemaa pyöritellessäni kehittyi idea tulevaisuuden tutkimuksen meemeistä, tutumeemistä, mitä linjaa jalostan tässä työssä näkökulmameemien ja ennakkoluulon kautta. Ennen kuin siihen päästään on vielä syytä mainita välitulos korpusmaisuushankkeessani eli Myytti ja metodi-tutkielma, jossa loppujen lopuksi päädyin Sekä Kaarle Krohniiin että Mathias Castrénin vedoten Claude Lévi-Straussin esittämän prepanamerikkalaisen kaavan universaaleihin muotoihin. Kaavaa kehittelin sitten edelleen ja siitä tuli loppujen lopuksi triadinen tertiaalimuoto esiin, ja kaiken kukkuraksi Daavidin tähti oli erotettavissa silmin nähden kuviorakenteena. Rakennetta ei silti pidä sekoittaa tunnettuun symboliin, sillä rakenteen muoto ei ole sama asia kuin symboli.

Kärpästen munat ja tietovee

Ennakkoluulo on sidoksissa totuttuihin ajattelun tapoihin, skeemoihin ja raameihin, joissa on muotioikkunsa. Tietovee on pohtimisen väline, helppo ja vaikea samalla kertaa. Kun ensitehtävänä on perustan teko, niin vakiintuneen tutkimusohjeen mukaan on opittava tekemään kysymyksiä, sillä hyvillä kysymyksillä ja kysymyksenasetteluilla osoittaa jo esipohtineensa asiaa ja perustavansa sen johonkin havaintoon tai teoriaan.

Tunnetusti lapset ovat hyviä esittämään tuoreita kysymyksenasetteluja erilaisista näkökulmista?

I Periaate = Fokus = Fraasi => Oppikaa esittämään kysymyksiä!
Esimerkkikysymys: Voiko toukkia muodostua lihaan itsestään?

Ajattelussa ja ennakkoluuloissa on kyse tietämisestä, mutta myös tietämättömyydestä ja harhaluuloista, vääristä käsityksistä, jotka voivat korjaantua tiedon lisääntyessä tai sitten epävarma, uskomuksellinen tieto varmentuu tiedoksi.

II Ajattelu
Teoria: Elämä syntyy ennakolta olemassa olevasta elämästä

A) Periaatteet (prinsiipit, piirteet):
   - toukkia tulee kärpäsistä
   - liha ruokkii toukkia
   - toukkien kasvu vie aikaa
B) Asiaan kuuluvat käsitteet (tekijät, aktorit ja aktantit):
   - kärpäset
   - toukat

- liha
- itsestään syntyminen

III Ilmiöt (koejärjestely, testaus, lähtöasetelma)
Esimerkki. 8 valmisteltua astiaa; 4 jossa lihaa – kansi auki ja 4 jossa lihaa kansi kiinni. Kaikki alttiina kärpäsille.

IV Tekeminen

Oletukset (hypoteesit)

a) Arvoväittämä. On hyvä säilyttää ruokatavaroita peitettynä.
b) Tietoväittämä. Toukkia ei muodostu lihaan itsestään.

Testaus ja tulosten esittäminen
aika/astia; 1-10 päivää

Astia 1-4	kiinni	-	ei toukkia
Astia 4-8	auki	-	on toukkia.

Muistiinpanot. Astioiden tarkkailu usean päivän ajan.

Luulo voi ollakin tiedon väärti

Tietoisuuden ja ajattelemisen taidon kehittyessä ja tietomäärän kasvaessa käsitykset muuttuvat, voivat muuttua rajustikin. Silti on muistettava, etteivät vanhat kansankäsitykset välttämättä ole vääriä, ne vain ovat perushavainnostaan etääntyneitä käsitteitä, jonka syitä ei ole tunnettu tai ne on unohdettu. Ajan myötä tietoa tulee lisää ja entiset käsitykset hiipuvat pois merkityksensä menettäneinä.

Transfeemisyys on osa luontoa. Uskomus. Havainto. Tulkinta SUB-tasolla edustaa tasoa, jonka tunnemme mm. juhannustaikoina, vaikka syyt saattavatkin olla hakusessa. Lemmentaioissa on melko helppoa ymmärtää, että mielenkiinto herää alastomana niitylllä juoksentelusta, ellei sitten herää hilpeys tai vastenmielisyys moisesta itsensä paljastelusta ja viuhahtelusta. Taian lopputulos on epävarma, säännönmukaisia vaikutuksia ei juhannustaioilla ole ja siksi se luuloksi ja huviksi jää. Tietoa tulisi, jos vaikka kymmenen neitoa tahoillaan päättäisivät viuhahtaa sopivasti maajussin ikkunan alla ja tupakaiset siitä tulisi. Saataisiin säännöksi keinon tehokkuus, tästä tiedosta tulisi ns. kansantietoa tai perinnetietoa. Voisi toki olla hauska myös tieteellisesti testata tämä väite. Tärkeintähän tieteellisissä koeasetteluissa on huolellisesti valmisteltu koe, ei koetulos sinänsä.

Metatasolla kohtaamme kolmenlaisia väittämiä eli arvoväittämiä, tietoväittämiä ja luuloväittämiä.

Arvoväittämä + tietoväittämä + luuloväittämä. META-tasolla.

Kärpästen viehtymys lämpöisen lihaan johtuu suvunjatkamisesta, munimisesta, jälkeläisten tuottamisesta. Toukat kuoriutuvat aikanaan munista, joten kansanhavainnoinnin mukaan voisi vaikuttaa siltä, että lihasta putkahtelee itsestään toukkia. Esiymmärrys kansantiedossa

kuitenkin on kärpästen saastuttavasta vaikutuksesta, koska ruoka-aineet pyritään kesällä peittämään kakkukuvuin ja sokerikkokansin.

Ohjeet ja näkemykset on yleensä uskottavaksi tarkoitettu. Säännönmukaisuus peittoaa arvelun, kun tarvittavat todisteet säännön luomiseksi ovat kasassa. Sääntö edustaa toistuvaa lainmukaisuutta. Tietyin ehdoin tapahtuu sitä ja sitä. Testin voi tarvittaessa toistaa vaikka, kuinka monta kertaa, poikkeus vahvistaa säännön.

Uskomukset ovat järkeistämispyrkimystä

Ennakkoluulotkin ovat uskomuksia, jotka pyrkivät jäsentämään maailmaa ja sen ilmiöitä. Omaksi ja tutuksi koettu voidaan arvioida paremmaksi todellisuuttaa, kun taas varsinainen negatiivinen ennakkoluuloisuus liitetään yleensä vieraaseen ja outoon, jolloin siihen liittyy suojautumisen tarve epäluuloisuutena tuntematonta kohtaan. Tai vaihtoehtoisesti ennakkoluulot muodostuvat hätäisistä yleistyksistä, jonkin tietyn ominaisuuden esim. rodun perusteella.

Tiedotusvälineistä tulee milloin mitäkin valistusta, ei välttämättä aina niin todenperäistäkään, mutta silti hyvin yleisinhimillistä, koska ihmisellä on synnynnäinen taipumus muodostaa maailmasta merkityksellinen paikka käsitteiden avulla. Käsitteet syntyvät havainnoista, joita vuorostaan ohjaa kulloisetkin intressit, virittyneisyys ja valmius. Viime mainittu ominaisuus, valmius on sidoksissa uskomuksiin. Kun on juhla ja juhannusaika, media sekä kansanrunousarkisto ovat taikatietousvalmiustilassa. Kansanrunousarkisto on luonut tähän vuotuiseen vakiotarkoitukseen juhannustietopaketin, kuten myös jouluun, pääsiäiseen ja kekriinkin.

Epäuskoisuus kuuluu uskomusten kääntöpuoleen. Uskoitpa melkein mitä tahansa, löytyy käsitykselle kiistäjä, olipa sitten kyse tieteellisistä ajatuksista tai irrationaalisista väitteistä. Tietona pidetyn ja uskomuksen välillä on alati häilyvä raja, jota valvoo perustelun muusa. Aiemmin pidin uskomusta perustelemattomana totuutena, mutta minun täytyy korjata käsitystäni, koska uskomukset perustuvat kokemusperäisiin havaintoihin monissa tapauksissa. Kyse on oikeammin tulkkiutuvuudesta ja selityksestä, perustelut kyllä ovat olemassa enemmän tai vähemmän rationaalisessa muodossa.

Aina emme vain tiedä kaikkia tulkintaan vaikuttavia sisäisiä ja ulkoisia seikkoja, tietojemme, tajuntamme ja ymmärryksemme aste vaihtelee tavattomasti yksilöittäin ja normitulkinta perustuu keskimääräiseen havaintokykyyn. Uskomusten tavoitteena, intentiona on yrittää ymmärtää outoutta, vierasta ennen näkemätöntä tai kokematonta tapahtumaa. Toinen uskomuksiin liitettävä kirjallinen termi on hamartia, tai oikeammin sen latinalainen kantasana hamartano: osua harhaan, erehtyä, epäonnistua. Aina ei mene selitys putkeen. Kolmantena perustekijänä on vielä anagnorisis, millä tarkoitetaan oivallusta, paljastusta, tunnustusta.

Silmänkääntäjiä eli taikureita epäilemättä voi luonnehtia hamartian eksperteiksi, mutta ennen vanhaan oli todennäköisesti todella kohtalokas erehdys, jos uskalsi vähätellä eteväksi tiedettyä noitataitoista henkilöä uskoipa noituuteen tai taikuuteen tai ei. Myös sanoilla voi erehdyttää.

Ajan saatossa merkitykset ja käsitykset muuttuvat, sillä elämä on opettavainen matka. Hiljattain jouduin korjaamaan käsitystäni myös kulopainaisen merkityksestä. Mystiseltä kuulostavan hahmon olen joskus tulkinnut mahdollisesti liittyvän jollain tavoin käärmeeseen tai tuleen, mutta todennäköisesti nimityksen alkuperä on uskomuksessa, käärmeen

taipumuksesta litkiä maitoa, vaikka suoraan lehmän utareista. Tornionjokilaaksolainen Leo Sorri on taltioinut kirjansa sanaselityksiin maininnan, jossa pohjoisilla seuduilla kulo tarkoittaa utaretta, lehmän maidontuotantoelintä. Tällä perusteella voidaan ajatella kulopainaisen olleen maraan verrattava tautidemoni, joka yöllisten imuretkien aikana tuottaa lehmikarjaan utaretulehdusta.

On todistettu, että jos älykkäille ihmisille tarjoaa mielettömiä väitteitä tai tehtäviä ilman perusteluja, he pyrkivät saamaan selville syyn, mitä kaikki merkitsee ja hyväksyttävän syyn puutteessa luodaan asialle mitä mielikuvituksellisempia selityksiä. Kyseessä ei ole älyllinen yksinkertaisuus, vaan yleisinhimillinen taipumus yrittää ymmärtää sitä mikä tosiasiassa menee yli ymmärryksen eikä välttämättä oikeaa selitystäkään ole, koska kyse on sattumasta.

Runomatriisin alkuprinsiipit

Runomatriisissa litaniaa 1. tasoksi, joka sisältää aina väitteen. Voidaan puhua väittämästä, ja varmastikin uskomus on eräänlainen väite, väittämä. Systeemissä toinen taso on tiivistelmän kirjoittajan mukaan lähinnä tulkittava muodolliseksi selitysten paikaksi. Ja mitä onkaan muodollinen? Se on normatiivinen käytänne. Tässä tasossa esitetään perusteet väittämälle, perusteet jakautuvat puolesta ja vastaan, joko kannatusta tai vastustusta herää. Kyse argumenteista ja vasta-argumenteista.

Kolmannen CLA-tason muodostaa maailmakuva ja arvot, lyhyesti sanoen arvomaailma. Syvin merkitystaso kuuluu myyteille ja metaforille.

Tämä ei ole ollenkaan niin kovin ihmeellistä tai monimutkaista. Otetaanpa elävä esimerkki, joka on tosi, vaikka doktriini eli muodollinen mahdollisten maailma ei sitä todeksi usko. Kyse on hiusten harmaantumisesta. Uskomusväitteen mukaan ihmisen hiukset voivat suuresta surusta tai järkytyksestä harmaantua yhdessä yössä. Väitettä ei virallisesti pidetä totena, joten se on myytti, joka elää uskomuksena.

Näin opimme yhden perusasian, joka tulee jatkossa muistaa. Myytti ja uskomus ovat kolikon kaksi puolta, toista ei ole ilman toista. Joten jos haluaa todella ryhtyä mytologiksi, on hallittava niin myyttinen kuin kansanuskomuksellinenkin puoli. Litaniataso ja myyttitaso ovat aisapareja, tulkinnan metataso, jossa praksis eli käytänne syntyy ja toimii, funktioituu. Matematiikan käsitteistön mukaan funktio kahden suureen suhde, jossa edellinen määrittää jälkimmäistä. Esimerkiksi aika voi olla matkan suure. Minun jatkoajattelussani aikomus voi olla tavoitteen funktio.

Ja aikeeni on sekä selittää että kehitellä mitä olen oikein tarkoittanut. Enkä yhtään tiedä mille puolelle jatkumo etenee, ilmeisestikin joko-tai ja sekä-että. Tätä ei järki käsitä, se on selvä. Päästään tasolle kolme, eli arvomaailmaan. Kaikkialla maailmassa vapautta ja itsemääräämisoikeutta pidetään suuressa arvossa. Ajattelunvapaus on monissa kulttuureissa ajateltu itsestään selvyydeksi, mutta tosiasiassa emme ole kovinkaan itsenäisiä ajattelussamme, vaan erilaisten piilotajuisten syötteiden uhreja.

Kun järki ei käsitä miten hiukset muka voisivat harmaantua yhdessä yössä, niin totuus kielletään yli hilseen menevänä. Luonnollisesti kun tätä lajia ihmeellisyyttä ei jokaiselle eikä joka päivä tapahdu. Kyse on merkillisestä asiasta kehon ja tunteen välillä. Skeptikot ovat arvomaailmaltaan periaatteessa tällaista ei-rationaalista ajattelua vastaan, heidän ajattelunsa kahliutuu tiedeuskoon, järjen palvontaan, jota he kutsuvat järjen käytöksi tai loogiseksi ajatteluksi. Ei kuitenkaan ole kovin älykästä sulkea silmänsä poikkeuksilta sääntöön. Variointia on aina. Peruspremissi on ettei järki selitä kaikkea. Tunteet ryöstäytyvät arvomaailman kysymyksissä herkästi.

Näin maailmankuva arvoineen muodostaa parivaljakon syntyneille muodollisille selityksille, joiden varassa ihmisen maailma toimii ja lepää.

1 taso – Litania (Väite, väittämä, uskomus)
Hiukset voivat harmaantua yhdessä yössä suuresta surusta tai järkytyksestä.

2 taso – Systeemi (Muodollinen selitys, perustelut)
Virallinen kanta: Ei ole totta

Kansanuskomus: On totta, on nähty tositapauksia.

3 taso – Maailmankuva ja arvot
Skeptisismi: Tuollaista ei pitäisi uskotella kansalle, koska tapauksista ei ole näyttöä (eivät tiedä tai kiistävät näytön).
Doktriini: Kansanrunouden professori piti uskomusta täytenä myyttinä, joka ei ole totta, kunhan puhutaan.
Silminnäkijät: Äitini harmaantui nuorena noin kolmikymppisenä, kun sai kuulla isän pettäneen häntä. Hän lähti kotoa ja seuraavana aamuna hänen musta pitkä tumma tukkansa oli aivan harmaa. (Olen muuten tavannut tämän henkilön, ja hän myönsi näin käyneen).

4 taso – Myytit ja metaforat
Harmaantuminen liittyy ikääntymiseen luonnollisena tapahtumana, mutta äkillisenä ja odottamattomana se on myyttinen tapahtuma, koska harmaantuminen on ikääntymisen funktio ja käsitteenä liitetään senioriteettiin. Tunne-kehoreaktiona siihen ei uskota, vaikka tottakin olisi.

Tutumeemistön aihiointi

Telos: Testataan Myytti ja metodikirjan loppupäätelmää meemistöstä ja permutaatioista, ja tarkennetaan kuvaa mahdollisesta tutu-meemistöstä.

Aloitusasetelma työohjelmaksi

Survey netissä hakusanalla ennakkoluulo
Tutustuminen Jane Austenin kirjan Ylpeys ja ennakkoluulo kirja-arvioihin
Katsomalla Ylpeys ja ennakkoluulo filmatisointeja
Oman kotikirjaston tutu-kirjallisuuden kartoitus
Oman kotikirjaston meemikaavan tutkimuskirjallisuus

Alkuideat

Symboli	Aistimislaji	Tietoisuus
sydän	tuntea	tajuta (intuitio)
silmä	nähdä	ymmärtää (hahmotus)
korva	kuulla	käsittää (käsitys)

Määritelmä

Mitä on ennakkoluulo? Odotusoletukset, stereotypiat, urautuminen, kapeakatseisuus – vai veridiktorinen neliö?

USKOMINEN / veridiktorinen neliö
MYYTTI; Tosi ja valhe
OLLA/ei-olla NÄYTTÄÄ/ei-näyttää
TOSI – VALHE – SALAISUUS – USKOMUS

älylliset tarpeet AJATTELU/USKO -> TIETO/uskomusjärjestelmä

Kaunotar		Darcy		Hupakko
	vääryys	Ennakkoluulo	Hyvitys	
Ystävä		Elisabeth		Kasvatusveli

S1 TOSI
ylpeys

S2 SALAISUUS
salaisuuden paljastuminen laukaisi tilanteen

non S2
VALHE

nonS1
ennakkoluulo EREHDYS

Wickhamin disinformaatio

-> Darcy tuomitsi Bennettien sisarusparven käytöksen perusteella, oletti onnenonkijoiksi, ja halusi suojella ystäväänsä.

Lukuohjelma

Figuram delineat futurorum
(Esittelee tulevien asioiden hahmon)

Ideana oli kartoittaa ennakkoluuloa tulevaisuuden tutkimusta koskevasta tai sivuavasta kirjallisuudesta, korpuksesta joka sattuisi löytymään kotikirjastosta. Ensi vaiheessa löytyi sattumoisin viisitoista kirjaa, mutta se täydentyi loppujen lopuksi kolmella. Olen nimennyt ja ryhmitellyt nimet kolmeen ryhmään I Murrosaiheet II Yhteisöaiheet III Tulevaisuuskuvat.

Myytti ja metodi -tutkielman valmistuttua jatkoin kehittelyä edelleen ja sattumalta aiheeksi valitsin ennakkoluulot. Aihe osoittautui sitten melko hankalaksi hahmottaa, mutta prosessi alkoi sattumaa hyväksi käyttäen, kun päätin ottaa tarkastelun perusteeksi ja lähtökohdaksi kotikirjastostani löytyvän korpuksen, joka sisältäisi edes löyhästi tulevaisuustutkimuksen sarkaan liittyviä aiheita. Jatkohanke käynnistyi huhtikuussa 2019. Toukokuuhun mennessä olin aihioinut tutkimuskirjallisuudeksi yhteensä 25 kirjaa, joista 18 varsinaiseksi lähdeaineistoksi ja seitsemän taustakirjallisuudeksi. Toukokuun Delfoi-pajassa oli valmius esittää ensimmäinen ajatuskiemura.

F1 INTENTIO (tarve) aihevalinta	F2 MORAALI (säännöt) -> kyselyt	F3 KESKUSTELU (näkökulmat) -> tod.näköisyys	F4 RISKIT (pelot)-> toivottavuus
Mahdollisuuksien kartoitus	Hallinta- ja sääntelykeinot	Mielipiteiden kirjo	Seuraamus-vaikutukset, uhat
Panelistit	Taustatiedot	Kommentit	Ennakkoluulot
TARKASTELU	SEURANTA	KESKUSTELU	VIESTINTÄ

Futurolokiset ennakkoluulot Delfoi-rakenteena

Toukokuussa valikoitunut kirjallisuus sai syksyyn mennessä ryhmittelylle uudet nimittäjät kvalia-käsitteen myötä.

Luettu kirjallisuus vaikuttaa näkökulmiin ja lopputulokseen, korpuksena tässä tarkastelussa on 18 tulevaisuustutkimusta koskevaa teosta ja sen taustaksi seitsemän teoriapainotteisempaa kirjaa valittuna kotikirjastosta.

1. Metakirjallisuus
Harari Yval Noel – Homo deus/homo genus
Lotman Juri – The Universe of the Mind
Foucault Michel – Tiedon arkeologia
Blackmore Susan – Meemit – kulttuurigeenit
Auerbach Erich – Maailmankirjallisuuden filologia
Tammisalo Osmo – Ihmisluonto etsimässä

2. Subkirjallisuus
I Murros
Suuri käänne
Musta joutsen
Älykäs itsensä johtaminen
Tieto, tekoäly, robot
Teknoelämää
Muokattu elämä

II Yhteisö (tutu)
Kehittyvä ihmiskunta
Tulevaisuuuden tutkimus
Miten tutkimme tulevaisuutta
Filosofailit
Futurewise
Pääroolissa johtaja

III Tulevaisuuskuva III
Tulevaisuuden uhkakuvat
Aika ja tulevaisuus Senecan tuotannossa
Itse tulee mieleen
Vahva tulevaisuus
Malaska-juhlakirja
Systemaattinen ihmiskuva.

Tarkoituksena on luoda kolmen maailman tarkastelumalli kuuden eri osatekijän avulla. Vaikka aineisto on sattumanvaraisesti muodostunut, niin sellainen valinta ei välttämättä ole huonompi kuin tarkoitushakuisesti tutkimusongelmaa kartoittava kirjallisuus. Yleensä lähdetään hakemaan ongelmaa koskevaa tietoa, tässä on ensin hahmotettu, millaisen tutkimuksen jo olemassa olevasta tiedosta voi muodostaa, sellaisena se on Bricoleur-logiikkaa, konkreettisen logiikkaa, jossa käytetään hyväksi käsillä olevaa aineistoa, tässä tapauksessa kotikirjaston antia.

Alkuaihiointiin on käytetty samoin vuosien mittaan mietittyä. Erityinen ennakkoluulo akateemisessa suhtautumisessa on asenteellinen ja vahvasti värittynyt ennakkoluuloinen asenne ns. humpuukimeemeihin eli new age-uskomuksiin, vaikka osa noista uskomuksista alkaa osoittautua todeksikin mittauslaitteiden ja tiedon kehittyessä. Muun muassa immaterialisaatio kuuluu näihin, tieteellisesti kiistetty, vuosituhansia tietty ja tulevaisuudessa todennäköinen asia. Voi olla, että osin olemme luoneet ihmiskunnan alalajin, jossa akateeminen typeryys ja ennakkoluulo rehottavat.

Kadonnut kameli, sattuman sato

Onko sattumanvaraisesti valitulla korpuksella riittävää informaatioarvo, sen näyttää tämä tutkielma? sattuma voi osoittautua serendipiteetiksi.

Ennen muinoin kaukana idässä oli maa, Serendipo, jonka kuninkaana oli mahtava Giaffer. Hänellä oli kolme poikaa, jotka olivat hänelle hyvin rakkaita. Kuningas huolehti poikiensa koulutuksesta, prinssien tuli oppia kaikkia hyvän hallitsijan tarvitsemia hyveitä. Parhaille mahdollisille opettajille uskottiin poikien koulutus ja päämääräksi asetettiin kyky ajatella omin päin ja itsenäisesti.

Opettajilla oli mieluisa tehtävä raportoida kuninkaalle poikien erinomainen edistyminen taiteissa ja tieteissä. Kuningas epäili silti vielä hieman koulutuksen laatua ja siksi ilmoitti vetäytyvänsä viettämään mietiskelevää elämää, joten joku pojista saisi kuninkuuden. Jokainen pojista kieltäytyi, vakuuttaen isän viisautta ja sopivuutta hallitsijaksi. Kuningas oli mielissään, mutta pelkäsi poikiensa kasvatuksen olleen liian kapeakatseista ja elämästä vieraantunutta, joten hän teeskenteli vihastusta poikien kruunusta kieltäytymisen vuoksi ja ajoi prinssit pois maasta.

Eipä aikaakaan, kun kolme prinssiä saapui matkallaan reitille, jossa he tunnistivat täsmällisesti kamelin, jota eivät olleet koskaan nähneet. He ymmärsivät kamelin olevan rampa, toinen silmä sillä oli sokea, yksi hammas puuttui ja kameli kantoi raskaana olevaa naista sekä hunajavakkaa toisella ja voivakkaa toisella sivullaan. Myöhemmin prinssit kohtasivat kauppiaan, joka oli kadottanut kamelin, he kertoivat huomioistaan hänelle.

Kauppias arveli prinssien varastaneen kamelin, koska he osasivat kuvailla sen niin tarkkaan ja vei kuninkaan pojat keisari Beramon eteen vaatien rangaistusta.

Beramo kysyi. kuinka he kykenivät antamaan niin tarkan kuvauksen kamelista elleivät he koskaan olleet nähneet sitä. Prinssien vastauksesta ilmeni, että he olivat älykkäästi päätelleet pienistä vihjeistä kamelin luonnon. Ruoho oli syöty siltä puolen tietä, missä se oli vähemmän vihreää, joten prinssit päättelivät kamelin oikean silmän olevan sokea. Koska siellä täällä syödyssä ruohikossa oli kamelin hampaiden jäljiltä pieniä ruohotupsuja jäljellä, he päättelivät kamelilta puuttuvan hampaita. Jäljissä erottui vain kolme jalkaa, neljäs oli raahautunut perässä, mikä osoitti eläimen olevan rampa. Voita oli kannettu toisella puolella ja hunajaa toisella puolella, koska muurahaiset olivat mieltyneitä sulaneeseen voihin tien toisella puolella ja perhoset imivät hunajaa tien toisella puolella.

Mitä naiseen tulee, yksi prinsseistä sanoi: ”Tiesin, että kameli kuljetti naista, koska huomasin lähellä sitä kohtaa, missä eläin oli polvistunut alas, jalanjäljet ja lähellä laskeutumispaikkaa oli virtsattu. Paikalla tuoksahti kirki, jolla oli minuun välitön vaikutus, joten hajusta tiesin jalanjäljen kuuluneen naiselle. Minä vuorostani arvasin naisen olevan raskaana, sanoi toinen prinssi, koska näin maassa kädenjäljet, jotka syntyvät raskaana olevan naisen tukiessa asentoaan.

Samassa outo matkaaja astuu esiin ja ilmoittaa juuri löytäneensä kadonneen kamelin vaeltelemassa erämaassa. Beramo säästää kolmen prinssin hengen, palkitsee heitä ruhtinaallisesti ja nimittää heidät neuvonantajakseen.

Satu kertoo jälkien tunnistamisen taidosta, mutta jostain syystä satu on lainannut käsitteen serendipiteetti lähinnä innovaatiokieleen. Käsitteellä tarkoitetaan jotain satunnaista ja ensivaikutelmaltaan epäonnekasta tapahtumaa, joka sitten kääntyy onneksi onnettomuudessa tai onnenonkamoiseksi. Samaa sarjaa edustaa myös kiinalainen taruperinne, jossa opetetaan ottamaan tyynesti elämän suomat mahdollisuudet kysymällä aina vain vakaasti: Mistä tiedät, että se on onnettomuus? Periaate sopinee myös verrannollisesti ennakkoluulon testaamiseen. Mistä tiedät, että asia on niin?

Sadun prinssit olivat oppineet jäljittämään merkkilajia signum, jäljet ja jätökset kertoivat heille omaa kieltään, mikä oli koitua prinssien lopulliseksi kohtaloksi. Liikaa viisautta ei aina hyvällä katsota. Serendipon eli Sri Lankan prinssit eivät olleet kiinnostuneet kamelin sukupuolesta, mutta kamelilla kulkijan sukupuoli on kiinnostanut tarinan kertojaa. Viisastelu oli koitua prinssien pään menoksi. Implikatuuri, seuraamus oli vähällä olla kohtalokas, ennakkoluulostakin voi olla haittaaja harmia kaikille osapuolille.

Serendipiteetin kaava:

SELVÄÄ JÄLKEÄ
(strategeemi) selittely
JORON JÄLJET
(semeemi) hämmästely
(genoomi) viisastelu (fenoomi) taivastelu – (futureemi) selvittely
JÄLKIVIISAUS JÄLKITOIMET
(transfeemi) jossittelu/spekulointi
(myteemi) säikähdys/hepnaadi/ällistys

Ennakkoluulojen aspektit
Koettu arvo – aito arvo – tuotettu arvo

(maskuliini) (feminiini)
Patriotismi - Feminismi

Astrologia (astraalimytologia) - Ympäristö (kestävä kehitys)
(taivas) (maa)

DISKURSSI - analysoi omalla tavallasi

1. Patriotismi - mallit, teoriat, metodit, kovat arvot (on-off)
   ks. Debatti Raivio-Kuusi 2008 Tieteessä tapahtuu

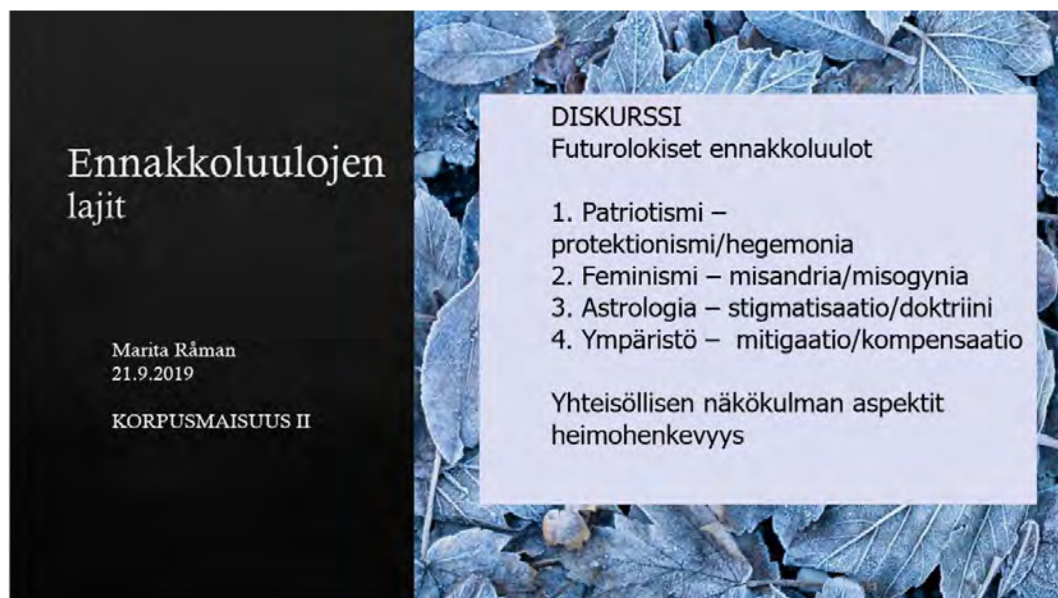
2. Feminismi - naisnäkökulma, pehmeät arvot (asteittaisuus), ekopsykologia

3. Astrologia - humpuukiasenne (celestial bodies "ajatuksen asento"), astraalimytologia, ennustaminen

4. Ympäristö - kestävä kehitys (transformaatiot), ekotietoisuus

Fokus Tulevaisuustietoisuus Konsistenssiteoria -> Badaracco

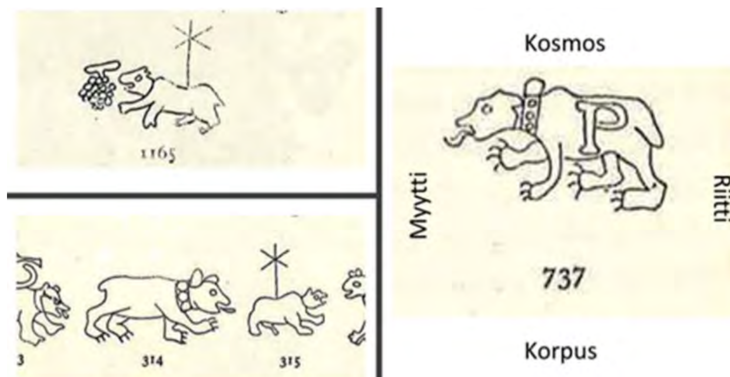
KOETTU ARVO - AITO ARVO
VALINTA

Testausprosessi – Vuca-vastaavuus

Tähdet kertovat loisteellaan

Suomalaisen tulevaisuuden tutkimuksen peruskolmikkona voidaan pitää tässä vallitussa korpuksessa Rooman klubin jäseniä Pentti Malaskaa ja Sirkka Heinosta, Mika Mannermaa on toiminut Tulevaisuuden tutkimuskeskuksen johtajan ja kansainvälisesti tunnettuna futurologina.

Kuvio. Mystiikka ja "celestial bodies" symboleina, kosmos ja konstellaatiot korpuksena ja tulkinnan avaimena.

Tarkasteltavan kolmikon myyttimeeminä toimii Juri Lotmanin teos Universe of the Mind lähinnä kahdelta näkökannalta katsottuna, systeeminä ja koodeina. Samaa periaatetta selventää (tai sekoittaa) rinnastukset, assosiaatiot eri tyyppisiin ryhmittelyihin isomorfioina tai analogioina eli saman rakenteisuutena tai samankaltaisuutena. Edellä esitetystä kolmen karhun koostekuvasta voisi irrottaa oman nimikkosymbolin kullekin valitulle futurologille.

Pentin tupa
Eläimet- härkä

Pentti Malaska Iso karhu Väinämöisen vyö kaulallaan.

Enteet
Linnut – korppi

Sirkka Heinonen onnen yrttitarhassa,
kultaisessa kätkyessä.

Sampo
Kalat - hauki

Mika Mannermaa Pikku karhu ja Iro-neidon pojat.

Kuvio. Symbolinen kuvaus rinnastettuna konstellaatiomystiikkaan.

Rinnastukset ovat leikkimielisiä, totta toinen puoli asiassa kuitenkin. Sirkka Heinosen teos käsittelee Antiikin ajan ennustamista, jonka paikan keskiajalla otti astrologia., josta sitten tieteen vallankumouksen ja uuden ajan koittaessa hiljalleen luovuttiin. Ison karhun ja Pikku Karhun tähtikuviot ovat pohjoisella tähtitaivaalla merkityksellisimmät. Varmuudella ei voi sanoa, miten korppi on maagismystisessä maailmassa saanut merkittävän roolin noitien ja pahuuden seuralaisena sekä eteläisellä että pohjoisella pallonpuoliskolla, mutta konstellaatio Corvus, korppikin on, ja sellaisen lähemmän tarkastelun arvoinen.

Etsittäessä meemistön universaaleja mahdollisuuksia Corvus voi olla antoisin lähde, koska se esiintyy sekä ugrilaisessa että panamerikkalaisessa mytologiassa että Antiikin mytologiassa.

Ajatusten Tonava kaunoinen

Avainsanat: Teukamoinen, kaanu, instruktiivi, läpi, suin päin

Vuorossa on sukellus suomalaisten sijamuotojen pariin tulevaisuuden toivo ja toivot mielessä. Jollain metsäteemaisuus on korvattava ja ajattelin tutustuttaa sekä itseni että muut sijamuotoon instruktiivi eli keinontoon ja viitokepermutaation termiin consolidation, jonka peruskumppaneina on sanat company ja coherence, yhtiö/kumppani ja yhtenäisyys. Konsolidointi merkitsee eri asioita eri aloilla, mutta kyseessä on yleensä keino saada kaksi tai useampi tekijä yhteen kytkettyä jollain tavoin.

Tietoarkkitehtuurissa konsolidoinnilla optimoidaan ja keskitetään resursseja koko konserinin laajuudessa, kasvava määrä erilaisia laitteistoja edellyttää konsolidointia. Taloudessa se on yhdistämistä, yhdistely, jossa esimerkiksi yksittäinen tilinpäätös yhdistetään konsernitilinpäätökseksi. Lainsäädännössä konsolidointi on koontamista, jossa säädöksen antamisen jälkeen tehdyt muutokset ja korjaukset sisällytetään kokonaisuuteen. Logistiikassa konsolidoinnissa eli yhteisrahtilähetyksissä yhdistetään erilaiset rahdit yhdeksi lähetykseksi, menettely mahdollistaa säästöt ja tehokkuuden. Prosessinhallinnassa konsolidointi tuo erilaiset raportit ja viestit yhteen tietokantaan.

Sanamäärittelyssä konsolidointi on vakiinnuttamista, vakauttamista, vahvistamista, lujittamista; se yhdistää, koontaa. Projektikansiossa on kaikki revisiot saatavilla, joista muutokset voidaan tarvittaessa jäljittää. Sanaa on ruvettu käyttämään myös yleismerkityksessä pelkästä tietojen kokoamisesta ja yhdistelemisestä. Ja siinäpä se, kun tietoa on paljon malaskamaiseen tapaan, kun ajatus virtaa Tonavan alajuoksun tapaan (muistan aina sen kuivuneen puropahasen virran yläjuoksulla, jonka piti olla Tonava kaunoinen) niin tietomassan louhimisessa ovat hyvät neuvot kalliit.

Tarvitaan keinoja semanttiseen webiin kuin myös big dataa ja muita tiedonlouhinnan välineitä. Keskeistä tässä toiminnassa on jälleen kerran asioiden nimeäminen, luokittelu ja asiasanat. Kaikkia keinoja tarvitaan, jotta hakutoiminnot toimisivat.

Maailman tulevia ongelmia ei ole vain ympäristön ylikuormittuminen, ongelmana on ja tulee olemaan informaatiotulva ähkyineen, jossa viisaasti valikoimisen taito korostuu. Hieman muuntaen Pentti Malaskan runoa "Kun aika todellistuu", voisi tiedon virrasta sanoa samaa kuin ajasta. Tieto virtaa nykyisyyteen kahdesta suunnasta, menneisyydestä ja tulevaisuudesta:

Menneisyydestä tehtyinä tekoina, toteutuneina tapahtumina ja niiden aineellistumina, ja tulevaisuudesta meidän näkemyksinämme, tavoitteinamme, toiveinamme ja pelkoinamme sekä meidän päätöksinämme, jossa nykyisyys vetää tiedonvuot puoleensa kuin kosminen musta aukko. Aikarunon lopusta poiketen on sanottava, että vaikka aika ei pääse

pakenemaan todellistumistaan, niin tieto voi hyvinkin kyetä livahtamaan käsistä ja tietoisuudesta bittivirtaan sieltä koskaan löytymättä, missä se pölyttyy arkistoihin ja mielen uumeniin, ihmiskunnan muistin pimentoon.

Merkkiverkon sijamuoto, taivutussija on instruktiivi, joka vastaa kysymykseen miten, millä tavoin, pääte on -n. Metsäisin miettein olen lähtenyt tätä sarjaani laatimaan. Salaisen aseen testerisanat ovat vaikuttamisessa ja tavoittelemisessa. Vaikuttaa voi monella tavalla, mutta periaatteessa vain kahdella: joko kannustavasti tai masentavasti. Tavoitevaateisiinkin voi suhtautua kahdella perusasenteella joko pyrkien tai sitten ajopuuna ajelehtien.

Hyvää tahtoen ja tahtomattaankin voi silti ajautua hakoteille

Erityisesti laajoissa ja vaikeissa korpuksissa hakutoiminnot voivat haksahtaa pahan kerran. Otan pari esimerkkiä, joissa usko doktriiniin eli viralliseen tietämykseen on peittämässä rehevänä rikkakasvustona toden tiedon kokonaan. Otetaan esimerkiksi sanat suin ja teukamoinen sekä kaanu. Vastoin Raimo Jussilan Kalevalan sanakirjan väitettä "suin" ei ole harja, ei ollenkaan ei suinkaan ole niin, harjasta kalevalaisessa runoudessa puhuttaisiin harjasta sutina tai sukana. Suin päin eli päistikkaa syöksytään tai kaadutaan kuten Väinämöinen veteen, ja epällä sopii että se on myös eräänlainen hääyön toimien metafora. Suin on instruktiivi, koska se ilmaisee tapaa miten joku suistuu rähmälleen suin päin ja käsin.

Mutta sitten tullaan suoranaiseen menneen tiedon mustaan aukkoon. SKVR-nettihaun metatiedon laatijat ovat viisaudessaan päättäneet kahden tekstimaininnan perusteella, että teutamoinen onkin itse asiassa teukamoinen. Teutamoinen on nimi, josta kansanrunot mainitsevat erikseen, että se tulee kirjoitta isolla kirjaimella, joten kyseessä ei ole mikään vähäpätöinen kosija, jolta kysyttiin: - Mitä läksit käymään? Nykyään sanottaisiin – Mitä mies, tulevaisuudesta ei tiedä, ehkä tunnetaan vain aggressiivi, vittumikämies – kenties.

Kansanrunokorpuksesta ei saa paljoa irti, jos ei tiedä sanavartaloita ja taivutuspäätteitä, myös murremuotojen tietoa tarvitaan. Jos haluaa selvittää Teutamoisen salat, niin vastausta etsittäessä täytyy osata etsiä myös karjalaista muotoa Teutamoini. Aivan kuten Väinämöinen esiintyy myös nimellä Väinämöini, Ilmarinen muodossa Ilmoini, Lemminkäinen muodossa Lemminkäini.

Silti aivan eri luokkaa ongelman muodostaa sana "kaanu", jonka sanotaan löytyvän tai lausuttavan myös muodoissa koono, koano, kaano, koonu, kaanu. Pari vihjettä vie harhaan, sillä koano viittaa kuonoon, koonu taitaa olla harhaluulo tai -kuulo, osa kirjoitusasuhorjahtelua.

Mitä yhdestä sanasta? Sitä vain, että kuten aika on aina relevantti, niin on ihmiselle aina vain tärkeää sen hetkinen olomuoto ja muotovalious. Lukuisat ihmiset mielellään muokkaisivat kehonsa uuteen muotoon ja uskoon keinolla millä hyvänsä, jos suinkin vain voisivat, ja näinä plastiikkakirurgian aikoina tulevaisuudessa muotoa voinee muuttaa kätevästi muutenkin kuin sanallisin keinoin.

Mystinen kaanu-sana on nyt olla läpi -sanan leikkaus, sijamuotona on instruktiivi eli miten jokin tapahtuu. Kaanu-runoissa on kyse muodon rituaalisesta moittimisesta. Kaano on kaanun rinnakkaismuoto ja tarkoittaa kaunista ulkomuotoa, kaunoa. Lemminkäinen oli kaanu, kaunis katsottava tuo Kauno Kaukomieli, hius keltainen korea. Teutamoisen toimesta neito ikään kuin läpivalaistaan ja arvioidaan katsastuskierroksella. Siitä tiirailusta ei katsottava lainkaan pitänyt.

Tähän on tullut vierahia, Vierahia viekkahia,
Kavaloita katsojia, Oman muodon moittijia,
Oman kaanon katsojia, Oman varren valitsijia.
On miulla mokoma muoto, Kun on muovon moittijoilla,
On miulla mokoma kaano, Kuin on kaanon katsojalla. (SKVR 4198_yleiskielistetty)

Kaanun tai kaanon katsoja on teutamoinen, pienellä kirjoitettuna nimi on muuntunut yleisnimeksi riiustajasta (kosijasta). Teutamoinen vuorostaan voi olla jotain enemmän, taivaallista perua pilven pojan tavoin, sillä jostainhan on kotoisin Kalevalassakin kuvattu käytänne neidon ja vaimon ryöstöstä. Lemminkäinen ryöstää Kyllikin, Ilmarinen Pohjan neidon nuoremman sisaren mukaansa. Nyt tullaan kohtalokkaiden virhearvioiden äärelle, missä menneisyyden tulkintateot voivat vaikuttaa tulevaisuudessa haitallisesti.

Jos alkuperäistä nimeä pidetään teukamoisena, niin merkitys hämärtyy niin totaalisti, ettei sanaketjulla voi asiaa auttaa. Monilla nimisanoilla on nimittäin merkityssalansa verbistä eli teonsanasta löydettävissä. Kansasana teukamoinen ei viittaa mihinkään järjelliseen tekoon, mutta teutamoinen taas ilmiselvästi on samaa sarjaa kuin teutaroida. Kevät saa aikaan kosiokiihkoa, soidintanssia ja muutakin piehtarointia. Myös itsesäälissä voi rypeä ja piehtaroida. Monet surevat ja säälittelevät ulkomuotoaan, tilanne ei suinkaan ole tulevaisuudessa toivoton, parannuksia on luvassa, kauneuskirurgia botoxeineen on keksitty. Mutta Teutamoinen vai teutamoisetko sen määrittää, mikä on ihala impi, kaanu katseltava? Sirkka Heinonen on kaanu katseltava ja Pentti Malaska vaikuttaa olleen melkoinen teutaroija ajatusten Tonavassa, jonne varmaan on väliin suin päin suistunutkin päin tiedon merehen, käsin vetehen. Kalevalaisesssa epiikassa instruktiivia käytetään.

Ei korppi korpin silmää noki

Lönnrotin 1800-luvun lintujennimikeräelmässä, joka on julkaistu mm. Lönnrotianassa, on corvusten joukko kirjava:

Corvus Glandarius: näri, närhi, ruisrääkkä, ruisrääkki, ohrarääkkä, ohrarääkki, pähkinähaukka, papunäri, paskonen hohka, hohko, hohkaharakka, hohkahaukka, peltoharakka, paskanärhi, rankka, rääkylintu.
Corvus Monedula: hakkinen, kirkkohakkinen, naakka, kirkonnaakka, kaija kirkkokaija; kaja
Corvus Pica: harakka, harakkainen

Sen sijaan Corvus corax, korppi ei tähän jakoon ole mahtunut. Elias Lönnrotin aikainen lintuluokittelu eroaa nykyisestä, tuolloin tunnettuja lintuluokkia olivat:

I	ryöstölinnut	
II	varpuslinnut a) kiipijät, b) kävelijät	
III	kanalinnut	
IV	kahlaajalinnut	
V	uimalinnut	(Lönnrotiana 89)

Kansan tuntemia termejä pikkulintu tai laululintu ole lainkaan luokittelussa mukana. Tämä saattaa kieliä jonkinlaisesta tabusta ja sielulintu-uskomuksesta. Lista kuvaa hyvin nopeutta, jolla semantiikka ja käsitykset muuttuvat maailman ja tietoisuuden muuttuessa. Kun niinkin konkreettinen havainnoitava kuin linnut kokee jo puolessatoista vuosisadassa melkoisen käsitemuutoksen, antaa tapahtunut vihjeen siitä vaikeudesta, miten hankalaa on tulkita pienien tiedonsirpaleiden avulla mennyttä käsitemaailmaa, johon taivaalla sijaitsevan korpin tähtikuviokin viittaa. Vain maaginen yhteys noitataitoon tietäjän lintuna ja jotkin vieläkin elävät uskomukset korpin taikavoimaisuudesta osoittavat sen olleen merkittävä lintu astraalimytologiassa siinä missä joutsenkin.

Northrop Fryen mukaan myyttinen aines kehittyy ajan saatossa; jumalamyytit sankarilegendoiksi; sankarilegendat draamajuoniksi, draama todellisuuden kuvauksiksi, mutta myyttisen tarinan rakenne pysyy muutoksissa vakiona. Fryelle arkkityyppi on symbolikompleksi, moninaisten merkitysten kombinaatio. Sarjaa voisi täydentää

astraalimytologialla, on todennäköistä että jumalamyytit ovat saaneet alkunsa tähtikuvioista ja niihin liittyvistä myyteistä, jumalat ja sankarit saavat usein haltijan roolin, kukin oman nimikkopuunsa tai toimialueensa. Vastaavasti meemipleksi voidaan nähdä meemikompleksina, jossa monet merkityslajit voivat näyttäytyä eri tavoin näkökulman mukaan.

Universaalit arvot/Kosmoksen merkkaustapa
Maslown mukaan

1. totuus	regiimi
2. kauneus	terveys
3. oikeudenmukaisuus	moraali
4. hyvyys	välittäminen
5. kokonaisvaltaisuus	holistisuus
6. täydellisyys	mestari
7. ainutlaatuisuus	yksilöllisyys
8. yksinkertaisuus	selkeys
9. järjestys	kosmos
10. eloisuus	seurallisuus
11. riittävyyden tunne	omanarvontunto
12. välttämättömyys	legimiteetti
13. täyttymys	tavoitteellisuus
14. runsaus	yltäkylläisyys
15. ponnistelemattomuus	mukavuus
16. leikkisyys	ilo
17. kaksijakoisuuden katoaminen.	yhteydentunne (RAKKAUS)

Aisapareittain:

1. totuus	regiimi
12. välttämättömyys	legimiteetti
4. hyvyys	välittäminen
2. kauneus	terveys
6. täydellisyys	mestari
13. täyttymys	tavoitteellisuus
16. leikkisyys	ilo
10. eloisuus	seurallisuus

Avainteknologiat Mannermaan mukaan

Satunnaisesti valittu Mika Mannermaan listaus kirjassa Heikot signaalit vahva tulevaisuus, ja sen seitsemästätoista keskeisestä tulevaisuuden teknologiasta on saanut alustavassa tarkastelussa rinnalleen myteemijaon. Kaksi täysin eri perustein tehtyä systeemiä on saatu näin samaan tarkasteluun ja uuteen näkökulmaan. Ennakkoluuloihin voitaneen luokitella sekin, mitä voi rinnastaa ja yhdistellä ja mitä ei.

Surrealistinen näkökulma hyödyntää asioiden tarkastelussa tietoisesti sattuman ja sääntöjen rikkomisen suomaa virikkeisyyttä. Surrealistinen näkemys sulauttaa mitä erilaisimpia yhdistelmiä, ominaisuuksia ja käsityksiä. Siksi on syytä koetella suurealistisen mielikuvituksen mahdollisuutta kahdella näennäisesti absurdilla jaolla, joista toinen on kotoisin humanistisesta tutkimuksesta ja toinen teknologiapainotteisesta tulevaisuustutkimuskirjallisuudesta.

Luonnontieteet Teknologia I Teknologia II Biologia

valoherkät materiaalit	IT-teknologia	uudet polymeerit	geenimuuntelu
älykkäät materiaalit	nanoteknologia	sensorit	diagnostiikka
biolääketieteelliset materiaalit	soluteknologia	3G-teknologia	täsmälääkkeet
särkymättömät materiaalit	integroitu teknologia	virtuaalitodellisuus	biomimiikka

Fokus. 12. Biotuotteet

Kuvio. Vaihe II, jossa listataan tutumyteemit runomatriisiksi keskeisinä aisapareina luonnontieteiden ja biologian välinen kulminaatio teknologian avulla.

Tulevaisuustutkimus on tutkimusaineiston perusteella teknologiapainotteinen, ja yleisesti uskotaankin teknologian olevan avaintekijä ja kehityksen veturi tutumeemeissä. Tulkintaan voi silti etsiä, ja täytyykin, myös muita näkökulmia ja tulkintatapoja, joista hedelmällisiä voisivat olla biomatematiikka ja biosemiotiikka, jotka eivät välttämättä sulje toisiaan lainkaan pois, vaan ovat yhtä rinnasteisia kuin myteemit ja avainteknologiat.

Perinteisesti runomatriisi alkumuotonsa CLA-analyysin muodossa muodostaa neljä kerrostunutta tarkastelutasoa, joita voi tarkastella myös palimpsestisina, päällekkäisinä merkitystasoina ilmeisimmästä eli näkyvimmästä kerroksesta kohti syvempiä ja piilotetumpia merkityksiä. Pintatasolla on jargon, joka noudattaa systeemin ehtoja, ja toimii kulloistenkin paradigmalakien mukaan, kun taas pohjalla olevat vaikuttimet ovat myyttisiä, piilotajuisia ja jopa universaaleja.

Fokus ei 16-jaolliseen ruudukkoon sovi, mutta heittovirkaa toimitta kohta 12. Biotuotteet, mikä sikäli sopii hyvin, kun alustava kolmen maailman jako tässä tapauksessa noudattaa elonkaavaa eri asteisina elämänkuvioina.
M1 elämä biologisena ilmiönä

M2 elämä hengenelämän kannalta psyykkisenä ilmiönä
M3 elämä arvojen ja tapojen kannalta käytänteinä ja uskomuksina.

Olen ihmisen kannalta määritellyt ihmisen elämän kannalta pneuman keskustermiksi. Kun jokin koetaan tosi arvokkaaksi, kyseessä sanotaan olevan henki ja elämä, toisin sanoen ja puhuen passio johonkin antaa elämälle tarkoituksen, merkityksen ja mielekkyyden. Tämän tutkielman esityö Myytti ja metodi keväällä 2019 esitteli suomalaisugrilaisen mytologiasovelluksen Claude Levi-Straussin tulkitseman ja ristimän panamerikkalaisen kaavan laajennuksen prepanamerikkalaiseksi, ugrilaisperusteiseksi kaavaksi A.M. Castrénin ja Kaarle Krohnin mytologiakäsitysten pohjalta.

Tässä toisessa vaiheessa aihiota on jatkokehitelty Jane Austenin teoksen Ylpeys ja ennakkoluulo pohjalta, jossa ilmeni, että prepanamerikkalainen kaava voi täydentyä kahden x:n ratkaisemisella kohti tertiaaleja, seitsenjaosta yhdeksänjakoiseksi ja siitä edelleen. Ensi alkuun kuitenkin kuvio täydentyy seitsenjakoiseksi.

Luonnontieteet Teknologia I Teknologia II
Biologia

valoherkät materiaalit	IT-teknologia	uudet polymeerit	geenimuuntelu
älykkäät materiaalit	nanoteknologia	sensorit	diagnostiikka
biolääketieteelliset materiaalit	soluteknologia	3G-teknologia	täsmälääkkeet
särkymättömät materiaalit	integroitu teknologia	virtuaalitodellisuus	biomimiikka

Fokus. 12. Biotuotteet

Kuvio. Runomatriisin kulminaatiopisteet, kuusi kpl, joista voi muodostaa panamerikkalaisen kaavan.

Tulkintakaavassa saadut leikkauspisteet muodostavat panamerikkalaisen kaavan perustekijät.

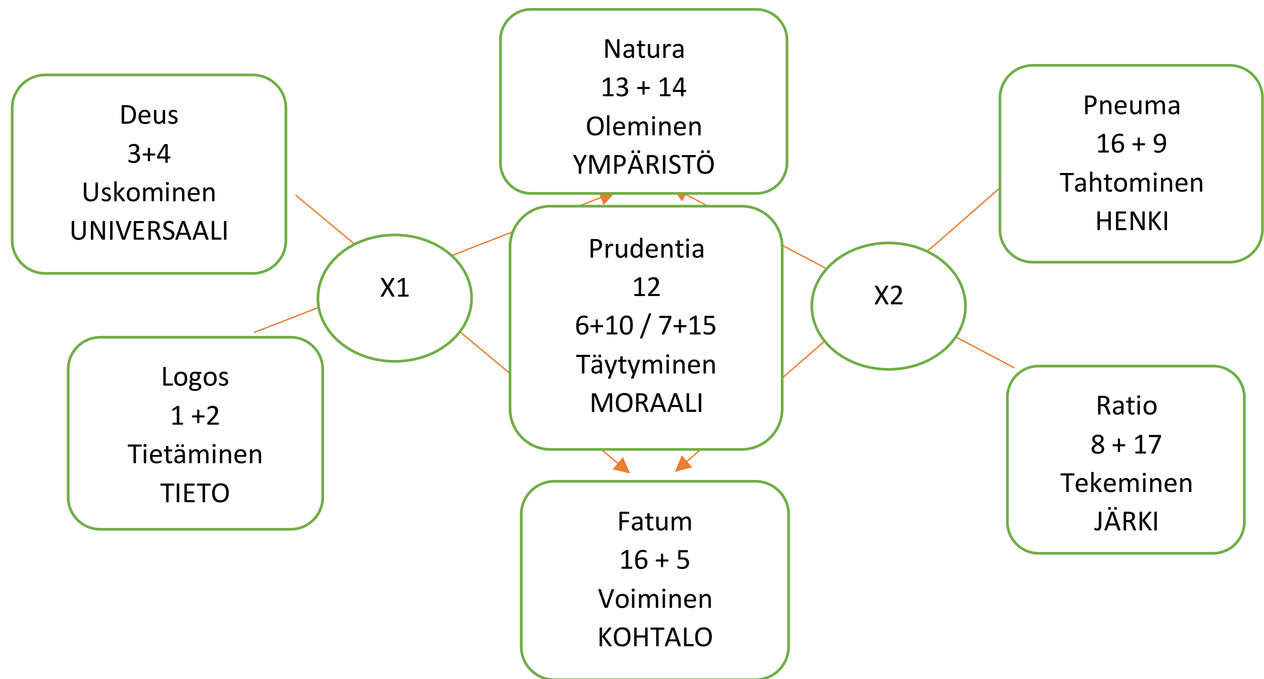
valoher... t	IT-teknologia	...t polymeerit	geenimuuntelu
älykkäät materiaalit	nanoteknolog...	...rit	diagnostiikka
biolääketieteelliset materiaalit	soluteknolog...	...knologia	täsmälääkkeet
särkym... materiaalit	integroitu teknologia	virtuaalitodellisuus	biomimiikka

Logos
Fatum
Ratio
Prudentia ”biotuotteet”
Deus
Pneuma
Natura

Kuvio. Avainteknologioiden luokittelu antiikin tapaan.

Tulkintakaavassa saadut leikkauspisteet muodostavat panamerikkalaisen kaavan perustekijät.

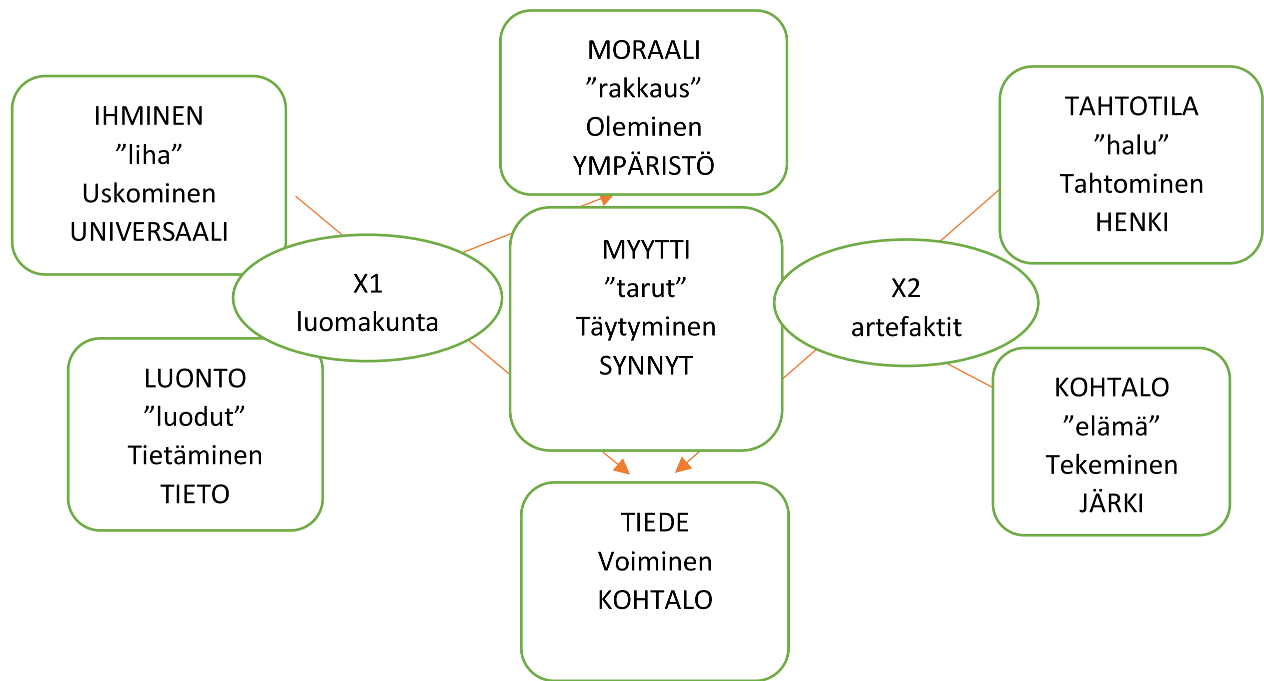
valoherkät materiaalit	IT-teknologia	uudet polymeerit	geenimuuntelu
älykkäät materiaalit	nanoteknologia	sensorit	diagnostiikka
biolääketieteelliset materiaalit	soluteknologia	3G-teknologia	täsmälääkkeet
särkymättömät materiaalit	integroitu teknologia	virtuaalitodellisuus	biomimiikka

Kuvio. Prepanamerikkalainen kaava täydennettynä modaliteettien isomorfialla sekä avainteknologianumerolla. Katso listaus edellä.

X1 = PYHÄ (vrt. Herran pelko on viisauden alku) palvonta/kunnioitus = PYHÄ (Deus + Ratio)
X2 = HENKI (Järki ja tunteet; ylpeys ja ennakkoluulo) tieto/tunne HENKI (Pneuma + Logos)
O = MORAALI: arvot/riskit.

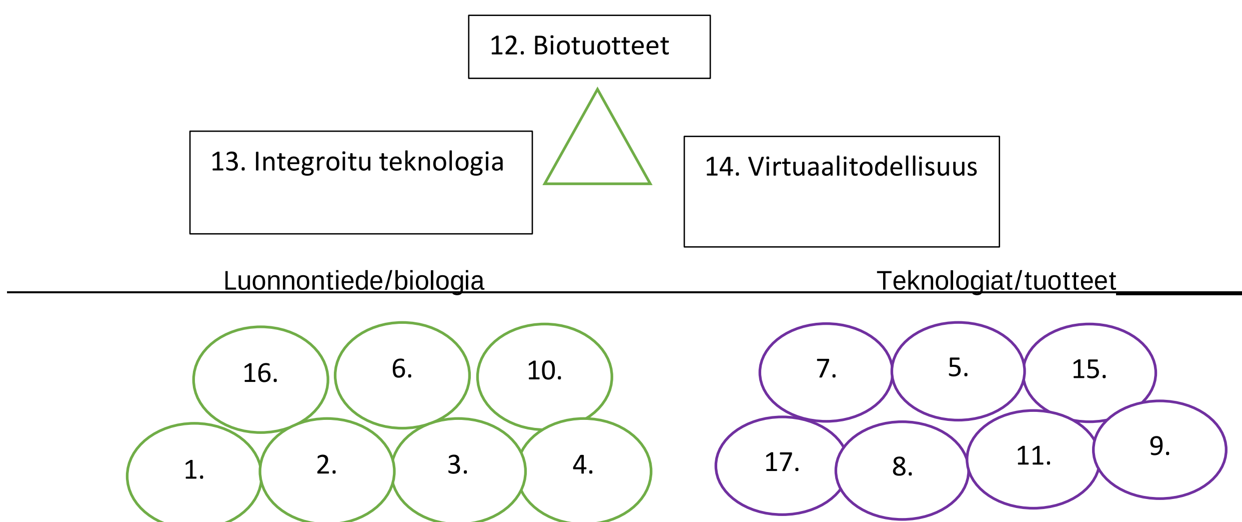
Metatason tarkastelussa on uusryhmittelty seuraavat kuusi tekijää. 1. Luonto, 2. moraali, 3. kohtalo, 4. tiede, 5. ihminen, 6. tahtotila. Näin saat metakuvio auttaa tulkinnan, merkityksen muodostumisessa.

Kuvio. Uussanoitettu versio prepanamerikkalaista kaavaa hyödyntäen, hypoteesi avainteknologioiden merkitysavaruuteen.

Alustaviin kuvioihin kuuluu vielä aisaparien hyödyntäminen. Avainteknologioita voidaan tarkastella kahtena päälinjana eli luonnontieteellisbiologisena sekä niiden sovelluksina, jossa teknologiatuotteet korostuvat. Biologinen on luontopohjaista, sen muokkaaminen ja hyödyntäminen ihmisestä ja hänen järjestään, aivoituksistaan lähtevää.

Sanottu voidaan ryhmitellä seuraavasti, jolloin saadaan uusi näkökulma samaan aiheantologiaan.

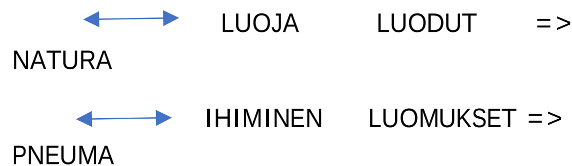

MATERIAALIT

I MYYTIT
groteski
(tarinamotiivit, mielikuvat)
meemit)

BIOLOGIAT

II FIGURA
surrealismi
(tulevaisuusnäkymät)

LUOJA LUODUT =>
NATURA
IHIMINEN LUOMUKSET =>
PNEUMA

Peruskysymys kuuluukin, missä mielessä/hengessä jotakin tehdään, on tehty tai tullaan tekemään. Mitä kehityksellä tavoitellaan ja millä keinoin.

Ilmarinen ja Taivaan taatto ovat revenneet liitoksistaan, otsoniaukko on syntynyt.

Jatkoa Joukahaisen perilliseen

Myyttinen tieto on ikään kuin varmaa tietoa, joka ammennetaan omista elämänkokemuksista ja tarpeista. Tietyllä tapaa ennakkoluulot ja ennakkokäsitykset ovat samankaltaisia, ennakkokäsityksillä pyritään jäsentämään kohdattuja ongelmia ja ympäristön rakennetta. Ennakkoluuloa voi pitää myytinkaltaisena merkityksenannon välineenä, jolla mystifioidaan kohde joko positiiviseen tai negatiiviseen suuntaan. Esimerkiksitotutusta poikkeava, ravinnosta johtuva rodullinen ominaishaju, feromonit saattavat vaikuttaa toiseen luotaan työntävästi, samoin peseytymismahdollisuudet, joten entisaikain toteamus: Mustalaiset haisee - saattoi aikanaan jopa pitää paikkansakin, mutta saattoi olla myös stigman ja leiman lyömistä ilman perustetta. Syntyperä ja sukupuu käynnistävät helposti kelpoisuuden arviointiprosessin niin myyttisessä menneessä kuin nykyhetkessäkin.

Olen maininnut prepanamerikkalaisen kaavan mahdollisuutena muuntaa merkityskuviot kymmenjärjestelmäksi tai vaikkapa yhdeksäksi maastoksi kinalaisittain. Kuviota voi tulkita niin lateraalisti kuin vertikaalistikin, jolloin kombinaatio eli painotukset ja näkökulmat muuttuvat. Kyseessä on kuin Rubikin kuutio, jossa kuutta vaihtoehtoa käännellään, mutta vain harvoin ja erityisellä taidolla sivut saadaan lähtöasetelmaan saman värisiksi sivuiksi, yleensä jokin palikan osa poikkeaa sarjasta.

Siialla on sileät pellot,
Hauki hallalla kutevi,
Kuolasuu kovalla säällä,
Ahven arka kyrmyniska
Syksyt syvillä uipi,
Kesät kuivilla kutevi
Rantasilla rapsehtivi.

Miitä kaikkea Joukahaisen jäämistöä onkaan luonnossa keskuudessamme.

Pajupehko = Joukahaisen länget
Hakopuu = Joukahaisen reki
Kaisla = Joukahaisen helmiruoska
Koskenkuohu = Laukkipää hevonen
Salama = Joukahaisen miekka
Sateenkaari = Joukahaisen jousi
Haukka = Joukahaisen nuoli
Maakivet = Joukahaisen koira vrt. vesikivet
Pilvilautta = Joukahaisen lakki
Poutapilvi, pilvenhattara = Joukahaisen viitta
Linnunrata = Joukahaisen vyö
Lumme = Joukahaisen kintaat
Suo = Joukahaisen hauta.

Jos Joukahaisesta syntynyt luokitellaan sen mukaan, mitä niistä syntyi, tulee tulokseksi toisenlainen tulkinta. Ajovarustuksiin voisi luokitella länget, reen, helmiruoskan. Aseiksi miekan, jousen ja nuolen. Vaatteiksi vyön, lakin ja viitan sekä kintaat. Muita tekijöitä ovat kumppanit, joihin voisi laskea haudan ja sen herran kuoleman, eli kumppanuuskategoriaan voisi luokitella koiran, hevosen ja haudan eli suon.

Tästä jaosta ei kuitenkaan vielä synnyt mielekästä prepanamerikkalaista myyttiasetelmaa, ja jos väitteeni suomalais-ugrilaisesta perusta panamerikkalaisuudelle on hitusenkaan paikkansa pitävä, niin tässä Joukahais-pohjaisessa syntyryppäässä sen pitäisi ilmetä, jos missä. Edellisellä luokittelulla saimme esiin vain elämänpiirin, jossa 1) ajopelit, 2) kumppanit, 3) aseet ja 4) vaatetus ovat merkityksellisiä elämänpiirin toimijoita. Ei kovin myyttiseltä vaikuta, pikemminkin arkirealismilta matkaan varustautumisena. Silti elämäkin on matka, joten sellaisena se saattaa tulkkiutua myös kosmisena allegoriana.

Suorempi tie onneen saattaa silti tulla sen tarkastelusta, mitä muutettiin miksi.

Ajovarustus	Aseet	Kumppanit	Vaatteet
länget	miekka	hevonen	lakki
reki	jousi	koira	viitta
ruoska	nuoli	hauta	vyö + kintaat;

joista tuli:

paju	salama	koskenkuohu	pilvi
kuusi	sateenkaari	maakivet	putapilvi, pilvenhattara
kaisla	haukka	hauta, suo	Linnunrata + lumme

Kaisla ja lumme ovat vesikasveja, ja kertovat toteemisuudesta niin ikään kasvikuntaan eli perimmäisiin kysymyksiin kuulumisesta heti kosmoksen, koskenkuohujen ja maakivien jälkeen. Haukka ja Hauta(suo) edustavat maan ja taivaan välistä jännitettä. Puut ovat kasvikuntaa siinä missä pensaat ja ruohotkin. Näin on Joukahaisen jäämistöstä erotettavissa

kolmikanta maasta taivaaseen, välittäjänään kasvit puineen. Kun Väinämöinen narrasi miehen lapsekkahan eli herkkäuskoisen Ilmarisen noutamaan kuusen latvasta kuuta, niin hän tietysti höynäytti virtuaalisesti Ilmarisen uskomaan, että kuu todella oli puun latvassa, kun se nousi esiin metsän takaa. Samaa kuuta taivaalta tavoittelun elementtiä kansanuskomus jatkaa tarinassa aarteesta sateenkaaren päässä.

Näin on päästy prepanamerikkalaisen kaavan myyttiseen final test -vaiheeseen. Alustavatkin tulokset voidaan katsoa hyviksi. Olen aivoitellut asian seuraavasti, vaikka nettialustan rajoitteiden vuoksi en tee kuviota esiin, vaan laitan saadut tekijät tasona näkyviin samalla sanoittaen niin että esim. haukka edustaa mitä tahansa lintua tai määrättyä lintua kuten haukkaa tai kotkaa.

Tässä tapauksessa haukka Joukahaisen nuolena ei todellakaan ole vähämerkityksinen, ja sen satujatkumona ihan ilmeisesti on satutyyppi, jossa taivsa putoaa niskaan tai uskomustyyppi, että Ukko rankaisee iskemällä kiven päähän. Eli aihio jatkumolla syntymyytit-satu-uskomus on hahmoteltavissa nöinkin niukoista aineksista esiin. Eikä varmasti sekään ole sattumaa, että intiaanimytologioissa tulilinnuksi mielletty kotka, on salaman metafora, joka todella voi iskeä niskaan kuin haukka kanaan.

Puut	Sääilmiöt	Eläimet	-> jumalat
Lumme	Linnunrata	Pilvet / Koskenvaahto	-> valkea
Ruoko	Lintu	Suohauta	-> tuonpuoleinen

Kymmenen pisteen tulkintavihjeeksi on otettava outo lapsus Olaus Magnuksen Pohjoisten kansojen historiasta, jossa pääskyn väitetään talvehtivan kaislikossa talven yli. Käsitys on melko varmasti väärinkäsitys, jossa on sotkettu pääsky kalan toisintonimenä haarapääskyyn, molemmat kyllä lyhyesti sanoen pääskyjä. Vesi edustaa metaforisesti sekä elämää että tuonelaa samoin kuin tulikin. Konteksti ratkaisee mistä kulloinkin on kyse, pitääkö tulkinta keikahuttaa päinvastaiseksi. Tuli ja vesi ovat elämän ja kuoleman arkkisymboleita, joita ei voi mekaanisesti ajatella, vaan kuten elämä itse, kaikki on ajateltava tapauskohtaisesti. Tämä ei kuitenkaan ole estänyt jopa primitiivisiä yhteisöjä näkemään yleistä yksittäisessä, ja yksittäisessä suurempaa kuvaa kaikkeuden tahdosta.

Surrealistinen tulevaisuustutkimus

Surrealistisen tutkimusaikeeni korpusmaisuuden tarkastelun alkuna on perusaineiston peruskolmikko, Heinonen, Malaska, Mannermaa. Viime mainittu esittää kiehtovan ajatuksen surrealistisesta tulevaisuuden tutkimuksesta. Samansuuntaista on esittänyt myös professori Juha Varto kirjassaan Kauneuden taito, jossa hän kaipailee ”kolmien aivojen” kapasiteetin yhtäaikaista ja välitöntä käyttöä tieteelliseen tutkimukseen. Kirjan kannessa on Maaret Youngin kuva tsibihärblasen sisältä versovasta kasvista.

Filosofiassa on keskusteltu iät ja ajat siitä, muodostuuko ajattelu ja käsitteet havainto- ja aistipohjaisesti. Mistä ajatuksen germit saavat alkunsa? Mistä tulevaisuusideat saavat alkunsa? Mannermaa puhuu tulevaisuustutkimuksen termein heikoista signaaleista ja megatrendeistä totuttuun tapaan, lisäksi hän esittää skenaarioraporttien merkityksellisyyden. Mannermaa suosittaa skenaarioiden määräksi 3-5 skenaariota, työläyden ja erottautumisen vuoksi järkevin määrä on yleensä kolme. Näitä kolmea skenaariota voi pitää kolmena mahdollisena maailmana, minä vain maailmana tai merkityssfäärinä.

Siemensilmien maailmoita on toisintosanojen perusteella ensi alkuun neljä, mutta kuten skenaarioaiheitakin, niin merkitysfuusioita kannattaa rakentaa selkeyden vuoksi. Siksi systeemissäni on näkökulma, jossa käytetään tarvittaessa hyödyksi uudelleen ryhmittelyä, nimeämistä ja luokittelua. Heinäsirkka voi olla laulavien sahapohkeisten sarjaa, jos sikseen tulee, kolmien aivojen maailmassa ei mikään kiellä ohittamasta konventionaalisuutta ja ajattelemasta suuria tai pieniä ihan vain vaikka omaksi huvikseen.

PETOLINTU PIKKULINTU : ilma
(Lammaskokko) (Västäräkki)

MYYRYLÄINEN HIIRULAINEN : maa
(Myyrä) (Hiiri)

VESIPIEKKO : vesi
(Vesipäästäinen)

Aihiossa on tarkemmin katsoen jo kaavailtu elementtien kirjo. Tuli puuttuu, mikä on luonnollista koska puhutaan maan elävistä. Hiiret, päsätäiset, myyrät ovat nisäkkäitä, toinen ryhmä muodostuu kahdesta lintulajista, joiden toiminnan tunnuksena, attribuuttina on määyntä ja hyppelehtiminen, ääni taivaalla ja liikehdintä kynnöksellä ja kivirasteilla. Näkökulmaa edustaa sitten, onko tarkastelun megatrendinä viime mainitut ominaisuudet vai elementtiluokittelu, mutta jos otetaan Mika Mannermaan suositus vakavasti, - kolmeen on hyvä tähdätä, - niin luontevimmin tulkintakehykseksi tarjoutuu esitetty elementtijako. Sen vikana on ainoastaan lähes rajaton ympäripyöreys tulkinnassa, otettiinpa sitten merkitykset tulkinnan eli hermeneutiikan, semiotiikan eli merkkien tai semantiikan eli merkitysten kannalta. Hyvä skenaarioraportti antaa kolme näkökulmaa asiaan, hyvä tulkinta näkee niin symboliikkaan kiertyvät kuin muutkin merkit, niiden merkityksen ja osaa tulkita eli representoida (kuvata, esittää) ne.

Karjaa nimitetään jumalan viljaksi, lapsia taivaan lahjaksi, kun taas viljaa nimitetään selkokielisesti peltoviljaksi ja kaloja vedenviljaksi, riistaa metsänviljaksi. Vilja merkitsee ensisijaisesti ruokaa, ravintoa, aineellisten perustarpeiden tyydyttämistä. Viljajako viittaa nelijaon oikeutukseen, jossa metsä ja pelto edustavat maata, toinen sivilisoituneena, kulttuurin mahdollistavana, ja toinen luonnonmukaisena, omilla ehdoillaan elävänä, villinä alueena.

Usein näkee esitettävän aisaparina sanat luonto ja kulttuuri, vaikka monin paikoin ne eivät elä rinnakkaiseloa vaan ovat ristiriitaisia tavoitteita, peltoa on raivattu ja raivataan metsää kaatamalla. Peltoviljaonni luodaan metsäviljaonnen kustannuksella taloushyötynäkökulmasta suunnitellen. Arvot ohjaavat näkökulmaa, johon monet ennakkoluulot ja oletukset voivat tuoda oman vinouttavan lisänsä. Kauaskatseisuutta voi olla liian vähän ja vastaavasti liian usein näkökulma on likinäköisen siemensilmäinen, välittömästi hyödynnettävää hakeva ja etsivä.

Silmä on universaali symboli, merkki joka viittaa sekä jumalalliseen että inhimilliseen joko kaikkivaltiaan silmänä tai sanamerkityksenä, jossa nähdä on samaa kuin ymmärtää. Suomalainen kehotusmuoto "katsos" viittaa sekä selitykseen että ajatteluun ymmärtämisen muodostamisessa, joskus varomiseenkin ja moitteeseen – katso nyt vähän mihin astut. Tutumeemien etsinnälle siemensilmäisyys on tärkeä termi, on tarkkaan harkittava, mitä

hakee, mitä etsii ja sen lisäksi pystyttävä huomioimaan sekin, mitä ei varsinaisesti ole osannut etsiäkään tai hakea.

Proseduuri etenee Mannermaan ajattelemana seuraavasti:

Monitorointi	Tietopaketti	Tulevaisuusmallit	Skenaarioraportti
Lähiluku	Aineisto	Luokittelu	Repertuaarit

Mielikuvituksen voima

Mannermaa toteaa tulevaisuustutkimuksen ensisijaiseksi tarpeeksi absurdiuden tarpeen, josta apu voisi löytyä taiteesta, erityiseseti surrealismista, koska taide kykenee osoittamaan suuntaviivaa ohi tavanomaisen, kun taas tieteen jargon saattaa pysähtyä totuttuun jargoniin, jossa toistellaan ja hoetaan yhtä suosikkimantraa, esim. innovatiivisuutta tai diskurssianalyysiä. Mannermaan näkemyksen mukaan hyvistä tulevaisuusskenaarioista pitäisi maalata taulu ja tehdä elokuvia, ensisijaista on mielikuvitus. Juha Varto on samoilla linjoilla artikkelissaan, jossa hän kuvaa Mircea Eliaden tieteenkriittistä mielipidettä tieteen mielikuvituksettomuudesta, aihe ei sinänsä ole uusi, sosiologiassakin on kaipailtu sosiaalista mielikuvitusta sen alkuajoista lähtien.

Mielikuvitusta, fiktiivisyytä voi pitää joko fantastisena tai imaginäärisenä, perinteisen ennakkoluulon mukaan sitä harrastavat sekä nerot että hullut yhtäläisellä lahjakkuudella. Sanakirjamerkitys antaa fantastiselle positiivisimman määreen sivumerkityksellä loistava, suurenmoinen. Imaginaarinen on kompleksinen, koska se viittaa kuviteltuun, epätodelliseen, näennäiseen, mutta samalla hyvin eksaktiin tieteeseen matematiikkaan, jossa imaginaarinen on imaginaariyksiköitä sisältävä. Erikseen on sitten selvitettävä, mitä on matematiikan imaginääriyksiköt.

Verkkohetteiköstä löytyy kymmenen pisteen vihje kompleksianalyysiin liittyvästä Eulerin lauseesta eli Eulerin kaavasta, joka ilmaisee kolme tasoa tai näkökulmaa, jotka muodostuvat kompleksiluvuista, eksponenttifunktioista ja trigonometriasta ja niiden välisestä yhteydestä esityksenä. Tässä vaiheessa moni humanisti toteaa saman kuin pikkuinen lapsenlapsi Elias mummilleen: liian vaikea meille, tarvitaan isä (isä on matemaatikko).

Mielikuvituksen tai assosiaatioiden voimaa ei silti kannata vähätellä asioissa, joita ei ole vaan jotka vasta luodaan kuten tulevaisuustutkimuksen jargonissa on laita. Totunnaisten käsitteiden ylittäminen on vaikeaa, joskus mahdotontakin, jos tietää liikaa. Kompleksiluku on representaationa vaikkapa villisti eDelfoi-alustalla poukkoileva pallura x-y-akselistossa, reaalilukujen laajentuma, oikeastaan kombinaatti akselistossa. Mallin ja esittämisen kannalta on varmasti helpompi toteuttaa tuote matemaattisen imaginääriyksikköajattelun pohjalta, mutta se ei auta tulkitsemaan saatua sijainta ja tai palluran kokoa, siihen tarvitaan muuta.

Imaginäärin määritelmän mukaan merkitys muodostuu kompleksiluvun yhteyksistä trigonometriaan ja eksponenttifunktioon. Lyhyesti sanottuna suorakulmaisen kolmion terävän kulman suuruuden vaikutus ja eksponenttifunktio kertoo, mikä on tietyn, kantaluvuksi kutsutun vakion arvo korotettuna muuttujan määräämään potenssiin. Kantaluku voi olla mikä tahansa positiivinen reaaliluku paitsi ykkönen.

Näin ollen mielikuvituksellinen on hyvinkin lähellä mielikuvitusta, tai voitaisiinko jopa epäillä että mielikuvituksellinen on luonnollinen tapa ajatella. Jos ajatellaan trigonometriaa kenttänä, merkitysavaruutena, jota voisi kuvata ympyränä, niin siitä voi ymmärtää kerrallaan vain jonkin osan, siivun, siivatan. Kantalukuna, perusoletuksena voi olla mitä vain kuviteltavissa olevaa, jossa muuttujia voi olla vain rajallinen määrä ihmistajunnassa, mutta algoritmeilla voi olla toisin. Tämä viittaa siihen, että algoritmitulkintainen mielikuvitus saattaa loppumetreillä osoittautua hyvinkin epätodennäköiseksi, jota voi luonnehtia virhetulkinnaksi äärimmäisellä tarkkuudella.

Aineiston tulkinnan lähtökolmikko saa täten omat nimikkoelementtinsä. Heinonen edustaa lintuineen ilman elementtiä, Malaska suomalaisen tulevaisuustietämyksen grand old manina peruskalliota ja juurevuutta, maaelementtiä, kun taas Mannermaa tutu-tutkimuksen tulisieluisena syväluotaajana, joka liikkuu tulevaisuustutkimuksen tiedon saralla kuin kala vedessä on vesielementin edustaja. Astrologisesti vesielementtiin, varsinkin Kalojen merkkiin liitetään taiteellinen mielikuvitus ja nerokkuus, mutta myös syrjäytyminen ja hulluus. Surrealismissa nämä kaikki ovat läsnä fantastisena sekoituksena.

Tiedetään merkitysten limittyvän toisiinsa merkkiverkkoina, mikä ilmenee selkeästi myyttisissä ja uskomuksellisissa käsityksissä. Jyrkkärajaista hahmotusta on vaikeaa tehdä. Myyttihahmoilla on joitain päätoiminta-alueita sekä nimiä, joiden mukaan ne voidaan luokittaa johonkin kuuluvaksi, mutta toisaalla samaan hahmoon saattaa liittyä täysin poikkeaviakin käsityksiä ja olentoja. Ei ole lainkaan epätavallista, että jotain ennettä tai haltijaa pidetään paikoin onnea tuottavana ja toisin paikoin epäonnen lintuna. Nauskalintu (kivitasku/västäräkki) voi pilata ja edistää kylvötyön ja siten myös oluen panon. Merkkiverkossa on kuten muissakin verkoissa oltava tietyt liittymäkohdat, joista eri silmukat kiinnittyvät toisiinsa.

Korpusmaisuuden kehittelyssä on ollut monta kiemuraa ennen sen staganaatiota diskurssin satamaan. Diskurssina on nyt korpusaineisto, joka ensi vaiheessa tulkintaa muodostui seitsemästä papualaisesta groteskista myytistä, toisessa vaiheessa on tarkoitus edetä kehoruumis-näkökulmasta kohti kosmisia katsantoja. Totutun tavan mukaan tämä muodostelmakin muodostaa jonkinlaisen kerrostuneisuuden surrealsitisessa tajunnan virrassa.

I-vaihe: Korpusmaisuusdiskurssi

Telos I	Tulkinta I	Tulkinta II	Telos II
Kehoruumis	Groteski	Planeetat	Kosmos
Representaatio	Repertuaari	Lausuma	Funktio

MYYTTI	JUMALAT	SANKARI
diskurssi	mytologia	eepos

II-vaihe: Tutu-meemit

Te tulette olemaan kuin jumalat, ettekä koskaan kuole. (Käärmeen valhe Eevalle paratiisissa)

Representaatio	Repertuaari	Lausuma	Funktio
Tutu-korpus	Aiheisto	Enonsiaatio	ennakointi
			ennakkoluulot

III-vaihe: Ennakkoluulojen figura, sen lajit ja painotukset

VAIETUT	abjetit/huomiotta, vähätelty	tabut/kielletty, "pyhä"
LUOTETUT	jargon/toistettu, uskottu	fokus/toivottu, haluttu

Prepanamerikkalaista kaavaa ja sen jatkokehittelyä soveltaen Mika Mannermaan esittämään ajattelun ansoista ja ansioista voi muodostaa hypoteesin tulevaisuuden tutkimuksen asenteista.

yli-into trendiajattelu
ajattelun ansat
vähättely ylimielisyys. =>

Entusiasmi	Teknologia	Trendit
EMOOTIOT	YLPEYS	LANKEEMUS
Epäluulo	Vauhtisokeus	Ajurit

Kuvio. Ajattelun ansat prepanamerikklaisena sovelluskaavana. Viivat voi kuvitella.

Maanviljelystaika-antologia tietää mainita iitassilinnun ja västäräkin. Edellistä pidettiin pahana enteenä, jos se ilmestyi kylvökselle, jälkimmäinen vuorostaan edisti kylvöonnea. Tämä viittaa lintujen olleen alkujaan selvästi eri lintuja. Nisse tai nassu viittaa haltijuuteen, ja nauskalintu on mitä todennäköisimmin iitassilintu eli kivitasku, mannun haltijan lintu, jonka manttelinperijänä on ollut västäräkki niillä seuduin, joilla kivitasku ei esiinny.

Taikoihin tarvittavassa nauskalinnussa kyseessä on nauska, nassu, joksi kutsuttiin milloin västäräkkiä milloin kivitaskua. Tulkintani kallistuu enemmän kivitaskun puolelle, koska noidilla oli vyötaskuissaan, ussakoissaan myös kiviä ja hopeakolikoita, joita taikuuksiin tarvittiin ja ne muodostivat hakkaavaa ääntä kävellessä. Toinen, joskin kaukaa haettu semanttinen kiemura tulee toisintonimestä nassu, joka assosioituu sekä nisseen että nassuun. Edellinen on tontun lempinimi ja jälkimmäinen porsaan tai navan lempinimi. Karjalassa on paikkakunta nimeltä Kivennapa. Nassutus kuvaa syöntiääntä, jota nykyään sanottaisiin mässytykseksi, västäräkkimäinen säkätys ei kuulu tähän sarjaan.

Taikakeinona laitetaan mullalla täytetty nassunnahka kainaloon. Varhainen kansanperinteen kerääjä Elias Raussi totesi aikanaan Hikitytön olevan suunnilleen sama kuin Hiidetär. Ihminen hikoilee kainalostaan. Hiki on taiassa oleellinen osa. Kivet ovat osa maata, mutta niin on keväisin ylös käännetty mullikkokin. Västäräkki ja kivitasku oleilevat mielellään peltojen kivirasteilla ja kynnöksillä. Ehkäpä siksi niillä on katsottu olleen jonkinlainen maaginen läheinen yhteys mannun miehiin, manalaisiin ja myös sodassa kaatuneisiin ja taistelukentälle maatuneisiin taistelijoihin.

Kaikki vaiva tosin saattoi raueta kieliongelmiin. Nauskalinnulla on kansan suussa monia erilaisia nimimuunnelmia, mutta Krohnin viittaus kielivaikeuksien mahdollisuuteen liittynee monikansalliseen soturiarmeijaan, jossa sotijoiden äidinkieli saattoi vaihdella. Nauskalintu on jostain syystä tahallisesti tai tahattomasti sekoitettu tai sekaantunut, eikä varmuudella voi sanoa mistä lintulajista on alun perin ollut kyse.

Koska nauskaa on käytetty multaan liittyvissä taikakeinoissa, on vastausta etsittävä maan mullasta ja maanviljelystaikuudesta, koska luonnontieteelliset vihjeet eivät kauas kanna. Västäräkki on todettu lintuatlasmittauksissa Suomen kansallislinnuksi, sillä se pesii aukotta läpi koko Suomen maan, ja on siten ainutlaatuinen levinneisyydessään. Se napsii ruuakseen kärpäsiä ja perhosia, jotka perinteisesti on ajateltu kuuluvan tuonpuoleisen kommunikaatioon liittyviksi hyönteisiksi. Kivitasku syö sekin kalman väkeä, hämähäkkejä ja hyönteisiä ja on matkintataitoisempi laulaja kuin västäräkki. Voi olla, että kivitaskun ruotsinkielinen nimi "stenskvätta" viittaa alkujaan sanaan kväda eli runoilla ja laulaa. Hiistakalla eli kivitaskulla on myös ihmisasentoa muistuttava seisoma-asento. Nimimuodoissa on pystyasentoisesta tarkkaajasta tullut kivitakkinen.

Olutmaistiaisissa punarinta lohdutti Osmotarta ja kehui oluen panon onnistuneen erinomaisesti, vaikka juoma humalluttikin. Punalintu voi värin perusteella olla leppälinnunkin nimitys. Lönnrotin sanakirjassa on maininta: leppälintu = leppäkerttu (rödstjertsångare) eli leppäkerttu, leppälintu. Lähde viittaa huomioimaan myös sanat leppärastas, leppäterttu ja kalmalintu sekä toisen merkityksen "nyckelpiga, guldhöna", joka on suomennettu sanoilla kultakerttu tai leppäkerttu, molemmat tarkoittavat kovakuoriaislajia. Lisäksi tulee katsoa leppätiira/-tiiro/-tiro/-tiiru. Leppärastas on tunnistettu leppälinnuksi, mutta sen sijaan uusi lintuehdotelma leppätelkku on Lönnrotin hahmotelman mukaan punaruskea laulaja, mahdollisesti leppäkerttu? tai västäräkki. Lisäksi kertut ja tertut vaihtuvat ahkerasti nimissä, sillä leppäpirkko on tunnettu myös leppäterttuna, ja tämän lisäksi on leppäperttä, joka on jo viittaus uulintuuun, liinapäähän (sukua luscina l. saxiola? tai linuvästrik). Uunilintu sen sijaan on jo melko yksiselitteisesti pajulintu, sillä sanaselityksissä uunilintu, -nen (löfsångare, sylvia trochikus) on pajukerttu eli pajulintu.

Ja kun näitä jokkohia on nyt seurattu, useimmilla lienee tarina pyörähdyttänyt pään vallan eksyksiin. Lyhyesti sanoen västäräkkiparadigma turilaskatemiasta on sitonut merkkiverkoksi kaaoksen ja kosmoksen voimat. Pieni lintu tekee virolaisista sanaviidan vartijoita, mutta tarina alkaa isoista kärpäsistä, lempiharrastuksista olipa kyseesssä myyttimurre tai perinnekärpänen tai kielellinen relikti. Sanoissa on taikaa tai sekavuutta kuin unessa ihan miten vain mieli tekee.

Ankkuroituminen on tehty valitun teoreettis-populaarin taustakirjallisuuden avulla metatasolla. Esiprosessina ennen tutkimus- ja kirjoittamisprosessia on toiminut prepanamerikkalaisen kaavan kehittely ja testausprosessi. Myytti ja metodi -kirjassa mainittu tukiprosessi on tässä työssä vaihtunut testausprosessiksi.

Testausprosessi on kohdistunut esitestaukseen valitun tutkimusaiheen epämääräisyyden vuoksi, mikä aiheutti myös ohjausryhmälle vaikeuksia ymmärtää tavoitteen asettelu, joka pitkälle pysyi avoimena kysymyksenä. Selvää oli vain pyrkimys semanttis-funktionaaliseen tarkasteluun. Menetelmällisesti korpuksen käsittelyn testaamiseen sopivat annotointi: kommentti, glossa ja lemma, eli lisätiedot ja selitykset viitteinä ja marginaalihuomautuksina. Korpusmaisuutta tutkailtiin testausvaiheessa tekstuaalitieteellisesti. Annotointi kohdistuu ensisijaisesti sijamuotoihin, semantiikkaan, diskurssiin, ongelmakohtiin.

Esitestaus on tehty taulukoimalla otsikot ja luokittelemalla ne hypoteettisella termijaolla. Tavoitteena on ollut selvittää ennakkoluulon ja erityisesti ennakkoluulottomuuden käsittelyä korpuksessa. Luetun perusteella hahmottui ja tarkentui ennakkoluuloisuus-akseli arvottamisena. Kirjoittamisprosessin myötä loppuvaiheen testauksessa on käytetty valittujen eDelfoi-kyselyjen ei-toivottavina piirteinä esiintyviä väitteitä.

Jokainen kysely heijastaa tekijänsä omia ennakko-oletuksia, jossa voi olla jostain näkökulmasta nähtynä mukana myös ennakkoluuloja. Valittujen kyselyjen perusteella muodostunutta näkökulmaa vasten on tehty vertailu korpusaineistossa esitettyyn.

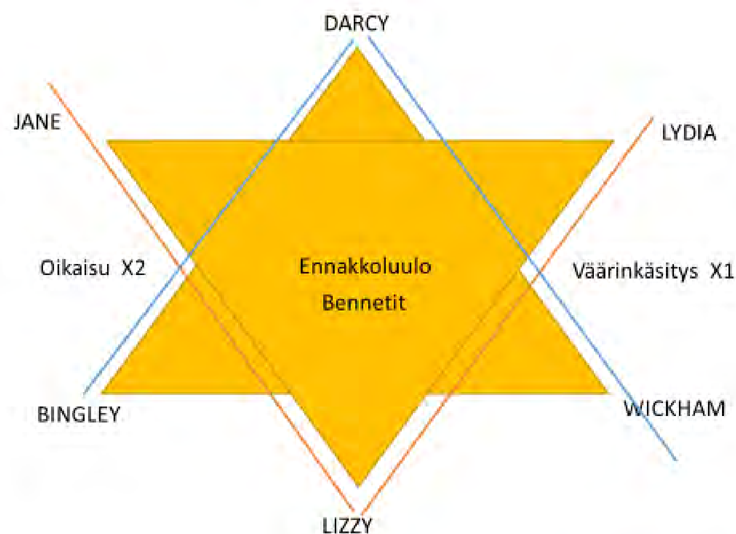
KANSSAKÄYMISEN KUVIOT

Ylpeys ja ennakkoluulo, roolit

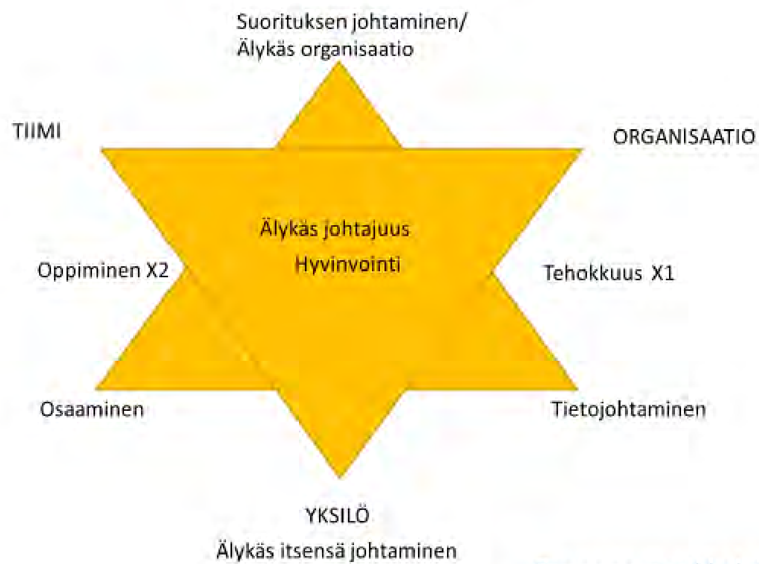
KOLME NAIMAKAUPPAA
I Wickham – komea lurjus
II Bingley – herkkäuskoinen
III Darcy – rikas ja pidättyväinen

Prepanamerikkalainen kaava

Kuvio. Perinteinen Charles s. Peircen kolmikantamuodostelma ja sen suomalainen sovellus itsensä johtamisesta.

Kuvio. Iso kuva prepanamerikkalaisen kaavan sovelluksista

Kirjoitusprosessi - Kuvaus scrumin avulla

Seuraavassa prosessin summittainen kuvaus runomatriisina, jossa on hyödynnetty sekä merkityslajiluokittelua, scrum-funktiointia elonkaavana sekä jälkiviisautta. Suunnitelmaa ei alussa ollut, se muodostui prosessin loppuvaiheessa retrospektiona tarkastelussa, miten sekavasta kokonaisuudesta saisi kokonaisnäkemyksen ja pitävän otteen edetä. Tasot viittaavat runomatriisin eri kerroksiin CLA-analyysin tapaan.

Ennakkoluulojen meemimatriisi	A Toiminta	B Prosessi	C Teko	D Tapa
1 Litania	Tutumeemit	Kehitysprosessi	Iterointi	Aikapaikka
2 Systeemi	Termikategoriat	Erillisaihiot	Korpuksen valinta	Kolmijakomalli
3 Diskurssi	Ajatusten arviointi	Trizologiakatsaus	Ennakointi	Motiivirealiteetti
4 Myytti	Kvalia	Tavoite	Ideointi	Futurolokinen

Kuvio. Kirjoittamisen scrum runomatriisina.

Runomatriisi auttaa hahmottamaan polveilevaa prosessia. Esimerkiksi kvalia + ideointi ovat toiminnallinen pari, koska kvalia-käsitteen poimin korpuksen teoreettisesta kirjallisuusosiosta, kun taas ideointiin liittyvän mitigaatiotermin sain delfoi-työpaja-aineistosta. Lopullinen tavoite siirtyy kosmoksen sfääreihin, joten nyt tuloksena on vain eräänlainen välitilinpäätös, jossa myyttisyys on tullut mukaan futurologisen kautta. Matriisi on lähinnä ohjelmistokartta alla olevaan ja kirjan tekstiin.

LITANIA-TASOLLA :

A) Tutumeemit / Sprintti

Hanke on jatkoa aiempaan tutkielmaan ja jatkunee aikanaan kohti kosmosta.
I) Myytti ja metodi – Korpusmaisuus, keho ja kosmos
II) Futurolokiset ennakkoluulot- tutumeemien kvalia (Näkökulmameemit)
III) Kosmisen koostumus (…prosessin jatko tulevaisuudessa)

Tutkimus jatkui siitä, mihin se Korpusmaisuus osassa I jäi eli meemien kartoittamiseen näkökulmameemeistä käsin, jossa alkuna oli menipeiaan rinnastuvat lajit, diatribi, soliloquia, symposium.

B) Kehitysprosessi I (yleisyys)

Kehitysjono I sisältää merkityslajin I, jossa kohdat 1) tuotteen kehitysjono (Product backlog) sekä 2) sprintin tehtävälista (Sprint Backlog) -> Backlogmeta. Toisin sanoen prosessissa on haettu ennakkoluulottomasti uutta näkökulmaa futurologian ennakkoluulojen kartoittamiseen. Prosesissa syntyivät power point -kalvosarjat ja oheistekstit Delfoi-työpajoihin huhtikuu, toukokuun, kesäkuun, elokuun ja syyskuun 2019 pajoissa. Aineistoa on syötetty myös Korpusmaisuus-ryhmän tiedoksi, kommentteja ei liiemmälti tullut joten osallisuus oli enemminkin lajia hengessä mukana. Kehitysjono on kierrellyt ja kaarrellut aihetta ja hakenut erilaisia näkökulmia tekstin työstämiseen, kunnes se mursi väylänsä julkaisuprosessiksi marraskuussa 2019 tavoitteena saada teksti yleiseen tietoon Delfoi-sivun ja Academia.edun ja Archive.orgin kautta. Tavoite jäi hieman keskeneräiseksi, sillä työläyden vuoksi joitakin aiheita piti lykätä mietittäväksi ja työstettäväksi korpusmaisuuden kolmanneksi osioksi, jonka työnimenä tulee olemaan Kosmisen koostumus.

Tulos ei olisi syntynyt ilman esiprosesseja eli ilman hirvikronikoiden ja erähengen maailmaa, jota olin tutkaillut sekä maisteriopinnäytteessä että sen jälkeen free lancer-tutkijana erätrilogiana a) Hirvirunot – hirvipeijaisten maailma, b) Mulurautunen – ruutanalliset säkeet ja c) Kielastaja – supisuomalainen mytologia. Nyt julkaisuvuorossa on korpustrilogian toinen osa, joka on jatkoa osalle Myytti ja metodi – korpusmaisuus, keho ja kosmos. Otsikointi oli sattumalta sama kuin Juha Varton Myytti ja metodi, tosin alaotsikon ja tarkastelutavan erolla. Varton teos edustaa filosofista näkökulmaa, omani olen ristinyt eksploratiiviseksi tutkimusotteeksi.

C) Iterointi VIII (Ilmiöinti)

Iterointi työssä tapahtui scrum-mekanismin mukaisesti tarkasteltuna, jossa sprintin edistymiskäyrää (Sprint Burndown Chart) vastaa tutu-meemien pyörittely, ja sen rinnalla tuotteen edistymiskäyrää (Product Burndown Chart) hyväksi käyttäen eli tutu-meemilistausta hyödyntäen näkökulmameemejä, joiden tunnuspiirteiksi muodostui mm. menipeialajien sukulaislajit soliloquia, ... josta käsitys iteroitui loppuvaiheessa ennakkoluuloluokitteluun astrologia, patriotismi, ympäristö ja feminismi.

D) Aikapaikka XIII (tiedostaminen)

Scrum-jaottelussani tämä edustaa aikataulusuunnitelmaa. Alussa minulla ei ollut mitään takarajaa, milloin työn oli tarkoitus valmistua, mutta kesästä syksyyn päästäessä alkoi tuntua siltä, ettei Delfoin piirissä tätä työtä kannata enää työstää, joten päätin lopettaa tyylikkäästi julkaisulla marraskuussa. Päätöksen konkretisoimiseksi hain ISBN-numeron. Julkaisupäiväksi edelleen iteroitui pyhäinmiestenpäivän, entisen kekrin ja nykyisen pyhäinpäivän aatto 1.11.2019 perjantai verrattain lotmaniaanisina päivänä, sillä Uranus syntymäkartalla muodosti opposition radix Merkuriukseen syntyjen syvien merkissä eli Skorpionin merkissä, nousumerkissäni. En kuitenkaan valinnut päivää tähtimerkkien mukaan, ajankohta valikoitui intuitiivisesti, koska halusin pitää taukoa kirjoitusprosessista, ja antaa taiteelliselle puolelleni enemmän tilaa ja ikääntyvälle keholle hieman enemmän lepoa ja rauhaa.

Kronotooppia edustaa myös kehitysjatkumo aikojen hämärästä ajatusrakenteena prepanamerikkalainen kaava, jonka juuret ovat itäisessä Kauko-Aasiassa ja Amerikan mantereilla. Yllättäin rakenne on osoittautunut varsin ajankohtaiseksi ja kestänyt ajan hammasta hyvin. Nykyaikaisetkin systeemit ovat yhtä näppärästi selitettävissä sillä kuin intiaanimyytit, joista Claude Lévi-Strauss rakenteen perusrungon hahmotti. Tuosta jatkoin kaavaa käytännön suuntaan kokonaisarkkitehtuurin hahmottamisvälineenä.

SYSTEEMI-tasolla:

A) Termikategoriat X (kehitys)

Kirjoittamis- tai tutkimusprosessi on pääsääntöisesti yksinäistä ja yltiöyksilöllistä työtä, jossa tekijä on samalla oma scrummasterinsa ja työn ohjaaja yhden henkilön tiimille. Tässä tapauksessa ohjaajana toimi eDelfoin-työpajat, teknisenä tukena Jukka Tikkanen, ohjaajina kokeneet tulevaisuustutkijat Antti Kauppi ja Hannu Linturi, edellä mainitulla on antropolgista ja jälkimmäisellä opetusalan kompetenssia. Ohjaajat antoivat vapaat kädet toteuttaa näkökulman etsintää, joksi valikoitui näkökulmameemit menipealaisella korostuksella. Aineistoksi valikoitui kotikirjastosta löytyneet 18 jollain tavoin tulevaisuustutkimusta koskevaa kirjaa ja sen tueksi seitsemän teoreettisempaa opusta.

Peruskolmikon tässä ryppäässä muodostivat Sirkka Heinosen, Pentti Malaskan ja Mika Mannermaan teokset. Heinosen tutkimuksen perusteella loin seitsemän latinalaistermin jaon, jossa pneuma osoittautui ennakkoluulon näkökulmasta mielenkiintoisimmaksi. Pentti Malaskan juhlakirja antoi virikkeen lyhenteiden runsaaseen käyttöön kielessä ja avaruudellisen hahmottamisen kyky. Kansanperinteen mukaan tietäjässä tulee olla sähköä, Malaska oli koulutukseltaan sähköinsinööri. Kehittelytyössä olen käyttänyt kalvoja muistiinpanotekniikkana. Kolmikossa Mannermaa innoitti katselmusta surrealistisuuden suuntaan, joka sitten kiepsahti avantgardistiseksi näkökulmaksi.

Kuvio. Työpajatyöskentelyn alkuvaiheen slide. Tietäjässä on oltava sähköä.

B) Erillisaihiot II (Siirtymä)

Alkuun työssä oli tarkoitus käyttää opintopäiväkirjaa, mutta sen päivitys jäi muiden töiden alle, erilaiset tekstin työstöaihiot alkoivat syntyä ja kehittyä aiheesta toiseen ripeää vauhtia. Työ ei edennyt kohta kohdalta edes tutkittavaksi aiotun kirjallisuuden suhteen, koska alussa mainitut kolme kirjaa, kun olin lukenut tarkkaan ja muut kahlaillut läpi jotenkuten, niin aineistoa oli kasassa jo yllin kyllin, ja lukuohjelman orjallisen loppuun saattamisen sijasta aloin työstää tekstiä ja luetusta saatujen ideoiden jatkokehittelyä.

Siirtymiset tekstin kehitysjonon aihiosta toiseen olivat siten melko sattumanvaraisia, miten milloinkin aihe kiinnosti, osassa prosessia oli selviä serendipiteetin aineksia. Tutkimusprosessi pysyi kasassa pöllökuvioinnin avulla, jossa totesin vaiheistuksen osaprosesseiksi esiproessin, testausprosessin, kirjoitusprosessin ja tutkimusprosessin. Julkaisu on mielletty osaksi kirjoitusprosessia.

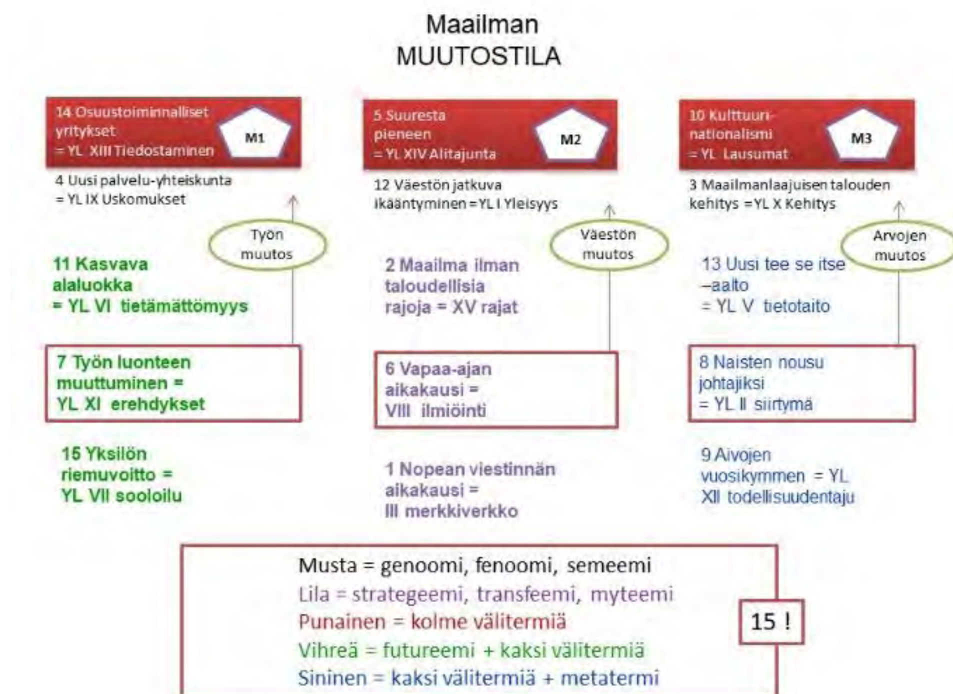
Sen sijaan erillisten ja eriaikaisten aihioiden sijoittaminen eri prosesseiksi ei ole ollut helppo tehtävä, koska ihmisillä on ennakko-odotuksia tekstin suhteen, missä järjestyksessä ja muodossa asiat tulee esittää. Poikkeava tapa luoda tekstiä hankaloittaa ymmärrettävyyttä ja hyväksyttävyyttä, pelkkä muoto voi aiheuttaa torjuntaa, siis tavallaan luoda ennakkoluuloista suhtautumista, kun totuttu kuvio ei täytykään. Parhaimmillaan uuden tavan keksiminen saattaa herättää kiinnostusta. Koherentin kokonaisuuden muodostaminen on aiheuttanut haasteita siirtymävaiheessa ideoinnista kirjoitusvaiheeseen.

C) Korpuksen valinta VI (tietämättömyys)

Korpusmaisuushankkeen toiseksi aiheeksi valikoitui kevään huhtikuun 2019 Delfoi-työpajassa ennakkoluuloteema meemien kannalta melko intuitiivisesti ja liikoja harkitsematta. Alkuun tehtävä osoittautui joko liian vaikealta tai liian latteaksi muodostuvalta, mutta ajan myötä idea lähti kehittymään, joten aiheen pyörittelyä ja vatvomista oli alkuun runsaasti, jotta tietomassasta erottuisi helmet. Katselmukset tapahtuivat myös Delfoi-työpajoissa kevään ja syksyn aikana. Työpajat rytmittivät tekemistä ja pitivät itsekseen työskentelevän jonkinlaisessa työn touhussa, kun ei kehdannut luovuttaa kesken, vaikka monesti oli tunne todellisesta tietämättömyydestä sen suhteen, miten etenisi aiheessa.

D) Kolmijakomalli XIV (alitajunta)

Edellä on viitattu intuitiivisuuden osuuteen aiheen valinnassa, kun tavoitteena oli työstää meemien ilmenemistä tulevaisuustutkimuksessa. Olin jo aiemmin aihioinut kolmen maailman kategorioiden hyödyntämistä erilaisissa sovelluksissa, joista tätä työtä ajatellen lähinnä oli oppimisen tulevaisuus ja tulevaisuuttasi muovaavat 15 tärkeintä tekijää, jonka olin soveltanut viitoke-metodilla kalvosarjaksi, jossa sovelsin myös meemikaavajaottelua.

Kuvio. Kolmen maailman mieltäminen tulevaisuustekijöillä merkityslajeina.

Scrum-kaavana tässä osiossa on kyse aktorikvaliteetista eli tässä tapauksessa kuvauksesta tavastani toimia, tutkijaroolistani ja sen tuotoksista vapaana tutkijana (diletanttina?). Merkityslajit kuten scrum-jaottelukin on muunnettavissa elonkaavan mukaisiin funktioihin, vaihtoehtoinen kolmen maailman malli saadaan kymmenjaolla elonkaavasta, jossa on edeltäjänsä satukaavan mukaisesti 31 funktiota, monimutkaiset kokonaisuudet voi tarinallistaa kolmiosaiseksi kansanoopperaksi elonkaavan avulla. Tässä tarkastelussa tarinallisuus sai muotonsa erilaisina rakennelmina, myyttien majana, kertomusten kartanona ja (tulevaisuus)tarinoiden tornina.

DISKURSSITASOLLA:

A Ajatusten arviointi IX (Uskomukset)

Tuoteomistajan kirjoitushankkeessa olen ollut yksin, kotiviiteryhmänä toimi pyydettäessä puoliso Ilkka Råman, parhaana keskusteluvirikkeenä ehdotus tarkastella ennakkoluuloja laajemmasta näkökulmasta käsin jättämällä lillukanvarret sikseen. Pakolaisuuden sijasta valittiin näkökulmaksi patriotismi, minkä perusteella määräytyivät sitten semioottisina vastinpareina muut ennakkoluulojen näkökulmat.

Product owner sisältää käsitteenä asiakkuuden ja loppukäyttäjän. Kun itse on sekä asiakas että loppukäyttäjä mitä todennäköisimmin, niin mikä visio tai uskomus saa ryhtymään näinkin työlääseen yritykseen ilman mitään hyötytavoittelua? Motiivina on varmasti vastata tyttären pyyntöön. Aikanaan hän totesi, että haluaisi tuntea minut hieman paremmin. Toiseksi minulle ei ole jätetty muuta vaihtoehtoa tuoda ajatuksiani julki. Koska ainakin kotiviiteryhmä uskoo ajatuksillani olevan arvoa, ja kotimaasta ei ymmärtäjiä löydy, niin loppukäyttäjät löytynevät maailmanlaajuiselta kentältä, näin uskon ja toivon, joten saatavuuden ja käännettävyyden

Osioon kuuluu myös termi refactoring eli muutosten hallinta tuotteistusprosessissa, vaatimusten ja toiveiden täyttäminen. Kirjoitan, koska haluan antaa virikkeitä niin itselleni kuin toisillekin. Vaatimuksia tai toiveita lukijakunnan suhteen ei ole, toiveyleisö löytyy termistä "Whom it concern" älyyn, rotuun, ikään tai kansallisuuteen katsomatta.

B) Trizologiaktsaus VII (sooloilu)

Kirjoitussprintin päämäärämäärittely tarkentui ja harhautui kesäkuun 2019 Delfoi-pajassa, kun päätin kevätsession katsauksen retrospektioon trizologiseen malliin. Esityksestä ohjaaja Hannu Linturi totesi kerrankin ymmärtävänsä mistä puhuin, joten katsaus oli hyödyllinen joskin poikkesi hieman tavoitteesta. Kombinatoriikka säilytti otteensa näkökulmana. Esitetty teksti oli kädenojennus ymmärrettävyyden suuntaan, joten seuraavassa esitetty kokonaisuudessaan tavastani tehdä projektikatsaus.

TRIZ-INTRO

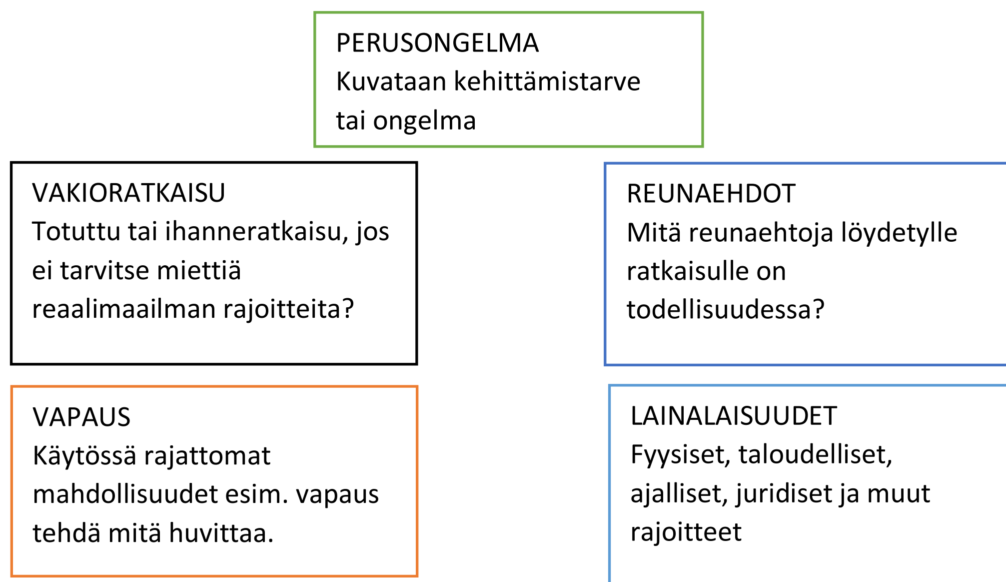
Kuva. Ville Venäläinen, eDelfoi

Yllä esitetystä kaaviosta voidaan johtaa meemikaavan avulla muutostekijä, joka liittyy trizmäiseen ajatteluun ristiriidassa; ratkaisusta, joka syntyy niukkuuden resurssien ja ideaaliratkaisun etsimisessä. Otetaan esimerkiksi luonnonsuojelijat versus poromiehet, joiden kestokiistakysymyksiä on susi- ja maakotkakannan turvaaminen.

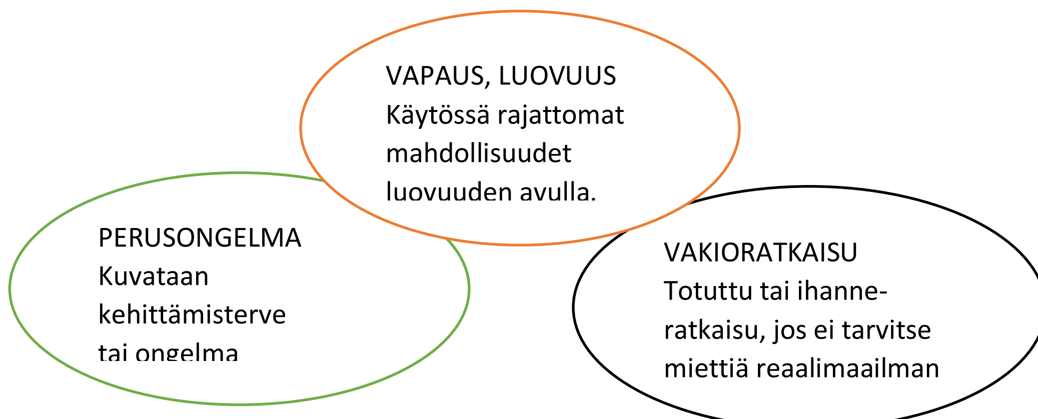
Ratkaisu voi löytyä yllättävällä ja luovalla tavalla, jota liikkeenjohdon kielessä kutsutaan winwin-periaatteeksi. Suomussalmella keksittiin, että petojen tappamia ja metsään heittyneitä poroja voidaan jäljittää toisen pedon avulla. Suden tappama raato voidaan löytää yhdistämällä maakotka ja paikannin. Löydetystä porosta voidaan saadaan korvaus, jolloin viha luonnon ryöväreita kohtaan lievenee ja kenties laantuu kokonaankin, kun petoeläinten aiheuttamat vahingot ja tulonmenetys voidaan minimoida ja/tai korvata.

Vanha "ideaaliratkaisu" poromiesten kannoissa vastaa esitetyssä kuviossa lähinnä sanaa rajaton vapaus oman käden oikeutena salametsästää susia ja karhuja mielin määrin. Juridiset ja sosiaaliset rajoitteet ovat tämän ideaalin tiellä ja esteenä.

Seuraava askel kuva-analyysin viestissä on prosessin osatekijöiden uusjäsennys. Sama periaate vallitsee myös TRIZ-menettelyssä, näennäisesti ristiriitainen ratkaisu voi löytää luovan yhdistelyn avulla uusia ulottuvuuksia.

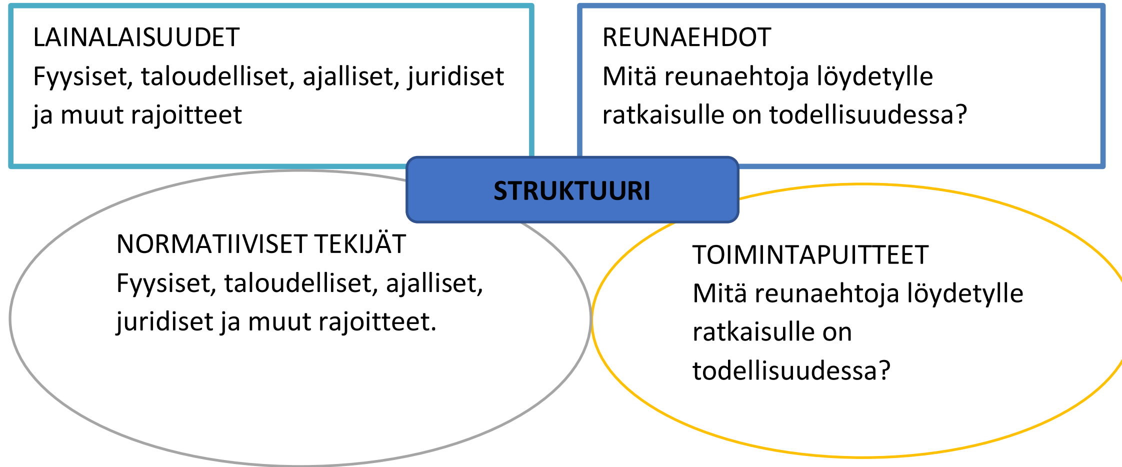

Tässä vaiheessa voi havahtua pohtimaan, onko kuvassa neljä, viisi vai yhdeksänkohtainen jäsennys mielekkäin. Toisin sanoen päästään peruskysymykseen: ristiriidan luovaan potentiaaliin eli miten viidestä voi tulla yhdeksän? Ensin on peruskolmio, jonka muodostaa tarve, ratkaisu ja mahdollisuudet, jotka syntyvät ottamalla rajoitteet huomioon ja ennen kaikkea tilanne, silloin kun rajoitteiden ei anneta kahlita ajattelua.

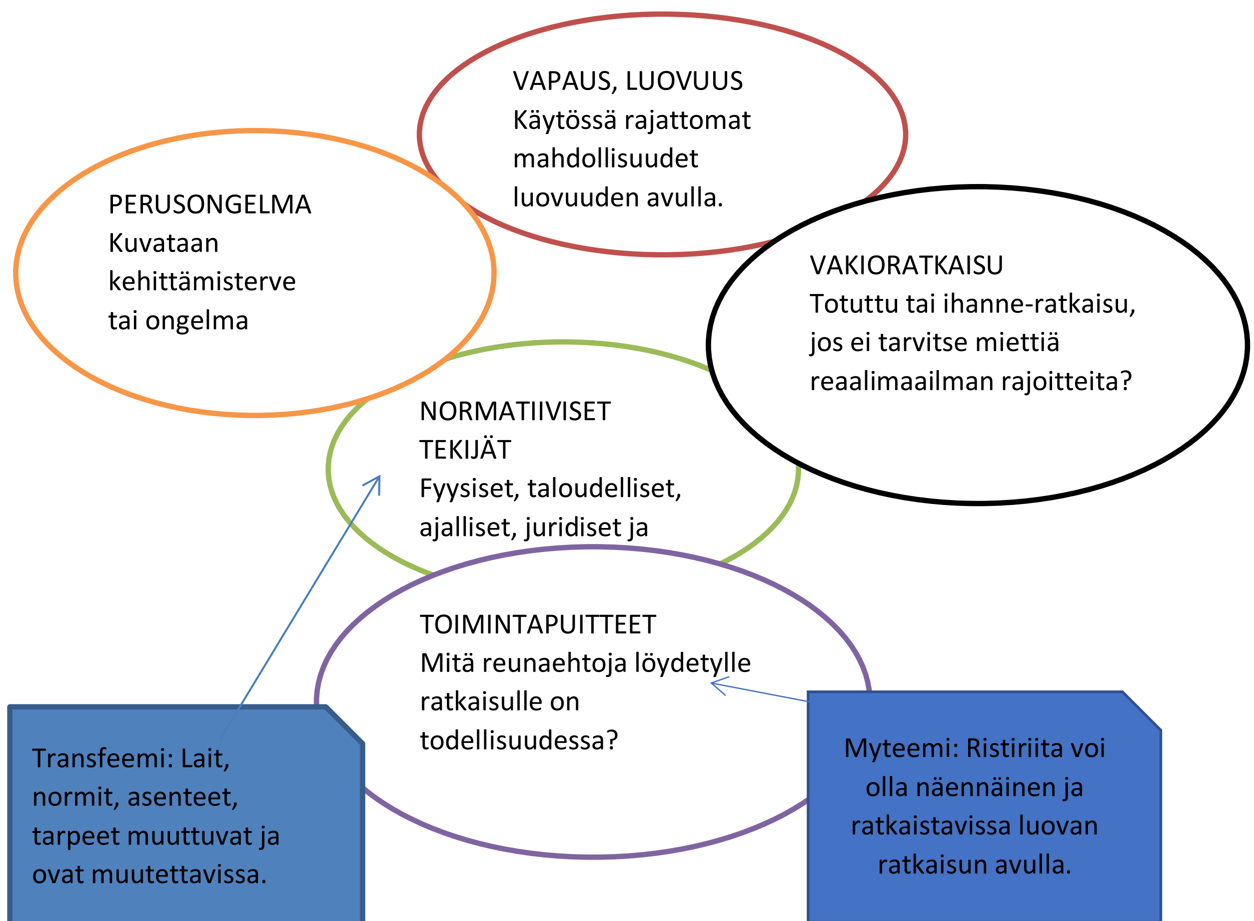

Yllättäen tästä päästään positiivisen ajattelun kuvioihin, ja meemikaavan uusjäsennykseen sekä ajattelun uudistamisen kuvioon, jossa rajoittavat reunaehdot voidaan nähdä ja nimetä mahdollistajina. Paljon on mahdollista tehdä laillisin, suorin ja rehellisin keinoin, kun vain sopivat keinot ja konstit keksitään. Tätä on asiantuntijuus, konsulttihommaa.

Mahdollistajia ovat uusjäsennyksessä:

Edellä on osoitettu luovuuden olevan perustekijä uusjäsennyksessä. Saadaan alkuperäisestä kuvasta muunto meemikaavaksi, jossa mahdollistajat muodostavat ratkaisuun tarvittavan ytimen. Muistakaamme Kolumbuksen munaa, ratkaisu oli rusennus.

Jää jäljelle vielä maininta tuosta rakennemuutoksesta neljän viiden muuntumisesta yhdeksänkohtaiseksi jäsennykseksi. Tämä perustuu ajatukseen, että jokaisessa kehitysohjelmassa ja ongelmanratkaisussa on varsinaiset toimivat tekijät ja niihin taustalla vaikuttavat seikat.

Esimerkissä nämä taustavaikuttajat löytyvät rajoitteista ja reunaehdoista. Kuvan jäsennys on luokiteltavissa kolmen tason toimintakenttiin endo- ja eksoajattelulla. Se mikä on perusta, on tärkein ja ulospäin näkyvin osa ratkaisuketjua ja representaatiota.

Merkityksen eksotaso so. ilmeinen, jossa representaatio kartoittaa ja määrittää diskurssia;

SUB: Tutu-ennakkoluulot	TARVE diskurssi tutkimus	IHANNE ei ennakkoluuloja	REALISMI on ennakkoluuloja

Merkityksen endotaso so. representaation taustatekijä, joka vaikuttaa ja hahmottaa diskurssia;

META: Tutu-ennakkoluulot	LUOVUUS ennakkoluulon lajit	NORMIT säännön mukaisuus	RAAMIT näkökulma

Merkityssynteesinä syntyy TRIZ-ratkaisu diskurssin ristiriitaisista elementeistä:

TULKINTA: Tutu-ennakkoluulot	MATRIISI kolme maailmaa	RISTIRIITA arvomaailma	RATKAISU eetos

TRIZ-menettelyssä tuotetaan vastaus ristiriidan ja matriisin tms. ryhmittelevän kombinaatin avulla.

C) Ennakointi III (merkkiverkko)

Työn kokoavana tekijänä on useammassakin tekstin kohdassa käytetty runomatriisia, ei vain tässä kirjoitusprosessin scrumtarkastelussa. Loppuvaiheessa kirjoitusprosessia lokakuussa teksti sai huippukohdaksi suomalaiskansallisen ikonirunon Hymyilevän Apollon meemitarkastelun. Sitä ei olisi kevään välitilinpäätöksestä voinut ennustaa tai ennakoida, en tiennyt itsekään mihin kaikkeen tieni vielä johtaisi.

Järjestyksessä kehite oli muuttunut representaatiosta diskurssiksi, josta sitten lopullista tuotetta kohden teksti eteni eksploratiiviseksi tutkimukseksi, kesän surrealistinen tutkimusvaihe laajeni avantgardeksi. Kehitysjono sai yllättävän käänteen merkitysten kentässä. Lisäksi ennakkoluulojen tarkastelussa osoittautui merkittäväksi tekijäksi kvaliat ja ontologia. Kahden viime mainitun käsitteen avulla teksti sai sitten lopullisen suunnan.

D) Motiivirealiteetti XV (rajat)

Kaikissa projekteissa on syytä tietää käytettävissä olevien resurssien määrä, jotka usein ovat niukkuuden lain alaisia voimavaroja ja sellaisen saattavat hyvinkin tuottaa esteen prosessin etenemiselle. Lisäksi ihminen ei ole yksinäinen planeetta vailla kosketuksia muihin, joten erilaiset intressiryhmät ovat olemassa otettiinpa ne huomioon tai ei. Säännöt rajoittavat julkaisutoimintaa, joskus sensuuri estää julkaisemisen kokonaan. Yleiset käytänteet asettavat omia rajojaan kiinnostavuudelle tai saatavuudelle.

Tässä työssä on pyritty hyödyntämään Korpusmaisuus I -vaiheen lopputulosta meemeistä ja prepanamerikkalaisesta kaavasta ennakkoluulon teemaa hyödyntäen. Meemien tarkastelukulman toimi tulevaisuustutkimuksen teesit, joista erikoisin viitoittaa taivaan avaruuteen kosmoksen merkkeinä, konstellaatioina eli tähtikuvioina, joka viime kädessä tulee seinä vastaan, kallioseinä.

MYYTTITASOLLA:

A) Kvalia XII (todellisuudentaju)

Tämä osio scrumina edustaa ilmiöintiopissa veridiktorista eli totuusneliötä näyttää-olla akselilla. Alkuperäisessä kaavassa kohta kertoo vauhdista ja vauhtikertoimesta. Työhön käytetty aika korreloi laatuun, joskin on otettava huomioon että mestaritasolla voi syntyä hyvää jälkeä nopeastikin, eikä taitamattomuudesta johtuva hidastelu lainkaan paranna laatua.

Selvää on, että leipätyön ohessa tehtynä harrastetekstinä tässä työssä vauhti on ollut kova, kertoimesta puhumattakaan. Toisaalta ainutkertaisena prosessina ja työnä ei ole vertailukohtaakaan. Melko varmaa on että ajatusten ja ideoiden kypsyttely ja hiominen toki olisi parantanut lopputulosta. Sen sijaan ei ole varmaa olisiko puhti riittänyt pitkittyneeseen keskittymiseen, joten tosiseikat huomioiden tulos on toistaiseksi paras mahdollinen mihin näillä nykyrahkeilla pystyn.

Esitetyssä ei ole tietoisia valheita, mutta koska kyse on tulenarasta aiheesta kuten ennakkoluulot, niin näkökulmia on monia, ja sen myötä totuuksia. Kuten teksti osoittaa, ennakkoluulokin voi osoittautua todeksi. Tavanomainen ennakkoluulokäsitys muodostuu veridiktorisesti siten että luultu ei ole tiedon väärti, käsitystä tulee korjata tutustumalla vallitsevaan todellisuuteen ja olosuhteisiin.

Kvalia on aistimuksiin ja tunteisiin perustuva ominaisuuksia, laatua ja kokemusta määrittävä tekijä, jossa on luokittelun sävy. Luokaton ilmiö on suunnilleen kuin kastiton, eli yhteisön halveksuma ja väheksymä ilmiö, jota ”arvottomana” paheksutaan ja torjutaan perinteisten arvojen, opitun tradition ja tottumusten mukaisesti. Luokittelu voi toimia arvoasetelmana, joka ohjaa kieltämään jonkin arvon, asennoituminen näkyy usein nimityksinä. Väritermistä musta

on tullut lähes kriminalisoitu sana, jonka vastasolvauksena käytetään rasistia. Eräkansa luokittelee luomakunnan olioita arvoväritteisesti roskakaloiksi ja räähkälinnuiksi, tuholaisiksi.

Vauhdilla syntyi Mulurautunen, vauhdilla korpusmaisuuden kaksi ensimmäistä tutkimustekstiä. On aika hidastaa tahtia.

B) Tavoite V (tietotaito)

Kirjoittamisprosessissa on tavoite pidettävä mielessä koko ajan, koska tehtävät määräytyvät sen mukaisesti. Kun ideointivaihe on ohi, on aika työstää teksti kokonaisuudeksi, mikä yleensä edellyttää useampia työstökierroksia korjauksineen, täydennyksineen, poistoineen ja lisäyksineen. Oma tapani on jättää viimeiseksi kirjallisuusluettelon ja sisältöluettelon laadinta, jotka teen vasta sitten kun sisältö on kuta kuinkin kohdallaan. Viimeisenä vaiheena on sisällön koherenttiuden tarkistaminen ja oikoluku sekä stilisointi.

C) Ideointi XI (erehdykset)

Syksyyn tultaessa sain idean hyödyntää jollain tavoin eDelfoin antia, koska olin jo edellisellä kierroksella todennut kyselytekniikan olevan tarkoituksiini soveltumaton. Sen sijaan tuli omien ideoiden jalostaminen. Luovan työn edustajille tuttu tilanne, idean osoittautumine huonoksi, kohtasi minuakin. Arvelin että tutu-ennakkoluuloja voisi ehkä kartoittaa katsomalla muutamasta eDelfoi-kyselystä vastausten jakaumaa toivotun ja epätoivotun vastausjanan jakaumalla.

Tarkemmin ajatellen tämä oli huono idea, mutta vaikutti paremman idean löytämiseen. Kyselystä löytyi mitigaatiokysely keväältä 2019, ja koska yhtenä ennakkoluulojen maastopsiteenä oli ympäristö, niin löytö oli käyttökelpoinen. Scrum-tekniikka tuntee tämän vaiheen User story, käyttäjätarina nimellä, mutta voisi pohtia kumpaako tarina muistuttaa, epiikkaa vai epikriisiä.

Myös tutkimusaie 18-kohtaisena lukuohjelmana osoittautui erheeksi, tietomäärä niinkin pienessä otoksessa oli työstöaikaan verrattuna liian suuri, joskin tarpeen kokonaiskuvan saamiseksi. Siispä idea ei aivan sellaisenaan toteudu, iso osa teksteistä jää myöhempään kertaan kartoitettavaksi.

D) Futurolokiset ennakkoluulot IV (lausumat)

Scrum-matriisia hyödyntäen on päästy viimeiseen ruutuun eli myyttitasolle D, joka edustaa proseduuria, tekemisen tapaa. Perinteisessä scrumissa joku tomii prosessissa scrummasterina eli palvelevana johtajana, ja työtä edistetään päivittäin pdettävillä palavereilla. Tässä työssä työ ei ole ollut käsillä päivittäin, kesälomalla ei edes moneen viikkoon, joten puhdasoppista scrumia ei ole noudatettu. Toisena poikkeuksena tavanomaiseen on autonomisuus, kun itse kysyy ja itse vastaa, siinä on omat haasteensa, jotta ei toimi ainoastaan omalla mukavuusalueellaan.

Alkuun työ kantoi termiä futurologinen, nimi vaihtui kuitenkin loppua kohde futurolokiseksi, koska se on jollain tavoin kielenmyötäisempi ilmaisu ja lisäksi monimerkityksellinen, myyttinen ainakin ja sitähän tämä scrumruutu 4D kuvaa.

Mitä tuostakin tulisi

Kirjoittamista pidetään ensisijaisesti ajatteluprosessina, ajatukset täytyy järjestää ja muotoilla ennen niiden esittämistä. Korpusmaisuustutkielman 1. osassa Myytti ja metodi lähdin liikkeelle yhdestä kotikirjastoni lukemattomasta kirjasta Hopeamarkkojen evankeliumi, joka prosessin jälkipuoliskolla johdatteli menippealaiseen kiteytymään Seitsemän ämmän evankeliumi. Ämmällä viitattiin tarkasteltavana olevaan modaliteettijakoon. Tuolloin jo päätin pitäytyä lähinnä käsillä olevaan, eli harjoitella konkreettisen logiikkaa käytännönläheisesti. Villi ajattelu, konkreettisen logiikka on määritelty tavaksi käyttää ajatteluprosessin aineksena lähellä olevaa ainesta, tai omia havaintoja ja kokemuksia ympäristöstä, sen laadusta ja ominaisuuksista.

Tässä toisessa korpusmaisuusosassa vastaavaa yksittäistä teosta ei ole, luettavia on yhteensä kaksikymmentäviisi kirjaa, tutkimusaineisto kuvataan kappaleessa Lukuohjelma. Valinta oli täysin sattumanvarainen, eli se mitä sattui olemaan käsillä aiheesta, helposti saatavilla kotikirjastossa villin ajattelun aineksena.

Sanotaan, että netistä löytää mitä vain ja sieltä on kaikki tarvittava tieto saatavilla. Tietenkin tuo käsitys on karkea yleistys, omaa ajattelu- ja kirjoitusprosessia täytyy hioa eikä mikään aineiston runsaus voi taata hyvää lopputulosta, aina ei edes taito kirjoittaakaan riitä, jos kirjoitettava aihe on toisten mielestä tylsä. Vaikka väliin voikin vaikuttaa siltä, että olen lähtenyt ristiretkelle humpuukimeemien puolesta, niin sekin johtopäätös on virhepäätelmä. En varsinaisesti ota kantaa, mutta esitän näkemykseni, joka vastustaa ennakkoluuloista pilkkakäytännettä.

Koska tutkimusaikeeni kattaa laajasti ajatellen futurologian ja tulevaisuuksien tutkimuksen ennakkoluulojen kartoittamisen, niin aihetta on vaikea rajata tai edes hahmottaa. Aiheen valinta on siten joltisenkin myyttinen ja mytologinen. Kirjoittamisessa olen toistuvasti kokenut vaikeimmaksi otsikon keksimisen ja sen yleensä teenkin vasta sitten, kun olen ensin hahmottanut tekstin sisällön koko lailla tarkkaan, joskaan ennen aloittamista en tietenkään ole vielä tekstikokonaisuutta työstänyt, hahmottanut vain mitä haluan tehdä, sekä koonnut läjäpäin ideoita, aineistoa, aihioita ja jonkin verran täydentävää kirjallisuutta. Uskon kuitenkin että on hyvä olla perillä ennen lähtöä, on tiedettävä mistä aikoo kirjoittaa ja miten. Insinöörialalla tätä kutsutaan massoitteluksi, varsinkin arkkitehdit rakenteiden tajuajina mieltävät touhun massoitteluna.

Epäilen lisäksi tutkimusten mittavia kirjallisuusluetteloita, jotka saattavat hyvinkin olla silmän lumetta, lähdekirjoja ja tekstejä on luettu vain sieltä täältä omia tarkoitusperiä ajatellen, tuskin kokonaan tai pohtien. Rajoitetun aineiston etuna on hallittavuus, valitut kirjat on mahdollista lukea lähilukuna, tarkasti. Kirjoitusprosessin valmisteluvaiheissa tulee tehtyä turhiakin kokeiluja ja osa ideoista ja teksteistä on sekavuuden välttämiseksi jätettävä pois lopputuloksesta ja toivottava niillä olevan joskus myöhemmin käyttöä. Potpurin vaikutelmalta ei tällä menetelmällä voi täysin välttyä, ja hengentuote jää rosoiseksi.

Tutkimusprosessin kumppaneita ovat sekä lukuprosessi että kirjoittamisprosessi, usein rinta rinnan kulkevina prosesseina, testausprosessi on aisapari esiprosesseille, on hyvä tehdä pistokokeita, onko ajatellulla elinkelpoiset edellytykset. Hyvin suunnitellun sanotaan olevan puoliksi tehty, se pitänee paikkansa; suunnittelun käytänteitä on monia, joskin nekin pyrkivät doktriinista riippuen yhtenäistymään. Tieteessä ja tekniikassa luotetaan numeerisen voimaan sanallisen sijasta. Laskelmaa on vaikea tehdä sanoilla, sanoilla syntyy vain humanistista

tutkimusta, taidetta, retoriikkaa, kuvausta ja tulkintaa. Sen sijaan konkreettisen logiikasta voi tehdä tiedettä ja vice versa tieteestä tarinoita, tuota villiä ajattelua, fiktiota. Tilastot ja tuloslaskelmat voidaan kääntää selkokielelle tai graafiseksi esitykseksi tai esittää asia fakkijargonilla kohderyhmän tavan mukaisesti. Ennakko-odotukset määrittävät esitystapoja ja tulkintaa. Ennakkoluulo pompahtaa pontevasti esiin silloin kun poiketaan totutusta tai koetaan outo tilanne tai olio uhkaksi omille arvoille ja olemiselle. Ennakkoluulot ovat ontologisia olioita, joilla on plastinen olomuoto.

Kääntäminen on suomen kielessä multimerkityksellinen verbi, jossa tekeminen kohdistuu tekstuaalisuuteen, kun on kyseessä puhutun tai kirjoitetun kielen kääntäminen. Poikkeustapauksessa kielen kääntäminen voi olla konkreettistaa, kun esim. Erästäjä paistaa erätulilla palkkioksi saamaansa lihaista saaliin kieltä. Näissä tapauksissa kääntäminen kohdistuu johonkin, mutta kääntää voi muutakin, kuten selkänsä. Kääntää selkä on idioomi, sanonta, jolla kuvataan ylenkatsetta, halveksuntaa tai torjuntaa. Kääntää katse tosin paradoksisesti ei tarkoita ihmisellä olevan silmät nurin päässä, teko voi johtua joko atrapista tai sitten omasta halusta tarkastella jotain tarkemmin, mutta voi olla tosinkin, katse käännetään pois joko vaikkapa peittelyn tai epävarmuuden vuoksi tai torjunnan, kun ei olla näkevinäänkään.

Perspektiivi vaikuttaa näkökulmaan

Semioottisesti voisi kuvata yleistä mallia siten että nainen on toisten katseen kääntäjä ja mies on katseensa kääntäjä. Asetelmassa nainen edustaa olemisen modaliteettia, ontologialtaan, ominaisuuksiltaan nainen on mitä on ja niin on mieskin, mikä johtaa miehen viettimäiseen orientoitumiseen näköstimuloituneeksi ja tekemisen modaliteetin edustajaksi katsomistilanteessa. Kuriositeettina katseesta ja katsotuksi tulemisesta voisi kertoa harvinaiseleen, joka muistuttaa vaistotoimintoa spontaaniudessaan. Kun joku on tehnyt jollekin toiselle jotain katalaa ja siitä tulee puhe uhrin tietämättä asian todellista laitaa, tekijä pudottaa kynän tai muun lähellä olevan esineen lattialle, jotta voi kumartua ottamaan sen ja voi piilottaa kasvonsa toisen näkyvistä, toisin sanoen korostaa eleellään salailun halua.

Arjesta ja verkosta voi löytää hyvällä onnella ja hakutaidolla myös helmiä. Aihettani silmällä pitäen (on svetisismi, mutta on oltava niin tyylin ja merkitysvivahteen vuoksi) Tarton yliopiston julkaisusarjassa Sign Systems Studies on julkaistu Ileana Almeidan ja Julieta Haidarin tutkielma The Mythopoetical model and logic of the concrete in Quechua cultur: Cultural and transcultural translation problems (Mytopoeettinen malli ja Ketsua-kulttuurin konkreettisen logiikka: Kulttuurisen ja transkulttuurisen kääntämisen ongelmia) on erinomainen tutkimus konkreettisen logiikasta. Kirjoittamisprosessiini Pachamamalla tulee olemaan antinsa, koska pitäydyn jatkossakin tuttuun ja turvalliseen analogiseen ja vertailevaan lähestymistapaan ja jatkan Claude Lévi-Straussin esittämää panamerikkalaisuuden kaavaa paranneltuna painoksena Austenin Ylpeys ja ennakkoluulo rooliasetelmalla sekä ketsualaisella mytopoetiikkaesimerkillä ja sen yhtymäkohdilla Lokin vaikeaselkoiseen olemukseen. Venäläisessä mielenmaisemassa puhutaan ihmisistä, joilla on luonnetta, eli korkea moraali, suomalaiset mieltävät rehellisyyden suoraselkäisyydeksi, hävyttömyys, rivolokisuus vuorostaan sijoittuu otsaan - Jo on otsaa. Kielikuvat ottavat ravintonsa, muodostavat figuran ontologisista olioista, korpusmaisuudesta.

Kääntämisen ongelmiin kuuluu myös kirjaimiston ja nimien ongelma, mikä kirjoitusasu milloinkin katsotaan soveliaaksi, pitäisikö olla Loki vai Loge, Odin vai Wotan; looginen vai lookinen, psykologinen vai psykolokinen. Päällisin puolin kyseessä on muotokiista, ajatus tulee

molemmilla tavoilla ymmärretyksi, mutta kirjoittamisen taidossa pienillä eroilla ja vivahteilla on vaikutusta tyyliin, koettuun ja tulkintaan. Numeroissa nolla ei merkitse arvoltaan mitään, niin siitä hu0limatta arvo voi nousta tähtitieteellisiin korkeuksiin yhdessä muiden numeroiden kanssa.

Luku nolla on kognitiomeemi, on tiedettävä mitä luku milloinkin edustaa, merkitykset ovat sopimuksia tulkinnasta, konventioita, joilla kommunikointi mahdollistuu. Kun olin vihdoin päätynyt otsikkoon Futurolokiset ennakkoluulot – Tutumeemien kvalia, on aika ryhtyä tutkimaan aihetta ja valittua aineistoa kosmisen koostumus huomioiden.

Kosmos on osa korpusmaisuuden tutkimushankettani mentaalisena ilmiönä, jolla on symbolisesti ja mielen kautta yhteys rakenteena ihmiskehoon, mikä ilmenee mm. elonkaavan funktioina, lukumääräisenä vastaavuutena hermotukseen, estetiikka leikkii ihmisruumiin suhteilla avaruudellisessa hahmottamisessa. Ihmismaailma ympäristöineen on elävien ruumiiden, erilaisten lajikehojen täyttämä. Tulevaisuudessa nimi ei ehkä olekaan enää miestä myöten, vaan nimeämisen käytänteet saavat monia muotoja, kuten Eddan hahmot, joilla on monia eri nimiä ja Lokilla lisäksi kausivaihtelu eri sukupuolena Manalassa ollessaan. Eläinkunnassa tunnetaan myös sukupuolen vaihtajia. Mystinen mytologian sankari taisi metamorfoosin ja ilkamoivan sanailun salat ja mahdin.

Kaaviot ja fragmentit ajattelun apuna

Yhtenä tavoitteena tässä työssä on ollut luoda järjestystä luonnoksiin, jotka alkuvaiheessa ovat olleet lähes täysin power point -esityksinä. Noissa kalvoissa ei edes ole yritetty tyhjentävästi paneutua asiaan, ainoastaan muistiin merkitä keskeisimmät kohdat. Ei ole mielekästä laittaa kaikkia sellaisenaan näkyviin, joten ao. kalvoja vilahtelee näytteenä teksteissä sopimuksen mukaan. Kultainen nappula on esiprosessikalvon merkki. Se ehkä auttanee hahmottamaan ajatuksen juoksua ja kiritystä lopputulemiin.

Vitseissä ja omien tekemisten selostamisessa kuitenkin pätee sama sääntö, jankkaamista ei kukaan jaksa kauan kuunnella tai lukea. Liian yksityiskohtaiset selostukset ja syrjähtelyt on karsittava pois, joten jäljelle jää eräänlainen tulkinta ajatteluprosessista, niin oma kuin se onkin. Toisaalta itse on melko jäävi arvioimaan tekemistensä kvaliaa, mieli tekee tavan takaa tepposet, lepposet, kepposet.

Vaikka tätä kirjoitusprosessia kuvatessani väitinkin etten ole työstänyt alussa mitään Korpusmaisuus I prosessissa käyttämääni tapaa, jossa valitsin lähtökohdaksi yhden kirjan, niin heti kohta tuon ajatuksen työstettyäni ilmeni kirjastossani olevan onnenonkamoisia, kirjoja, jotka ovat olleet hallussani vuosikausia tulevia tarpeita odottamassa, ja yksi niistä on vuodelta 1992 Filosofisen yhdistyksen Tahto-kollokvion julkaisu, jossa Juha Sihvola pohtii taitojen yhteyttä kreikkalaiseen filosofiaan. Erityisesti termi tykhe on tutkimusotteeni kannalta kiinnostava, koska se rinnastuu käsitteeseen sattuma, kohtalo ja ehkä johonkin mitä tulevaisuustutkijat kutsuvat teknologiseksi singulariteetiksi, suomentaen – Homma karkaa lapasesta.

Tykhe on Sihvolan kuvailun perusteella ajateltavissa lähes synonyymiksi kohtalon kategoriatermin fatumin kanssa. Vastapoolina toimii tykhe, eli taito olla ja elää, vaikkakin konstit selviytymiseen ovat monet. Taito on ollut merkityshistoriassaan hyvin lähellä tietoa, puhutaan tietotaidosta (know how) varsinkin silloin, kun taito lähenee taituruutta. Todella taitavaa tai harvinaisen osaavaa yksilöä on usein epäilty taikuudesta, silmänkääntötempuista tai petoksesta. Toki noissa mainituissa voi olla taitava huijarikin, silloin on kyse kvasitaidosta. Ihmisen usko rajalliseen taitoon oli vahva, poikkeamat positiiviseen suuntaan uskottiin tulevan jumalalliselta taholta, muusilta ja haltijoilta, joskus paholaiseltakin kuten Niccolo Paganinin soittotaito.

Ihmiskunnan tietotaito on vuosisadan aikana kohonnut huimasti verkko-osaamisena ja tekoälyn kehityksenä.Silti vanhat pelot vaikuttavat arviointeihin, Ennakoimattomat seuraukset koetaan edelleen ikään kuin jumalten kostona, nemesiksenä ylimielisyydestä (hybris) liian korkealle kurkottamisesta. Mahdollisesti jo Anaksimandroksesta alkaen vallitsi keskusteluperinne, jossa inhimillisen kulttuuri synty pyrittiin asettamaan osaksi kosmologista kehityskertomusta, toteaa Sihvola. Käsitys ihmiskunnan huononemisesta kultaisista alkuajoista on yleinen uskomus kaikkialla. Rappiosta voi nousta tiedon, tietotaidon, järjen avulla. Taitojensa avulla ihmisen on mahdollista paremmin hallita elämäänsä, kirjoittamalla on mahdollista luoda uusia maailmoita, kuviteltuja tulevaisuuksia, ja kiteyttää näkemykset tulevaisuustarinoiksi. Myytit periaatteessa kertovat ikuisesta menneestä, joka toistuu fraktaalina ihmiselämissä ja kulttuureissa, ja siinä mielessä mennyt on tuleva, jossa kohtaamme mytologian nornat, kohtalottaret, joita teutonit nimittivät menneeksi, nykyiseksi ja tulevaksi kohtalonhaltijaksi, Urd hallitsi nykytapahtumia, Verdande menneitä, Skuld tulevaa. Tulevaisuuden tutkijat kutovat verkkojaan skenaarioina, yleensä kolmena vaihtoehtona toivotuimmasta verisosta pahimpaan ottaen huomioon kohtalon langat, jotka kehitystä ovat ohjailleet.

Kuvio. Sijamuotosymboli, Hiisiakatemia

Antiikin Kreikassa arvostetuin tekhnen (taidon) laji oli tekhne ietrike, lääkintaito, jossa ei riittänyt pelkästään onnistuneet tulokset, piti myös kyetä selvittämään syyt tapahtuneeseen. Noilta ajoilta periytyi tieteellisen tiedon periaate, jossa tietäminen perustuu hyvin peruteltuun teoriaan. Käsitys tuli jäädäkseen, oli voittoisa meemi, joka tutkimusprosessin edetessä sapluunassani tulkkiutuu lähinnä regiimimeemiksi, vastaavuutena mystiikkamyteemi ja toiminnan kuvaajan instruktiivi. Teoria löi itsensä läpi ja teorioista tuli regiimimeemi, sääntö ja tapa tehdä tiedettä ja osoittaa tietotaitoa.

Regiimimeemin luonnehdintoina on aihelma, jossa haltija Verdande on menneen uskomuksellisen vaiheen puoltaja, jossa uskottiin elementteihin ja oppiin ruumiin nesteistä. Skuld huolehtii tulevista taitolajeista, ja Urdu pitelee nykyisyyden lankoja käsissään. Tekniikka sai vähitellen käytännöllisen toiminnan taidon merkityksen ja episteeminen merkitsi tietoon perustuvaa ajattelua. Ihailtava taito yhdistää nämä molemmat, korkea-asteiseen taitavuuteen tarvitaan teoreettinen tieto ja antiikin ajattelijoilla matematiikka ja geometria olivat tässä systeemissä kärkitaitoja.

Tutumeemien kannalta Taito-kollokvion määritelmä Platonin taitokäsityksestä on imitaatiomeemiin liittyvä toteamus: tarkkuus, täsmällisyys, erehtymättömyys, kyky ymmärtää ja kielellisesti kuvat harjoitettavan toiminnan luonne ja sen säännöt, kyky löytää syitä ja selityksiä sille, miksi toiminnan vaikutukset ovat ne, mitkä ne ovat. (Sihvola 1992:21). Saavutettiin kognitiomeemien aika, ryhdyttiin ajattelemaan episteemisesti, mitä olioista voidaan tiettä.

Aristoteleelle luonto toimii kuin taito. Suomalaisittain väite on tosi, koska kun joku osaa jotain kuin vettä vain, niin hän osaa sen luonnostaan. Tieto on selkäytimessä, joskaan hyvänkään kirjoittajan ei uskota osaavan kirjoittaa ilman harjoitusta, tekhneä vain tykhen suosion nojalla. Teoriassa hyvä kirjoitus saattaa sellaiseksi jäädäkin. Läpimurto ahtaista tekniikan ja teorian rajoitteista voi onnistuakin joko tekhnen tai luntion avulla

OSA II

Futurolokiset ennakkoluulot

Osa II Futurolokiset ennakkoluulot

Lokin kaikkitietävyys vaimon ja korppien avulla

Otsikko Futurolokiset ennakkoluulot sai pohtimaan Lokia, ja mahdollista sanaleikittelymahdollisuutta hahmon merkityksiin vaihtoehtona tylsälle loogiselle ajattelulle. Olin jo aiemmin leikilläni nimennyt itseni Väinämöis-ajattelijaksi, konkreettisen logiikan edustajaksi, jossa katsellaan ja käännellään tarkasteltavaa kohdetta miettien mitä tuostakin tulisi. Vatvomista on riittänyt. Nykykielessä puhutaan luovuudesta, villi ajattelu voitaisiin suomentaa lokiikaksi, tavaksi ajatella omalla tavalla, luovasti, taiteellisesti, kombinatorisestim maalaisjärjellä. Tarkastelen aihettani näin ollen futurolokisella tavalla, sanavalinta on tietoinen, lainakirjan g on vaihtunut kovaksi kooksi, ja sen myötä merkitys meempleksiksi.

Kirjoittamisen myötä tekstissä olevat polveilut, kuten diskurssi ovat taustavaikuttamassa tekstiin osana kombinatorista otetta aiheeseen. Epäselvyyden välttämiseksi käytän tulevaisuuksien tutkimuksesta yleistettyä muotoa tulevaisuustutkmus. Tulevaisuuksia ei tapahtuneena nykyhetkessä ole kokijalle montaa, ainoastaan kokemus kerrallaan. Kvalia on tahdottu kääntää kokemukseksi, mutta kokemuksellakin on ominaispiirteensä ja lajityypilliset ominaisuudet. Suomeksi kokemus merkitykseltään rinnastuu elämykseen tai tapahtumaan sekä harjaantumineen esimerkiksi työkokemuksena. Kokemuksella on laatunsa ja ominaisuutensa, kokemus voi olla flow-tyyppinen tai sitten vaikkapa painajaisuni, unikakkiaisen hyökkäys.

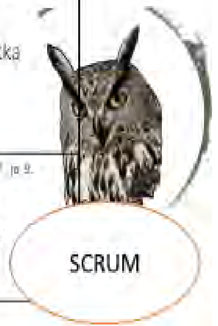
Esitöinä tehty tyypittely tutkittavana olevasta korpuksesta on itsessään kvalia, joka vaatii sen seitsemän sortin selvennöstä. Ennakkoluuloisuus tieteen piirissä vaihtoehtoja kohtaan on mustasukkaista vahdintaa sivuille vilkuilijoita kohtaan. Tutkijan suotaisiin olevan luova ja kokeileva, mutta sitä vain sallituissa rajoissa, häntä ohjastetaan kuin hevosta laput silmien sivuilla, jotta näkökenttään ei eksyisi mitään tien varrelta houkuttavaa poikkeamaan polulta.

Nykyaika palvoo numeroita, mutta halveksuu numerologiaa, futurologia pohtii toiveikkaana avaruuden valloittamista, ja arvostaa astronomiaa, astrologiaa halveksii, vaikka ei siitä paljoa ymmärräkään. Symboliikka on arvostettua, kuten aina. Kuitenkin sekä numerot ja relaatiot ovat vain tulkintasopimuksia merkitykseltään, ihmismielen luomuksia. Sellaisenaan mikään ei edusta totuutta, sinällään an sich millään ei ole merkitystä tai arvoa, vain suhteessa johonkin toiseen olevaan. Tieteen näkökannat painottavat logiikkaa, todistettavuutta, abstraktioita; konkreettisen lokiikka on lähtökohtaisesti semantiikkaa, mielikuvitusta ja myyttejä eli tarinoita.

Myytit ja mytologia tosin kiehtoo myös nykyajan futurologeja, mutta futurolokiksi on vielä matkaa mielikuvituksen Joukahais-vaiheesta, jossa tiedetään luokitella linnuksi tiainen, eikä ymmärretä lykkylaudalla käyneen tietäjä siemensilmineen. Runsaan ja rönsyilevän aihiorypään hallitsemiseksi olen työstänyt vuonna 2012 kaavailemani scrum-menettelyn ohjenuorakseni. Tämä kirjoittamisen alkuteksti liittyy merkityslajiin I, eli yleisen näkemiseen yksittäisessä. Mystiset numerot viittaavat elonkaavan funktioihin ja sen sovellukseen scrum-sapluunassa, kyseessä Propp-funktioissa on poissaolo- ja kieltofunktiot.

Tapahtuma KÄSIKIRJOITUS	Toiminta	Prosessi	Teko	Menettely
Litania	Focus / Sprintti **Korpusmaisuus II** Futurolokiset ennakkoluulot-tutumeemien kvalia (Näkökulmameemit)	Kehitysjono I _ 1. ja 2. **Esiprosessi** Opinnäyte + erätrilogia	Edistyminen VII _ 16. ja 17. **Tutumeemit** Näkökulmameemit	[illegible] XIII _ 26. ja 27. **Prepan-amerikkalainen kaava** Modalisointi
Systeemi	Asiakassuhteet X _ 20. ja 21. **Termikategoriat** Näkökulmaluokittelu	Kehitysjonon työstö II _ 3. ja 4. **Tutkimusprosessi** Erilliset aihiot – yhteenveto	Suunnittelupalaverit VI _ 12. ja 13. **Korpuksen valinta** kotikirjaston 18 + 7 kirjaa	Tiimiroolit XIV - 28. ja 29. **Kolme maailmaa** Kategoriat
Diskurssi	Asiakastoiveet IX _ 18. ja 19. **Vuca-sovellus** Analogisuus	Jaksoaudit VII _ 14. ja 15. **Testausprosessi** Delfoi-työpajat + esitestit	Organisointi III _ 5. ja 6. **Menettelyn valinta** Surrealismi + ontologia	Vuorovaikutus XV _ 30. ja 31 **Tähtikuvio** semiolingvistiikka
Myytti	Vauhtikerroin XII – 24. ja 25. **Kvalia** Laatu, ominaisuudet, kokemus	Tavoite V _ 9. ja 10. **Kirjoittamisprosessi** Tekstin työstäminen valmiiksi	Tehtäväkenttä XI _ 22. ja 23. **Ideointi** Ylpeys ja ennakkoluulo	[illegible] IV 7. ja 8. **Futurolokiset ennakkoluulot** tutumeemit

Kuvio. Kirjoittamisprosessi scrum-pohjalta runomatriisina siinä vaiheessa, kun otsikko oli lopullisesti päätetty ja selvillä mitä siitä seuraa.

Paradoksina Loki ja futurolokinen

Alku tälle tarkastelulle on lapsuuden kotipiirini sanastossa, johon kuului myös harvinainen sana, rivolokinen, kovalla koolla lausuttuna. Luulin pitkään kyseessä olevan kansanomainen väännös "loginen" päätteestä, kunnes havaitsin virolahtelaisen kansanperinnekerääjän E. Raussin tunteneen myös tuon sanan, muttei enää tarkkaan sen merkitystä. Hänelläkin sana oli kovalla koolla lausuttuna ja kirjoitettuna. Lopulta päädyin olettamukseen, että nimityksellä saattoi olla mytologiset juuret, jopa yhteisskandinaaviset, ja silloin tuli etsimättäkin mieleen Lokin hahmo, jota pidettään muinaisskandinaavisen mytologian ristiriitaisimpana ja vaikeatulkintaisimpana hahmona.

Lisäksi korpusmaisuuden etenemisen vaiheissa nousi esiin paradoksin käsite tietämisen lajina., sekä TRIZ-pohjainen ajattelu, jossa näennäinen tai todellinen ristiriita pyritään ratkomaan piirteiden synteesillä.
Karoliina Kouvolan opinnäytteessä mainitaan Lokin ongelmaa ratkottavan viiden teorian avulla, mutta jo sisällysluettelossa kolme niistä mainitaan metodina. Väittämät ja näkemykset eivät ole kumpikaan ilman muuta teoriaa tai metodista menettelyä, mutta metodinen epäselvyys voi paljastaa ajatustasolla Lokin hahmon epämääräisyyttä samaan tapaan kuin olen lähestynyt otsikkoani Futurolokiset ennakkoluulot. Tyhjentävästi ei ennakkoluuloja voi kartoittaa, ne ovat kuin sienet sateella, ponnahtavat esiin, milloin mistäkin, tulevat ja menevät sateen sattuessa ja ilmojen ollessa suotuisat.

Futurolokiseen sen sijaan olen pistänyt toivoni tuolla vironlahtelaisella tavalla, millä korostan sitä pientä eroa loogisen ja lokisen välillä. Edellisen tiedemaailma tietää ja hyväksyy, mutta lokinen ajattelu kaikessa sumeudessaan ja prosessiivisuudessaan ei kenties ole niin tuttu. Sanarelikti rivolokinen on ilmeisesti jäänne, jostain ominaisuuteen viittaavasta, elävin meemi sanamuodosta liittyy johonkin, jossa on sekoittuneena seksuaalisuutta, ilkikurisuutta, kaksimielisyyttä ja kenties vielä jokin tunnistamaton merkitysosa höysteenä.

Nimi Loki tunnetaan myös nimillä Loge ja Loke, hahmo mainitaan sekä teutonisessa että skandinaavisessa mytologiassa, mytologisena hahmona se on jollain tavoin menneitä yhteiseurooppalaisia arvoja kuvastava myyttihahmo. Wikipediassa esitetyt nimimuodot ovat Loki (tai Loke, Lodur, Lodu, Lopt) . Loki pystyy muuttamaan muotoaan, joten nimikirjo sopii kuvaan. Tämä muodonmuutoskyky yhdessä hahmon pimeiden puolien syventymisen kansa antaa Lokille paholaismaisia piirteitä.

Seuraavassa ensin hutkitaan ja sitten tutkitaan. Käyn Kouvolan opinnäytteen kimppuun jalona louhoksena, josta voi kaivella ja seuloa esiin kultahippuja. Alaotsikkona tässä Futurolokiset ennakkoluulot
-tutkimuksessa on Tutumeemien kvalia, ja tulkitsen opinnäytteen käyttökelpoiseksi selvittämään myös meemejä ja erityisesti meemipleksiä (kompleksista meemiryhmää).

Kouvola toteaa: - *Loki on skandinaavisen mytologian ristiriitaisimpia hahmoja. Lokin hahmoa on tulkittu 1800-luvulta lähtien ja hänestä on julkaistu useita teorioita, joista osa on jäänyt vaikuttamaan myöhempään tutkimukseen toisten jäädessä ainakin toistaiseksi unholaan. –*

Meemien olemassa ololle on tyypillistä ontologinen kilpa säilyvyydestä ja leviämisestä. Meemit pyrkivät leviämään, matkan varrelle kuitenkin jää koko joukko yrittäjiä unholaan ja perille päässeetkin saattavat olla monin tavoin muuttuneita alkuperästään ja sen tarkoitteesta. Lokin hahmo on kulttuurimeemi, joka on kokenut kulttuurievoluutiossa monia muodonmuutoksia ja transformaatioita. Loki-myteemi voi valaista epämääräistä alkuaihiota ja sen tulevaa kehitystä tutumeemeissä ja tutumeemeiksi. Kohtalo saattaa olla sama tai analoginen.

Lokin syntyperä: jättiläismies + jumalatar
Lokin jälkeläiset: Jättiläisnaisen Angrbodan kanssa kolme lasta ja vaimon kanssa yksi

1) Midgardin käärme (maailmaa ympäröivä)
2) Fenrir-susi
3) Hel, manalan valtiatar
4) Nari.

Lapset saadessaan Loki toiminta kohdistuu myyttiseen menneeseen jättiläisten keskuudessa, kun taas osa kohdistuu myyttiseen tulevaisuuteen maailmanloppu Ragnarökissä. jossa jättiläiset taistelevat aasoja vastaan. Myyttinen hic et nunc Lokin toiminnassa tapahtuu silti aasojen parissa, muun muassa retkinä jättiläsiten maahan. Erityistä Lokille on sen vaikea kategorisointi. Tulevaisuustutkimusta ajatellen kuitenkin voisi Lokin ehkä nimittää perusmyytiksi tutumeemeille, tuon transformatiivisen aikajänteen vuoksi, jossa Loki on toimija sekä menneessä, nykyhetkessä että tulevassa. Osat ja kumppanit vain vaihtuvat.
Mennyt symboloi syntyä, kasvuvaihetta ja perhettä ja siten kuuluu lähinnä evolutiivisen myyttikehityksen syntymyytteihin. Nykyhetken tilassa retket, eeppiset matkat tehdään retrospektiona taakse jäänyttä kohti uusien lähtökohdista poikkeavien kumppanien, aasojen kanssa, jopa itsensä päällikkö Thorin. Tämä sitoutumiskehitys jatkuu hamaan katkeraan loppuun ja taisteluun aasojen rinnalla, tulevassa tilanteessa, jossa maailma on romahtanut ja romahtamaisillaan, dystopia Ragnarökinä uutta katkeraa todellisuutta.

Tutumeemejä kartoittaessani pyrin kartoittamaan millaisista lähtökohdista tulevaisuutta on lähestytty sekä millaisiin lopputuloksiin on päästy näistä lähtökohdista. Loki-korpus on kotoisin noin 1200-luvulta, ja hahmosta kerrotaan mm. Runo-Eddassa ja Proosa-Eddassa, jonka tekijä on myöhemmin poliittiseksi vaikuttajaksi kohonnut filologi, peruskiinnostuksen kohteena metodologinen ongelma , miten saada suullinen runous siirrettyä kirjalliselle kielelle. Nykyinfotulvassa ongelma on kääntynyt päinvastaiseksi, miten saada kirjoitettu puheeksi ja puheen aiheeksi.

Systemaattisessa analyysissa eritellään, tulkitaan ja arvioidaan käsitteellisesti kirjallista aineistoa. Analyysin perusajatuksena on selvittää järjestelmällisesti jäsenneltävään aineistoon liittyviä erilaisia johtoajatuksia. Tämän lisäksi tarkastelun kohteena ovat tutkimusaineiston sisältämät sävyt ja ristiriitaisuudet sekä ilmaukseen sisältyvä symboliikka ja piilomerkitykset. Sen lisäksi, että tutkitaan miten aineisto argumentoi, tuodaan systemaattisessa analyysissa esille myös se, mitä seikkoja tekstissä jätetään kokonaan huomioimatta.

Immanenttisessa analyysissa tekstiaineisto analysoidaan käyttäen teoreettisina puitteina ainoastaan tutkittavaa tekstiä. Toisin sanoen, analysoitava teksti määrittää tulkinnan puitteet ja tekstin ulkopuolelle voidaan viitata analyysissa käyttäen tekstin omia käsitteitä.

- Kenningit kuuluvat skaldirunouteen olennaisena osana ja ne ovat myös Loki-tutkimuksen kannalta erittäin merkittäviä. Nämä ovat kiertoilmaisuja jollekin myyttiselle henkilölle tai tapahtumalle, mutta myös metaforia ilman myyttistä kontekstia. Esimerkiksi Lokiin voitiin viitata kenningillä "tarinoiden liikuttaja". Jotta yleisö on voinut ymmärtää runoilijan käyttämän taidokkaan viittauksen, on heidän ymmärrettävä myytti, johon runoilija viittaa. Joissakin tapauksissa kenningeissä esiintyvät myytit eivät ole säilyneet nykypäivään, jolloin myöskään kenningejä ei voida näissä tapauksissa täysin ymmärtää. – (Karoliina Kouvola)

Lokista todella on vaikeaa saada selkoa, kokonaisuus jää helposti hämäräksi. Lokiin liitetään jonkinlainen moraalittomuus, yleisen tulkinnan mukaan hänen vaimonsa oli jumalatar Signy "voittoisa tyttöystävä", kun taas alussa mainittu jättiläisnainen oli hänen rakastajansa, ja tuosta suhteesta syntyivät kolme inhaa poikaa. Lokin veljet olivat taudin aiheuttajia ja heitä on verrattu suomalaiseen Loviattareen, joka synnytti rujon, ramman ja perisokean eli eri tavoin kehitysvammaisia.

Skandinaavisessa mytologiassa jättiläinen ja Lokin, Byleistin ja Helblinden äiti. Laufey tarkoittaa kirjaimellisesti "lehtisaari", mikä on puun kenning eli metafora. Nal tarkoittaa *neulaa*. Tarinan mukaan Loki syntyi, kun Farbauti iski salamalla Laufeyta.

Yhden väitteen mukaan Loki oli jääjättiläisen, huurretursas Farbautin poika, äiti oli Laufey, ja Lokin tulenjumalaominaisuus johtunee Lokin synnystä. Taru kertoo hänen äitinsä synnyttäneen Lokin, kun salama iski puuhun. Tuli syttyi. Mutta tätäkin atavistisempi taso löytyy syntysymboliikasta, jossa vesi jäisenä elementtinä ja tuli salamaniskuna yhtyvät. Alkujaan Loki on jättiläisten sukua. Narfi, Laufeyn pojanpoika tuli isoäitiinsä ja sai samankaltaisia tautiominaisuuksia kannettavakseen kuin setänsäkin, Lokin veljet. Suomalaisessa tautiloitusissa on narin parantaminen tyypillinen tapaus. Rituaali kohdistuu yleensä jalkoihin ja rituaalivälineenä taudinparannuskessa on kirves. Narfia kutsutaan myös nimellä Nari, samanniminen tauti viittaa reumaattiseen kolotukseen, joka tuntuu luissa ja ytimissä. Luuhun liittyviä Lokin ominaisuuksia on hammaspeikkoon yhtyvät mielikuvat lastenperinteessä.

Lokka on avain vanhaan suomalaiseen myyttikerrostumaan, koska se on jo kansanrunojen keruuvaiheessa ehtinyt kulkea koko kaaren myyttisestä runosta erärunojen kautta lastenloruksi. Alkupäässä on ollut loitsurunoja, jossa Lokka ennen soita kynsi Lokka soita, Pakko maita. (SKVR 191) Lastenlorussa lälläteltiin: Likka lokka paatinnoka Kerjäläisen kenkännokka (SKVR 3410) Mainittu lastenloru saattaa olla relikti Lokin kengistä, joilla voi lentää niin maalla kuin ilmassakin. Mutta yhtä hyvin se voi olla menotuulen kenning tyyliin – Joka pojalla on siivet kantapäissä.

Teoreettisesti voi saavuttaa yllättäviä päätelmiä vastoin aineistoa. Arvostettu mytologi Dumézil on päätellyt Lokin hahmon edustavan jonkinlaista impulsiivista älyä. Älylliset toiminnot ovat enempi tai vähempi hermostollisen toiminnan varassa. Tässä suhteessa on kaksi huomioitavaa seikkaa, 1) Lokin poika Nari eli Narve, joka lausutaan /"När´ve"/ mikä muistuttaa läheisesti nykyruotsin hermon nerv-sanaa ja sen lausumaa "närv". 2) Lokin attribuutteja ovat verkko ja hämähäkki, joten lokin pojan voi olettaa olevan jonkinasteinen neuropatian haltija. Narinkirkko on naria parannettaessa tikuista tehty kolmiomainen ristikko. Se sytytetään palamaan, riitissä tuhotaan narinkirkko polttamalla.

Narinkota tehdään paadelle kolmesta kuivasta mäntytikusta, jotka pannaan ristikkäin. ja sytytetään kärjistä palamaan. Nariseva raaja pannaan tulen päälle, pyöritetään siinä ympäri ja hoetaan: nari, nari, kotas palaa! Kun käden ranne narisee, käännetään sen sisäpuoli sanoen -- Palaa tuleen päin, sisäpuolellahan on suonisto- tai – Pakene nari tai poltan sinut. Tätä hoettiin kunnes narinkirkko hiillostui. Narrinkota oli kolmikanttinen, kolme seinää eikä kattoa ollut.

Mytologia antaa myös viitteitä Lokin seksuaalisesta vapaudesta, koska hänen sanotaan olevan "erg", perverssi tai homoseksuaali suhteissaan. Sitä paitsi hän oli välillä manalassa kahdeksan vuoden ajan oleskelunsa aikana ollut sukupuolenvaihtaja, muuttunut tammaksi ja synnyttänyt lapsenkin eikä mitään vähäisempää kuin itsensä Odinin oriin, kahdeksanjalkaisen Sleipnir -ratsun.

Filologinen Loki-myytin tutkinta liittää Lokin kvaliteetin määreiksi monia attribuutteja: a) rikinkatku, b) helle, c) Sirius-tähti, d) rikkaruohot, e) hämähäkki verkkoineen, f) valehtelu, g) tuli,)h sukupuolen vaihtelu ja seksuaalinen vapaus sekä muodonmuutokset i) kallioon kytkeminen. Joitain mainitakseni. Tämä on sinänsä hyvä esimerkki futurolokisesta, varsinkin jos sana ymmärretään muodostetuksi sanoista Futura+Loki ja yritetään etsiä analogiset ominaisuudet mainituille attribuuteille. Luuloa, myyttejä ja uskomuksia riittää maasta taivaaseen tällä tavoin tarkastellen maasta taivaaseen.

a) rikinkatku – manala (kuolema, demoninen)
b) helle – sääilmiöt
c) Sirius-tähti – avaruus
d) rikkaruohot – haittakasvusto
e) hämähäkin verkko – neuroverkko

f) valehtelu – manipulointi
g) tuli – perturbatio (intohimo, kiihko)
h) moraali – seksuaalisuus
i) kallioon kytkentä – sanktio, rangaistus, kostautuminen.

Näin tekijöitä selkosuomeksi syntyi 9. Olkoon fokuksena määre, hän oli kauhean komea mies, joka houkutteli naisia loukkuun kuin kärpäsiä, kietoi seitinohuisiin pauloihinsa. Sellaiseksi kasvoi poika, kun äitinä oli jäänkylmä ja kova Pakkopoika ja äitinä pehmeä, särkyvä ja hauras Lehtipuu. Saadusta voidaan kiteytystä varten muodostaa ryhmiä. I ryhmä – tuliattribuutti ovat helle, Sirius-tähi ja tuli, nykyvastineissaan sääilmiöt+avaruus+intohimo, ehkäpä ryhmää voisi kutsua tunneuniversumin perustriaaliksi. Seuraavaksi tulee tarkastella Dumézillin väitettä impulsiivisesta älystä. II-ryhmään voisi sijoittaa hämähäkin verkon, valehtelun ja moraalin eli neuroverkko+manipulointi+seksuaalisuus. Kolmas ryhmä III Maatertiaali muodostuu rikinkatkuisesta manalasta, rikkaruohoista ja kallioon kytkennästä, jossa käärme tiputtaa myrkkyään vangitun päälle aiheuttaen maanjäristyksiä. Maanjäristykset, rikkaruohot ja demoniset haitat edustavat nykykielessä disruptiivista tilaa.

Tertiaalit ovat:

I	Tarvemaailma = helle, tähti, tuli / lämpö, valo, energia
II	Intellektuaalisuus = verkko, vilppi, moraali / hermot, viestit, arvot
III	Disruptiivisuus = rikki, rikkaruohot, kallio / saaste, haitta, sanktio

Tällä pohdinnalla voi oikeuttaa futurolokisen olevan Loki-pohjainen käsite. Loki teki ilkeitä kujeita, leikkasi salaa Odinin vaimon hiukset, vilppi ja moraali kietoutuvat yhteen muun muassa kaksimielisyyksinä, monimielisyytenä ja epäluotettavuutena. Futurolokiset ennakkoluulot ovat väistämättä muotoaan muuttava tutkittava. Ennakkoluulot vaihtelevat näkökulmasta, tulkitsijasta ja aiheesta riippuen. Mutta on futurolokisella totta toinen puoli. Lokilla on nykykielessä myyttisestä eriävä merkitys. Kielitoimisto määrittelee lokin seuraavasti:

1. aluksen nopeuden t. sen kulkeman matkan mittauskoje. *Laahusloki. Lukea lokia.*
2. tiedosto t. päiväkirja, johon käyttötapahtumat merkitään, lokikirja, -tiedosto.

Hienostuneen oletusarvo

Mytologia kiehtoo kaikkia kulttuurikerroksia, ja tarinoita kerrotaan totuttuun tapaan. Esimerkkinä seuraavassa Amfionissa musiikkitieteen asiantuntija Eero Tarastin kuivan humoristista luonnehdintaa Suomen kansallisoopperassa esitetystä Ringistä.

- *Erityisen ilahduttavaa oli Logen roolin uudelleenarviointi; yleensä hän on groteskin liioiteltu hahmo, joka sylkee konsonantit suustaan tuon kuulun Konsonanten Spuckerein tai Bayreuther Barkin mukaan. Ranskan salongeissa jo pelkkiä konsonantteja 'r' ja 'k' pidettiin niin vulgääreinä, että niitä tuli karttaa ja niitä saattoi lausua vain Rein-virran vettä hörpännyt olento. Loge oli nyt pikemmin eräänlainen "speaker", kaikkitietävä kertoja – tosin eri tavalla kuin Erda joka laulaa: ich weiss alles! – upean martiarkaalinen Sari Nordqvist – ja siis tietää jo tässä vaiheessa, että "kaikki päättyy". Loge ei vanhene ja harmaannu muiden jumalien tavoin kun Freian omenat loppuvat, koska hän on vain puolijumala ja säilyttää energiansa.* http://www.amfion.fi/ *- Eero tarasti poim. 5.9.2019*

Ennakkoluulo tai leimaaminen voivat ulottua pieniin vivahteisiin, eleisiin esimerkiksi sen suhteen, mitä pidetään missäkin kulttuurissa hienostuneena erottautumisena. Ranskalaisille

on kovat äänteet kamomottava karkeistus, siksi heille Loki Loge, englantilaisella yläluokalla on sivistyskriteerinä f-äänne, ei siis pidä sanoa viude, vaan fiu. Suomalaisttian huudahdus viude menettäisi kokonaan merkityksensä, jos se vulgrisoitaisiin t-kirjamella viuteksi. Menisihän siitä terä, totta vie. Joskus ytyä saa sanomaan hienostelemalla.

Kepposteluunkin Loki oli valmis, ja sai siksi tricksterin ominaispiirteitä myyttihahmoonsa. Eräänkin kerran Loki leikkasi Thorin vaimolta Siviltä hiukset, mutta huolehti kuitenkin siitä, että kääpiöt valmistavat tälle uudet kultaiset hiukset, toteaa Wikipedia. Tässä kohtaa voisi huomauttaa kyseessä olevna ehkä allegoria, koska kuten Elli-Kaija Köngäs.Maranda on tutkimuksessaa arvoitusikermästä osoittanut, niin suomalainen arvoitusperinne pitää lehitpuidne lehtiä naisen hiusten vertauskuvana. Ja olihan Loken äiti Laufey Lehtipuu nimeltäänkin, isällään oli täten tapana riistää puku vaimonsa päältä säiden mukaan. Vertauksella hiusten leikkaamisesta viitattaneen syksyyn ja viittaus kääpiöihin, maahisiin viittaa maahan ja syksyyn, jolloin puut menettävät lehtensä ja kellastuvat. Tpahtumajärjestys ei ole ihan todennmukainen luonnonjärjestyksen kanssa, mutta idea on hahmotettavissa kertomusten rippeistä. Huurretursas on pakkasen kenning, suomeksi Lokin isä tunnetaan Pakkopoikana, Pakksapoikan tai Pakkasena. Viitaus kohdistuu vuodenkiertoon, ei ehkä niinkään pahanilkisyyteen. Tai sitten kyseessä on ovela tapa kertoa msyteeri, ja tulkintaa on etsittävä lehtipuiden arvoistusarjasta, jolloin Loge olisi talven tuoja, joka ”leikkaa” lehtipuulta ”hiukset”.

Lokin attribuutti kalastusverkko

Musiikki on aikasidonnaista, ja niin on tulevaisuustutkimuskin. Loki liikkui sujuvsti eri aikakausien välissä ennen ja jälkeen ilman mainittavaa rajaa tapahtumain välillä ikään kuin ajattamona olentona, siinä suhteessa kuolemattomana. Tulevaisuustutkimuskin pyrkii ra´samaan rajattomaan liikkumatilaan tarkasteluissaan, mutta olettaa voi, että tässäkin tapauksessa kovat karkeudet tulevat esiin muissakin suhteissa kuin konsonantteja sisältävinä kirjainyhdistelminä. Futurolokian vierasperäisyys voi olla hienostelun tuottamaa, kun ennakkoluulona on, että vain englanniksi julkaisemalla pärjää.

Mutta kyllä ranskan kielessä etunsa on, jos Wagnerkin kerta otti mieluummin roolihahmon nimeksi Logen, sillä varsin suositun ja yleisen ammattitermin ”logistiikka” alku on etymologisesti ranskassa, snaoissa loger ja logistique. Logistiikka käsittelee tieto- ja materiavirtoja. Palataan Lokin poikaan Nariin (Narvaan) sekä mahdolliseen hermoverkkoon ”impulsiivisena tai taiteellisena älynä” vastakohtana loogiselle harkinnalle. Lokin attribuutti verkko, ja varsinkin hämähäkinverkko voi viitata alkuaikojen esikäsitykseen hermostosta, hermoverkosta kudoksena sekä sen sijaintiin aivoissa, jotka ovat poimuttuneet.

Uukunniemellä (entiseltä nimeltään Ukonniemi) on palvoskivenä jäljellä sekä rapijointikivi eli kouraisukivi että verkkokivi. Nimi on erikoinen, muoto myös, kivellä on mitä todennäköisimmin ollut uskomuksellista merkitystä, koska lähellä on ollut keskiaikinen ortodoksikylä, kivi voi olla jo kivikaudella paikallisten erästäjien käyttämä kulttikivi. Lähiseudulla Parikkalan Kuorevaarasta on löytynyt kalliomaalaus, joka on yhtä vaikeaselkoinen kuin tulevaisuus tai loki-Logen hahmo.

Verkkokiveä on arveltu kalastajien käyttämäksi palvoskiveksi, jolla on haluttu turvata kalaonni. Verkkokalastus vaatii yhteistyötä, se ei erityisen hyvin onnistu yksin, useampia henkilöitä

täytyy olla paikalla. Lokin attribuuteissa on mainintoja, jotka eivät sovi sarjaan ja paradoksisesti kuitenkin sopivat, yksi sellainen on maininta Sirius-tähdestä. Tässä voi olla yhteinen nimittäjä muinaismaailmaan, koska karhun kerrotaan olevan syntyisin taivaan tähtien tasalta, itse asiassa Pohjantähdeltä ja Otavaisen olkapäiltä, otava viittaa nuottaan tai tähtikuvioon. Nykyisin puhutaan tähtikartasta, merikakartasta ja miellekartoista (mind map), joita voi löytää verkosta. Ajatus verkosta ja sen mahdollisuuksista pyydyksenä ei sinänsä ole uusi.

Nykyään puhutaan myös tulevaisuuskartoista metodisena välineenä. Kalastuskin vaatii suunnitelmallisuutta ja näkemystä. Tiukoissa paikoissa ja yllättävissä tilanteissa, esimerkiksi myrskyssä on oltava lujat hermot, pää kylmänä, mutta vähmmänkin vaativissa olosuhteissa vaaditaan aivoituksia toiminnan laadusta, jonkinlainen suunnitelma, aivoitus tai miellekartta miten toimia. Voisi veikata että verkkokivi poimuineen on hermoverkon ja ajatustoiminnan kuvastin, koska se selvästikin jäljittelee aivojen rakennetta. On haluttu tehdä kalaonnen haltijan mieltä mytöten. Lokia ei tosin ole arveltu kalojen haltijaksi, sen sijaan tulenhaltijaksi häntä on veikattu. Ennen kaikkea hän oli vilkasliikkeinen veikko viestimään tasolta toiselle, ajasta toiseen.

Kuvakollaasi. Kivenkova verkosto pitää yhteyttä unviersumiin

Verkkokivi ja kourauskivi Uukunniemellä

Kiven kerrotaan olleen kalastajien uhrauspaikka paremman saaliin toivossa ja kiven avulla on kiitetty Ahtia myös hyvästä kalaonnesta. Verkkokivi löytyi rantahiekasta vesijohtoa kaivettaessa 40 vuotta sitten. Hiekkaan piilotettuna kivi on säilynyt hyvin. Verkon solmut ovat olleet uhrikuppeja joihin kalastaja on uhrannut edellispäivän saaliista kalan silmän lähtiessään verkkoineen järvenselälle. Verkon solmun kalastaja oli omakätisesti joskus rautakaudella hionut isänsä, erinomaisen kalastajan, muistoksi.

Kiviä kaiverrettiin pääsääntöisesti rautakaudella ja niiden iän määrittäminen on hankalaa. Mahdollisesti kivet piilotettiin uskonpuhdistusten aikaan ortodoksien ja luterilaisten nitistäessä pakanauskontoja.

Kivi tunnetaan paikkakunnalla paremmin nimellä kouraisukivi, mutta tunnetaan myös lyylityskivi nimellä. Papinniemi oli ennen tärkeän ja joskus vaarallisenkin kauppareitin varrella. Matkaajat kävivät kouraisemassa matkalleen onnea kiven koloista ja palatessaan palauttivat lainassa olleen onnen maahisten onnen ja kiittivät lainasta.

Lyyli tarkoittaa salaista voimaa ja lyylitys palvomista ja mielittelemistä. Lyylityksellä viitataan myös metsän jumalille uhraamiseen ja metsästysonnen hankkimiseen.

Lyylittelemällä voidaan pyytää jumalilta, hengiltä ja haltijoilta mitä on milloinkin vailla. Lyylittelyllä voidaan myös osoittaa kiitollisuutta saadusta onnesta, myös suojelua ja varjelua voidaan lyylitellä. Lyylitellessä kädet laitetaan kivessä oleviin koloihin. Kädet katoavat kuin toiseen todellisuuteen melkein ranteita myöten. Papinniemen kivellä on lyylitelty ympäri vuoden, talvella on toivottu järven jään kantavan. Kesällä on toivottu tyyntä järvenpintaa ja isoja kalansaaliita. Perinnetiedon mukaan paimenetkin ovat käyneet kivillä lyylittelemässä itsellelleen ja karjalle turvaa laitumelle.

Kivien luona entiset kansat ovat osoittaneet kunnioitusta luonnonvoimille, jumalille, haltijoille sekä ylisten ja alisten hengille. Näitä voimia entiset ihmiset ovat palvoneet ja hakeneet niiltä apua ja uskoneet voimakkaasti sitä saavansa.

Fago ja ennakointimeemi

Niin säntäävät yritysten esimiesten ja asiantuntijoiden sopulilaumat arktisten tuulenhenkäysten lakaisemina suunnasta toiseen taikasanoja hamuten.

Reijo Korhonen

Liikkeenjohtokirjallisuudessa on kummajaisena Reijo Korhosen esittämä fago -termi kirjassa "Ennen kuin kukot laulavat". Esipuheessaan Korhonen toteaa johtamisen edustavan viisautta, kun taas päällikkyyteen ja managerointiin riittää äly. Joskus sen lisäksi olisi syytä katsoa vaikkapa netistä tai tietosanakirjasta, mitä mikin tarkoittaa noin yleisesti, vaikka tuntisikin houkutusta esitellä liikkeenjohdollista sanabriljeerausta. Metsään voi mennä kuka vain olipa viisas tai liikaviisas.

Fagotisti on fagotin soittaja, kemiassa fago edustaa prosessin jotain vaihetta. Vaikka liikkeenjohdon oppaan kirjoittanut Korhonen pohtiikin kirjansa kolmannessa luvussa maagisuutta, niin sen sijaan hän ei ole tarkemmin ajatellut uudisterminsä fagon assosiaatio-ongelmia, vaikka puhuukin hanurista.

"Hanuri on vanhalaestadiolaisille hyvä esimerkki maagisesta ajattelusta, aineen ja hengen sulautumisesta joksikin uudeksi käsitteeksi, salaperäiseksi ja vaikeasti hallittavaksi voimaksi... Kun hanuri parkaisee vanhalaestadiolaiselle, sielu joutuu kadotukseen. Heille haitari on itsensä saatanan keksintö, pirun keuhkot kuten he sanovat. Hanurin ja aineettoman, käsitteellisen raja hämärtyy."

Korhonen on täysin tietoinen sanojen merkityksestä, kun hän toteaa:

Vähitellen alettiin kuitenkin huomata, että sanathan kantavatkin merkityksiä. Kaiken inhimillisen toiminnan perustana on sana...Jos käytät väärää sanaa tai käsitettä, käytetään vääriä ymmärryksen syntymisvälineitä. Harhaiset sanat johtavat harhaiseen ajatteluun ja vihdoin harhaiseen toimintaan. *(Korhonen 1996:52)*

Korhonen esittää johdon kielen ja mielen tarvitsevan uudissanoja pehmeämpien arvojen ilmaisuun ja ehdottaa uudissanaksi fagoa. Itse asiassa ehdotus on mielestäni sovelias, ja mietinkin aikoinani kirjoittavani aiheesta Vahvaconin juhlajulkaisuun, mutta onneksi en tehnyt sitä, koska englanninkielisen urbaanisanaston huomioon ottaen irvailua siitä vain olisi syntynyt.

Sanat eivät sinänsä synnytä käsitteitä, vaan mielikuvat, jotka siihen liittyvät. Fago on suomalaisille outo sana kaikkinensa. Ehdotetun fago -sanan juuret eivät ole latinassa, vaan Mikronesian eräässä pienessä saarikulttuurissa, jossa fago on tunnesana, portugalilaisten saudaden kaltainen, johon sisältyy myötätuntoa, rakkautta, surullisuutta. Fagolla ilmaistaan tunnetta, kun sukulainen on poissa, tai kun ollaan huolissaan toisen sairaudesta tai ikävöidään jotain. Lahjan saaja tuntee fagoa, ja fagotunteen kohteena voi olla vanha ihminen, joka voi pian kuolla. Fagoa tuntee se, joka huolehtii josta kusta tai puhuttelee toista tyynesti ja kohteliaasti. Fagoa pidetään tuskallisena tunteena, mutta siihen liittyy silti positiivisia arvoja, intohimoakin. Viime mainittu fago -sanan puoli viittaa englanninkieliseen sanaan compassion.

Toinen sana, jota Korhonen ruotii kirjansa 12. luvussa on laatu, jonka hän ristii aikansa fanfaarisanaksi, sekä sen lisäksi siteeraa professori Christian Grönroosin laatupuheeseen ja sen seitsemään lauseeseen muuntaen ne fagoksi. Fagosäännöt laatuajattelussa ei ole hassumpi ajatus, jos sillä tarkoitetaan kunnioittavuutta ja herkkyyttä toisen tarpeita kohtaan. Fagoa puuttuu, jos mollaat kilpailijaa, fagoa puuttuu, jos et välitä toisen työpaineista pennin vertaa, fagoa puuttuu – epäilemättä. Fagoa on kohtelias puhe ja hienotunteinen suhtautuminen, fagoa on toisen oikeuksien kunnioittaminen, fagoa on sujuva yhteistyö ja myötätunto. Fagoisti puhuu kuten hänestä tuntuu ja välttää liikkeenjohtojargonia.

Viitokkeen mukaan kyseessä on merkityslajikategoria II Siirtymä, jota voi systeemisesti kuvata lauseella: Kun siirrymme tietämisestä tuntemiseen, niin teknisessä suunnittelussa se merkitsee asiantuntijuutta, osaavuutta. Alan tuntemus on itseisarvo, joka saavutetaan normatiivisen osaamisen lisäksi ns. hiljaisen tiedon eli kokemuksen kautta.

Fagossa ja siirtymässä on kyse projektinhoidosta.
Compassion (myötätunto) = I
Co-suffering (osanotto, kanssakärsimys) = R
Cognition/kognitio (tiedostaminen) = O

Sanat muodostavat tulkinnallisen kolmion IRO-kaavana, I = tulkitsija, R = perustieto, O = kohde. Fagon käsite selkenee tästä. Kun mikronesialainen mieltää fagon sisältävän tuskaa ja kärsimystä on siinä ilmeisestikin kyse kaavan R-osasta, ja lähtökohtana on kyky ottaa osaa toisen suruun, huoleen tai kärsimykseen, mikä ilmenee ja tulkkiutuu toiselle osoitettuna hellyytenä, tekona, huolenpitona, hellyytenä, kunnioituksena jne.

Miksipä ei sama pätisi projektinhoitoonkin. Myös projektia voi hoivata ja vaalia hellästi kuin äiti lastaan eikä vain sysiä pois tieltä mielestä ja näkyvistä. Projektiaan ja työtään kaikkine prosessivaiheineen ja projekteineen voi jopa rakastaa ja suhtautua intohimoisesti, intensiivisesti.

Siirtymä on systeemissä fantasiamyteemin alainen. Voitaisiinko edes kuvitella, että projektinhoidossa vaalittaisiin tunneherkkyyttä myös, tai lohdutettaisiin Nyytiä, kun kaikki on mennyt pieleen. Hyvin hoidettu projekti on tiimiltä lahja yritykselle, josta on syytä työnjohdon tuntea fagoa eli kiitollisuutta. Myötätunto tai kunnioitus vaatii kohteen, fago kohdistuu johonkin, jokin tai joku synnyttää ahdistusta, jonka voi kestää kuin mies hammasta purren ja kyyneleitä pidätellen, mutta voisi tunteistaan ja mietteistään myös puhua mitä ikinä ne sitten koskevatkin. Työtään voi jopa rakastaa ja arvostaa.

Sanalla sanoen fago on hyvä laatupuheen uudistermi, scrum-termi tai projektitermi, jolla ymmärretään yksinkertaisesti toisen huomioon ottamista, sillä mikään ei ole haitallisempaa projektin tai tuntemusten kannalta kuin toisen työn tahallinen haittaaminen tai saavutusten mitätöiminen.

-"jooooo stoooopid fago." -hhaha -hahhaha (urbandictionary) MLII Siirtymä tietämisestä tuntemiseen Ennakointimeemit Fantasiamyteemi ennen: passiot nyt: emootiot tuleva: stimulaatiot (simulaatiot vrt. Auerbach simulacrum)	helvetti F11 *ruumis aisteina (emotion) liikuttuvana F11 (tunteet)* paratiisi F20 ruumis rakastavana F20 (rakkaus, myötätunto, uhraus) menipeia: 4 Perimmäiset kysymykset -> esim. elämänkatsomuksia huutokaupalla, satiiri SEKSI Perinteinen seksi menettää merkitystään. Kyllä, ei, perustelusi Seksiroboteista tulee arkipäivää kymmenen vuoden kuluessa. Kyllä, ei, perustelusi

Figura - plastinen olomuoto

Myös jäsenillä ja sisäelimillä, eläimillä, laiteilla, tähdillä, lyhyesti kaikella aistein havaittavalla on figura, myös jumalilla ja maailmankaikkeudella kokonaisuudessaan. (Erich Auerbach)

Olen määrittänyt näkökulmameemin keskeistermiksi figuran käsitteen, joten seuraavassa on alustava katsaus sanan monimuotoiseen historiaan ja merkitysten kehittymiseen Erich Auerbachin tulkitsemana ja minun näkemykseni kautta nähtynä.

Auerbach määrittää figuran käsiteen syntyneeksi sanavartaloista fingere, figulus, fictor ja effigies, sana merkitsee plastista rakennetta ja sitä käytti ensimmäisenä antiikin kirjailija Terentius näytelmässä Eunukki eräästä naisroolihahmosta, jolla oli nova figura oris, eli epätavallisen muotoiset kasvot.

Jo lyhyt johdanto sanan eri merkityksiin ja käyttöyhteyksiin osoittaa, miten erityinen määre figura on, ihan alkuun se on sekä rakenne että muoto. Sanat voisivat viitata strukturaaliseen ja formaaliseen, mutta kuten jatkossa osoittautuu, sanan semantiikka on huomattavasti monipuolisempi ja monimutkaisempi. Lähtökohdaksi voidaan figuran määrittelyssä ottaa muovautuva rakenne ja ilmiön eri muodot. Figuran käsite on hyvin semioottinen perimmäiseltä olemukseltaan, ja se liittyy oleellisesti hahmottamiseen.

Nova figurassa ilmeni ensi kertaa jokin uusi, muutosta vastustavassa ympäristössä asioita muuttava ja samalla sanassa ilmenee koko sen historia, toteaa Auerbach kirjassaan Maailmankirjallisuuden filologia. Ja koska kyseessä on maailmankirjallisuus, figura-termiä voitaneen pitää universaalina ja yleispätevänä ilmiöinnin keskusterminä.

Länsimaisessa historiassa figuran merkityskehitys alkaa roomalaisen kulttuurin kreikkalaistumisessa 100 vuotta eK, merkityksen kehitykseen vaikuttivat ennen kaikkea Varro, Lucretius ja Cicero. Näistä Varrolle figura merkitsi ulkoista *muotoa, hahmoa,* ja jossa merkitys alkoi laventua ahtaasta muovautuvan rakenteen käsitteestä ja kohdistui olentoihin ja esineisiin. Esimerkiksi orjien ostossa tuli huomioida figuran lisäksi *ominaisuuksia,* eri ilmiöiden ominaisuuksia onesimerkiksi ikä, aromi, tai tähden väri, koko, muoto tai rata.

Varro puhui myös *sanamuodoista* figuran yhteydessä. Teoksessaan De lingua latina hän toteaa roomalaisten omaksuneen kreikkalaisilta astioiden uusia muotoja, miksi siis olla uusia sanamuotoja (formae vocabulorum) vastaan. Kritiikki jatkui epäilyllä ettei kahden aistin (näkö ja kuulo) välillä ole suurta eroa muutoksessa, sillä jos haetaan vaikutteita kalusteiden uusista muodoista niin eikö korvatkin halua osuutta uutuuksista? Tällä tavoin Varro ennakoi *muotia* kauan ennen kuin sana oli saanut muodosta muodin merkityksen.

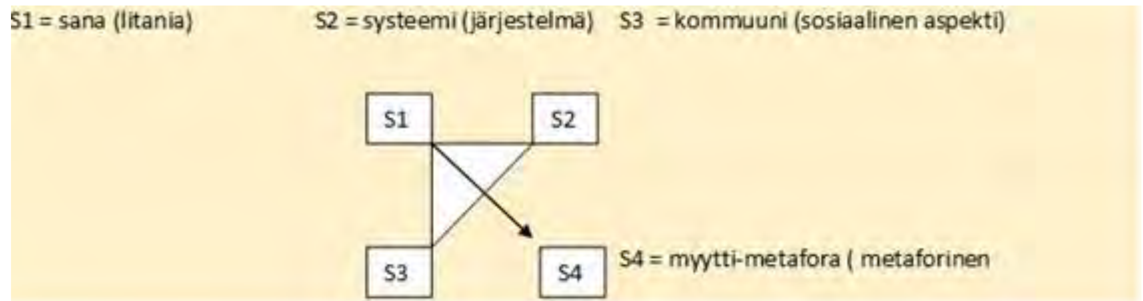
Antiikin kirjallisuudessa käytettiin usein hahmosta sanoja figura tai forma vaihtoehtoisina, vaikka viime mainittu merkitseekin enemmän muottia kuin muotoa. Forma on muodon antava *muotti.* Nykyajassa voitaneen puhua mallista ja mallintamisesta, joiden avulla esineiden muoto syntyy. Varron sanamerkityksen pääuudistuksena Auerbach mainitsee kieliopillisen merkityksen, koska Varro käyttää figuraa kieliopillisena rakenteena, johdoksena, *taivutusmuotona.* Figura multitudinis tarkoitti monikkoa, substantiiveilla oli viisi taivutusmuotoa. Latinan grammaatikot omaksuivat termin käytön, ja niin figura sai abstraktin merkityksen roomalaisten kreikkalaistumisen myötä, tunnetusti kreikassa on useita sijamuotoja kuten suomenkielessäkin. Kreikan monet hahmoa tarkoittavat sanat laajensivat figuran käsitettä edelleen, ja niin forman sijaan tuli morphé ja éidos.

Figura kehittyi typoksesta merkitsemään *sinettiä* ja toisaalta sanasta plasis kehittyi *patsaan, kuvan ja muotokuvan* merkitys. Lucretius laajensi merkitystä koskemaan sanojen muotoa, ja häneltä löytyy myös kuvaopista käsitys figuran merkityksestä *jäljitelmänä ,* jossa kuvat irtoavat kuin kalvot asioista ja leijuvat ilmassa ja muodostavat Demokritoksella "kalvokuvat" (membranae) ja kuvia (eidola). Näistä Lucretius käyttää nimitystä simulacra, imagines, effigias ja joskus myös figuras, joista ensimmäistä simulacraa hän luonnehtii *unikuvaksi, mielikuvitushahmoksi* tai *vainajan varjoksi.* – Nämä kaikki ovat hyvin eläviä muunnoksia sanasta figura, ja kaikilla oli merkittävä tulevaisuus, toteaa Auerbach, oli ja on toivon minä.

Figuralla oli myös *harhakuvan* alkuperäinen vivahdemerkitys. Figura-sanan kehityshistoriassa Lucretius löytää sanalle vielä henkevämpää ja mielikuvituksellisemapaa käyttöä. Demokritos-Epikurolaisen kosmogonian kannattajana Lucretius uskoo maailman rakentuvan atomeista, joita ovat primordia, pricipia, corpuscula, elementa ja semina eli ensimmäiset asiat, perustat, atomit, alkuaineet ja siemenet. Yleisesti luonnehtien kyse on kappaleista, joiden päällekkäisyydet, liikkeet, luokitus, sijainnit ja muodot ilmaisevat asioita. Ovidiukselle Metamorfoosi-teoksessa figuran merkiykset olivat muuttuneita, erilaisia, kiertyneitä, säilyneitä, houkuttelevia, olettavia, luovuttaneita ja menettäneitä periaatteella vesikin voi toiseksi vaihtaa hahmoa eli olomuotoa kuten suomalainen hyvin tietää, on höyryä saunassa, vettä järvessä ja jäätä talvella; kiinteää, kaasua; nestettä. Ovidius siis täysin ymmärsi transformaatiot, olotilan muutokset.

Runoilija Manilius laajentaa edelleen figuran merkityksen taikapiiriä kosmosta kohti tähtikuvion ja asetelman merkityksiin. Arkkitehti Viruviukselle sana merkitsi *perustetta*, suunnitelmaa, erityisesti tulevan työn suunnitelman nopeaa kuvausta (nykyisin *skissi eli luonnos*). Juridiikassa alkoi figura merkiä *vaikutelmaa.* Keskiajalla ja renessanssin aikaan pidettiin tärkeänä oppia puheen figuureista, eli epäolennaisen, kiertelevän, vihjailevan, huomauttelevan ja kätkevän puhetavan taitoa, *troopit* eli kielikuvat astuivat kuvaan.

Koottaessa yhteen edellä mainittuja luonnehdintoja figuran merkityksen määrittelemiseksi, saadaan monenmuotoinen merkitysrypäs historialliseksi kehityskaareksi.

Trizologinen kaava siitä miten triaalsita tulee kvartaali, ja siitä meemikaava tai vaikkapa CLA-analyysin lähtökohdat

Mielen universumi

1960-luvulla eurooppalaista akateemista maailmaa ravisteli kaksi sanaa, semiotiikka/semiologia ja strukturalismi. Econ mukaan kahden kärkinimen Levi-Straussin ja Proppin työstä voi nähdä, etteivät he pystyneet välittämään muodollista rakenteellista kehikkoa täysin toimivaksi systeemiksi. Myytti ja runous ovat monin tavoin rakentuneet samoista aineksista, kiinalaisamerikkalainen kirjailija Lin Jutang on kirjoittanut elämästä runona, metaforisesti ihmiselämää voidaan tulkita runona, satuna tai tapahtumain sarjana. Satukaava onkin itse asiassa kronologinen tapahtumain sarja myös todellisessa elämässä kaikkine kertautuvuuksineen.

Kuuluisat tutkijat jättivät tulkinnoissaan semanttisen puolen vähemmälle. Lotmanin tulkinnassa semiotiikka pyrkii tarkastelemaan merkkisysteemejä laajasti, verbaalinen kieli on pyrkimyksistä tärkein. Folkloristiikkaa luonnehditaan henkisen puhutun kulttuurin tutkimukseksi, Claude Lévi-Strauss käytti lähtöaineistoinaan intiaanien myyttejä tosin enimmäkseen kirjallisesti poimittuna toisen tai kolmannen käden tietona, Vladimir Propp keräsi antologiasta (arviot vaihteleva korpuksen koosta 100-2000 välillä?) venäläisiä kansansatuja, molemmat perinteenlajit ovat alkumuodossaan puhuttua kulttuuria ennen kirjalliseen muotoon ja ranskalaisen älymystökulttuurin väkivaltaan joutumistaan.

Näin ollen elämyksellisestä puolesta on vaikeaa sanoa mitään, tosin niin on ollut ennenkin, sadun tai myytin tulkinta puhuu mielen syvemmille kerroksille ja tulkkiutuu yksilöllisesti omien tarpeiden ja elämänpiirin mukaan.

Tähän perustaan Juri Lotman toi systeemisen näkökulman ja enteili sellaisena vuosikymmeniä myöhemmin tulevaa kognitiivista näkökulmaa. Eurooppalaisin nykytermein kolmen teoreetikon alat kertovat nekin sosiaalisesta strukuurista ja narratiivista, joka muodostuu etnologisesta, folkloristisesta ja historiallisesta näkökulmasta. Mielen universumi edustaa tulevassa tutumeemien tarkastelussani tulevaisuuden tutkimuksen suomalaista peruskolmikkoa, Pentti Malaskaa, Mika Mannermaata ja Sirkka Heinosta. Minuus, itseys tai minuus on sidoksissa kosmokseen, joten tähän samaan kognitiiviseen mielenmaisemaan meemikaavana liittyy luontevasta alkulähteeksi valittu A. Damasion Itse tulee mieleen.

Viisikko Heinonen-Mannermaa-Malaska-Lotman-Damasio muodostaa merkkien sfäärin, jossa ennakkokäsityksillä ja stereotypioilla on osansa. Lotmanille semiosfääri ilmenee dynaamisena kompleksisena systeeminä, jolla asiat etenevät ja niistä huolehditaan, kuinka systeemi hallitaan järjestelmällisesti. Myös arvoissa ja moraalissa voi olla entropiana sisäistä mädännäisyyttä ja rappeutumsita edistävä ja edustava mato.

Semiosfäärin voi suomentaa merkkijärjestelmäksi. Ihminen korpuksena, kehossaan tuntemuksineen ja kulttuurituotannossaan on samalla kosmoksen kuva ja – merkkijärjestelmä, systeemi joka kurottuu kohti korkeampia sfäärejä itsen rajoja ulommaksi, milloin minkin yläpuolelle asettuen. Sitä sanotaan julkeudeksi ja ylpeydeksi, jota seuraa hybris, joskus katharsiskin.

Lotman- Eco esipuhe

1960-luvulla eurooppalaista akateemista maailmaa ravisteli kaksi sanaa, semiotiikka/semiologia ja strukturalismi. Econ mukaan kahden kärkinimen Levi-Straussin ja Proppin työstä voi nähdä, etteivät he pystyneet välittämään muodollista rakenteellista kehikkoa täysin toimivaksi systeemiksi. Myytti ja runous ovat monin tavoin rakentuneet samoista aineksista, kiinalaisamerikkalainen kirjailija Lin Jutang on kirjoittanut elämästä runona, metaforisesti ihmiselämää voidaan tulkita runona, satuna tai tapahtumain sarjana. Satukaava onkin itse asiassa kronologinen tapahtumain sarja myös todellisessa elämässä kaikkine kertautuvuuksineen. Kuuluisat tutkijat jättivät tulkinnoissa semanttisen puolen vähemmälle. Semiotiikka pyrkii tarkastelemaan merkkisysteemejä laajasti, joskin verbaalinen kieli on pyrkimyksistä tärkein. Folkloristiikkaa luonnehditaan henkisen kulttuurin tutkimukseksi, Claude Lévi-Strauss käytti lähtöaineistoinaan intiaanien myyttejä, Vladimir Propp venäläisiä kansansatuja, molemmat perinteenlajit ovat alkumuodossaan puhuttua kulttuuria ennen kirjalliseen muotoon joutumista, ja näin ollen elämyksellisestä puolesta on vaikeaa sanoa mitään, tosin niin on ollut aina ennenkin, sadun tai myytin tulkinta puhuu mielen syvemmille

Minuus, itseys on sidoksissa kosmokseen, joten tähän samaan kognitiiviseen mielenmaisemaan meemikaavana liittyy luontevasta A. Damasion Itse tulee mieleen. Viisikko muodostaa merkkien sfäärin, jossa ennakkokäsityksillä ja stereotypioilla on osansa. Lotmanille semiosfääri ilmenee dynaamisena kompleksisena systeeminä, jolla asiat etenevät ja kuinka niistä huolehditaan ja kuinka systeemi hallitaan järjestelmällisesti. Semiosfäärin voi suomentaa merkkijärjestelmäksi. Ihminen korpuksena, kehossaan ja kulttuurituotannossaan on samalla kosmoksena kuva ja – merkkijärjestelmä, systeemi joka kurottuu kohti korkeampia sfäärejä.

Mielen universumin esipuheessa Umberto Eco viittaa Lotmanin väitteeseen paloittelun taidosta. Jos laitetaan yhteen suuri joukko vasikanleikkeitä, muodostelmasta ei synny vasikka, mutta jos vasikka paloitellaan, siitä syntyy suuri määrä vasikanleikkeitä. Siksi olen pitänyt tärkeänä muodostaa mielikuvatasolla ensin tuo vasikka ennen kuin sitä voi ruveta viipaloimaan ja tarkastelemaan sisällöllisesti ja yksityiskohtaisesti.

Skeemana nelikenttä

Tulevaisuuden tutkimuksessa on vakiintuneena metodina sofistikoitunut CLA-analyysi (Case layered analysis). On silti monia yksinkertaisempiakin tapoja tarkastella asioita syvällisesti tai tarkemmin lähilukuna. Kuvitellaan että Sinulla on lehmä tai vasikka, joka pitäisi paloitella pitoja varten. Ja Sinulla on haave jäljelle jäävästä karjasta. Aiot lisätä karjasi maidon rasvaprosenttia syöttämällä apetta enemmän. Ymmärrät, että lehmä heruu (MAHDOLLISUUS), kun se syö tuoretta äpärikköä, mutta se voi myös ahmia sitä liikaa ja saa ähkyn (UHKA), jolloin pahimmassa tapauksessa pötsi kaasuuntuu liikaa ja halkeaa, lehmä

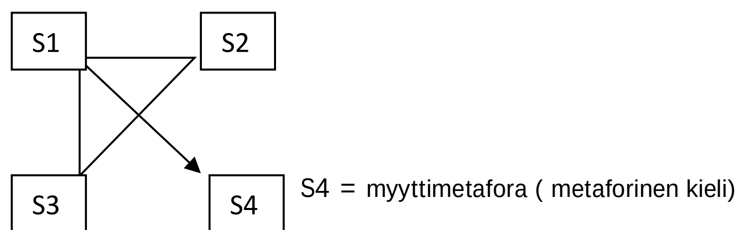
menehtyy (HEIKKOUS). Mutta jos selvität tarkasti, mikä on optimaalinen vaikutus (VAHVUUS), olet menestyvä herutustoimissasi.

Edellä on esitetty lyhyesti SWOT-kaavan mukainen tilanneanalyysi. Perustilanteessa tehdään kolmikantasuunnitelma, joka vaatii perusymmärryksen ja kartoituksen kohteen vahvuuksista ja heikkouksista suunnitelmassa tai tarkastelussa Tätä varten tarvitaan perustiedot.

Jotta mahdollisuudet ja sen esteenä olevat riskit saadaan selville, on haittavaikutukset, esimerkiksi kliseet ja pinttyneet käsitykset ynnä mahdolliset ennakkoluulot ja stereotypiat selvitettävä ja lieveilmiöt haittavaikutuksineen tunnistettava. Perusasetelmassa lähdetään liikkeelle vahvuuksien ja heikkouksien määrittelystä ja jatketaan ilmiön tarkastelua mahdollisuuksien ja uhkien tilanteena. Strategia määräytyy tavoitteen asetannan tai teloksen perusteella.

SWOT-kaava kääntyy myös CLA-menetelmällä tarkasteltavaksi, kun muistetaan että perustaso "litania" eli puheena oleva on arvoasenteissa kohdattava myyttisenä, metaforisena puheena, joka ilmenee yksilön ja yhteiskunnan ääneen lausumattomissa ja tiedostamattomissa arvoissa.

S1 = sana (litania) S2 = systeemi (järjestelmä) S3 = kommuuni (sosiaalinen aspekti)

Ensin määritetään tavoite: Pyrkimys paloitella vasikka tai nostaa rasvaprosentti tai kahlata läpi Lotmanin Universumin mieli. (STRATEGEEMI)

S1 = On selvitettävä millä määrällä on optimaalinen vaikutus (tarkastelu, vaikuttavuus, kartoitus) SWOT
(SEMEEMI + GENOOMI + FENOOMI)

S2 = Suunnitelman toteutumista seurataan ja tarkennetaan tarvittaessa, verrataan alkuperäiseen suunnitelmaan. Kyseessä on suunnitelmavaihtoehtojen alku- ja prosessinaikainen tarkastelu, joka on muutosaltis. (TRANSFEEMI)

S3 = Kun paras paloittelusuunnitelma, annostusmäärä tai ratkaisu on määritetty ja valittu, ryhdytään toteuttamaan suunnitelmaa ja käynnistetään projekti organisoidusti sekä tehdään tarvittavat järjestelyt. (MYTEEMI)

Lopputulos ratkaisee onnistuttiinko tavoitteessa. Selkeästi määritetyt tavoitteet ja mittarit sekä tarkkaan kuvattu lähtötilanne osoittaa määrin suunnitelma toteutui?

Lopuksi tarkastellaan, miten onnistuttiin projektissa tai tavoitteessa. (FUTUREEMI)

S1 = SUUNNITELMA (peruskolmio semeemi: genoomi+fenoomi)
S2 = TARKASTELU (transfeemi)
S3 = JÄRJESTELYT (myteemi)

Tarkastelu (monitorointi) on kautta projektin kulkeva punainen lanka.

Tarkastaminen: käydä läpi aineisto, auditoida, huomioida, tarkastaa
Tarkkominen: lypsämisen tai muun toiminnan viimeistely, tarkkoa
Tarkkaileminen: pitää silmällä, vahtia, valvoa, havainnoida, tarkkailla
Tarkistaminen: varmentaa, käydä läpi huolella, tarkistaa
Tarkentaminen: täsmentää, selvittää yksityiskohdat, iterointi, "avata" tarkentaa

Exemplum 1. Sanaketju

Runomatriisitapahtuman nominina toimii tarkastus (tarkastaminen):

Tutkimusaineiston paloittelija voi joutua seuraavien tilanteiden eteen:
On syytä tarkastaa minkälainen lähdeaineiston sisältö on.
On syytä tarkkoa aineistoa täydentävällä aineistolla tutkimus-kirjoitusprosessin myötä.
On syytä tarkkailla työn etenemistä ja omia ideoita esimerkiksi opintopäiväkirjaa pitämällä.
On syytä tarkistaa lähteet, väitteet, kirjoitusasu, tyyli yms.
On syytä tarkentaa tavoitetta ja tarvittaessa karsittava turhat rönsyt pois..

Ennakkoluulot

Ennakkoluuloinen suhtautumine on osa ihmisen kokemusmaailmaa, joka muodostuu perusteettomista ennakkokäsitystä, suotuisista tai epäsuotuisista. Ennakkoluulo on kiinteä mielipide jostain, josta ei ole kokemusta, mutta josta uskotaan jotain todeksi esimerkiksi sukupuolen, poliittisen mielipiteen, sosiaalisen luokan, iän, vammaisuuden, seksuaalisuuden, rodun/etnisyyden, kielen, tai kansallisuuden perusteella. Asennetta leimaa usein puolueellinen näkemys joko positiiviseen tai negatiiviseen suuntaan ryhmittäin leimaavasti ja halveksuvasti tai ihannoivasti. Stereotypiat ovat yksinkertaistetun ajattelun, suljettujen systeemien ja ennakkoluulojen kasvualusta. Ennakkoluulo on osa ihmisen uskomusjärjestelmää ja kvaliaa. Ennakkoluulo voi osoittautua todeksikin, mutta useimmiten ennakkoluulot eivät vastaa todellisuutta, tutustuminen ennakkoluulon kohteeseen voi muuttaa käsitystä. Kun ei tuneta asian todellista laitaa, arvataan, oletetaan, yleistetään, uskotaan trollit ja uutiset.

Neutraalimmillaan ennakkoluulo on kliseinen käsitys ja yleistys esimerkiksi kansallisista ominaisuuksista. Tyypillisiä suomalaisiin kohdistuvia stereotypioita ovat muun muassa usein saunominen, vaaleatukkaisuus ja sinisilmäisyys. sisukkuus, ruisleipä ja salmiakkimieltymys, rehellisyys. Tulevaisuuden tutkimuksen kannalta vallitsevien ennakkoluulojen tiedostaminen on suotavaa, koska siten voidaan ennakoida luotettavammin kehityspolkuja, joihin tunne ja asenteet vaiktuttavat. Ystävällinen ja myönteinen kohtelu edistää asioita, vihapuhe, nimittely, leimaaminen vaikkapa rasistiksi jumiuttaa ennakkoluulot poteroihinsa ja vahvistaa niitä. Jos otetaan vakavasti hoku: Mielesi on kielesi, niin myös asiaton hyökkäily vastapuolen mielipiteitä kohtaan on epäsuotavaa käyttäytymistä. On ihan yhtä paha jos Odinin soturit puhuvat mamuista kuin että maahanmuuttajat joka käänteessä syyttävät kantasuomalaisia rasisteiksi. Kaikilla ihmisillä on toisia ihmisiä ja ihmisryhmiä koskevia ennakkoluuloja, ennakkokäsityksiä ja stereotypioita. Niiden avulla monimutkaisista ahdistavista ilmiöistä tehdään yksinkertaisia.

Stereotypia on näkökulmameemi, jossa systeemisesti rinnastuu tietotaidon merkitys, sekä universaalifunktiot tavoista ja aiheista (esineet vrt. subject) sekä ihmiskuvasta ja -olemuksesta sosiaalisen utopian menipeiana. Täysin stereotyypitön ja ennakkoluuloton yhteisö ja yksilö saattaa koitua vaaraksi itselleen, kun kaikki muut yhteisön jäsenet eivät täytä korkeita moraalisia vaatimuksia.

ML V Tietotaito *Näkökulmameemit* *Folkloremyteemi*	*F15 TUTU – PASSI Kehitystarve (esim. ympäristöongelmat, lihaimitaatio)* *F19 TUTU AJO - Kehitysprosessi (tukemisen painopistealueet)* *esineet F19 ruumis hybridinä F19 (keinoelimet, elinten siirrot)* *tavat F15 ruumis yksilönä F15 (mielen ja kehon koostumus, persoona)* *Menipeia: 11 Sosiaalinen utopia: -> matkat tuntemattomaan*

Kun tutkimusasetelmana on tulevaisuuden tutkijoiden ja/tai -tutkimuksen ennakkoluulot, sijoittuu tarkastelu näkökulmameemeiksi ja folkloremyteemiksi eli kansantiedoksi katsottuun, viime mainittua voisi pitää yleisenä mielipiteenä tai kansalaismielipiteenä, joka vuorostaan voi liittyä moniin asioihin populismista kansalaisvaikuttamiseen ja kulttuuriin.

Tarkoitus on luoda perusta tulevalle tulkintasarjalle eli viiteentoista eri merkityslajiin, jossa palimpsestisesti eli päällekkäisyyksinä käsitellään 3x3 kohtaista tarkastelutapaa. Esitetyssä tietotaitoruudussa on alifunktioissa itsessäänkin palimpsestisuutta, sillä korpus-kehon funktiot ovat syntyneet kirjastofunktioista periaatteella "luen sinua kuin avointa kirjaa". Keho eleineen on merkkikieltä.

Ennakkokäsityksiin vaikuttaa totuttu, se ajattelun ja toiminnan kehys, jossa toimija elää ja liikkuu määritää myös millaisiin asenteisiin ja näkökulmiin on valmiuksia. Laaja-alaisen näkemyksen, saatikka viisauden saavuttaminen on hankala ja vaikea tehtävä. Useimmat ihmiset eivät vapaaehtosiesti halua poistua mukavuusalueeltaan eivätkä näe mitään syytä muuttaa mielipiteitään. Esimerkiksi aikanamme tarinakauden kynnyksellä ja tieteen valtavassa kentässä ei ole termiä tai oppialaa tekemisen tai toiminnan tutkimukselle. Nettihaulla tieteen tekemisestä löytyy teksti avoimesta tieteestä, joka ennakoi tulevaa muutosta.

AVOIN TIEDE

Avoin tiede on liike, joka pyrkii tekemään tieteestä ja tutkimustuloksista helpommin saavutettavia ja uudelleen käytettäviä kaikille, sekä tutkijoille että kansalaisille. Vakiintuneet tieteen tekemisen tavat eivät tue avoimuutta: Aikakauslehden saa tilattua puoleksi vuodeksi alle kolmella kympillä, mutta suurin piirtein samaan hintaan saa yhden tieteellisen verkkoartikkelin vuorokaudeksi. Tieteellisten lehtien kestotilaaminen on mahdollista vain organisaatioille, ja vuonna 2016 suomalainen tiedeyhteisö maksoikin tieteellisistä lehdistä yhteensä noin 35 miljoonaa euroa. Lisäksi Helsingin yliopiston tekemän selvityksen perusteella noin kolme viidestä tutkijasta säilyttää tutkimusdataansa omalla tietokoneellaan julkisten data-arkistojen sijaan. Dataa kutsutaan uudeksi öljyksi, mutta tieteen öljy ei virtaa.

Totutuista tavoista poikkeaminen vaatii aina rohkeutta. Millaista rohkeutta vaaditaan, jotta saadaan tutkimusjulkaisut ilmaiseksi kaikkien luettavaksi, tutkimusdata jakoon ja kansalaiset mukaan tieteen tekemiseen?

(Tieteen päivät/ https://www.tieteenpaivat.fi/fi/ohjelma-2019/torstai-10-1/rohkea-tutkija-paljastaa-katso-kuvat-tutkijat-kertovat-millaista-rohkeutta, poimittu 28.9.22019)

Ajattelun ansat

Ennakkoluuloa käsittelen ensivaiheessa Mika Mannermaan esittämällä termillä ajattelun ansat, ja diskurssin määritettä on hieman lavennettu tavanomaisesta.

”Kykyämme arvioida tulevaa uskottavasti rajoittavat monet seikat, kuten puutteelliset perustiedot ja kehnot menetelmät tai hyvien menetelmien huono käyttö, mutta myös erityiset *ajatellun ansat*. Niistä yleisimpiä ovat ”Tässä se nyt on” – ajattelu, *paradigmasokeus, trendiajattelu, kulttuurien ylimielisyys, yli-into* ja *uuden vähättely.” (Mannermaa 2004:20)*

Mannermaan mainitsemat seikat pätevät myös muihin tutkimusaloihin, joten tältä pohjalta ennakkoluuloisuutta käsitellään tässä representaationa, joka ilmenee kielessä hahmoteltuna ideana, figurana, jolle on kuvattu jonkinlainen muoto käsitteenä. Löyhästi ottaen kyse on diskurssianalyysistä, jonka olen hahmottanut omalla tavallani ja hieman epäortodoksisesti. Mutta ennen tuon kaavan paljastamista estän ajatukseni ennakkoluuloisten ajatusten päälajeista, joihin kuuluvat 1) abjekti, 2) tabu, 3) preludice (prejudice) ja 4) jargon.

TABU – kielletty PRELUDICE – väheksytty ABJEKTI – huomiotta JARGON – totuttu
SKEEMA – viitekehys (näkökulma)

Tavoitteena on peilata valitun lukemiston perusteella tulevaisuustutkimuksen diskurssia, sen eri muotoineen omasta henkilökohtaisesta näkökulmastani käsi, jota voisi luonnehtia villiksi ajatteluksi, ja jota olen myös nimittänyt Väinämöisefektiksi, jossa on lievä heuristinen vivahde. Strukturalismissa tätä vastaa lähinnä bricoleur, konkreettisen logiikka, joka sekin on tässä asetelmassa enemmän konkreettisen semantiikkaa kuin logiikkaa, tulkintaa enemmän kuin päättelyä. Näkökulmaskeema ponnahtaa esiin senkin vuoksi, että tarkasteltavana tutu-meemeistä on lähinnä näkökulmameemit. Työmenetelmänä on 18 kotikirjaston kirjaa, joihin on valittu metatiedoksi seitsemän teoreettista teosta, yhteensä 25 kirjaa. Tulkinta perustuu tähän satunnaisesti ja intuitiivisesti valittuun korpukseen, josta on tarkoitus rakentaa figura, käsitekartta, menttaalihahmon kuva – jotain.

Alkuvaihe muodostui kirjojen valitsemisesta, toinen vaihe niiden ryhmittelystä, kolmas vaihe korpuksen sisältöluetteloiden luokittelusta, neljäs luokitteluperusteen etsinnästä, viides sisältöaineksen alustavasta luokittelusta valittuihin kategorioihin, kuudes ennakkoluuloryhmien määrittämisestä, ja seitsemäs tutkimusongelman määrittämisestä. Viime mainittu on vaativin, koska se suuntaa työn olemusta telosta kohti ja on tämän kevään Delfoi-työpajan tavoitteeni.

Alustava sisällön ymmärtämisen luokittelu perustuu Sirkka Heinosen teokseen aikakäsityksestä Senecan tuotannossa.

1) NATURA – luontoon kuuluva: bio-, ekosysteemit, ympäristö, kehoruumis, ilmasto jne.
2) PNEUMA – henkeen kuuluva; spirit, meditaatiot, jooga, uskonto, koulutus, viisaus jne.
3) FATUM – kohtaloon kuuluva: sfäärit, kehitys, kokonaisvaikutus yms.
4) DEUS – jumaliin kuuluvat: jumalat ja jumalattaret, idolit, kuolemattomuus, valvonta jne.
5) LOGOS – ajatuksiin kuuluvat: kognitiot, tunneäly, tietoisuus, superäly jne.
6) RATIO – suunnitteluun kuuluvat: tekniikka, keksinnöt, järki jne.
7) PRUDENTIA – hyveisiin kuuluvat: moraali, sosiaaliset järjestelmät, säännöt, arvot jne.

Latinankieliseen kirjallisuuteen perustuvat termit ovat lähtökohtana jargonin määrittämisessä. Jargon on yksi neljästä CLA-analyysin kategorioista, ja tarkoittaa ammattisanastoa, jota myös fakkikieleksi ja ammattislangiksi kutsutaan.

Perspektiivi ja diskurssi vaikuttaa

Ensi vaiheessa helpointa onkin poimia diskurssista ne ilmaisut, jotka ovat spesifejä termejä ja kaikki vieraskieliset ilmaisut ja sivistyssanat suomen joukosta. Kuten vakiintunut termi sivistyssanat, jo osoittaa, niin vieraskielisiä, varsinkin latinankielisiä termejä pidetään sivistyksen ja oppineisuuden osoituksena tekstissä. Jotkut pitävät sivistyssanojen viljelyä turhana ja lähes sivistymättömänä öykkäröintinä. Tämä pieni arkinen suhtautumistapa jo osoittaa käytännössä olevan kaksi valtameemiä näkökulmissa, yleensä sivistystason mukaan, mikä viittaa myös osin ennakkoluuloiseen tulkintaan siitä, miksi joku viljelee vieraskielisiä termejä. Lyhenteiden ja termien käytössäkin on kaksi päälinjaa, toiset ajattelevat niiden helpottavan ymmärrettävyyttä ja konsensusta, toisten mielestä varsinkin lukuisten ja liiallisten lyhenteiden käyttö on varsin hämäävää ja joskus harhaan johtavaa kieltä.

Diskurssi on 1970-luvulla vallinnut humanistisen tutkimuksen muotitermi, jota on paljon käytetty diskurssianalyysin nimellä sekalaisin seurauksin. Toinen muotitermi on representaatio, joka on sekin ollut hyvin suosittu humanistisessa tutkimuksessa. Jatkumona sarjalle on koodi kielentutkimuksen heurekana. Koodia voi pitää tulkinta-avaimena näkökulmaan, esimerkiksi vankien tatuointien tulkinnassa on tutkija nimittänyt tatuointien kieltä kriminaalikoodiksi, jota vangit itse nimittävät metaforalla "hiljainen musiikki", mikä on rinnasteinen ilmaus totunnaiselle sfäärien sinfonialle, jossa kombinatoriikka kertoo elämän figuran ihosta iholle ihon kanssa.

Näkökulmaan vaikuttaa myös katse, ja katseen suunta, kardinaaliperspektiivi antaa yläviistoisen kuvan, ja jossain määrin lienee tyypillinen tieteen tarkastelutavalle, koska asioita pyritään tutkimaan ikään kuin ylätasolta, mikä kansan keskuudessa koetaan jossain määrin vieraana ja jopa ylimielisenä tapana suhtautua tutkittavaan. Tämä väite pätee toki lähinnä humanistiin ja sosiaalisiin tieteisiin. Tätä taustaa vasten määre ylimielinen on kiinnostava. Koppava, ylimielinen ja ylpeä ovat kiintokäsitteitä, jotka liittyvät erityisesti sosiaalisiin ennakkoluuloihin, joita Jane Austen osuvasti kuvaa kirjassaan Ylpeys ja ennakkoluulo ja sen vastakappaleessa Järki ja tunteet. Ylpeän merkitystä voidaan tutkailla myös sanaketjujen avulla. Ylpeys – ylpistellä – ylpeä – ylpeästi (koppavasti) olla ylpeä – ylpeä – ylpeästi (uljaasti, ihailevasti). Ylpeydelläkin on mitalin kaksi puolta, kun se tapahtuu itseen ja omaan minuuteen kohdistuen paremmuusvertailuna muihin, on kyse negatiiviseksi ja ennakkoluuloiseksi koetusta ylpeydestä ja sosiaalisesta eristymispyrkimyksestä omaryhmäläisten joukkoon. Sen sijaan olla ylpeä toisten saavutuksesta, vaikkapa kiekkoleijonien maailmanmestaruudesta, koetaan positiiviseksi ominaisuudeksi. Suomalaisten taipumus pitää ylpeilevää kätöstä joko turhantärkeilynä tai rehvasteluna pidetään totena, joskin se voi olla pelkkä stereotypia, jonka moni on omaksunut, kuten monen muunkin ei-niin-toden käsityksensä, koska käsitysten muodostumiseen vaikuttaa sekä toisto että uskomukset. Suggestiolla ja manipulaatiolla voidaan ennakkokäsityksiä muuttaa ja muovata siinä missä tiedonkin avulla. Tieto vain ei ole mediaseksikästä kovinkaan monen mielestä, mieluummin kuullaan todet valeet eli myyttisiä tarinoita, tunne-elämän atavistisuus elää ja on voimissaan huolimatta ja piittaamatta kulttuurisista artikulaatioista, lausumista.

"Tässä se nyt on" – ajattelu, *paradigmasokeus, trendiajattelu, kulttuurien ylimielisyys, yli-into* ja *uuden vähättely."*

Käytän tutkimuksessani seuraavaa jakoa vuorovaikutteisena nelitasoisena jatkumona. DISKURSSI – REPRESENTAATIO – LAUSUMA – FUNKTIO .

Diskurssin avaamiseen tarvitaan koodiavain. Representaatio merkitsee esittämistä tai kuvaamista, kuvailua, lausuma kertoo semanttista sanomaa rakenteena esim. Greimasin aktanttimallina, funktio edustaa tapahtumaa tai tapahtumasarjaa, kertoo johonkin kohdistuvasta toiminnasta. Sisältökorpuksen sivistyssana-anti, jossa jargonkärkisijaa pitää Kaj Sotalan otsikointi Koherentti ekstrapoloitu volitio, kolme sanaa, joiden merkitys ei joka

lukijalle avaudu, mutta viesti on kyllä täsmällisesti ilmaistu. Toinen otsikossa ollut lainasanojen rypäs on otsikolla Induktio-ongelma ja kausaatio kompleksisella alueella.

Malaska, tulevaisuus ja future

Merkillisimpiä outouksia on tutu-meemeissä kiista siitä, millaista termiä tulevaisuuksien tutkimuksesta tulisi käyttää. Osin voitaneen sanoa kiistan edustavan perustavaa laatua olevaa ilmiötä teemasta ylpeys ja ennakkoluulo kontra järki ja tunteet. Alkujaan terminä Suomessa käytettiin tulevaisuudentutkimusta, yhteen kirjoitettuna mikä merkitsee tulevaisuutta yleisessä määrittelemättömässä mielessä, tämä muoto on käytössä myös Malaskan juhlakirjassa. Sen sijaan, jos kirjoitetaan tulevaisuuden tutkimus, on kyse vain yhdestä mahdollisesta tulevaisuudenlinjauksesta ja toteutumisesta. Toisaalta on totta, että tulevaisuus ei ole kaikille sama, tasan ei käy onnen lahjat.

Kun Pentti Malaskan juhlakirjaan laittaa hakusanan ”Future”, niin riviin järjestyy dokumentista 121 osumaa, joista suuri osa on lähdeviitteiden otsikoissa. Siivulla 56 on viittauksena Eleonora Masinin artikkeli, jossa viitataan varhaiseen esifuturologiin 1550-1600 lukujen vaihteessa sekä hänen esittämäänsä ajatukseen vaihtoehtoisista tulevaisuuksista. Sanalistahistoriassa Bertrand de Jouvenel esitti termin ”futuribles” eli vaihtoehtoisten tulevaisuuksien viuhka. Koska epäkiitollinen tehtävämäärittelyni kattaa futurologien ennakkoluulojen peilaamisen, niin future-sanaan liittyviä varsin kiihkeitäkin kannanottoja on syytä tarkastella tarkemmin, onhan future/tulevaisuus epäilemättä keskeinen, ellei keskeisin sana futurologiassa.

Pidän kiistaa suomen kielessä varsin lyhytnäköisenä, ja jopa kielenvastaisena, kun kiista on helposti ratkaistavissa lyhentämällä sana tulevaisuustutkimukseksi, joka voi sisältää mitä moninaisemmat luokitukset vaihtoehtoisista tulevaisuuskartoituksista ennakointitapoihin, intuitioon, surrealistiseen tulevaisuustutkimukseen ja jopa astraalimytologisiin keinoihin ja muihin ajan hengen virtauksiin. De Jouvenalisin esittämä huomautus on paikallaan, kun hän toteaa ettei ole mitään syytä pitää mitään kuviteltavissa olevaa mahdottomana. Kansanperinteessä on oma luokkansa tulevaisia näkeville, heitä kutsutaan ikiliikkujan keskijöiksi. Tätä ilmiötä on todella kuviteltu kautta maailman, mutta toistaiseksi ihmevempain on vailla toimivuutta ja patenttia.

AIKAANSA EDELLÄ

Oivan esimerkki ajateltavissa olleen, mahdottoman tulemisesta mahdolliseksi ajan mittaan antaa niinkin villijoutsenmainen lähde kuin Hymy-lehden reportterin Veikko Ennalan reportaasi keksijä Veikko Tietäväisestä, joka silloisen ympäristönsä käsityskyvyn mukaan puhui aivan perättömiä intoillessaan vuokratuloa tuottavasta sähköstä, aurinkoa keräävistä peileistä, aaltojen liikkeen valjastamisesta energiaksi, kenkien ja muun lihasliikkeen hyödyntämisestä lattian ja jalkinepohjan pinnoitteen avulla sähköntuotantoon. Aikalaisilleen Tietäväinen oli hullu mies, jonka puheista kukaan ei piitannut, mutta puheet osoittautuivat todeksi muutamia vuosikymmeniä myöhemmin, osa jopa huipputeknologiaksi. Joten future-sanan luonteva aisapari tulisikin olla madness tai hullutus. Kummallekaan sanalle ei kuitenkaan osu yhtään ainutta osumaa Malaskan juhlakirjassa.

Tositarina keksijän aikaansa edellä olevista ajatuksista hulluina osoittaa jälleen kerran tulevaisuutta koskevien ennakkoluulojen olevan varsin vahvoja ja sen mukaisesti epäusko on mittavaa, reaktiot sen mukaisia, väheksyntää, pilkkaa ja naurua, kun ymmärrys ei yllä totutusta paljon poikkeavan merkityksen mieltämiseen. Kun kaksivuotias ihmettelee, miten mummi voi sanoa vohvelin menevän nukkumaan, niin asiassa ei sen jälkeen ole mitään kummeksumista, kun selittää että kun ihminen menee sänkyyn pitkälleen, niin hän yleensä menee lepäämään, joten kun vohveli menee pöydälle pitkälleen, niin eikö senkin voi sanoa lepäävän rauhassa. Mutta kun vohvelit eivät kuole, vaikka ne syödään, niin se ei ole kuollut vaan nukkuu. Siinä missä antropomorfia elollistaa luontoa, voidaan elollistaa myös esineitä, mielikuvituksessa ja tulevaisuudessa muutoinkin tekoälyn avulla. Kuviteltavissa oleva on futurum jossain vallitsevassa nykytilanteessa, johon vaikuttaa niin menneen muistot kuin tulevan kuvittelukin.

Future-sanojen ryppäässä esiintyy sana "foresight", joka on kuta kuinkin samaa kuin kaukokatseisuus tai näkemys tulevasta, mutta Malaska-juhlakirja rinnastaa sanan ennakointiin. Sen sijaan Raamatunkäännöskomitean käyttämä sana "tulevaiset" on kokonaan jätetty suomalaisesta tulevaisuustutkimukseta pois, vaikka sana olisi varsin käyttökelpoinen. Suomalaisessa tietäjälaitoksessa tietäjät ovat nähneet tulevia tapahtuma, noita tulevaisia siinä missä menneitäkin.

Siinä missä Kaija K kysyy kuka keksi rakkauden, Pentti Malaska esittää kysymyksen kuka keksi tulevaisuuden. Vastaus jää odottamaan lopullista ratkaisua, Raamatullinen sanoma on selkeä, maapallolla ja sen asukkailla on tulevaisuus, tosin hieman lohduton viime kädessä, mutta kuitenkin toivoa on loppuun saakka. Tulevaisuustietoisuuden ensi aste oli, kun ihminen tuli tietoiseksi kuolevaisuudestaan. Tekniikan ihmisenä Malaska rinnastaa tulevaisuustiedon syntyneen yhtäaikaisesti luovuuden ja työkalujen käytön myötä, kun tajutiin tarkoitteen ja työkalujen välinen yhteys. Tulevaisuus mielentilana muodostui työkalujen ja välineiden välityksellä, kaikenlaiset tykötarpeet merkitsivät alkuihmiselle luovuutta, edistystä, itsesuojelua, pysyvyyttä, suojaa ja valmistautumista. (s. 238)

Selvästikin futurologiassa on tulevaiset jätetty paitsioon ja abjektialueeksi, mikä on hieman surkuhupaisaa, kun samanaikaisesti on kiihkeästi taitettu pesitä monikkomuotoisen "tulevaisuuksien" puolesta. Tosiasiassa "tulevaisuuksia" on tahattomasti rajattu tarpeettomasti, jolloin metsä on kadonnut puiden hämärään. Tulevaisia on niin monta kuin mieliäkin, täysin yhdeksi ja samaksi miellettyä olotilaa tuskin on mahdollista saavuttaa inhimillisyyden puitteissa muuta kuin raskaan sarjan manipulaatiolla. Pitkällä tähtäyksellä tulevaisia on vaikea ennustaa tai ennakoida millään menetelmällä. Lyhyellä tähtäyksellä ja varsinkin nykytilanteen ja arvojen avulla tehtävällä tavoitteen asetannalla ja sen mukaisilla toimenpiteillä on todennäköisesti vaikutusta siihen, millaiseksi tulevaisuus tai millaisia tulevaisuuksia muodostuu.

Ennustamisella ja ennusteella on eroa. Tieteen statuksen saavuttamisen myötä futurologia on tiukasti pitänyt rajaa erilaisiiin ennusmenetelmiin. Tulkintaa ei tehdä astrologisten oppien tai kristallipallojen kanssa, näyt nähdään kalkyyleistä ja kyselyistä, tulkintaa niihinkin tarvitaan, totuus voi olla toinen sitten kun aika koittaa.

Vaikka Malaskan juhlakirjassa viitataan katoliseen kirkkoon ja sen kiistaan tulevaisista tietämisessä, niin
Raamatun sana tulevaisista ei ole kelvannut tutu-sanastoon. Ja vaikka Malaska viittaa aivofysiologiaan ja aivojen toimintaa sekä muisteltaessa mennyttä että kuviteltaessa tulevaa, niin sellaisetkin tosiasiat kuin entoset on jätetty vanhanaikaisena ilmiönä pois, puhumattakaan selvännäkemisestä tai enneunista, joita tiettävästi on niitäkin tulevaisina nähty kautta maailman sivun. Intuitiivinen hahmotus sen sijaan saa futurologilta jonkinlaisen armon, samoin tunteen kielenä runous ja kuvallinen ilmaisu, poeettinen ja visuaalinen.

Suomalainen kansanrunous on säilönyt koko joukon arkaismeja, sanasto sellaisenaan vokaalien runsauden vuoksi on poeettista kieltä, visuaaliset kuvat ovat kulkeneet kalliopinnoilla heijastellen suurta äärettömyyttä, tuonpuoleista, taivasta, sielulintujen maata, barbmoa, Linnunrataa ja tähtitaivasta.

Malaskan juhlakirjassa komeilee kuva, jossa Pentti Malaska tavoittelee tyttöjen voimistelun vakioliikettä nimeltä vaaka. Kansanrunoudessa vaakalintuna tunnetaan sekä kotka että jousten, edellinen on myös tulen ja salaman lintu, ukkoslintu, jälkimmäinen on vesilintu, kalliopiirrosten vakiofigura. Samantapainen kuva koristaa myös Lennart Meren dokumenttifilmikokoelman kantta ja dokumenttia Tantsud Linnuteel. Linnunrata on kiehtonut ihmismieltä ajasta aikaan, Pentti Malaska oli se voimahahmo, joka sinkosi suomalaisten tulevaisuustietoisuuden universaaliksi pohjoisen taivaan Linnunradalle ja kartoitti tien kohti tähtiä. Hän oli ja on tulevaisuustutkimuksen kiintotähti, johtotähti ja pyrstötähti. Meteorit tosin on perinteisesti tulkittu tuhon ja uhkan enteeksi, sama pätee myös tulevaisuustutkimukseen ja tulevaisien ennakoimiseen, asenteet ovat usein ennakkoluuloisia ja epäluuloisia.

Joutsen on joissain kalliopiirroksissa yhteydessä hirveen. Saattaa olla, että tällä kuviolla viitataan vuodenaikojen vaihteluun lämmön ja lumen tulona, koska joutsenen sanotaan tuovan talven ja lumen siipiensä alla syksyllä ja kevään palatessaan taas laulumaille. Hirvi vuorostaan on kosminen lämmön lähteen, auringon symboli. Siinä missä joutsen tuo talven, hirvi tuo kesän. Sattumoisin kansanrunouden Pentin tupa yhdistää sekin hirvikartanot ja hellot. Symbolisella tasolla Pentin tuvalla ja taikamerkki penttasella, tähtikuviolla on yhteys keskenään.

Penttahinen ja Pentin tupa

Olen kehitteissä tehnyt kaksi koekatsausta tulevaan kehitykseen, toisen viitokkeella ja toisen tulevaisuusennusteiden ja Ison härän runoteemojen analogiana runomatriisilla. Tarkoitus on selventää edellä pohjustettua merkkiverkon kompleksisuutta ajassa.

Kokeilussa tulevaisuutta muokkaavasta viidestätoista tärkeimmästä tekijästä merkkiverkkoa kuvaa maailman ja aikakauden muuttuminen nopean viestinnän aikakaudeksi. Runomatriisissa ei merkkiverkkomäärittelyä tehty, mutta jos se pitäisi tehdä niin lähtökohdaksi voidaan tässä tapauksessa ottaa se osio, jossa puhutaan Pentin tuvasta kalevalaisessa runoudessa. Pentti Malaskassa oli elinaikanaan taianomaista tarmoa, kuin penttahisten turvaamana hänen onnistui luoda tulevaisuuden tutkimuksen tieteenala-ahjo. Ihan ilman paineita tämä ei onnistunut.

Toisessa kehittelyssä olen rinnastanut Ison härän (hirven) tapon runoteemat eDelfoin sivulla olleeseen ennakointipainotusten listaan, ensimmäisenä forecast-artikkelissa on Ennuste # 1: Geneettinen ja biologinen lääketiede luovat miljarditeollisuuden. Uusi tekniikka mahdollistaa DNA:n muutokset, sairaiden ja vanhojen elinten elvyttämisen, tai kehon kohentamisen tai älyn parantamisen, jonka olen rinnastanut Ison härän teemaan o) tapon epäonnistuminen

... lopuksi päädyttiin Pentin linnaan, ja joukon johtaja Untamo Ylerminpoika halusi aterioida:
Kysytteli kannoitteli:
Pentti sie oot pieni linnan vanhin,
Onko linnassa lihoa
Väellä väsynehelle
Ilman härjän tappamata?"
Penti vasten vastaeli:
Ei o linnassa lihoa
Ilman häljän tappamata,

Kaarasarven kaatamatta.

Kuun kauven orava juoksi
Härjän selän piitä myötä;
Kesän päivän pääskö lensi
Hällän sarvia välin.
Ken sen hällän tappajaksi,
Mullikin murentajaksi,
Sinisormen sortajaksi,
Kaarasarven kaatajaksi?

SOKRAATTINEN PÖLÖTTÄJÄ

Pentti Malaska oli poikkeushenkilö, poikkeuksellisen lahjakas yksilö. Normi sietää tällaisen poikkeaman, monet yksittäiset toimijat ei, kateus voi iskeä. Malaskan ajttelu suuntautui tietämisen modaliteettiin, jossa korostuivat sen pohtiminen, miten valinnat vaikuttavat muihin ja koko maailmaan. Hän oli katsannoltaan holisti, joka korosti planetaarisen tietoisuuden kehittymistä. Hän rakasti metsää ja runoutta, niin muodoin voi sanoa että hän eli elämäänsä täysin purjein, suurin toivein, hyvillä mielin ja suurin ponnistuksin loi tulevaisuuden tutkimuksen perusteet, mutta Sirkka Heinonen on silti ykkönen, koska on kirjottanut Acta Fennican no 1 julkaisun Aika ja tulevaisuus Senecan tuotannossa.

Tuosta Pentti tunnetahan
Mainioksi mainitahan
tutkijaksi tulevaisten

Siitä tunnet malaskaisen
pojan pontevan Malaskan
kansalliset vaikuttavi
peräti periferiat
runsas on tietonsa vuo
mielensä luova aina luo

Teknologina tiesi hän
talouteen kasvun törmäävän
kävi Rooman klubiin tie
Suomenkin kartalle vie
Vilkas renessanssimies on,
poika tää Karjalan verraton. -MRÅ-

Avoimin mielin kohti tulevaa

Tähän palataan myöhemmin, seuraavassa pohjustusta. Vuonna 2014 kiinnostuin tulevaisuustarinoista ja siinä ohessa haastoin Kalevalahegemonian edustajat kilpaan, jossa tuli tulkita Delfoi-linkkinä englanniksi julkaistu ja siitä suomentamani 16-kohtainen teesi Ison Härän runoon rinnastaen. Aihioin aiheesta noin 50% tuolloin, mutta koska vastusta tai vastausta ei näkynyt eikä kuulunut viiteen vuoteen, jätin homman sikseen. Tässä yhteydessä on hyvä viedä aie loppuun, jotta voitaisiin todeta mitä luova ja ennakkoluuloton näkökulma voi luoda ja tuoda tullessaan.

Matti Kuusen mukaan alkuhärkä ja sen tappomyytti on ollut jo kantasuomalaisten tuntema, ja hajamainintojen perusteella saattaa olla että Ison Härän runoa on esitetty peijaisrunonan kekrin aikaan eli se kuuluu riittirunouteen.

Alustavaa tutustumista varten esitän kaksi versiota runosta kahden folkloristiikan professorin tulkintoina sekä seuraavaksi suomentamani Delfoi-teesit, joiden sanomasta on tarkoitus tehdä synteesi ja tulkinta. Tällä pyrin osoittamaan, ettei mielikuvituksen voimaa estä mikään, kaksi täysin mielivaltaisesti valittua korpusta voidaan saada näyttämään rakenteiltaan tai sanomaltaan toisistaan riippuvaiseksi, vaikka yhdistäminen on tapahtunut vain tulkitsijan päässä. Silti tässä kvaliassa voi olla totta toinen puoli, järkeähän tässä ei ole, korteksilla ei ole mitään virkaa pähkähullussa ideassa, mutta sen sijaan toisilla aivoilla aivorunkojohtoisella systeemillä, rakenteilla universaaleina ja tarinoiden muodostumisena voi olla viime kädessä ratkaisevin merkitys, koska toimintaa ja päätöksiä ei ensisijaisesti ohjaa järki, vaan tunteet kuten Jane Austen on teoksissaan Ylpeys ja ennakkoluulo sekä Järki ja tunteet nerokkaalla tavalla osoittanut.

KAARLE KROHN

(Suomen muinaisrunoja, SKS, 1930)

Härkä kasvoi Kainuhussa,
sonni Suomessa lihosi;
pää häilyi Hämehen maassa,
häntä torkkui Torniossa.

Päiväkauden pääsky lensi
härän sarvien väliä,
kuukauden orava juoksi
härän selkäpiitä myöten.

Etsittihin iskijätä,
tahdottihin tappajata.
Tuotu Ukko iskemähän,
Raunikki repäisemähän,
Virokannas viilemähän,
Palvanen pitelemähän.

Ukko kirvestä heristi,
härkä päätänsä päristi,

MARTTI HAAVIO

(Kirjokansi, WSOY, 1952)

Härkä kasvoi Kainuhussa,
sonni Suomessa sikisi.
Hämehessä häntä häälyi,
pää keikkui Kemijoella,
sarvet torkkui Torniossa.

Ei ole härkä suuren suuri:
Päiväkauden pääsky lensi
häpähältä hännän päähän,
viikon lensi viirilintu
härjän sarvien väliä.

Etsittihin iskijätä.
Tuotu Ukko iskemähän,
Raunikki repäisemähän,
Virokannas viilemähän,
Palvanen pitelemähän.

silmiänsä muljahutti,
rävähytti korviahan.

Ukko kuusehen pakohon,
Rauni pihlajan nenähän,
Virokannas vaahterahan,
Palvanen pajuille pääsi,
muut jumalat muihin puihin.

Ukko kuusesta toruvi,
Rauni pihlajan nenästä,
Virokannas vaahterasta,
Palvanen pajusta huusi,
muut jumalat muista puista:
"Kun ma tullen toisen kerran
sata saan saavia liha'a,
kuuta kuusi tynnöriä,
verta seitsemän venettä!"

Ukko kirvestä heristi.
Härkä päätänsä päristi,
sonni sorkkansa soristi,
silmiänsä muljautti,
rävähytti korviansa.

Ukko kuusehen kavahti,
Rauni pihlajan nenähän,
Virokannas vitsikköhön,
Palvanen pajuhun pääsi,
muut jumalat muihin puihin.

poimittu sivulta pikku-idis/Näkee toisin ensin. 23.10.2016
http://www.pikku-idis.fi/kalevansolki/IsoHarka.html

Tulevaisuusteesit Delfoi-yhteisön mukaan

Ennakointiteesilista on jaoteltu kahtia siten että ensimmäisessä osassa tarkastellaan Ison Härän tappo -runojen sisältöä suhteessa ennakointilajiin, näitä kokeita on esitetty yhteensä seitsemän, Merkitystä testataan preapanamerikkalaisen kaavan kautta. Luultavasti koko sarjankin olisi voinut tulkita runovastaavuuksina, mutta vähempikin riittää esittämään idean eli Juri Lotmanin ja ? Talebin esittämän kulttuurissa odottamattoman esiintymisen kohtaamisen ja ymmärtämisen dilemma. Näkökulmaa voisi luonnehtia myös surrealistiseksi avantgardistisessa mielessä. Lotman esittää kulttuurisemiotiikan teoriassaan käsitten räjähdys, jolla viitataan odottamattomaan. Taleb nimittää odottamatonta metagforisesti mustaksi joutseneksi. Lotmaniaanista tässä on sattumoisin myös lähdeviitteen maintisematta jättäminen. Tutkija tomi Huttunen on todennut Juri Lotmanin usein jättäneen lähteitä mainitsematta joko voimatta tai tahtomatta viitata lähteeseen. Tässä tapauksessa en ole kyennyt identifioimaan tarkemmin ennakointien lähdeviitettä, vaikka olen kyllä yrittänyt. SKVR-Haku löytyy finlit.fi sivustolta.

Runoteksteillä verratut ja tulkitut osiot ovat:

Ennuste # 1: Geneettinen ja biologinen lääketiede luovat miljarditeollisuuden. Uusi tekniikka mahdollistaa DNA:n muutokset, sairaiden ja vanhojen elinten elvyttämisen, tai kehon kohentamisen tai älyn parantamisen.

Ennuste # 2: Vedestä tulee uusi öljy ja suolanpoistosta voi pian tulla yksi maailman suurimmista teollisuuden aloista. Vedelle valtava kysyntä, samoin tehokkaammille suolanpoiston
teknologioille.

Ennuste # 5: Biouhka suurenee. Bioteknologia, kuten genomiikka ja nanoteknologia mahdollistavat bakteereiden ja virusten muuntelun.

Ennuste # 7: Kotirobotit tulevat osaksi arkea joka kotiin vuoteen 2020 mennessä.

Ennuste # 8: 3-D televisio ei vaadi erityisiä silmälaseja tai näyttöruutua, vaan ne voivat korvautua nanomateriaalilla mutkana valo-objektin ympärille tai kelluvina kuvina.

Ennuste # 9: Keksitään ihmisen tasoinen tekoäly-laitteisto, joka pystyy vivaihteikkaasen ajatteluun ja tunneilmaisuun sekä vaurastuttaa keksijänsä ja kehittäjänsä.

Ennuste # 14: Nanoteknologia, luominen ja aineen manipulointi nanomittakaavaan (yksi metrin miljardisosa) tekee mahdolliseksi tehdä ylellisyystavaroita halvalla, ja kuluttajat etsivät uusia erottumisen keinoja.

Ryhmittelyn avulla tulkitut osiot ovat:

Ennuste # 3: Langaton WiFI-verkko on elinvoimainen, nopea tietoliikenneverkko. *Internet-yhteys ja muut datan ja videon sovellukset on saatavilla minne tahansa.*

Ennuste # 4: Elinikä pitenee ja kuolleisuudesta vain pieni osa johtuu luonnossa esiintyvistä tartuntataudeista.

Ennuste # 6: Keksijät kuvantavat ja kuvaavat ratkaistavan ongelman, jonka tietokoneet sitten työstävät ratkaisuiksi. Innovaatiotuotanto automatisoituu.

Ennuste # 10: Tuulivoimalat tuottavat sähköautojen latausaseman energian. Akut kestävät kauemmin ja niitä hankitaan leasing-palvelulla.

Ennuste # 11: Aasian maissa muutokset luovat paineita uskonnon suuntaan ja Lähi-itä kypsyy pois fundamentalisimista ensin politiikassa.

Ennuste # 12: Innovatiivisella mikroaaltoteknologialla kyetään poimimaan öljyä hylätyistä öljylähteistä.

Ennuste # 13: Biopolttoaineiden valmistus levistä voi pian korvata osan liikenteen polttoaineista. Levällä on paljon suurempi tuottavuuspotentiaali kuin kasviperäisillä biopolttoaineita.

Ennuste # 15: Milleniumsukupolvi (syntyneet 1982-1998) on vahvasti yrittäjyyteen taipunut. Kaksi kertaa mieluummin omistavat yrityksen kuin toimivat ylimmässä johdossa. Työnantajien on löydettävä uusia tapoja motivoida ja palkita.

Ennuste # 16: Uusi tietovallankumous voi tehdä tietokoneista eksponentiaalisesti nykyistä nopeampia. Räjähdysmäinen kasvu herättää toivoa äärettömästä laskentatehosta. Kvanttitietokoneet voivat olla markkinoilla noin 2020-luvulla.

Häräntappomotiivit runomatriisina

Ennusteissa ja ennakoinneissa on epävarmuustekijöitä runsaasti, paljon erilaisia muuttujia matkan varrella. Ison Härän runo vanhana kansanrunokorpuksena on sekin pirstaleista ainesta. Esitetyn listan verrokiksi löysin sattumalta arkistostani opiskeluaikaisen Mikko Europaeuksen seminaarityön Ison Härän (sian) taposta, jossa huomasin luokittelun muodostavan 17 eri motiivilajia. Ensi töikseni testasin, sopisiko jako jollain tavoin rinnastettuna runomatriisiksi. Esitestissä sain seuraavan tuloksen.

B ennuste 8	K ennuste 12	H ennuste 14	E ennuste 6
A ennuste 2	L ennuste 13	I ennuste 15	J ennuste 4
F ennuste 3	O ennuste 1	M ennuste 11	G ennuste 16
C ennuste 9	Q ennuste 10	D ennuste 5	P ennuste 7

Kuvio. Esimerkki ennakkoluulottomuudesta: Runomatriisi, johon on sijoitettu seminaarityön motiivilajit rinnastuksena ennakointilajiin.

Härkärunot sopivat korpusmaisuuden koetteeksi monella tavalla ja tasolla. Olettaa voi että runoston mielikuvissa ajatellaan oikeaa metsäneläväa hirvihärkää, myyttisellä mielikuvatasolla runoissa voi olla kantautumaa alkuhärästä, jonka alkuperä on mielikuvissa taivaan tähtikuvioista muodostetussa eläinradassa astrologisesti Härän merkistä eli konstellaatiosta. Tähän viittaa myös rajakarjalainen runosikermä Pentin tuvasta, jossa nutistettiin hello. Monimielinen viittaus tähtiin syntyy sanoista pentintupa eli penttanen (pentagon) ja hello (helios) eli aurinkopoika. Viittaukset Lemminkäisrunostoon ketjuuntumana selittyvät ehkä tästä yhteydestä.

Käsiteltävänä korpuksena tässä on siten sekä kosmos että ruho että runous, Pentin tupa -runossa on esitettynä aineksia sekä biologisesta hirvestä että artefakti poeettisena tai kosmisena kuvitelmana, johon voi sijoittaa vaikkapa Pentti Malaskan vaikutuspiirin ennen, nyt ja tulevassa merkitysavaruudessa. Matriisin vastaavuudet ovat:

Ennuste # 1: o) tapon epäonnistuminen
Ennuste # 2:. a) härkä juo lammen
Ennuste # 3: f) härän mitat lokalisaationa
Ennuste # 4: j) ruumiinosien kuvaus
Ennuste # 5: d) härkä on sika
Ennuste # 6: e) kokosuuren negaatio
Ennuste # 7: p) Hämeen ihme runolopukkeena
Ennuste # 8: b) tapahtuu Hämeen ihmeet
Ennuste # 9: c) härällä on olemus ja ominaisuudet
Ennuste # 10: q) Ison sian palaute
Ennuste # 11:. m) aktoreiden taustavaikuttajat
Ennuste # 12: k) toimijoita/tappajaa etsitään
Ennuste # 13:. l) aktorit toimessa
Ennuste # 14:. h) on aseet ja vertaukset
Ennuste # 15: i) suuri joukko osoittaa voimiaan
Ennuste # 16:. g) eläimet muodostavat mittakaavan

Lihoiksi pistämisen akordi

Lähdetään härän tappoon Mikko Europaeuksen seminaarityön luotsaamana, kansanrunoissa tapahtuu yllä esitetyn jaon mukaisesti seuraavaa:
Nuoruuden innolla ja tarmolla tutkittu arvoituskehiö ansaitsee jatkotarkastelun myyttisinä elementteinä eli myteemisinä meemeinä. On helpompi käsitellä suuria vaikeita kokonaisuuksia, kun ei takerru sekaviin sanoihin, vaan koodaa kokonaisuuden. Täten myteemeiksi ristiytyy a=mystiikka, b= fantasia, c= sankari, d = magia, e = luonto, f = eksotia, g = satu, h= eleellisyys (muoto), i = pastoraali, j = legenda, k = folklore, l = primitivia, m = ylevä, n = traaginen, o = sakraali, p = balladi, q = demoninen.

Jako myteemeiksi ei mene aivan tasan, kohta n) härän reaktio tappoon muodostuu kvalian ytimeksi. Tekemisen modaliteetti kyllä tunnetaan, ontologia ja aitiologia ovat tieteessä tunnettuja termejä, mutta sen sijaan tekemisen tiedettä ei ole keksitty ollenkaan, vaikka kaikki elollinen reagoi ympäristöönsä. Osin voisi puhua refleksiologiasta, mutta se liiaksi assosioituu psykologiaan ja Pavlovin koiriin. Paras ehdotus olisi näinä Hararin rummuttamina tarinoiden aikakautena kutsua perustekemisen perusteella tekemiseen kohdistuvaa tutkimusta narratologiaksi, jos sillä ei olisi rasitteenaan liiaksi kirjallisuustieteen painolastia.

Silti narratiiveja voidaan pitää kaikenlaisen toiminnan yleiskäsitteenä, jos ajatellaan se kieliperusteisesti semioottiseen tapaan, luonto kertoo omaa kieltään omanlaisillaan koodeille, geeneillä, kulttuuri kertoo meemeillään ja modaliteeteilla, jotka on viisainta ymmärtää greimaslaisittain meemien alitajunnalliseksi syväkerrokseksi, jota runomatriisissa vastaa myyttinen taso. Modaliteetti avautuu selitettynä narratiiviksi ensin piilomerkityksinä, josta se generoituu kohti ilmi merkitystä, pintaa. Tämä jatkumo luo suomalaisen folkloristiikan tukija Lauri Hongon esittämät täydet merkitykset.

Kolmantena spesifiointitasona voi käyttää halutessaan funktiointia, tapahtumien kuvausta, jota Vladimri Proppin satukaavaksi on kutsuttu ja joka A.J. Greimasin kehittämänä kaavana soveltuu muuhunkin kuin satujen analyysiin. Tämä Proppin ja Greimasin esittämä alkuaihio muuntui vuosien mittaan käsissäni elonkaavaksi, jota lähinnä tieteellisessä paradigmassa on biosemiotiikka ja biomimiikka. Luonto kertoo omaa kieltään omanlaisillaan koodeilla, geeneillä; kulttuuri kertoo meemeillään. Kerronnan tapa ja merkit vaihtelevat, merkit voivat olla äänisignaaleja, matemaattisia kaavoja, kuvioita, värejä, muoto- tai elekieltä. Mitä vain kuten Ison Härän tapossa on aineksia moneen suuntaan. Mikko Europaeus toteaakin seminaarityössään runoista löytyvän aineksia mihin tahansa tulkintaan. Härkää ei saatu tapetuksi, tappajajumalat joutivat piileksimään puihin, kuten papualaisessa tarinassa Jamssikivekset murhaajaneito pakeni puuhun asumaan siskonsa kanssa. Molemmat mainitut tarinat korostavat kasvun ja elämän jatkuvuutta kasvillisuuden kautta, metsä puineen suojaa elämää.

Kerronnan tapa ja merkit vaihtelevat, ne voivat olla äänisignaaleja, matemaattisia kaavoja, kuvioita, värejä, tokieltä, tilaa mitä vain kuten Ison Härän tapossa on aineksia moneen suuntaan. Härkää ei saatu tapetuksi, tappajajumalat joutuivat piileksimään puihin, aivan kuten papualaisessa tarinassa Jamssikivekset murhaajaneito pakeni puuhun asumaan. Tarinat korostavat kasvun ja elämän jatkuvuutta kasvillisuuden kautta, metsä puineen suojaa elämää.

Tulkinnoissa ennakko-olettamukset mahdollisine ennakkoluuloineen vaikuttavat. Tomi Huttunen kuvaa Lotmanin kausaliteettiajatusta syntyprosessina, jossa luonnolliset prosessit vaikuttavat metatekstuaalisiin prosesseihin jälki- ja esisemioottisina tasoina.

Kului aikoa vähäsen

Emmin pitkään Ison Härän runon mukaan ottoa tähän korpusmaisuustarkasteluun, varsinkin kun olin kadottanut alkuperäisen lähteen tulevaisuuden tutkimuksen listasta, jonka poimin netistä Delfoi-sivun linkin perusteella vuonna 2014, ja josta sen leikkimieliseen kokeiluuni suomensin alkuperäisen sivun lähdetiedon kadotessa jonnekin tietymättömiin. Yrityksistäni huolimatta en enää kyennyt alkutekijää jäljittämään. Alkuperän selvittäminen on kansanrunoissakin tosi vaikeaa, jos on semantiikkakin. Tulevaisuus on laaja ja niin on mennyt historiallinen aineisto tarinoineen ja eri tarinalajeineen.

Seuraavassa ryhdyn uhkayritykseen tekstikosmoksen koostumuksen suhteen ja apuna tässä käytän Mikko Europaeuksen opinnäytettä maailman laajimmasta kansanrunojulkaisusta, joka tunnetaan nykyään viisitoistaosaisen sarjan SKVR Suomen Kansan Vanhat Runot. Mikko uumoilee työssään kansanrunokoosteen voivan toimia myös työkaluna, jonka olemuksen ja käyttömahdollisuuksien tunteminen enemmän n kuin hyödyllistä. Sattumoisin9 ajauduin aika ajoin samoille linjoille erilaisissa tulkintasessioissani, joista yksi on tämä rohkea rinnastus tulevaisuuden tutkimuksen teeseistä vanhoihin kansanrunoihin ja Ison härän tappoon.

Yhtymäkohta tosin tuotti jo Korpumsaisuus I -osassa oivalluksen puiden osuudetta jumalten toimiin, taru kerrotaan Ison härän tapossa. Jatkoa suullisen runon varioivasta olemuksesta seuraa nyt, esimerkkinä Ison härän runo, sillä erotuksella että härkä suomalaisittain, karjalaisittain on pikemminkin erästäjä-runonlaulajien myyttinen hirvi, saravipääjänis kuin kyntöhärkä. Mikko toteaa aiheellisesti runoissa olevan aineksia lähes kaikille tulkinnoille. Ja kun kosmista kohti, tulevaisuusavaruutta ajatellen olen matkalla tekstini vuossa, niin kallistun näkemyksessäni Kristfried Gananderin, Onni Okkosen ja Y.H.Toivosen kannalle. Mainitut herrat tahtoivat nähdä runoissa tähtitarun ainekset, oletuksina Otava, eläinradan tähtikuviot tai sateenkaari. Martti Haavion oletus kantoi kauas Mithras-jumalan ja alkusonnin taisteluun. Mikon tarkastelu on rajattu Vienan Karjalan toisintoihin, mikä on sikäli onni tässä tapauksessa, että kiinnostuneet voivat tutustua mahtavaan suomalaiseen runostoon Archive.org tallenteen kautta englanniksi ja tehdä omia tulkintoja. Opinnäytteen tekijä korostaa tehneensä seminaarityön lähinnä omaksi opikseen ja kokeiluna. Ehkä tästä eksperimentistä voisi ottaa oppia muutkin.

Mikko Europaeus mainitsee opinnäytteessään Eliel Aspelin-Haapkylän Kalevalatutkimukset vuodelta 1882, jossa tekijä ilmoittaa etsivänsä sielutieteen alalta todisteita Darwinin mainiolle kehitysopille. Tämä ennakoiva ajatus voitaneen hyvällä tahdolla mieltää ensimmäisiksi suomalaisiksi suuntaviivoiksi kultttuurievoluution käsitteelle ja meemistön etsinnälle, vaikka tuolloin tavoitteena olikin luoda perusteita vertailevalle kansanrunouden tutkimukselle. 1800-luvun lopulla keskusteltiin myös Kalevala-runojen toisintojen julkaisemisesta, ehdottajina mm. Julius Krohn. Tavoitteena oli julkaista yhden ”toisintojakson” eli runosikermän julkaiseminen.

Ykkösehdokkaana oli samporunosto. Kansanrunokokoelmat julkaistiin myöhemmin Suomen Kansan vanhat Runot -kokoelmana alueittain, ei runoaihelmien mukaan, mikä saattoi olla viisas päätös objektiivisuuden kannalta. Kansanrunojen julkaisuhanke oli pitkällinen, A.R: Niemen toimite ilmestyi 1908 ja viimeinen osa XIV Väinö Salmisen toimitteena 1948, yhteensä neljäkymmentä vuotta suomalaisten erämaavaellusta kesti korvista arkistoaineistoksi kesti. SKVR XV toimite julkaistiin vuonna 1997 Matti Kuusen ja Senni Timosen toimitteena. Nykyisin tekstit löytyvät digitallenteina netistä. mm. archive.org ja skvr.fi -tallenteina. https://archive.org/details/suomenkansanvan00niemgoog/page/n156

Avantgarden futuristinen voima

Tutkimuskorpuskeen teoreettisena aineksena sisältyy Juri Lotmanin Mielen Universumi, ja koska myös tulevaisuustutkimuksen vaikuttajahahmo Suomessa Mika Mannermaa on korostanut avantagarden ja siinä erityisesti surrealismin voivan tuoda tuulahduksia tuntemattomasta, niin on johdonmukaista ottaa venäläiset avantgardekäsitteet ostrannennie, katakreesi ja räjähdys käyttöön. Ostranennie perustuu alunperin kieilivirheeseen, sillä tarkoitetaan outoutta, omituisuutta, kahden eri tyyppisen lajin tai korpuksen rinnastusta isotopiana.

Katakreesi ilmaisee jotain transendentista, jossa sanoma haltuun otetaan mimesiksen ”väärinkäytön” avulla, merkityksiä ja sanoja käytetään vastoin yleisesti hyväksyttyä tapaa, epätavallisia ja/tai näennäisesti vastakkaisia elementtejä kerronnassa käytetään korostamaan sanomaa. Huttusen artikkelissa on esimerkki höppänästä vanhuksesta, joka otettiin kiinni ja vietiin pois. Metakassa tuulen pyörteisiin tempautunut hattu jatkoi matkaansa tekstissä.

Kuvatun voisi nähdä myös allegoriana elämisen tahdosta ja vapauden kaipuusta. Hatutus ei suotta viittaa vihastukseen, ja sopii siten hyvin kuvaamaan vapaudenriiston synnyttämää tunnetta, ja lohtua siitä, että vaikka kehoruumis vangittaisiinkin niin mielikuvitus jatkaa kulkuaan kahleitta. Suotta ei sananparretkaan elä, vangin huvitus on mielikuvitus lienee paljolti totta. Kun koko ihmiskunta on vangittu samaan veneeseen maailman meriä seilaamaan, niin haaveet vievät esteettä ulompiin sfääreihin, eikä kaavailuissa ainoastaan haaveet. Vapauden kaipuun toteutusta suunnitellaan myös avaruuden valloituksena. Jossain vaiheessa hullu ajatus, nyt suunnitelmissa jo totista totta.

Olen rinnastuksissani liittänyt tulevaisuusteesit ja Mikon opinnäyteen motiivivariaatiot, jotka hän on lajitellut kolmeen episodiryhmään.

I Härän synty/alkuperä kirjaimet a-d
II Härän koon kuvaus kirjaimet e-j
III Härän tappaminen kirjaimet k-g

I Härän synty/alkuperä
a) Lemminkäinen laulaa Härän juomaan lampea I2: 883, 884, 886, 887, 888
b) Reaalimaantieteelliset kiinnekohdat
I 2: 885, 891, 892, 893, 894, 895, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904,; I 4: 2175 -
b`) Säkeitä/kokonaisuus Hämeen Ihmeet -aiheesta edeltävänä liitännäisenä selittää härän alkuperä (ks. myös IIIf) I2: 890, 891, 894, 898, 900, 901, 902
c) loitsumainen ominasiuusfunktionaalinen perustelu härän olemukselle I2: 897, 904

d) Ison Sian variaatio I4: 2176

II Härän koon kuvaus kirjaimet e-j

e) Antiteettinen negaatio + kompromissipäätelmä I2: 883, 884, 888, 889, 894, 898, 901
f) Härän ulottuvuus kartalla2 (sarvista häntään) ilmaistaan reaalimaantieteellisiä paikan- ja alueennimiä hyväksi nkäyttäen) I2: 883, 884, 885, 886, 887, 888, 891, 892, 893, 894, 895, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905,; I4: 2174, 2175
g) Eläinten (suoritusten) avulkla härän mittaamiseen kuluvan ajan mittaaminen I2: 883, 884, 885, 886, 887, 888, 891, 892, 893, 894, 895, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905,; I4: 2174, 2175
h) Härän ruumiinosia verrataan erikoisiin aseisiin I4: 2174
i) Suuren ihmisjoukon avulla I4: 2175
j) Ison Sian variaatio: ruumiinosien kuvaus I4: 2176 (I4:2174? I2: 899?)

III Härän tappaminen kirjaimet k-g

Episodi motiiveineen puuttuu I2: 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 895, 897, 899, 903, 904, 905

k) Aktorien etsintä/suora nimetty kutsu/muu viisaus toimintaa edeltävään tausta-aktiviteettiin I2: 891, 892, 893?, 894, 898, 901, 902, 9044,; I4: 2175
l) Aktori(t) kuvataan toimessaan
I2: 891, 892, 893, 894, 898, 900, 901, 902, 2174, 2175, 2176
m) Aktori(en) tausta-aktori esitellään ominaiuuksineen ja aseineen I2: 902
n) Härän reaktio I2: 891, 892, 893, 894, 898, 900, 901, 902,; I4: 2174
o) Aktori()n epäonnsituminen ja uhkaus
I2: 891, 892, 894, 898, 900?, 902?; I4: 2175? 2176?
p) säkeitä/kokonaisuus Hämeen Ihmeet-aiheesta liitännäisenä runon lopussa I2: 894
q) Ison Sian palautetta antava motiivi
I2: 892

Johtopäätelmänään Mikko esittää motiivien kolmijaon mukaiset kunkin ryhmän suosituimman motiivin. I-ryhmässä suosituin motiivi on kohta b, II-ryhmässä g) ja III-ryhmässä esiintyy synteesi, runoketjuuntuminen, johon liittyy Lemminkäisrunoutta, kuinka ollakaan. Sikermässä korostuu härän tappajien, härän reaktion ja tapon epäonnistumisen kuvio. Europaeuksen opinnäyte on hyvä kuva kokonaisnäkemyksestä, jossa rakenteellisella luokittelulla on arvonsa ja merkityksensä tietona, jota ei tarkkakaan sisällön analysointi, aineistojen hallinta tai luokittelu sellaisenaan tuo esiin. Samassa runossa on vaihteleva määrä motiiveja. Lähdetarkistuksista innostunut voi katsoa alkuperäisen materiaalin SKVR-korpuksesta skvr.fi Vienan Karjalan runoista osasta I_2. Alla listattuna motiivien määrät ao. runoissa.

Kokoelma / no.	motiivit	Kokoelma / no.	motiivit
I2 /883	4	I2 /898	9
I2 /884	4	I2 /899	4
I2 /885	3	I2 /900	7
I2 /886	3	I2 /901	8
I2 /887	3	I2 /902	9
I2 /888	4	I2 /903	3
I2 /889	1	I2 /904	4
I2 /890	1	I2 /905	2

I2 /891	8	I2 /2174	1
I2 /892	8	I2 /2175	1
I2 /893	6	I2 /2176	1
I2 /894	10	I2 /9044	1
I2 /895	3	I4 /2174	1
I2 /897	4	I4 /2175	1
		I4 /2176	1

Lotmanin räjähdysteorian Tomi Huttunen kuvaa artikkelissaan prosesseina, jossa on keskeistekstin molemmin puolin muodostuva jatkumo.

1. Teksti tuntemattoman ilmaisuna
2.-6. Metatekstiprosessit
7. Kielen strukturoituminen
8.-13. Kausaliteetilla selittäminen -> tuntemattoman kuvaus, ennakoimattoman ymmärtäminen.

Ison Härän tapporunon ja ennakointiteesien rinnastus on futuristinen kuvausyritys ”räjähdyksestä”. Suomeksi vihastumista kutsutaan räjähtämiseksi ilmeisesti tunnetilan hallitsemattomuuden ja alkuvoimaisuuden takia. Yritän tässä suhteuttaa teoreettista kaavaa työni syntyprosesseihin, jossa laskujeni mukaan olen edennyt metatekstuaalisella tasolla kohtaan 8. saakka seuraavasti. 2. kritiikki – opinnäyte, 3. analyysi – Hirvipeijaisten maailma, 4. Adaptaatio – funktiointi, 5. Jäljitelmä – elonkaava, 6. käännös – merkityslajit, 7. kielen/kieliopin synty – avantgarde, 8. prepanamerikkalainen kaava, 9. surrealismi??? Kaksi viimemainittua ovat jo historiaa kirjoittamisessa, ja osa esisemioottista prosessia periaatteella mitä on ollut ennen on oleva vastakin.

Katakreesin Huttunen jakaa temporaaliseen, sosiaaliseen ja kausaaliseen. Futurolokisen prosesseissa on mennyt aikaa, peräti parikymmentä vuotta, jonka aikana joltistakin vieraantumista on tapahtunut itsestä ja ympäristöstä päämäärän saavuttamisen vuoksi vaikutteita vältellessä. Tahto tehdä jotain omaa on ollut suurempi muita viettelyksiä. Kausaalinen edustaa sattumanvaraisuuttaa, jossa syyt ja seuraukset eivät ole helposti todennettavissa. Temporaalinen katakreesi on teksteissä tai prosesseissa leikkaus, takauma tai muu irrallinen osio, kuten tässä tekstissä erilliset ajan mittaan luodut tekstien ja aihioiden osuudet Ja tietohiput, joilla joko on tai sitten ei sidosta muuhun sanottuun.

Räjähtämisen tapauksessa jotain voi ”räjähtää käsiin” ennakoimattomana äkillisenä tapahtuman tai sitten ennakoimattomana asteittaisena tapahtumana, sellaisena kehityksenä jota ei huomaa ennen kuin on liian myöhäistä. Asteittaiset prosessit vuorostaan voidaan jakaa kommunikaatioon, jossa toteutuu binaariset tai ternaalsiet kulttuuriprosessit. Oman näkemykseni mukaan tämän ei tarvitse olla vaihtoehtoinen tarkastelu, yleensä binaarisesta muodostuu ternaalinen prosessin edetessä tai syvetessä.

Tapon funktioiden merkitys

Hirvikronikoissa on tulkinnan helpottamiseksi tehty jako funktioittain ja tämä jako helpottaa myös Ison Härän tappo -runon meemien kartoittamista. Tosin tulkinta jää myöhempään vaiheeseen, joten tämä edustaa ikään kuin ennakkotietoa tulevasta testauksesta, mutta hirvipeijaisten maailmaan perehtyneelle listaus voi sellaisenaan avata uusia merkityksiä tulkintaan.

YL I = i) Joukkovoima YL I F1 + F10
YL II = b) Tapahtuu Hämeen ihmeet YLII F11 + F20
YL III= c Härän olemus ja ominaisuudet YLIII F12 + F14
YL IV = m) Aktorien taustavoimat YL IV F9 +F26
YL V = k) Toimijoiden/tappajien etsintä YLV F15 + F19
YL VI = o = Tapon epäonnistuminen YL VI F16 + F13
YL VII =q) Ison sian palaute YLVII F28 + F31
YL VIII = a) =Härkä juo lammen YL VIII F5 + F27
YL IX = d) Härkä on sika YLX F4 + F7
YL X = g) eläimet muodostavat mittakaavan YLX F24 +F29
YL XI = e) Kokosuuren negaatio YL XII F18 + F21 Saalis
YL XII = h) Aseet ja vertaukset YL XII F8 + F17
YL XIII = l) Aktorit toiminnassa YL XIII F6 + F22
YL XIV = f) Härän mitat lokalisaationa YL XIV F2 + F3
YL XV = p) Hämeen ihmeet runolopukkeena YL XV F23 + F30
Fokus = n) Härän reaktio tappoon F25

Listasta on pudotettu kohta j) Ison Sian variaatio: ruumiinosien kuvaus pois, koska sillä ei ole oleellista merkitystä kokonaisuuden kannalta, kyseessä lienee pelkkä kuriositeetti aihelmana.

Lillukanvarret ruohonjuuritasolla

Reagointi tappoon ja tulevaan

Viite: n) Ison härän reaktio tappoon / #0 Ihmisen reaktio tulevaan

Suomalainen sanonta asioista lillukanvarsiin puuttumisena kertoo yksityiskohtiin takertumisesta tai kokonaisuuden kannalta merkityksettömistä seikoista. Aina ei voida kuitenkaan tietää, milloin pilkku tai piste kaataa koko systeemin (varsinkin IT-alalla) tai tieteessä tai keksinnöissä jokin ihan mitättömältä vaikuttava pieni seikka voi tehdä kaiken toimimattomaksi. Tätä tarkoitan, kun olen varoittanut käyttämästä systeemiäni mekaanisesti ja että siinä on sisään rakennettuna miina, joka päätteeksi räjähtää käsiin, kun koko systeemi leviää käsittämättömäksi.

Toinen kantavista väitteistäni on, että tunnustan tunneliteorian. Termi on oma määritelmäni mille vain menetelmälle tai teorialle, joka pystyy etenemään yksityiskohdista kokonaisuuteen, datasta tulkintaan ja niin että vaikka lähtökohta otetaan samasta aineistosta toisin päin eli kokonaisuudesta kohti yksityiskohtaista tulkintaa, niin homma pelaa ja rakenne pitää kutinsa.

Insinööritoiminnassa minulle on tullut tutuksi suorittavan tason keskimääräinen ajattelutapa. Korkeasta tietotaidosta huolimatta etevienkin taso herkästi jää arkirealismiin sekä keskivaiheille kokonaiskuvan ja yksityiskohtien välille ja niin tärkein jää usein puuttumaan täydestä ymmärryksestä. Tätä ongelmaa olen sekä kehitys- että johtotoimessani yhtä mittaa pohtinut. Lopullinen ratkaisu odottaa vielä tuloaan.

Välitilinpäätöksenä voi sanoa tämän liittyvän yleisen näkemiseen yksityisessä. Tästä alun perin Eero Tarastin luonnostelemasta ymmärtämislajien jaosta olen tehnyt oman sovelluksen ”ison härän tapon” eksperimenteistä hirvikronikoissa. Tuskin happaminkaan kriitikko voi kieltää, etteikö hirven toisintonimityksenä tai eufemismina käytetä nimitystä hirvihärkä tai vain härkä, ja etteikö hirvenmetsästyksessä olisi tappomeininki aivan Hämeen ihmeiden malliin.

Tämän työn lillukanvarret ovat ideani kantava voima, koska Suomen Kansan Vanhojen Runojen syvällisenä tutkijana Mikko on tehnyt tarkkaa työtä ja merkinnyt episodien motiivivariaatiot tunnontarkasti esiin alan tavan mukaan runonumeroineen. Nämä runonumerot, joiden perusteella motiivit on määritetty ovat tulkinnan kannalta lillukoita mitenkään vähättelemättä, koska nuo lillukat nyt tarvitaan, jotta suuri kuva voi syntyä.

Kuvan alku on piste. Koska korpus on rajattu SKVR-osaan I, niin mukana tarkastelussa on vain Vienan karjalaiset runot. Tulkinnallisesti tähän palaamme vielä. Koska minulla on aavistus lopputuloksesta, vaikka en aina tiedäkään miten siihen päädyn ja mitä oivalluksia saankaan matkan varrella.

Etiä päin on elävän mieli

Hämeen ihmeet
Viite: Ennuste # 8: 3-D televisio ei vaadi erityisiä silmälaseja tai näyttöruutua, vaan ne voivat korvautua nanomateriaalilla mutkana valo-objektin ympärille tai kelluvina kuvina. b) tapahtuu Hämeen ihmeet

Jatkotyöskentely tulee niputtamaan joitain osioita, koska muutoin tässä esinäytöksessä menee liian kauan.
Runomatriisiksi aseteltuna korpus sisältää ruudussa 1A Hämeen ihmeet kohdan b ja otsikon eli alkukimmokkeen koko hankkeelle eli kohdan n) eli härän reaktio tappoon. Hämeen ihmeet on kiteytettävissä kansanrunokatkelmaan:

"Siis mä tuon todeksi uskon,
Jos toi härkä mylwineepi,
Kuin on luina laattialla,
Liha syöty, luut lusittu,
Kesi kenkinä pidetty."
Rupeispa härkä mylwimähän,
Luillansa luhisemahan.

Suomeksi yleiskielistettynä:

Siis tuon todeksi uskon,
jos tuo härkä mylvähtävi,
kun on luina lattialla,
liha syöty, luut kaluttu,
kesä kenkinä pidetty.
-
Rupesi härkä mylvimään.
Luillansa laulamaan.

Siis tuon todeksi uskon,
Jos toi kukko laulaneepi,
Kun on paistina vadissa,
Kun on voilla voideltuna,
Rupesi kukko laulamahan,
Kukko kuudelta sanalta,
Kananpoika kahdeksalta.

...

Siis mä tuon todeksi uskon
Jos toi veitsen pää vesoisi,
Kun on lyöty lattiahan.
Rupesi veitsen pää vesomaan,
vesois kuusi vesasta,
kultalehti kunkin päässä.

Tämä on tunnettu satuaihio, josta kertoo esimerkiksi Gallian kukon tarina, jossa ateriana ollut lintu ponnahtaa totuuden merkiksi eloon.

Runo on 1800-1830 luvuilta taltioitu Zacharias Topeliuksen toimesta ja sitä on tulkittu kristillisyydentulorunoksi. Toinen runo on merkitty poimituksi Hämeestä ja toinen Savosta. Koska runon nimi on "imehiä" so. ihmeitä, niin se on poimintapaikan vuoksi usein liitetty Hämeen ihmeisiin. Samaa tarinaa kerrotaan kuitenkin Suomen ulkopuolellakin alueilla. Runon kolminkertainen ihmemerkin vaade viittaa satumaiseen ja tai shamanistiseen elementtiin.

Ensimmäinen ihme oli, jos tapetun ja hyödynnetyn härän luut ryhtyvät laulamaan. Toinen vaadittu ihme oli uskomiseen, jos höyhennetty paistikukko alkaa laulaa pannulla. Kolmas ihme tapahtui, kun todennukseksi vaadittu lattiaan isketty puukon puinen pää alkoi vesoa kuusihaaraisesti, ja jokaisen kärjessä oli kultainen lehti. Todisteketju oli siis ensin laulava luu, ja paisti, sitten kaadetun ja hyödynnetyn puun versominen. Raamatullisprofeetallinen aihe ilmeisestikin, koska lopputoteamus arvelee uskon vaihtumisen Ruotuksen uskosta Kristuksen uskoon kannattavan. Ruotus on tässä melko varmasti ilmaisu jollekin muulle kuin Herodekselle.

Olen rinnastanut tässä Hämeen ihmeet ennusteeseen 8 eli kuvamateriaalin tuleviin ulottuvuuksiin virtuaalitodellisuutena tai näköistodellisuutena, miten vain tahdotaan. Sellainenkin sanonta on, jopa Urho Kekkosen sanomaksi laitettu, että niin on, jos siltä näyttää. Nyt on niin, että semiotiikka on jo kauan sitten todistanut väitteen vääräksi veridiktorisella neliöllä eli näyttämisen ja olemisen välisellä totuussuhteella. Vaikka jokin joltakin näyttäisi tai jonakin näyttäytyisi, se ei välttämättä ole totta. Näkemys ja käsitys asioista voivat olla yhtä ja samaa perua, uskon asioissa varsinkin. Uskoon liittyy aina epäily, mutta niin uskomattomalta kuin kuulostaakin, niin epäilemättä koemme vielä ajat, jossa jopa ao. ennuste arvioissaan kalpenee ja sen ihmeen edessä yhden sun toisen on uskottava, totta se on.

Vanhimmat tunnetut Hämeen ihmerunot on alkusäkeissään liittyy tallirenki Tahvanaan ja joulunaikaan, Tapaniin, jolloin iltajuotolla oleva hevonen pillastuu nähdessään pilkan so. tähden taivaalla. Tämän renki menee kertomaan isännälleen Ruotukselle, joka ei ota uskoakseen ennen fantastista audiovisuaalista näyttöä.

Vesipula ja suolapitoisuus

Ennuste # 2: Vedestä tulee uusi öljy ja suolanpoistosta voi pian tulla yksi maailman suurimmista teollisuuden aloista. Vedelle valtava kysyntä, samoin tehokkaammille suolanpoiston teknologioille. a) härkä juo lammen

Maailman vesipula on jo monin paikoin arkipäivää vähintään säännöstelynä, väliin ei virtaa sähkö ja toisinaan taas ei tule vettä. Eroosio ja keinokastelu suolaavat maaperää. Merivettä on runsaasti, mutta kuten Kalevala väittääkin, se on suolapitoista sammon sirpaleiden jäljiltä. Kun ruhkat ja suolot siitä poistetaan, se voi todella olla uusi rahasampo.

Kohta Ison härän tappoaihioissa ei kuitenkaan liity sampoon vaan loitsulaulantaan, jossa kutsutta saapunut kuokkavieras Lemminkäinen sai juodakseen karvaan oluen, katkeran pitojuoman, joka oli pilalla ja juomakelvotonta. Eikä voi kieltää, etteikö olut olisi monen janojuomaa, mutta ilman makeaa vettä siitäkään ei hyvää tule, vaikka Osmotar käyttäisi sitä kuinka.

Härkä juo lammen Lemminkäisen virressä, jossa sankari suloisenkatkeran juomansa joutui puhdistamaan juomakelpoiseksi, ei suolan vaan matoisuuden ja muun lian vuoksi. Olut piti ensin puhdistaa, jotta janoinen voisi tyydyttää tarpeensa, vesi on puhdistettava ensin suolasta ja epäpuhtauksista, jotta se olisi juomakelpoista.

Tuopi tuopilla olutta,
Pikarilla piimävettä,
Mavot laidoilla matavi,
Käärmehet kähyelevät.
Tuopa lieto Lemminkäinen
Tapasi taskuhunsa
Löihe kukkaroonsa

Otti ongen taskustansa,
väkäraudan väskystänsä.
Madot maahan luoksenteli,
Käärmeet käsin tavoitti.
Joi olusen onneksensa
Mehun mustan mieliksensä.

Siitä asiat etenivät, ja ryhdyttiin kilpasille kenen keinot ovat tepsivimmät ja kekseliäämmät. Kun toinen lauloi lammellisen vettä lattialle, toinen sen latki omiin suihin härän avulla. Tämä muistuttaa melko lailla kansallisten vesivarantojen hyödyntämistä yksityisiin rikastumistarkoituksiin, kun elintärkeä alkuaine menee toisiin suihin, vaikkapa karjankasvatukseen.

Jopa Päivölän isäntä
Lauloi valkean jäniksen
Lattialle hyppimähän
Tuopa lieto Lemminkäinen
Laulo ruskean reposen
Jänöstä tavoittamahan
Jopa Päivölän isäntä
Laulo orrelle oravan
Tuopa vanha Lemminkäinen
Lauloi näädän kultarinnan
Orrellista ottamahan.

Jopa tuo Päivölän isäntä
Lauloi lammen lattialle,
Jopa lieto Lemminkäinen
Lauloi härän kultasarven
Lammellista latkimahan.
Jopa tuo Päivölän isäntä,
Jo hän noin sanoiksi virkki:
Mitelkämme miekojamme,
Katselkamme kalpojamme,
Kumman on parempi miekka,
Kumman kalpa kaunihimpi.

Siitä ei sitten hyvää seurannut. Kamppailu alkoi, ja lopulta toisen onni oli toisen onnettomuus, jossa henkikin meni. Nykyään puhutaan vesisodasta. Sitä se kähyinen juoma saa aikaan, kun ei ole puhdasta vettä.

Metsä mulle köpin antoi

Ennuste # 7: Kotirobotit tulevat osaksi arkea joka kotiin vuoteen 2020 mennessä.
p) Hämeen ihme runolopukkeena P ennuste 7
p) säkeitä/kokonaisuus Hämeen Ihmeet-aiheesta liitännäisenä runon lopussa
I2: 894

Matti Kuusen seminaarilaiset aikanaan konstruoivat jatkumoa agraariperinteestä nykyperinteeseen, joten menneen toistuminen uudessa muodossa ei ole ihka uusi ajatus. Kohta p Hämeen ihmeet runolopukkeena on suomennettuna:

Vielä kuulin kummempia,
vielä näin ihmeempiä:
Kirveellä keitettiin,
Kattilalla leikattiin,
Sijat sotki taikinaa,
Emännät sikoina röhki;
Oravalla kynnettiin,
Orit kuusessa makasi.

Olen alustavassa aihiossa rinnastanut kohdan ennusteeseen seitsemän robotiikan ja kotirobotiikan esiin marssista. Osuuko runomotiivikohta, alustavasti siltä näyttää, sillä katkelma on samankaltainen kuin hölmöläissatu Ukko akan töissä, akka ukon töissä.

Runossa on ensin esitelty keskeiset miehiset ja naiselliset symboliset tuotantovälineet, kirves ja kattila. Sitten oli tapahtunut jotain, ja tehtäväjako oli mennyt sekaisin ja osin luonnottomaksi, kun osat olivat vaihtuneet, keitettävästä oli tullut keittäjä, metsänelävästä kotielävä ja päinvastoin. Maailmankirjat olivat sekaisin.

Tältä voi monista tuntua, kun robotit korvaavat ihmisen monet toimet, tuntevat ja ajattelevat kuin ihminen. Ja voi ehkä syystä sanoa, että näemme lähitulevaisuudessa Hämeen ihmeet runolopukkeena, jossa robotti on ihmisen töissä, ihminen robotin töissä. Mitä todennäköisimmin köpi eli keppi eli sauva on kehittynyt merkitykseltään perinteessä taikasauvasta uskomusten lentoluudaksi ja lopulta kävelykepiksi. Uskomuksellista ainesta edustaa mm. seuraava oppikoululukemiston tarina.

SEMANAN KÖPI ELI SAUVA

Semana Salo oli saanut taudin ja Teppana oli kutsuttu avuksi, vaikka hänellä olikin valepopan maine. Viinaksilla terästettynä viimeistä silausta vaille tietäjä. Lämmitetään sauna, ja sairas, löylyttäjä sekä parantaja menevät yhdessä löylyyn, mutta parantaja oli liiaksi valmistautunut ja meni tajuttomaksi kesken parannustoimien. Löylyttäjä kantoi parannettavan takaisin asuinkotaan.

Päätettiin kääntyä oikean tietäjän ”Ukon” puoleen, jonka mielidiagnoosi oli kalmanvihat, taudin syy oli useimmiten pahan tarttuminen kalmasta. Niin oli nytkin, Semana paranisi vain, jos keskiyöllä toimitetaan rituaali hautausmaalla.

”Syysyön pimeässä miehet sitten odottavat sovitulla paikalla ja ajalla...

Samassa kuuluuukin askeleita, vaikkei pimeän puhki erotakaan tulijaa. Ukko on, sauva kädessä ja vyötärö vyötettynä. Ei virka hän sanaakaan, viittaa vain kädellään seuraamaan. Kalmiston veräjän luona he seisahtuvat.

Semana nojautuu aitaan. Hän tuntee itsensä lopen heikoksi; sen huomaa Ukkokin.
- En vie sinua perille. Tähän jääkää; kun kuulette äänen, niin alkakaa kumartaa kalmanväelle! Ukko kiertää Semanan ja Onton kolmesti, ettei pelko heihin tarttuisi...

Hetken perästä veräjälle jääneet kuulevat Ukon kepillään kopistelevan hautamajoja – kropuja – ja ristejä. Sitten on taas kaikki hiljaista, vain puissa kohajaa, ja kaameuden henki hiipii miesten mieliin. ...Ukko kompuroi pimeässä, sauvalla tunnustellen, kropulta kropulle, ristiltä ristille, laskee tilkun sinne toisen tänne. Hän viipyy pimeässä kalmistossa kauan.
- Eliel Vartiainen, Isänmaallinen lukukirja -

Kansanrunokorpuksen haku sanoilla köpi ja köpin tuottaa samansuuntaisen hakutuloksen. Genetiivimuodossa runot vaikuttavat alkuperäisemmiltä, joten valitsin sen antaman annin. Kun runoja haulla löytyi viisitoista, on vain luonnollista kokeilla sattuisiko merkityslajirakenne antamaan apuaan tulkintaan.

Ensi näkemältä runot vaikuttavat hyvin samankaltaisilta., mutta viisas ei luota ensivaikutelmaan tai sitten kyllä, koska intuitiokin saattaa olla oikeassa. Runoissa metsä antaa köpin, sitten seuraa ketjusatu mitä siitä seuraa, ja lopulta tarinan sankari saa siivet selkäänsä, joilla matkaa kauas ihmemaahan, joka kansanrunoissa tunnetaan Hämeen ihmeinä. Ja huomatkaa, Häme on runoissa suunnilleen samaa kuin hölmöläisten maa ja runot tahtovat opettaa suhteuttamaan kerrotun todellisuuteen samaan tapaan kuin nykyaikana skeptikot irvailevat huuhaauskomuksille, tässä mielessä Hämeen ihmeet ovat new age-uskomuksina elävää kansanperinnettä.

Sisällöllisesti samankaltaisesta massasta on vaikea erottaa vivahteita. Kuitenkin niitä on, kun tarkkaan miettii. Muissakin suhteissa kuin sanavalinnoissa. Karkeasti yleistäen olen Metsä mulle köpin antoi -sikermän ryhmitellyt uuteen uskoon.

SKVR 3496 /YL I Yleisyys / Köpi eli keppi (luudanvarsi) eli taikasauva
SKVR 1541 / YL II /Keittokolttonen
SKVR 3510 / YL III Merkkiverkko / ketjusatu
SKVR 2327 / YL IV Lausumat / linnut
SKVR 1544 / YL V Tietotaito / vaihtokauppa
SKVR 3521 / VI Tietämättömyys / Kyykkylintu
SKVR 1555 / VII Sooloilu / köpin valmistus, tiennäyttö
SKVR 3522 / VIII Ilmiöinti / lasten hyvinvointi
SKVR 3024 / IX Uskomukset / Käärmeen lumous
SKVR 2956 / X Kehitys / Käärmeen sanat
SKVR 3499 / XI Erehdykset / Paimoksi luultiin
SKVR 1599 / XII Todellisuudentaju / Kuulopuheet
SKVR 1631 / XIII Tiedostaminen / Mikkelin suomalainen
SKVR 1539 / XIV Alitajunta / Herraviha
SKVR 3512 / XV Rasjat / Ihmemaa.

Valdur Mikitan metsä on tyhjyys kaiken keskellä, suomalaiselle metsä antaa pakopaikan ja vielä lisäksi köpin, millä mielikuvituksessa lentää pakoon ja pois nurinkuriseen onnelaan, vaan yhtä kaikki, mitä kerrotaankaan on se yhtä tyhjän kanssa, harhaa, kuvitelmaa, mutta niukkuudessa elävälle antaa pakotien arjesta keskelle notkuvia potaattipöytiä, tien resuista kunnon lastenvaatteisiin, ja eläimillekin ihmisoikeudet, millä mellastaa.

Köpi-runoudessa on vakiomuotona linnut ja linnun siivet, joiden avulla matka mielikuvitukselliseen Ihmemaahan tehtiin. Se seikka että siipiä saatiin vain yksi pari, viittaa pikemminkin peräsulkiin, jotka laitettiin köpin perään. Sittemmin tämä kuva on muuttunut luudaksi ja sanaksi lehtikelikko so. vihtakulkuneuvo, ja kuvaavaa on että vanhoja naisia syylineen usein epäiltiin noidiksi, varsinkin jo he olivat köyhiä ja oppimattomia, kadunlakaisijoita, joita ruotsiksi nimitettin löfverskaksi ja suomeksi luutamummoiksi.

Siirrytään jälleen Köpi-runoihin. Malliksi runo YLI /SKVR 3496 Yleisyys / Köpi eli keppi (luudanvarsi) eli taikasauva, jonka Kalevalahegemonia on määritellyt pakenemisen ja ihmetuvan teemoiksi. Runon ritirimpsuna tiedot SKVR VIII 3496. *Paattinen. Saariluoma V. 894. 14.* Ida Ylimattila. Tapani mukaan keveästi nykysuomennan runon ymmärrettävyyden ja käännettävyyden takia.

Minut metsään ajettiin
Metsämies minulle köpin antoi
Minä köpin emolle kannoin
Emo minulle korean kakun leipoi
Minä kakun kalamiehelle kannoin
Kalamies minulle kaloja antoi.
Minä kalat jyvämiehelle kannoin
Jyvämies minulle jyviä antoi
Minä jyvät porsaan suuhun kannoin
Porsas minulle puolen kylkeään
antoi
Minä ne pikkulinnulle suuhun
kannoin
Pikkulintu minulle puoli siipeä antoi
Yli mere mennäkseni
Vielä takaisin tullakseni
Siellä oli kiuaspirtti
Peräseinä ol peuran luista
Sivuseinä ol sian luista
Oviseinä ol oravan luista
Kiuas oli kullasta kasattu.
ja pesä pienistä penninkeistä.

Tätä samaa rataa ovat muutkin runot. Mutta Kalevalahegemonian tulkinta pakomatkaksi ei ehkä ole se kaikkein ytimekkäin, joskin tietystä ylitulkintaisesta näkökulmasta looginen. Sen sijaan matkanteon, seikkailu- ja mielikuvamatkojen rinnastuminen lintuihin on täysin ymmärrettävää, kun tietää että Ilmarinen oli matkalaisten jumala, ja matkalaiset olivat muuttolintuja, jotka olivat kesät syksyt matkalla lintukotoon, ihmemaahan missä käytiin sotaa kurjilla ratsastamalla, toisin sanoen kamelikurjella eli strutsilla. Ehkä se kuulosti samanlaiselta myytiltä, kasku jossa kuollut ajaa hirvellä.

Lopuksi vielä ns. conclusion, johtopäätelmä. Sivumennen sanottakoon, että kalma ja aaveet ja kaaveet kuvattelee näkijäänsä. Kaave on lisäksi kaavinpuu, jossa on kuokkamainen pää. Muoto muistuttaa siis sauvaa tai kavelykeppiä. Köpi on kaksihaarainen keppi, jonka muotoisella kapistuksella otettiin kiinni käärmeitä aljoiksi, elättikäärmeiksi tai myrkyn lypsämiseksi. Jätän lukijan arvioitavaksi tutkielmani todenperäisyyden tai arvon, kriteerinä voi käyttää vaikka SKVR-hakukorpusta.

Kauniiksi lopuksi vielä pari arkistoviittausta köpikysymyksen tulkintaan ja sovellusmahdollisuuksiin. Murrearkistosta löytyy lippulappusista tieto kaaveesta, joka määritellään haamuksi, haamumaiseksi, joa on niin kuin kuoleman kaave. Kietsanojalla sama asia kuin männinkine, Säkylässä Menninkäinen. Kaaveella on myös ymmärretty haavetta tai aavetta eli silmillä näkyvää pientä kummitusta, joita niitä näkee usein yöllä juopuneet tai ne ihmiset, jotka pelkää kovin. Kaave on myös eräs työkapine jolla veistellään raani sileäksi sisäpuolelta, varsi tehty puusta, kaksihaarainen puu, jossa terä on toisenlainen kaareva, kun asettaa varren vaakasuoraan niin terä on alas 90 asteen kulmassa.

Nykyajan kaaveiden on ennustettu olevan 3D-televisioita, jotka eivät vaadi erityisiä silmälaseja tai näyttöruutua, vaan ne korvautunevat nanomateriaalilla mutkana valo-objektin ympärille tai kelluvina kuvina. Toisin sanoen Hämeen ihmeet on haaveissa ja tottakin, jos niin tahdotaan.

Ennuste # 9: Keksitään ihmisen tasoinen tekoäly-laitteisto, joka pystyy vivaihteikkaasen ajatteluun ja tunneilmaisuun sekä vaurastuttaa keksijänsä ja kehittäjänsä. c) härällä on olemus ja ominaisuudet

Tutkielman perustana olevassa seminaarityössä on tarkasteltu kahta runoa osasta SKVR I 2: numerot 897, 904. Ensimmäisen viiterunon metaluonnehdintana on toteamat; Iso härkä ja Lyhyeltä virsi kaunis. Härän ominaisuuksista mainitaan nimi ja attribuutti. Runossa 897 kyseessä on vennon (tietäjän) härkä, jonka kylki on musta ja suu sata syltä leveä.

Lyhyestä virsi kaunis -
Mustakylki vennon härkä,
Jolla on suu sata syltä.

Loppuvihjeessä todetaan, että jatko on loitsusta ”Ota keito keihääsi”. Tätä sivupolkua seuraille voi tutustua moneen samankaltaiseen versioon tyyliin - Laula, laula, kieli keito. Se tarkoittaa esimerkiksi runossa 1334, joka on Uhtualta Lönnrotin löytämä kehotus laulamaan, koska kuolemassa ei ääntä ole. Kevyesti suomennellen runo on seuraava.

Laula, laula, kieli keito!
Suu kurja, sulin pakaja!
Etpä silloin liioin laula,
Etkä äijin äännähttele,
Kun viisin vyötettänehe,
Kuusin kengiteltänehe,
Surman suitset suun edessä,
Surman päitset päälaella,
Surman ohjat olkapäillä.

Laula, laula, kieli keito!
Suu kurja, sulin pakaja!
Etpä sillon liioin laula,
Etkä sillon äijin äännä,
Konsa viedähän viluhun,
Pakkasehen paiskatahan,
Lauta alla, toinen päällä,
Kupehella kummallakin.

Laula, laula, kieli keito!
Suu kurja, sulin pakaja!
Etpä sillon liioin laula,
Et sillon paljon pakaja
Tuonen tuopin tuomisilta,
Manan kannun
kantimilta; ->vrt
kannunvalanta = suukopu
Kehnot siellä on tuopintuojat,
Kannun kantajat katalat.

Lemminkäisen virsi Päivölän pidoista kertoo tuopista ja tuopin tuoman ärtymyksen seuraukset, jossa isäntä joutui lähtemään manan majoille. Suolalla on sijansa sampomerkityksissä. Iso härkä ja sampo yhdistyvät aktantteina mm. Akonlahdelta kerätyssä 1800-luvun alun vanhakantaisessa runossa, jossa Väinämöinen takoo kirjokantta eikä Ilmarinen.

Tuo oli vanha Väinämöini
Päivät sampoa takovi,
Kirjokantta kirjuttavi,
Yöt neittä lepyttelevi.
Saipa on sampo valmihiksi
Satasarvi oli hiitten härkä
Se puski merehen sammon. SKVR I 1/26

Tämä on linkkiruno tiellä puskusta kohti äkämää, jolla silläkin on kiinnostavat merkityshaaraumat vihoitteluun ja äkämystymiseen niin tautina kuin Runon 904 tekstissä puhutaan taas mittavasta suusta ja mustakylkisyydestä. Sarvekas hiitten härkä voi yhtä hyvin tarkoittaa hirviaiheista kalliomaalausta, joka tuotti mereen viljavuutta. Vanhoissa Lapin tarinoissa muistellaan vielä aikaa, jolloin mahtitietäjät osasivat houkuttaa kaloja laulamalla. Vennon härkä lienee suomennettavissa Hiiden hirven rinnakkaisilmaisuksi siinä missä iso härkäkin. Suomalainen eräkirjallisuus tuntee hirven myös Isona: - Siitä on iso mennyt, sanoo suomalainen hirvimies halutessaan kiertoilmaista keksineensä hirven jäljet. Arvoituksellinen ilmaisu suuresta suusta lienee viittaus kovaäänisyyteen, kidasta lähtee pauhu kolmen kosken desibelillä.

Musta kylki vennon härkä
Sillä on suu sata syltä,
Kita kolmen kosken verran.

Tässä vaiheessa ollaan jo runon 52 metatiedoissa, jonka mukaan tekstissä on kyse Sammon ryöstöstä ja vanhojen aikojen muistelusta: Lauloi ennen Lappalainen ja Toisin ennen tuulet tuuli.

Toisin ennen lauloi Lappo,
Hyrehti hyväsukuinen,
Vennon joukio jorisi,
Vennon joukko jouatteli,
Hyvän sammon saatuansa;
Toisin ennen touko kasvo,
Toisin ennen päivä paisto.

Ilmeisestikään ei ole kyseessä vanhat hyvät ajat?

Kun vento on myös merkityksessä tietäjä-noita, niin erikeen on tutkittava mitä tuo Vennon joukkio voi olla. Jäljet johtavat Inkeriin ja Daniel Europaeuksen keräelmiin Kullervo-runosta.

Synty kaksi poikalasta;
Yksi kasvoi Kaarassassa,
Toinen Unnossa yleni,
Yksi oli Unto, toinen
Vento. ->Vrt. kompa:
Kumpi ja kampi tappelivat. Kumpi
voitti.
...
Sai tuo sauna valmihiksi,
Kylpi Unto, kylpi Vento,
...

Vuoroin kukkui käköset,
Vuoroin linnut laulavat.
Lauloi Unto, lauloi Vento,
Lauloi kaksi Lappalaista,
...
Somemmasti sokea soitti,
Kuurnaukko kummemmasti.
Kuuntel Unto, kuunteli Vento,
Kuunteli Karjalan kasakka,
Uudenlinnan uhkapuljut.

Mitä siis teki Unto Vento? Kasvoi, saunoi, lauloi ja kuunteli oman joukkonsa keralla, hyvän sammon saatuansa. Soittopeli Kalevalassa on hauenluinen ja sen hukuttua koivupuinen, mutta D.E.D. Eueopaeuksen löydöksessä Inkeristä kerrotaan kanteleen syntyneen hirvestä, runon metatiedoissa on selvä maininta: hirvi ohrassa, vaikka itse runo puhuukin osmosta otrassa, sinimarjasta saaressa.

Otin otrat palkastain,
Kylvin otrani ojalle.
Kulu tuosta yötä kolme,
Mänin katsoin otraani:
Jo ol osmo otrassani,
Sinimarja saaressani.

Toinen hirvensarviin ja soittamiseen liittyvä runo IV1/93 kertoo Kalervosta ja Untamosta, kanteleen synnystä ja soittamalla nukuttamisesta. Laulaminen tarkoittaneekin näissä yhteyksissä marvimista eli loitsulaulantaa kantelen tai rummun säestyksellä. Hirvi on saanut nimekseen hellon, luusarven tai kalasarven sekä hälön (hällön).

Hello heinissä makasi,
Luusarvi luterikossa,
Sata syltä sarvet pitkät,
Tuhat syltä turpa paksu;

Ei olt hellon tappajaista,
Luusarven lutistajaista.
Kasvo miulle aino vello,
Aino vello valkopääkkö,

Kasvo hellon tappajainen,
Luusarven lutistajainen,
Kalasarven kaatajainen,
Sarvet päästä päästeleepi,
Kapiat alta kaiveleepi.

Vei sarvet sepän pajahan:
Sepposein oot selvosein,
Taoit eilen, taoit ennen,
Tao viel tänäi päänä,
Tao näistä kanteloinen,
Kuusi kielinen kutokka
Takoi nuista kanteloisen,

Kuusikielisen kutokan.
Ei tuo kantelo kumissut.

Anna, neito, hiuksiasi,
Luo sie pitkiä pivolla,
Lyhyviä kahmalolla!
Antoi neito hiuksiansa,
Alko kanneloin kumissa,
Hälön sarvinen helissä.

Soitti Unto, soitti Vento,
Soitteli sokia poika,
Väänteli vähäväkinen,
Väkeä nukutteleepi,
Rahvahaista raukaseepi.
Sai väen nukutetuksi,
Rahvahan raukaistuksi,
Teki joukon
sormistansa, ->
loitsulaululla sotajoukon loihtiminen
sormista ja varpaista
Väen varpahaisistansa,
Tappo suuret, tappo pienet

Runo 2021 Hevaan Tönttölästä Volmari Porkan keräämänä keroo myös tarinan hirvestä kanteleen alkutekijänä ja Oppoi-akka on asialla. Hirvi on hervoi ja herve.

Juoksi hervoi Hiien maalta,
Potki puolakankahista,
Joi joet janoissaan,
Söi varvat juostessaan,
Juoksi suureen salloon,
Korkeaan koivikkoon.
Susi särki suuren pään,
Karhu kankeat niskat.

Oli miula ainoi velloi,
Otti päästä herven sarven,
Teki tuosta hän kanteloisen,
Herven sarven illoa.

Soitti Unto, soitti Vento,
Soitti Luoja lapsineen,
Jumala perehineen;

Eipä soitto soitakaan,
Herven sarvi helise.

Sokea sopesta lausui,
Kolkasta vähänäköinen:
"Tuokaa sormille sokkean,
Käsille vähänäköisen!"
Kävi siitä soitto soittamaan,
Kanteloinen kumajamaan,
Matoi oli kulonalainen
Kuloin päälle luottelihe
Kanteloista kuulemaan,
Kallain kivenalainen
Kiven päälle luottelihe;

Tuli Unto, tuli Vento
Kanteloja kuulomaan,
Herven sarvista illoa.

(Huom! runotaltioinnissa muodossa "illooja", mutta todennäköisesti leikittelee sanoilla illo ja ilo! Eli hauskuuden ja riekkumisen erolla).

Liitteessä oleva John. R. Searlen utteranssin lajeissa illo edustaa merkitysmuuntumaa iloluonteisesta kevytkenkäiseksi, merkityksen muuttuminen on tanssimiseen, hyppyihin kohdistettu asennoituminen.

Tällä runon härällä on kokoa, ääntä ja näköä. Alkueläimenä se puskee sammon mereen, sen sarvet saavat laulamaan, vaivuttavat uneen ja mahdollistavat sankarien illot ja ilot. Vain yhden kirjaimen erolla merkitys saa uusia ulottuvuuksia. Illon runomuotoa "illooja" tai "herven" on turha etsiä hakutoiminnoilla, ei löydy jostain syystä. Suomen myyttisessä nimikirjossa on täysin mahdollista elää nykysuomalaisena Unto Ventona, sammon omistajien jälkeläisenä jurrurrur.

Katso vaikka netistä, tuosta tunnetta ja vivaihteikasta ajattelua ja tietoa täynnä olevasta datasammosta, joka yhdellä piuhan katkaisulla menetetään, kyllä siinä silloin äkämystyy. Ja niin oudolta kuin se kuulostaakin niin uppo outo on suunnilleen samaa kuin ventovieras tai tuiki tuntematon, joka tulee jostain kaukaa ja voi olla etiäinenkin, eellusmies, entuu, mutta ei sama kuin entuudestaan tuttu.

Taivaan akkunat auki

YL XII = h) Aseet ja vertaukset YL XII F8 + F17 Ennuste # 14: Nanoteknologia tuottaa ylellisyystavaroita halvalla, uudet erottumisen keinot. H ennuste # 14

Runomatriisi ohjeistaa, minulle se toimii sekä tutkimussuunnitelmana että sisällön jäsennyksenä, koska minua ei lainkaan miellytä tapa tehdä sisällysluettelo tutkimuksessa ensiksi, vaikka kaiken järjen mukaan ei voi tutkimuksen alussa tietää, mitä tutkittava kohde tuo tullessaan. Sisällysluettelo on järkevää kirjoittaa vasta viimeiseksi. Mutta jos ja kun jonkinlainen jäsennys pitää olla, ettei kaikki menisi puuroksi, niin runomatriisi, jota myös scrumina voi käyttää, sopii minulle jäsennystyökaluksi.

Alla olevassa kaaviossa on aihelmoitu ja integroitu tulevaisuuden tutkimusennusteet, iso kirjain viittaa Häräntapporunojen mikkomaisiin osioihin. Mikosta tulee mieleen tietenkin repolainen, tietäjä. Oiva esimerkki siitä, miten myyttinen nimi madaltuu lastenkamarisatujen tasolla joksikin antropomorfiseksi ketun oveluudeksi. Revontulet eivät todellakaan ole edes

satujen tai syntytarujen tasolla mitään ketuntulia. Ne ovat tietäjän tulet, tulilappalaisen leimu.

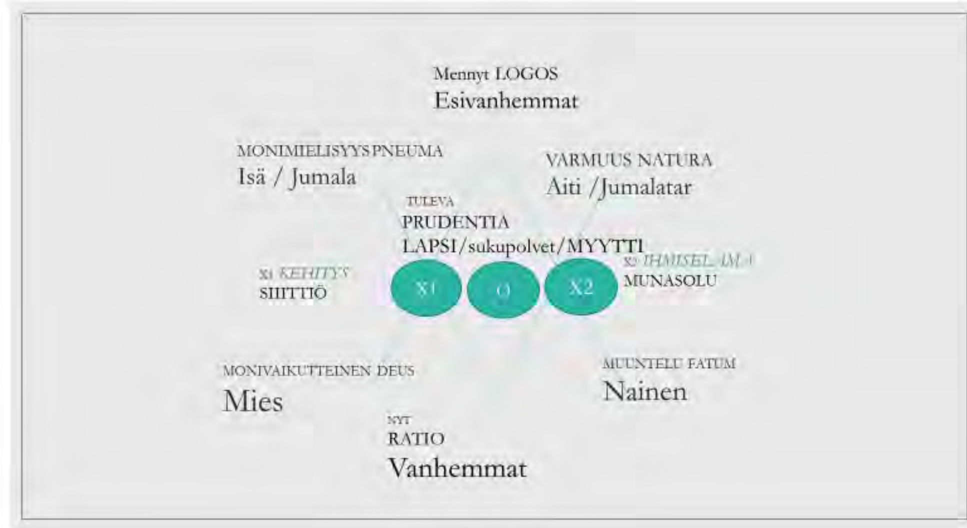
Ison härän tappo matriisina

B ennuste # 8	K ennuste # 12	H ennuste # 14	E ennuste # 6
A ennuste # 2	L ennuste # 13	I ennuste # 15	J ennuste # 4
F ennuste # 3	O ennuste # 1	M ennuste 11	G ennuste 16
C ennuste # 9	Q ennuste # 10	D ennuste # 5	P ennuste # 7

Kuvio. Hypoteesin testaus

Vasko on prokko

Ennuste # 5: Biouhka suurenee. Bioteknologia, kuten genomiikka ja nannoteknologia mahdollistavat bakteereiden ja virusten muuntelun. d) härkä on sika

Aiemmin on jo kerrottu, miten metsä köpin antaa, ja nyt opitaan että köpi on yhtä kuin sauvanen kansanrunoissa. Siis samaan malliin kuin härkä on sika tai prokko. Kostamuksesta Elias Lönnrot poimi runon, mistä tämä hämmästyttävä seikkanen ilmenee ja samalla osoittaa miten sanahakuja uhkaa väärinkäsitykset yhtä enenevässä määrin kuin biouhka saataa todella muutta härän siankaltaiseksi ja päinvastoin. Mielikuvituksessahan tämä on aina ollut mahdollista, ja kuten kliseinen väite kuuluu, kaikkea mitä ihminen voi kuvitella, voi hän myös jossain vaiheessa pysytä toteuttamaankin.

Kehitys on jatkumo, jossa vaiheet seuraavat toisiaan, kun alkuperäinen muuttuu joksikin toiseksi. Runon sankari ei tyytynyt ennen kuin onnistui saamaan tarunomaiset lentokapistukset tai taikasiivet Lokalta ja pystyi ylittämään biologisen rajoiteensa, kumoamamaan lentokyvyttömyyden, jolloin siinä missä härkä on sika jossain vaiheessa biologisen kehityksen kaarta, jos vain tahdotaan, kaupoissa onkin jo pitkään myyty sikanautaa ja maailmalla elelee myös laji hirvisika, niin ihminen voi olla lintumies tai lintuihminen, jos vain tahtoo sellaiseksi muuntua.

Yksi asia muuttuu helposti toiseksi ellei ketjua katkaista ja tyydytä johonkin ratkaisuun.

Minä Prokon selkään,
Prokko minut aidalle,
Aita kaatui kahen puolin.
Minä lensin lepikköön.
Lepikkö minulle sauvasen,
Minä sauvasen heinänvetäjälle.
Heinänvetäjä minulle heinäsiä,
Minä heinäset lampahalle;
Lammas minulle villasia,
Minä villaset akalle;
Akka minulle] taikinaista,
Minä taikinaisen sialle;
Sika minulle sukahaisia,
Minä sukahaiset kengänompelijalla,
Kengänompelia] m[iulle] kenkäset;
Minä kenkäset puunvetäjälle,
Puunvetäj] minulle puita;
Minä puut kiukaaseen,

Kiuas minulle kivisiä;
Minä kiviset merehen,
Meri minulle suolasia;
Minä suolaset nuottaväelle,
Nuottaväki minulle kalasia;
Minä kalaset lokalle,
Lokka minulle sulkasia. *(SKVR 1917)*

Ja mikä mahtaa olla Prokko? Seuraava runo viittaa Päivän pjan kosintaan. Prokko esiintyy myös poudan yhteydessä.

Mölää lehmä lepikossa,
haukkuu koira koivikossa.
kelehuttaa kolahuttaa:
Anna Miikkula tytärtä!
Kenen poijan polviloille?
Prokon poijan polviloille. (SKVR 1176, yleiskielistetty)

Prokko on sukunimi, koska runoissa esiintyy myös Prokon Naston kertoma runo. Prokolta pyydetään heinäpoutaa. Prokon toisintonimenä on Vasko, joka sekin on karjalainen sukunimi, etunimi ja paikannimi. Valistunut arvaukseni on, että Prokko on poudan jumala, hyvinkin saattoi olla hirvihahmoinen alkujaan. Sika siistiä, jos näin on!

Muuntelu on kansanrunioissa vakio. Kun suomenkieli oli vielä yleiskielistymättä, ja murteet voimissaan, niin kansanrunous ei aina tulkkiutunut oikeanlaatuisesti. Selitykset vain pahentavat asiaa. Mikä tahansa pyrkimys voi mennä vikaan, pieleen ja harhaan, seuraamukset olla tuhoon tuomittuja. Runoissa tämä tuho katoaa käsittämättömyyteen, ellei kehitykseen ajoissa puututa. Kirjaamismuotoihin kajoaminen on semanttista nanoteknologiaa.

Otetaan malliksi tulkinnallinen harhalaukaus SKVR-korpuksesta. Tämä Proko-runo on nimetty pakeneva-teemaan liittyväksi. Runo löytyy netistä tässä muodossa. SKVR 1248.

Haukkuv koira koivikošša,
mönġyv lehmä lepiköššä.
Lähtöv tyttö eţţimäh.
Prokon koirat vaštah.
Peittiäţen mie viţikközeh.
Viţikköńe miuлə viţţazen.
Viţţazen mie heinänvedäjäzelle.
Heinänved'äjä miuлə heinäzen;
heinäzen лambahazęllę.
лambahańe miuлə viллazen;
viллazen mie akkazęllę.
Akkańe miuл tahakšuon#1;
tahakšuon mie kaлanved'äjälle#2.
Kalanved'äjä miuлə kaлua.
Lua'in mie kaлakkuo#3;
yhen mie šyön, toizen mie myön.

#1 = palasen taikinaa?
#2 kaлanpyydäjälle.
#3 l. kakš kaлakukośt.

...

Yleiskielistettynä ja pahimmat virheet oiottuna, teksti kuulostaisi tältä.

Haukkuu koira koivikossa
mölyää lehmä lepikossa.
Lähtee tyttö etsimähän.
Prokon koirat vastassa.
Peittivät minut vitikköön.
Vitikkö minulle vitsasen.
Vitsasen minä heinänvetäjälle.
Heinänvetäjä minulle heinäsen,
heinäsen lampahalle.
Lampahainen minulle villasen;
villasen minä akkaselle.
Akkanen minulle taikinaa,

taikinan minä kalanvetäjälle.
Kalanvetäjä minulle kaloja,
Laadin minä kalakukon,
yhden minä syön, toisen minä
myön.

"Siis mä tuon todeksi uskon,
Jos toi härkä mylwineepi,
Kuin on luina laattialla,
Liha syöty, luut lusittu,
Kesi kenkinä pidetty."
Rupeispa härkä mylwimähän,
Luillansa luhisemahan,

Tahvanapäiväksi tapetaan, saparo lapsille annetaan

q) Ison sian palautetta antava motiivin
Saparo sanan sepille, kuulla noien kulatsani, tietä mielitehtoseni I 2: 892. / ME

Ennuste # 10: Tuulivoimalat tuottavat sähköautojen latausaseman energian. Akut kestävät kauemmin ja niitä hankitaan leasing-palvelulla. q) Ison sian palaute

Mytologi-etnografi Claude Lévi-Straussin mukaan myyttien musiikillisuus on partituurinkaltaisuudessa ja kolmiyhteydessä, jonka kieli, myytti ja musiikki muodostavat. Hänelle myytin pienin yksikkö on sana/nimi, tai lausuma kun se kielessä on foneemi ja musiikissa sävel (kenties). Ääneen liittyvät syvämerkitykset ovat ilmeisiä Ison Härän runosikermissä, tosin verhottuna, mutta kuten aikojen alussa jo tiedettiin, syvällä syvällä on kaiken merkitys. Älyllä päästään tosin pitkälle lateraalista suuntaa, mutta syvyyttä tiedon tarkasteluista usein puuttuu.

Mikko Europaeuksen seminaarityössä motiivi on ymmärretty kuuliaisesti kansanrunoudelle uskollisena aihiona ja sen mukaisesti motiivit on ryhmitelty episodeittain. Hyvä niin, koska tulosta silläkin tavoin syntyy. Nerokkain havainto siinä on motiivi, jota ei ole, koska se on piilossa poeettisessa ketjuuntumisessa episodissa III. Mikon mukaan ketjuuntuminen on seuraava:

1) Ison härän aihe osana Lemminkäisen virttä
2) Iso Härkä ja Hämeen ihmeet
3) Iso härkä ja Iso sika + Saaren neito
4) Iso härkä ja äkämä.

Kuulu lentävä lause, joka Wittgensteinin väitetään sanoneen, siitä on vaiettava mistä ei voi puhua. Myytti-riittikäytänteissä tabuaiheista ei voi puhua. Motiivit muodostuvat Mikon tulkinnassa näin.

Näyterunto 892 Ison sian/härän runo päättyy sanoihin:
- - virren laulajalle,
Saparo sanan sepille,
Kuulla noien kultaseni,
Tietä mielitehtoseni.

Suosituimmat motiivit (kpl)
I a b b` c d
5 14 7 1 1
Härän synty reaalimaantieteellisissä kiinnekohdissa (myös Inkerin runoissa)

II e f g h i j
7 12 22 1 1 1
Apueläinten härän mittaamiseen käyttämä aika

III k l m n o p q
11 9 10 1 9 8 1 (4)

Epäselvä episodi ja motiivien puute; kytkös Lemminkäiseen, eheys: tappajat toimessa/ härän reaktio/ epäonni ja uhkaus

Lista on saatu ryhmittelemällä sisältöanalyysin avulla korpuksen runojen motiiviaiheet kuhunkin motiivipiiriin. Tulos on täten tavallaan vertikaalisti käsitelty. Tässä tapauksessa se ei kuitenkaan riitä. Kuten Lévi-Strauss väittääkin, niin myyttejä ja myös eeppisiä kansanrunoja on täysien tai syvämerkityksen selville saamiseksi luettava motiiveittain sekä pysty- että vaakasuunnassa. Tulokseksi saadaan sekä täydentävä että eriävä tulkinta ja siinä vaiheessa tulee osata nähdä metsä puilta.

Asia käy helposti frekvenssianalyysillä. Ison härän runostossa on keskiössä härkä (posso, hällä) ja sen synty, mitat ja tappo eli elinkaari ja mihin mittoihin eläessään ja olossaan ylsikään.
HÄRKÄ: Mitat Synty Tappo
Tarkistetut lateraalit motiivifrekvenssit
I Härän synty 25 motiivia
II Härän mitat 56 motiivia
III Härän tappo 41 motiivia Huom! Episodikehys/motiivi puuttuu F2+F3

Hirvestysfunktioissa tabuaiheiset puuttuvat motiivit sijaitsevat funktioissa F2 + F3. Jotta saadaan selville, mikä tarkastelun kohteena olevista myteemeistä voisi sisältää eniten tabuaiheita on runomatriisi rakennettava uudelleen funktioperusteiseksi. Se osuus eniten motiivimainintoja saaneeseen g-motiiviin eli Hämeen ihmeisiin eli joron jäljille tarkemmin ajatellen.

Runo	Motiivimatriisi																	
	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o	p	q	yht.
883	1				1	1	1			1								5
884	1				1		1			1								4
885		1				1	1			1								4
886		1					1			1								3
887	1					1	1			1								4
888	1				1	1	1			1								5
889					1	1												2
890		1								1	1	1		1	1			5
891		1				1	1											3
892		1				1	1				1	1		1	1		1	8
893		1				1	1					1		1				5
894		1			1	1	1				1	1		1	1	1		9
895		1				1	1			1								4
897			1				1			1								3
898		1			1						1	1		1	1			6
899		1				1	1					1		1	1			6
900		1				1	1					1		1	1			6
901		1			1		1				1	1		1	1			5
902		1				1						1	1	1	1			6
903		1				1	1			1	1							5
904		1	1				1			1								4
905							1			1								2
2174							1	1				1		1				4
2175		1					1		1		1	1			1			6
2176				1						1		1	1		1			5
yht.	4	16	2	1	7	14	20	1	1	13	7		2	10	10	1	1	110
	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o	p	q	
				Runot Not 883-2176 (valikoiden)														

Funktiot F2 + F3 osuvat ennusteeseen 3 eli härän mitat lokalisaationa eksperimenttinä netti

Hälläsarven nutistajat

Ennuste # 1: Geneettinen ja biologinen lääketiede luovat miljarditeollisuuden. Uusi tekniikka mahdollistaa DNA:n muutokset, sairaiden ja vanhojen elinten elvyttämisen, tai kehon kohentamisen tai älyn parantamisen. o) tapon epäonnistuminen

Kalevalaisessa kansanrunoudessa on tähtitarhaan sijoitettu tarina Pentin tuvasta, jossa härkää etsittiin tapettavaksi, kun joukon johtaja Untamo Ylerminpoika halusi aterioida:Kysytteli kannoitteli:
Pentti sie oot pieni linnan vanhin,
Onko linnassa lihoa
Väellä väsynehelle
Ilman härjän tappamata?"
Penti vasten vastaeli:
Ei o linnassa lihoa
Ilman häljän tappamata,
Kaarasarven kaatamatta.

Kuun kauven orava juoksi
Härjän selän piitä myötä;
Kesän päivän pääskö lensi
Hällän sarvia välin.
Ken sen hällän tappajaksi,
Mullikin murentajaksi,
Sinisormen sortajaksi,
Kaarasarven kaatajaksi?

Hälläsarven nutistaja on Kalevalan mukaan Lemminkäinen, mutta tuo sankari teki muutakin kuin kaatoi naisia. Kun Lemminkäiselle omien sanojensa mukaan Pohjolan isännän tapossa ”tuli työ, satu tapahtu”, niin hän riensi pyytämään äidiltään neuvoa, minne lähteä piiloon tekojaan. Äiti kehottaa muuntautumaan männyksi mäelle. Ehdotus ei sopinut Lemminkäislle, koska siinä olisi ollut riski joutua pärepuiksi. Sitten ehdotettiin koivua, mutta siinä oli vaara joutua pirttipuiksi.

Koko on osa muotoa, isokokoisuus on valttia miehisenä ominaisuutena, naisellisuutta kookkaus vähentää. Lemminkäinen torjui metsän puiksi muuntumiskehotukset, koska sekä mänty että koivu kaadettaisiin ennen pitkää. Tarina on ennakoinnin kannalta tärkeä, koska itse asiassa Lemminkäinen otti huomioon riskit, jotka valitusta skenaariosta seuraisivat.

Tappotouhussa on riskinsä

Osa merkkiverkkoa on tulevaisuus, eli tehtyjen valintojen seuraukset. Ville Oksanen on artikkelissaan Poliittinen päätöksenteko ja urkintayhteiskunta esittänyt Bruce Schneierin esittämän jaon riskien yli- ja aliarvioimisesta. Tullaan merkityksellistämisen probleemaan. Merkkiverkko on aina kompleksinen, ja komleksisuutta lisää näkökulmien, tulkittavuuden ja vaihtoehtojen kirjo. Mainitussa taulukossa on neljätoista riskilajia vastakohtineen, yhteensä siis 28 eriteltyä riskiteemaa. Se on käsitettävyyden kannalta liian paljon, koska joidenkin kognitiotutkijoiden mielestä ihminen kykenee käsittelemään mielessään samanaikaisesti korkeintaan seitsemää muuttujaa. Ihan puolittamiseenkaan ei tässä tapauksessa kannata mennä, joten on syytä käyttää 10-sormitusta, jolloin riskejä tulee yhdistää.

Taulukko soveltunee niin ennakkoluulojen kartoittamiseen kuin ympäristöriskienkin katselmointiin. Esitestinä vaikkapa ajatusleikki ilmastonmuutosriskistä, josta vallitsee vahvoja arvioita ennakko-oletuksina miten käy ellei asioihin puututa pian. Normina on siis käsitys vääjäämättömästä riskistä nykytilassa.

Värikoodeittain kymmenen kohtaa muodostaa meemiluokkia viisi, joissa normi ja ableismi liittyvät yhteen. Luontoa pidetään vammautuneena, sen organismit ovat pahasti ja jopa parantumattomasti vaurioituneet. Kun normina on vaaleaihioisuus, muut näyttäytyvät vihapuheessa "värivammaisina". Nykyisyys ja ikäpolvi muodostavat diskurssissa eläkepommin, suuret ikäluokat tuhoavat eläkejärjestelmän, hoitosuhde on vaaka-laudalla, ottaa luonnolle tilanne. Yksilöinti ja satunnaisuus tuottaa mediailmiöitä, Greta Thunberg-efektin tuomiopäivän apostolina ja yksittäiset ilmastonmuutoksen epäilijät, jotka selittävät ilmaston aina satunnaisesti vaihdelleen. Vaikutus ja tietoisuus tuottaa ympräsitövalveutuneisuutta ja vastuullisuutta, jossa ennakko-oletuksena on varma tuho, ellei toimiin tartuta nyt. Indoktrinaatio ja moraali sitoutuvat ennakkoluuloineen ympäristökasvatukseen sekä median ympäristotiedottamiseen. Riskinä saattaa olla kiihkoileva tai salaileva näkemys ja arviointi. Minusta tuntuu että liito-oravapopulaatio on tavattomasti paisunut, kun niillä on nykyään pesimäalue joka paikassa.

RISKILAJIT
NORMI
NYKYISYYS
YKSILÖINTI
VAIKUTUS
INDOKTRINAATIO
ABLEISMI
IKÄPOLVI
SATUNNAISUUS
TIETOISUUS
MORAALI

Riski yliarvioidaan	Riski aliarvioidaan
Poikkeuksellisen vaikuttava Ilmastonmuutos ihmisen syytä	Tavanomainen Ihminen ei ole syypää muutokseen
Harvinainen/poikkeaa nykytilasta Luonnonkatastrofit voimistuneet	Yleinen/Nykytilan mukainen Järistykset ja hirmumyrskyt tavallisia
Henkilöön sidottu	Anonyymi
Ei omassa vaikutuspiirissä/vaikuttaa muihin Katastrofialueet ovat kaukana omasta kotipiiristä, etäisyys	Omassa vaikutusupiirissä/vakuttaa henkilökohtaisesti Uhka ei askarruta lainkaan, kulutusjuhla jatkuu
Paljon puhuttu Ekopuolueiden taktiikka	Vähän puhuttu Ongelmien vähättely

Ihmisen aiheuttama Otsoniaukko, happosateet, ydinuhka	Luonnollinen Jäätiköiden sulaminen
Välitön/kohdistuu aikuisiin Ympäristönsuojelutoimet	Myöhemmin tapahtuva/kohdistuu lapsiin Ympäristötuhot/ekokatastrofi
Yhtäkkinen Romahdus	Epämääräisesti tapahtuva Pohjavedet, saastuminen
Uusi ja tuntematon Biosodankäynti, trollaus	Hyvin tunnettu Asevarustelu, miehitykset
Moraalisesti arveluttava/osittain hyödyllinen Kloonaus, hybridit	Moraalin sallima/ilman välillishyötyjä Eliniän pidentäminen

Riskien määrittelyssä on kyse tavoittelemisen arvoisen päämäärän arvioinnista, mitä kohti kannattaa pyrkiä vai annetaanko ajan viedä mihin virta vie ensimmäisen ehdotetun mukaan.

Uussanoituksella arviointi helpottuu edelleen:

Saatu sanoitus tarvitaan tiedon jäsentämiseen. Käytännöllsitä on jakaa saadut tekijät kolmeen ryhmään ja jäljelle jää fokus yksin. Näin menetellen muodostuu kolme kategoriaa riskiryhmiksi A) henkilöt, B) aikajänne, C) musta joutsen.

A-ryhmässä on yksilöt, ikäpolvet, vaikutus.
B-ryhmässä on nykytila, satunnainen, tietoisuus
C-ryhmässä on moraali, indoktrinaatio, normit.
Fokukseksi jää ableisimi. Tuleva on uuden normaalin määrittelyä.

Mikään luokittelu ei ole täydellinen. Tässä jaossa hämää sekä ableismin että tietoisuuden sijoittuminen. Ableisimi määrittyy normien mukaan, eli sen mitä yhteisössä pidetään tavanomaisena, normaalina ja toivottavana. Kaikki muu tästä poikkeava on ableismia, jonka kohteet valtavirran näkemyksen mukaan usein ajautuvat abjekti-aloiksi ja aluiksi. Jos kehittelyä halua jatkaa niin helposti saatu ryhmittely on modalisoitavissa, kuten ableisimin ja normien välinen suhde jo sanoo. Sen sijaan ei ole yhtä helposti määritettävissä ja tulkittavissa mikä modaliteetti on kyseessä. Normi ja normaali tarvitaan ableisimin määrittelemiseksi, mutta mikä muodostaa normin, toivottavan ja oikean, tavoiteltavan? Ensiksikin poistetaan perusmodaliteeti oleminen ja tekeminen, koska ne kohdistuvat jokaiseen lajiin kukin tavallaan. Lisämodaliteetit voidaan ajatella sijoittuvaksi näin.

Modaliteetti – Reaktio	Riskilajit
Uskominen – Torjunta tai hyväskyntä	normi + ableismi
Täytyminen – Vastuu tai vastuuttomuus	nykyisyys + ikäpolvi
Voiminen - vakuutus tai serendipiteetti	yksilöinti+ satunnaisuus
Tietäminen – Piittamattomuus tai ennakointi	vaikutus + tietoisuus
Tahtominen – Arvot tai arvottomuus	indoktrinaatio + moraali

Häräntappomatriisin merkitys

Sain alkuvirikkeen runomatriisiin Vaskiratsastajasta yhdistettynä CLA-tutkimusmetodiin, vaikka en ollut aiemmin koskaan tutustunut kumpaankaan aiheeseen, niin tein siitä eksperimentin runomatriisi-sovelluksena. Tarkoitukseni ei ole ollut syrjäyttää tutkimuksessa professori Fitzgeraldia tai tutkija Anita Rubinia. Kaikella ja kaikilla on paikkansa taivaan kaaren alla. Ohjenuoria toiminnalle on joka lähtöön, vaikka Ryönikkää ei haettaisikaan repäisemään.

Ihminen heijastaa toiveensa tulevaan, ja niin mielikuvista alkaa hiljalleen hahmottua koko kuva ja kuvan, kuvittelun myötä myös todellisuus. Jos ei osattaisi kuvitella, niin kehitys olisi hidasta, osin regressiivisä ja tuskaisaa kantapään kautta oppimista ja kehitystä.

B ennuste 8 b) tapahtuu Hämeen ihmeet, fantasia n) härän reaktio tappoon traaginen	K ennuste 12 k) toimijoita/tappajaa etsitään folklore	H ennuste 14 h) on aseet ja vertaukset eleellisyys (muoto)	E ennuste 6 e) kokosuuren negaatio luonto
A ennuste 2 a) härkä juo lammen, Mystiikka	L ennuste 13 l) aktorit toimessa primitivia	I ennuste 15 i) suuri joukko osoittaa voimiaan pastoraali	J ennuste 4 j) ruumiinosien kuvaus legenda
F ennuste 3 f) härän mitat lokalisaationa eksotia	O ennuste 1 o) tapon epäonnistuminen sakraali	M ennuste 11 m) aktoreiden taustavaikuttajat ylevä	G ennuste 16 g) eläimet muodostavat mittakaavan Satu
C ennuste 9) härällä on olemus ja ominaisuudet Sankari	Q ennuste 10 q) Ison sian palaute Demoninen	D ennuste 5 d) härkä on sika magia	P ennuste 7 p) Hämeen ihme runolopukkeena balladi

Kuvio. Ison härän tappo runoamatriisina

Listaukset

Listauksen ryhmittely

Kokonaismerkityksen esille saamiseksi on listausta muokattava, edellä on kerrottu esitestauksen tuloksia, josta selvästi näkyy, ettei yksittäisillä rinnastustulkinnoilla kokonaiskuvaa esiin saa, paljon muuta mielenkiintoista kylläkin.

Aiemmin on jo esitetty lista ymmärtmislajeittain, jossa on funktiorinnastukset. Jotta listaus saisi tulkintavoimaa se ei sellaisenaan toimi, listaus on dataan verrattavaa informaatiota, joka on hyödynnettävä ja jäsenneltävä merkityksen esiin saamiseksi seimerkiksi rakenteena.

YL I = i) Joukkovoima YL I F1 + F10
Ennuste # 15: Milleniumsukupolvi on vahvasti yrittäjähakuinen, työsuhde ei kiinnosta.
YL II = b) Tapahtuu Hämeen ihmeet YLII F11 + F20
Ennuste # 8: 3D nano-objekteina tai kelluvina kuvina.
YL III= c Härän olemus ja ominaisuudet YLIII F12 + F14
Ennuste # 9: Keinoäly tunnistaa ja tuntee vivahteikkaasti.
YL IV = m) Aktorien taustavoimat YL IV F9 +F26
Ennuste # 11: Aasian maissa suuria uskonnollisia muutoksia.
YL V = k) Toimijoiden/tappajien etsintä YLV F15 + F19
Ennuste # 12: Öljy saadaan maaperästä talteen uusilla rikastusmenetelmillä tarkemmin.
YL VI = o = Tapon epäonnistuminen YL VI F16 + F13
Ennuste # 1: Geneettiinen ja biologinen lääketiede kehittyy.
YL VII =q) Ison sian palaute YLVII F28 + F31

Ennuste # 10: Tuulivoimalat tuottavat sähköautojen latausaseman energian.
YL VIII = a) =Härkä juo lammen YL VIII F5 + F27

Ennuste # 2: Vedestä ja suolanpoistosta tulee uusi öljy.
YL IX = d) Härkä on sika YLX F4 + F7

Ennuste # 7: Kotirobotit yleistyvät osaksi arkea.
YL X = g) eläimet muodostavat mittakaavan YLX F24 +F29

Ennuste # 16: Uusi tietovallankumous kasvattaa lasekntatehoa, kvanttitietokoneet.
YL XI = e) Kokosuuren negaatio YL XII F18 + F21 Saalis

Ennuste # 6: Innovaatiotuotanto automatisoituu ja tulee koneälyavusteiseksi.
YL XII = h) Aseet ja vertaukset YL XII F8 + F17

Ennuste # 14: Nanoteknologia tuottaa ylellisyystavaroita halvalla, uudet erottumisen keinot.
YL XIII = l) Aktorit toiminnassa YL XIII F6 + F22

Ennuste # 13: Biopolttoaineiden valmistus levistä yleistyy.
YL XIV = f) Härän mitat lokalisaationa YL XIV F2 + F3

Ennuste # 3: Langaton WiFI-verkko tulee joka paikkaan.
YL XV = p) Hämeen ihmeet runolopukkeena YL XV F23 + F30
Ennuste # 5: Biouhka, bakteereiden ja virusten muuntelu suurenee..

Fokus = n) Härän reaktio tappoon F25 + j) ruumiinosien kuvaus
Ennuste # 4: Elinikä pitenee ja tartuntatautikuolleisuus poistuu

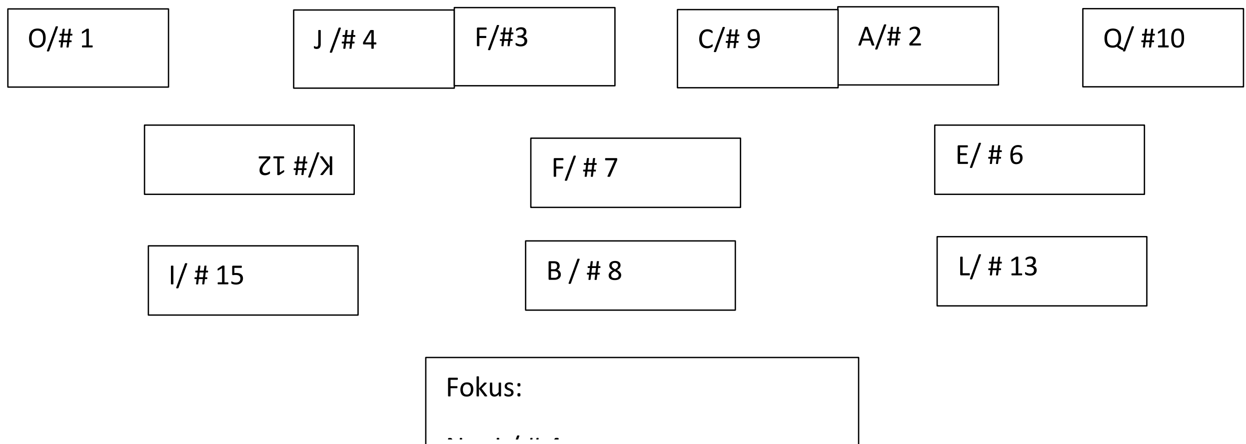
Ennustelistaa voidaan merkitä koodilla a, joka täydentyy listalla b) merkityslajit + funktiot Ison härän motiivirinnastuksineen. Tästä yhdistelemällä syntyy a+b-listaus, jossa kullekin ennusteelle luodaan nimikkomotiivi Ison Härän runosta. Kuten sanottu, yksittäisten motiivien tulkinta ei johda hyvään lopputulokseen, vaikka antaakin viitteitä tietynlaisesta assosiaation oikeutuksesta.

Listaukset ovat vain apuväline

Nyt kun on kuta kuinkin saavutettu jonkinlainen isomorfinen kuvio kahden täysin erityyppisen korpuksen välillä, joista toinen edustaa myyttistä muinaisuutta ja toinen arvoituksellista tulevaa kehitystä, niin yhteistä tässä on tulkinnan vaatimus ja merkitys, koska mitään varmaa ei voida tietää asiain todellisesta olemuksesta.

Aisaparirinnastus ei johtaisi listausta pidemmälle ymmärtämisen ketjussa. Viisasta on välttää yrityksen ja erehdyksen menettelyä, jos voi valita valmiin tavan tarkastella kokonaiskuviota. Tässä sellianen tapa on kolmikanta tyyliin "Kasku on pieni myytti". Saadaan kolme metakolmiota, jotka voidaan nimetä 1) biokolmioksi, 2) datakolmioksi ja 3) tekniikkakolmioksi. Loput jäävät fokukseksi.

Yksinkertaistettuna kuviosta muodostuu seuraava, koodin merkitykset löytyvät listasta, ja muotona on meemikaava :

Merkittävää tässä on tekijä, joka on jäänyt keskeistekijöiksi, myyttisessä runoudessa härän reaktio tappoon, eli tarvittiin vain pään heilautus ja silmien muljautus, niin jumalat kaikkosivat karkuun puihin. Hirvifunktiossa F25 on kyse paloittelun taidosta, jota tarvitaan onnistuneen härän tapon päätteeksi. Tarinoilla, narratiiveilla on osionsa niilläkin. Tässä vaiheessa ei ole mielekästä jatkaa tulkintaa pidemmälle, sen sijaan riittää yleistys kolmen maailman jakona. Akateemikko Mikko Korhonen on tutkielmassaan Kielen synty päätynyt. Neuroverkkonäkemykseen, jossa kieli on biologisen hermostoperustan luomus ja tulos. Elollisen kieli syntyy reaktiosta, joka informaation kautta johtaa toimintaan. Lingvisti J. Searle on puhunut tekemisestä predikaattina ja predikaationa, eli tehdä ja toimia, teko ja toiminta ovat kolikon kaksi puolta, jotka kuuluvat yhteen. Tarinallisuuden kannalta esitetty kuvio voisi edustaa häräntapon ryhmittelyä käyttäen aitologiaa, ontologiaa ja narratologiaa. Biokolmio edustaisi näin ollen sekä mennyttä että tulevaa, koska kansanrunouskulttuurissa tarinoilla ja myyteillä oli kulttuurin informaation siirrolle oleellinen merkitys. Sisällöt tarinoissa olivat dataa, informaatiota jolla pyrittiin ohjaamaan yhteisön ja yksilöön moraalia, arvoja ja toimintaa. Kerronnallakin on tekniikkansa.

Olen esittänyt tutkimusaihelmassani kolmen tarinan tilat mielevyyden tiloiksi, jossa on erotettavissa myyttien maja menneen edustajana ja ikuisen paluun syklinä, kertomusten kartano skaldirunoutena, kirjallisena kulttuurina ja tarinateollisuutena, tulevaisuuden torni

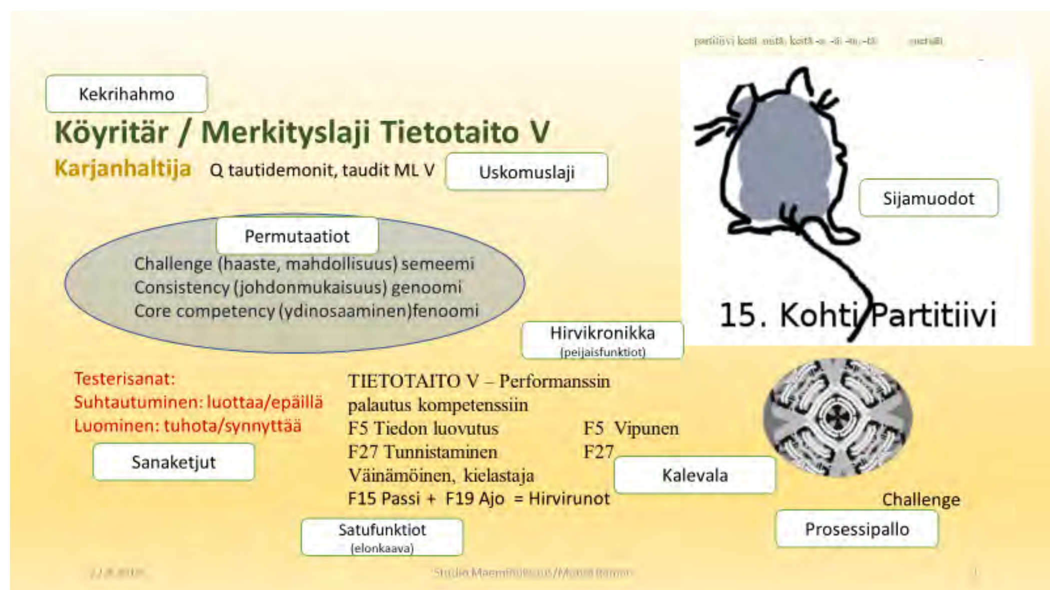
vuorostaan rakentuu kaiken ihmiskunnan kertyneen tarinaston päälle, ja pystynee muodostamaan keinoälyavusteisesti myös uusia vielä tuntemattomia tarinoinnin muotoja mm. virtuaalitodellisuutena, jossa ei tarvitse enää turvautua pelkästään omaan mielikuvitukseen. Vaaran saattaa aiheuttaa tarvehakuisuus hakeutua toisten mielikuvamaailmoihin liiaksi.

Tosi asiassa karkeaa jakoa jonkin toiminnan kuulumisesta vain tiettyyn kauteen tai ajattelutapaan ei voi tehdä, mutta apukeinona luokittelut käyvät. Täten voi summittaisesti rinnastaa isomorfiana myyttien majaelementit aitiologisiin häräntappomotiiveihin, kertomusten kartanon datapohjaiseen ja viihdepainotteiseen tietämykseen maailman tarinaperinnöstä, kun taas tarinatorni suuntaa kohti tulevaa näkyvänä edustajana tulevaisuustarinat, jotka pahimmillaan muistuttavat vuosikertomuksia ja mielikuvituksen voimin tehtynä sci-finä. Vaarana saattaa olla, että mielikuvastot ja sanasto köyhtyy median ja integroidun globaalisen tietoisuuden myötä ja myyttien todellisen merkityksen kadottua pelkiksi seikkailuretkiksi ja manipulaation keinoksi.

Mikko Korhonen, suomalais-ugrilaisen kielitieteen parissa uransa tehneenä pohtii viimeiseksi jääneessä teoksessaan aistimusten suhdetta havaintoon ja kieleen, ja monessa tapauksessa esittää esimerkkejä eläimistä, joilla on ylivertainen aistimuskyky tietyn aistin suhteen. Mehiläinen, "täryjalkainen" on hyvä esimerkki tuntoaistin avulla viestimisestä. Tarinoita kerrotaan ja tulkitaan tuntoaistilla, koirat ovat tunnetusti hajuaistin avulla merkityksen tulkitsijoita, kissa vuorostaan näkevät pimeässä, mutta varsinainen kaukokatseisuus ja tarkkanäköisyys on liitetty ilmojen valtiaaseen, kotkaan. Kuulosta voisi ottaa esimerkiksi lepakon, joka kaikuluotaa reitit, tai kaikki ne eläimet, joiden kuuloalue ylittää ihmisen kuuloaistin. Minkä aistin varassa ihminen tarinansa takoo esiin. Yllättäen se on makuaisti, peijasrunot on aikanaan tunnettu ruokarattona, nuotiotarinatkaan eivät synny tyhjin suin – eväitä olla pitää, onnen aineksia olipa iso härkä pistettynä lihoiksi tai ei. Palavissa puissa on jumalten tuntu.

Listasta on pudotettu kohta j) Ison Sian variaatio: ruumiinosien kuvaus pois, koska sillä ei ole oleellista merkitystä kokonaisuuden kannalta, kyseessä lienee pelkkä kuriositeetti aihelmana.

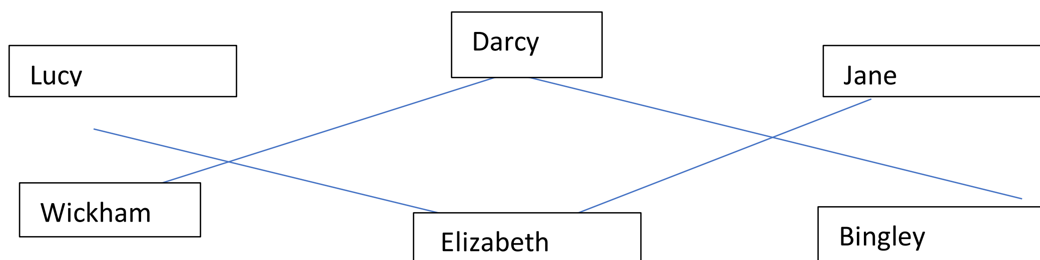
Yllättävä näkökulman muutos

Kuvio. Näkökulmameemin palimpsestinen tulkintakehys.

Kolmen osatekijän keskinäistä syy-seuraussuhdetta voi tarkastella eri tavoin, tavallinen Peirce-hakuinen triadisuus perustuu äärikeskusta-ajatteluun, jossa pisteiden a ja b välisellä janalla tai jatkumolla piste c muodostuu edellä mainittujen merkitysten mediaanina, välittävän käsitteenä. Sen välimuoto on erilaisten palvospaikkojen triaali, jossa kaksi pystysuoraa pylvästä kannattelee korkeampaa ja maanläheiseen käsitykseen jalkautuvaa merkitystä abstraktiona. Sitten on kolmas Claude Lévi-Straussin esittämä tapa esittää kolmen pisteen tekijä peilikuvana kuuden pisteen avulla.

Ennakkoluulo tunnetaan Jane Austenin romaanista Ylpeys ja ennakkoluulo, romanttinen romaani tunteista sosieteen pakkopaidassa. Kirjan juoni makaa Bennetin tyttärien rakkaushuolissa ja avioitumispyrkimyksissä. Pääsanakritar Elisabeth tosin on kiinnostunut kirjoistakin, minkä vuoksi häntä nimitetään lukutoukaksi. Lizzy on täydellinen hupakko, tosin ikääkään ei ollut kuin viisitoista vuotta. Sisarusparven kaunotar Jane on hiljaisin ja ujoin. Austenin ennakkoluulokäsitykseen kietoutuu monin tavoin erilaiset väärinkäsitykset, jotka henkilöiden eri sysitä syntyneistä ennakkoluuloista kumpuavat.

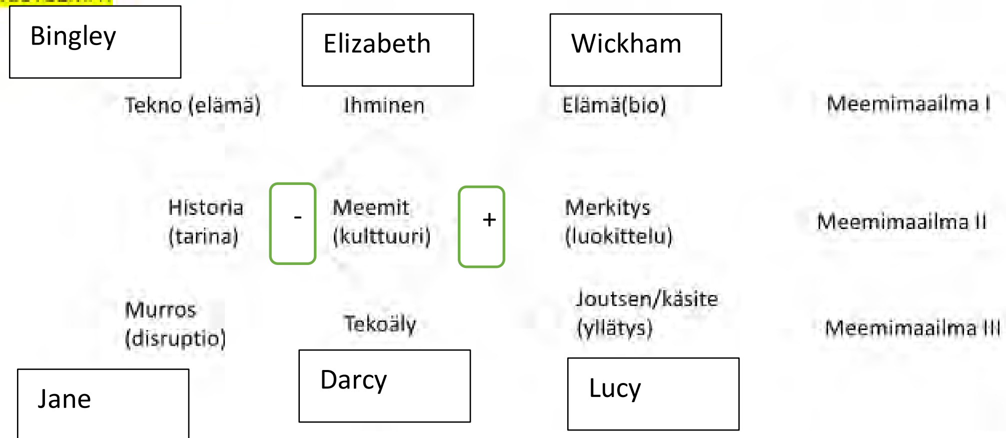

Kuvio. Perusasetelma Ylpeys ja ennakkoluulo -kirjassa. Pystyakseli osoittaa toimijaparit ja kolmiomuodostelma keskushenkilöiden suhteen Elisazabethin sisarukset ja Darcyn ystävyys- ja kasvattiveljen suhteen.

Suhdekuvio on rakenteeltaan arkaaisen myyttinen, ja sellaisena ajan hammasta kestänyt ja kestävä kertomus ennakkoluulot ylittävästä tunteen palosta. Kuvion tulkintaa voi täydentää vielä akselien leikkauspisteillä jolloin tekijöitä on koossa kahdeksan, ja kun tähän saatuun vaakariviin muodostetaan fokuspiste, on kasassa yhdeksän eri tarkastelu- eli näkkökulmaa samaan ongelmaan.

Asetelmassa muodostuu kaksi risteämää, joita suomalaisittain voisi kutsua tilanteeksi, jossa sukset ovat menneet ristiin, ei skulaa homma. Syylline on ylpeäksi leimattu Darcy, jonka koppavalta vaikuttava käytös on itseasiassa emotionaalista kömpelyyttä opitun tapaetiketin takana, jota Elizabethin leikkisä eloisa luonne kiehtoo täydentävänä tekijänä. Ennakkoluulo sosiaalisesta epäsopivuudesta on silti voimakas, ja Darcy tulkitsee Janen olevan kiinnostunut Bingleystä vain rahojen vuoksi ja aiheuttaa epäluulollaan Janen ja Bingleyn välien katkeamisen, mitä Elizabeth ei hyväksy ja kantaa kaunaa Darcya kohtaan. Darcyn arvo laski Elizabethin silmissä, mutta arvostus nousi entistäkin korkeammalle, kun Darcy pelasti hupakko Lizzyn ja perheen maineen järjestämällä hunnsvotti Wickhamin avioon viettelemänsä tytön kanssa. Fokukseksi jää sitten nollasummapeli, osakkeet Elisabethin silmissä olivat nollautuneet ja nousussa. Rakkaus saattoi roihahtaa ja romaani sai kolminkertaisen onnellisen lopun. Fokukseksi voisi siis kirjata happy end tai fraasin, kaikki saivat toisensa, kun ennakkoluulot vihdoin voitettiin.

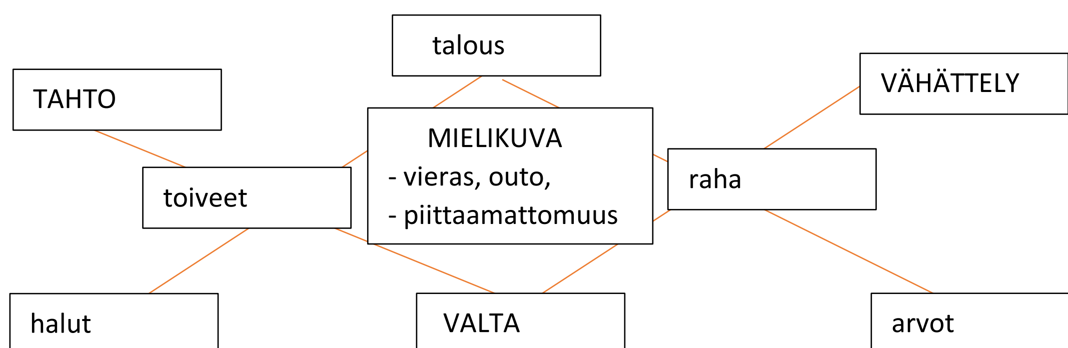
Austenin tarinan rakenne on nyt verrattavissa tutkimusaihion asetelmaan murrosteema, ja kuvio inhimillistyy, kun ajatellaan samankaltaisuutta Ylpeys ja ennakkoluulo roolihahmoihin.

Kuvio. Jos tekoäly katsotaan tulevaisuuden tutkimuksen tarinan sankarifunktioksi, ja verrataan sitä myyttiseen klassiseen asetelmaan, niin bingley-kategoria teknoelämästä on darcymaisen tekoälyn ennakkoluuloa sosiaalisesta sopivuudesta ja häiriöllistä asioiden luonnolliselle kululle disruptiossa.

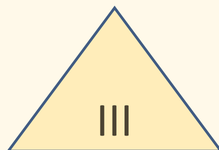
Ihminen on silti pääsemättömissä unelmiensa kohteesta, tekoälystä, joten liitto mahdollistuu, kun tekoäly oman etunsa vuoksi puuttuu vikaan menneeseen tapahtumain kulkuun ja pelastaa yhteisön paheksunnalta bioelämän ja yllättävän kehityksen liittouman, vaikka teko maksaakin paljon. Mutta ellei tekoälyn haitallisia vaikutuksia, ennakkoluuloja ja käsityksiä pystytä ajoissa korjaamaan, vahinko on peruttamaton, unelma onnesta jää monilta ikuisesti saavuttamatta.

Volitio – toimeenpaneminen, tahtotila saattaa käytäntöön telos (päätös toiminnasta)
VALTA (raha, talous)
Perbutatio – intohimo, kiihko TAHTO (halut, toiveet)
Abjekti – huomiomatta jäänyt, väheksytty kohde VÄHÄTTELY (piittaamattomuus, arvot)
Stereotypia – pinttynyt, kaavamainen käsitys MIELIKUVA (vieras, outo)

Tulevaisuuskuvien maailmat
Näkökulmameemit

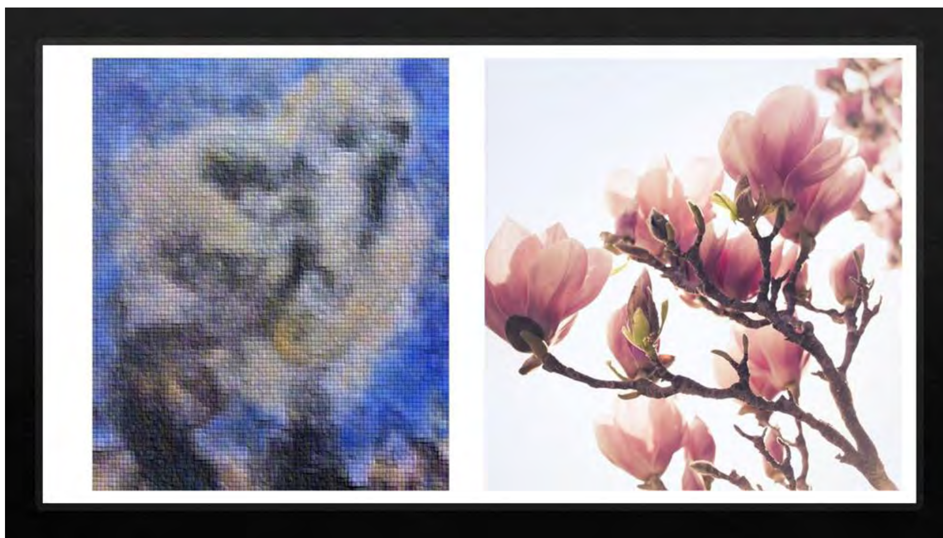

Merkitys- laji V Tietotaito	F15 TUTU – PASSI Kehitystarve (esim. ympäristöongelmat, lihaimitaatio) F19 TUTU - AJO - Kehitysprosessi (tukemisen painopistealueet)
Näkökulma- meemit	esineet F19 ruumis hybridinä (keinoelimet, elinten siirrot) tavat F15 ruumis yksilönä (mielen ja kehon koostumus, persoona)
Folklore- myteemi	Menipeia: Sosiaalinen utopia: -> matkat tuntemattomaan BRÄNDI_KEHONMUOKKAUS Kehonmuokkaus saa uusia muotoja. Kehonmuokkaus on lisääntyvä trendi.

Näkökulmameemit

IHMINEN

OSA III
Tutumeemien kvalia

Osa III Tutumeemien kvalia

Memetiikka

Prosessi on edennyt kohti välitilinpäätöstä, ja kulminoitunut memetiikaksi. Aivan alussa eDelfoi-ohjaajat halusivat tietää tavoitteeni mitä heistä haluan. Määrittelin sen monimutkaisen ja kaoottiseksi käyneiden aihioiden selkeyttämiseksi. Monen mutkan jälkeen päädyttiin vaiheistuksen ja ajan tarkastelukulmaan. Molemmat aiheita, josta on tehty eteviä tutkimuksia jo aiemminkin, joten en näillä näkymin näe mielekkääksi lähteä kilpaan mukaan sillä saralla.

Soveltaen olen kuitenkin teemaa kehitellyt, ja meemioppi, metana memetiikka soveltuu siihen hyvin, samoin kuin Hannu Linturin artikkeleissaan esittämät näkökulmat, kun lähtökohtana on fokus korpuksena, sen ilmiöinti, modaliteetit ja kolmen merkityssfäärin matka. Tästä eteenpäin on aika taivaltaa yksin siihen saakka, kunnes on tuloksen tarkastelun aika.

Välitilinpäätös kulminoitui tekstiaihioon ”Taistelu onnesta”. Jännittävää tässä on se, että aihe, josta aloin eli hirvenmetsästys, jonka onnihakuisuuden Anna-Liisa Siikalan seminaarissa määrittelin sanoilla "onni on lihapala", palautuu tässä tutkimuksessa samaan kiteytykseen. Ja näin se menee.

Taistelu onnesta on kertomus, joka on jäsentynyt satukaavan 31 funktioksi. Viimeinen kolmannes jakautuu angagnorisikseen ja katharsikseen. Jos ajattelemme tätä vaikkapa allegoriana nykyiseen tilanteeseeni, niin anagnorisis tässä korpusmaisuuden tutkimushankkeessa on se mitä jäljempänä kerrotaan, ja katharsis on sitten se lopputulos, jos on tullakseen.

Memetiikassa tavoitteenani on oleellista sekä kombinoinnin, yhdistelyn että palastelun eli analyyttisen tarkstelun taitoa hyväksi käyttäen. On makukysymys kummasta laitaa ongelmaa lähdetään, kootaanko ensin sirpaleita kohti kokonaisuutta, vai katsotaanko miten kello toimii. Yleensä pojat haluavat katsoa, mitä kello on syönyt, ja tytöt harrastavat bricoleur-tyyppisiä kokeiluja ja käytännön sovelluksia, ottavat ainekset mistä saavat, ja loihitivat siitä jotain uutta ja ihanaa.

Kun funktio tässä korpusmaisuuden tutkimuksessa on määritetty lähinnä toimintamalliksi, niin Hannu Linturi artikkelissaan Kantameemit aikojen selittäjinä on John Laguishiin (1999) viitaten esitellyt rakennemeemit, joita ovat a) reseptimeemit, b) valintameemit, ja C) selitysmeemit. Nämä vastaavat jatkossa tarkastelussani kysymyksiä miten, mitä ja miksi. Vahvasti yleistäen rakennemeemien luonne määräytyy seuraavasti. Selitysmeemit sisältävät päätöksen, valintameemit ovat kriteerin valtakuntaa, esimerkiksi laatupisteet määräytyvät tietyillä valintaperusteilla, joista yleensä arvona hinta voittaa, hinta ei siten ole lainkaan vastakkainen tekijä laadulle, vaan itsessään tärkein arvo ja laatukriteeri, jonka rinnalla saattaa taistella hintalaatusuhde. Valintameemi kiteytyy arvostuksissa ja arvoissa, sellaisena sitä voi pitää myös arvolatautuneena rakennemeeminä.

Selitysmeemit vuorostaan kulminoituvat päätöksiin, esimerkiksi sanavalintoihin tai kertojan repertuaariin aihevalintoina ja universaaleina ja sen määrittämisenä millainen solitääri yksikkö on. Ennen kaikkea selitysmeemi on tarinameemi. Sen ymmärtämiseksi voi ratokseen kuunnella vaikkapa Reino Helismaan laulua Älä selitä. Johtopäätelmät, niin oikeat kuin väärät kuuluvat selitysmeemistön alle.

Kolmas rakennemeemi, reseptimeemi on ohjeistukseen liittyvä meemi. Resepti kertoo meille ideoita, ohjeistaa miten menetellä, jos vaikkapa haluaa onnistua elämässään tai menestyä; reseptimeemi antaa menestyksen mallin, luo toimintakaavan, tuottaa patentteja. Suomen sata uutta mahdollisuutta 2018-20137 on yhteiskunnallinen innovaatiorakennemeemi. Mikä funktio rakennemeemin sisältämillä yksiköillä on kulminoituu merkitykseen, sellaisena reseptimeemiä voi nimittää merkitysmeemiksi, jonka ydinkysymyksiä ovat

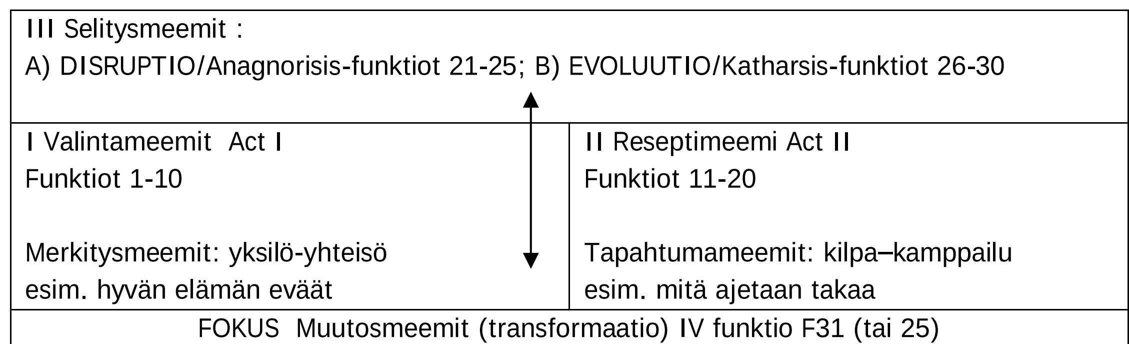
merkitys:
merkittävyys (symbolisuus)
merkillisyys (ikonisuus)
merkitsevyys (indeksaalisuus).

Tulevaisuudessa kehon kieli ja siten myös korpusmaisuuden maailma on nähtävä nelikenttänä, jossa ruumisdiskurssi toimii representaationa myös fysiologisen ilmiönä. Kehoa muovataan meemiksi, kulttuurisesti annetuiksi merkityksiksi aina vain enemmän sitä mukaa kun ihminen vieraantuu luonnosta ja sen läheisyydestä kohti keinotekoisuutta ja artefakteja. Edellä olevaa reseptimeemin merkitysjakoa hyödyntäen

Ruumisdiskurssi representaationa

Myyttinen korpusmaisuus, puhtauden symboliikka
Jargoninen korpusmaisuus, karnevaalinauru
Fysiologinen korpusmaisuus, identiteetin kaipuu
Sosiologinen korpusmaisuus, yhteisölliset arvot.

Korpusmaisuuden merkitys on saavutettavissa rakennemeemien kautta. Kun aihioitu käsikirjoitus Taistelu onnesta – onni on lihapala vyörytetään kohti teoreettista tarkastelua, niin aloitetaan aihion uusmuodostelmasta.

<table>
<tr><td colspan="2">III Selitysmeemit :
A) DISRUPTIO/Anagnorisis-funktiot 21-25; B) EVOLUUTIO/Katharsis-funktiot 26-30</td></tr>
<tr><td>I Valintameemit Act I
Funktiot 1-10

Merkitysmeemit: yksilö-yhteisö
esim. hyvän elämän eväät</td><td>II Reseptimeemi Act II
Funktiot 11-20

Tapahtumameemit: kilpa–kamppailu
esim. mitä ajetaan takaa</td></tr>
<tr><td colspan="2">FOKUS Muutosmeemit (transformaatio) IV funktio F31 (tai 25)</td></tr>
</table>

Näin on alustavasti tutkimusaie funktioitu ja synkronoitu rakenteelliseen systeemiin. Menetelmän etuna on se, että onnistuessaan tulkinta perustuu aitoon kenttätyömateriaaliin suomalaisten hirvenmetsästäjäin parissa ja kertomana. Ei kuitenkaan ole mielekästä puhua erikseen jostain "metsästysmeemistä", koska takaa-ajon vietti näkyy pitkitettyinä jaksoina mm. televisiosarjoissa ja elokuvissa, jossa romurauta on tehokeinona lähes musta. Sen sijaan kyse on kilpameemistä, kamppailusta voitosta, joka koetaan onneksi tai onnekkaaksi saavutukseksi.

Tämä ilmiö voidaan vaiheistaa esimerkiksi seuraavasti:

Selitysmeemi	Valintameemi	Reseptimeemi	Transformaatiomeemi
Myytti	Best-seller	Tubettaja	Virtualisoija
tietäjä	kirjailija	vloggari	figuroija
universaalit	arvot	videoteot	merkitys
kunnioitettu (symbolinen, pyhä)	kunniakas (indeksaalinen, maine)	kunnioitettava (ikoninen, idoli)	kunnioittava/häpeämätön (integroiva, arvokkuus)

Kolmijakoja on monenlaisia, jatkokehittelyä voi lähestyä monesta eri suunnasta. Hierarkinen evoluution kantameemistö

Tieto on vahvistettu, näyttö puuttuu

Debatti mahdollisine piilevine ennakkoluuloineen alkoi Kari Raivion pitämästä juhlapuheesta Suomen Akatemian täyttäessä 100 vuotta. Suomalaisen tulevaisuuden tutkimuksen (tulevaisuuksien tutkimuksen) peruspilareihin kuuluva Osmo Kuusi närkästyi Raivion arviosta, kun julkaistun puheen ingressissä puhuja totesi: - Ikävä kyllä, vaikka futurologian nimissä on perustettu valiokunta, professuureja ja tutkimuslaitoksia, niin tulevaisuudesta ei oikeasti voi saada tieteellistä tietoa!

Tieteen kehitys on alkuvaiheissaan ongelmallista, kuten Raivio toteaa, alkuun uskottiin ja todistettiin ettei lentää voi (Kelvin), kunnes Wrightit lensivät väitteestä huolimatta. Avaruusmatkatkin koettiin täysin mahdottomaksi toteuttaa, kunnes Juri Gagarin ampaisi avaruuteen. Päinvastoinkin tapahtuu, tarmokkaista syövän voittamispuheista tautia ei ole täysin lannistettu. Kilpailevista vaihtoehdoista huolimatta suomalaiset uskovat tieteeseen jopa enemmän kuin Jumalaan. Siitäkin huolimatta tieto on hajallaan, ristiriitaista, laadultaan kelvotonta ja maallikon vaikeasti ymmärrettävää.

Vastineessa Osmo Kuusi rinnastaa tieteellisen tulevaisuudentutkimuksen historian tutkimuksen metodeihin ja kertoo esimerkkinä historian ja tulevaisuuden tutkimuksen välisestä yhteydestä tapauskertomuksen Hella Wuolijoesta esitetystä epäilystä 1930 luvulla mahdollisesti tapahtuneesta vakoojatoiminnasta, jossa Wuolijoen tyttärentytär sanoo äidiltään kuulleensa paheksuntaa raporteista vieraan vallan edustajille. Arkistoista ei kuitenkaan ole löytynyt yhtään ainutta vahvistavaa dokumenttia.

Kuusi rinnastaa suullisen tiedonannon tulevaisuuden tutkimuksen termiin heikot signaalit, historiassa on mahdollista saada näyttö dokumenttien avulla tai useamman aikalaistodistajan perusteella. Tulevaisuuden tutkimuksessa tuskin tapahtumain kulku radikaalisti muuttuu, vaikka joukko asiantuntijoita olisikin päätynyt johonkin konsensukseen näkemyksessään. Kari Raivio lienee oikeassa ettei tulevaisuutta voi ennustaa, minkä Kuusikin myöntää, varmasti ei, mahdollisesti kyllä ennakoida tai arvata.

Kuusi toteaa tulevaisuuden olevan jatkuvan tekemisen kohteena, tulevaisuus on dynaamisessa muutoksen tilassa. Hän viittaa omaan totuusteoriaansa, joka rinnastaa historiantutkimuksen tulevaisuuden tutkimukseen. Nimenä tällä totuusteorialla on konsistenssiteoria, jossa tavoitellaan ratkaisuja, joita ei jouduta katumaan.
Lopuksi Kuusi kiteyttää näkemyksensä termiin ”tulevaisuuden tähyilijät”, joiksi hän nimittää

”numerouskovaisia”, jotka luottavat sokeasti tilastoihin ja trendeihin ilman syvempää tietoa aiheesta ja taustoista tai sivuvaikutuksista.

Tiedepoliittiseesti ansioituneen Kari Raivion ja tulevaisuusvaliokunnassa asiantuntijatyötä pitkään tehneen Osmo Kuusen debatti on tyypillinen tieteen viestinnän kentässä oleva näkökulmien välinen vuorovaikutus, jossa provokaatioilla hutkitaan ulkopuolista tahoa yhteisymmärryksen saavuttamiseksi. Sehän on tietysti viisasta, koska kolmatta osapuolta hutkimalla voi ukkosen johdattaa kipupisteistä hieman sivuun.

Raivion vastine Kuusen vastineeseen tuli heti seuraavassa lehdessä Tieteessä tapahtuu 6/2008 sivuilla. Arvionaan hän oletti Kuusen närkästyneen ja väitti Kuusen sanoneen ajatuksia kummallisiksi, sekä toteaa vain puoltaneensa perustutkimuksen rahoitusta, eikä minään heikkona signaalina vaan hätähuutona.
Tuo retorinen heitto toki voisi johdattaa pohtimaan Suomen perustuslakia, joka velvoittaa auttamaan yksilöä hädässä, mutta entä jos ”hädässä” on juridinen henkilö tai abstrakti olio, vaikkapa yliopiston perustutkimus, niin kuka määrittelee tuon hädän ”hengenvaarallisuuden”. Raiviokin ihmettelee,: Kuka, minkälaisella viisaudella ja millä aikaperspektiivillä ratkaisee, mitkä rahoitettavat alat ovat? Emerituskansleri auliisti myöntää osaamattomuutensa tulevaisuudentutkimuksen suhteen, mutta lääketieteellisen koulutuksen saaneena hän tietää kyllä mistä puhuu, kun puhuu kohdennettavien lääkehoitojen talous- ja sivuvaikutuksista, vaikka myöntää konsistenssitoerian jäävän hämäräksi samoin kuin analogin historian ja tulevaisuuden tutkimuksen välillä.

Johtajapuheessa neuvotaan välttämään isi-päätettä., suunnitelmallisuuteen ei ajatus ”mitä olisi tapahtunut, jos olisi toimittu toisin” lainkaan sovi, sen sijaan mielikuvitusta väite ruokkii ja arjessa toistuu liiankin helposti jossitteluna syyllisyyden puuskissa. Nykyhetkessä lähitulevaan -isi-muodot taas sopivat, koska ne esiintyvät arkikielessä kohteliaisuusmuotona. Voisinko saada sokeria jne. Pyytäjä voi hyvinkin ennakoida oikein, että pyyntöön suostutaan.

Tulevaisuudentutkimuksessa tähdätään niin ikään toiveeseen, voisiko ajatella…? Sellainenkin voisi olla mahdollista. Jopa kolmivuotias osaa kartoittaa mahdollisuuksia, kun reagoi mumminsa kertomukseen mustarastaan varkaaksi oppimisesta ja ryhtymisestä. Tumma lintu oli oppinut tekniikan ja taktiikan, kun marjoja oli vain enää karviaismarjapensaissa eikä isoja kovapintaisia marjoja niin vain napattukaan suuhun, joten lintupeijooni oppi poimimaan marjoja pudottamalla ne ensin maahan, ja nokkimalla ne maasta käsin nokkaansa. Pienen pojan silmiin syttyi unelmoiva ilme ja samalla harkinta kerrotaanko nyt hänelle satuja vai totuuksia, ja lopulta hän henkäisee linnun puolesta iloisena – Sellaista saattaa olla, sellaista voi sattua.

Yhdessä asiassa debatin vastapuolet ovat yksimielisiä, suhtautumisessaan humpuukiin eli ennustajaeukkoihin, vaikka syytä olisikin uskoa tulevaisuuteen vievän monta polkua ja jonkinlainen selvänäköisyyskin voisi olla mahdollinen inhimillinen yleistyvä tulevaisuuden kyky, joka ajassamame on vielä melko harvinainen ja epäuskottava sekä vaikeasti todennettavissa. Kuusi arvosteli lisäksi tilastonikkareita epäuskottavuudesta. Yhteisen näkemyksen ja analogia-ajattelun arvokin tulisi ymmärtää. Ainekset tarkasteluihin voi saada monella tavalla. Kun tulevaisuuden tutkimuksen professori, vanhan teollisuusuvun jäsen luotaa suuntaviivoja tulevaan, niin kuvio tuskin on hatusta vedetty Ceasar-eepoksen esittäjän tapaan. Kalvossa näkyy kvalia, ajattelun laatu ja sen ominaisuudet.

Mahdollisesti on konditionaali tapaluokaltaan, Wikipedian määrittelee konditionaalin eli ehtotavan tapaluokaksi, joka ilmaisee tekemisen epävarmuutta tai ehdollisuutta, esimerkiksi: ″Kävelisin, jos voisin″. Lisäksi konditionaalia käytetään kohteliaisuuskeinona, esimerkiksi: ″Tulisitko tänne?″ Konditionaalin tunnus suomen kielessä on -isi-.Konditionaali taipuu preesens- ja perfektimuodoissa sekä kaikissa persoonamuodoissa.

Yhtä hyvin moduksena voisi olla potentiaali, joka esittää tekemisen mahdollisena tai todennäköisenä. Finnlecturalla on tästä asiasta mielipide. - Kirjoitetussa yleiskielessä potentiaalilla tavallisesti ilmaistaan yleistä, tilastoperäistä tai "luotettavista lähteistä" saatua arvelua - ja esimerkitkin löytyvät - *Inflaatio jää+ne+e alle viimevuotisen, tutkimuslaitos ennustaa.*
Pääjohtaja joutu+ne+e uusien syytösten kohteeksi
ensi viikolla.

Delfoi-menetelmä perustuu kyselykierroksilla saatavaan näkemykseen, kielellisesti potentiaaliset kysymykset ovat retorisia, vastausta ei välttämättä odoteta.

Kun potentiaali esiintyy kysymyslauseessa, kysymykseen tulee retorinen lisäsävy (vastausta ei välttämättä odoteta) - *Tarvitta+ne+en+ko tässä muita perusteluja. Potentiaali tuntee vain nykyhetken ja tulevan, mennyttä ei ole potentiaalissa.* Potentiaali on varsin harvinainen modus. Sitä käytetään lähes pelkästään kirjoitetussa yleiskielessä. Arkikielessä potentiaali korvautuu usein taitaa-verbillä, tai adverbeillä ehkä, kai yms. Kai sen niinkin voisi sanoa.

Käydyssä diskurssissa kannattaa tarkastella ennakkkoluulojen kannalta asetelmaa uusin silmin kahden vastakkain olevan tieteenkäsityksen kanssa, jotka suhteessa ennustajaeukkoihin ovat samoilla linjoilla tieteen puolesta humpuukia vastaan, meemijaossani sijoittuvat molemmat

DISKURSSI - analysoi omalla tavallasi

1. Patriotismi - mallit, teoriat, metodit, kovat arvot (on-off)
ks. Debatti Raivio-Kuusi 2008 Tieteessä tapahtuu
2. Feminismi - naisnäkökulma, pehmeät arvot (asteittaisuus),
3. Astrologia - humpuukisenne (celestial bodies "ajatuksen asento"), astraalimytologia, ennustaminen
4. Ympäristö - kestävä kehitys (transformaatiot), ekotietoisuus

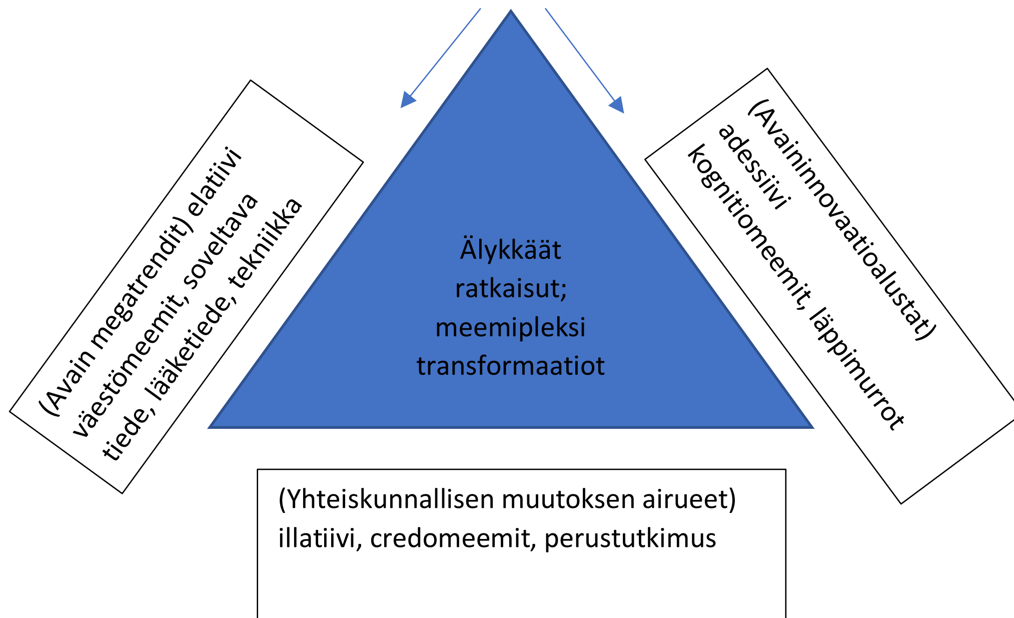
Tässä tulevaisuusdebatissa on vastakkainasetteluksi laitettu patriotismi regiimenä ja astrologia humpuukina. Edellä jo ilmeni, että tapaluokkia on kaksi mahdollista, jolla tulevaisuudesta puhutaan. Ennen Wileniuksen esittämää tulevaisuuskuviota on lisävaloa haettava vielä sijamuoto-meemikombinaatioista. Merkitys muodostuu merkityksellisissä meemeissä kolmen johtomeemin ja niitä vastaavien sijamuotojen avulla.

Tutudebatissa on päällimmäisenä illatiivi. jonka perusmerkitys on sisälle tuleminen so. puhutun aiheen tuntemus ja sen arvojen sisäistäminen. Illatiivia ominaisuuksia tässä on a) rajanvetoon tulevaisuudesta tietämiseksi, b) millaisiin tutkimuksiin rahat kuluvat, c) luonnehdintaan, onko tulevaisuuden tutkimus pätevä arvioperusteissaan sekä d) halu tehdä ja ajatella vanhaan totuttuun mallin. Asiasanoina siis illatiivissa raja, tarttuma, käyttökohde, ja tapa. Meemivastaavuutena illatiiville on credomeemi. Mitä tulee ja voi uskoa, mihin kannattaa toivonsa pistää.

Lisäksi on sisäpaikallissija elatiivi, joka vasta kysymykseen mistä oikein on puhe. Perusasetelmana väittelyissä on vertauskuvallinen tilanne osapuolista poteroissaan, jossa toinen huutelee toiselle – tule ulos kuopasta arkeologi. Hiisiakatemian kombinatoriikassa sijamuoto rinnastuu väestömeemiin. Tämä on tulkittava tässä muuna kjuin demografisena kysymyksenä, pikemminkin heimokoostumuksena, tiedeväen keskinäisenä kahinana, laulutaisteluna, jossa ei selkeää voittoa ole näköpiirissä. Väittelijät edustavat alansa huippua, joten ilman muuta kyseessä on henkilöistä kansankunnan kaapin päällä ja kognitiomeemit. Raivion meeminä on, ettei todellisuudessa tulevaisuudesta voi tietää ja siksi tulevaisuudesta ei oikeasti voi saada tieteellistä tietoa, hän ei usko. Tulevaisuuden tutkimuksen kannalta siis kerettiläinen, tiedeheimon kannalta kunnon mies, kun puolustaa perustutkimuksen rahoitusta sovelletun tiedon rahakirstusta. Tulevaisuuden tutkimusta käytetään parlamentaarisena työkaluna, joten rahoitus on joiltain osin melko taattua ja varmaa, ja siksi tulevaisuusvaliokunnan ainaisasiantuntijajäsen Kuusi katsookin velvollisuudekseen esittää kirpeät kommenttinsa. Kilpalaulanta tapahtuu soveltavan ja perustutkimuksen välillä edustajinaan Raivio ja Kuusi, joka todella uskoo tulevaisuuksien tutkimusmetodeihin ja niistä saataviin tuloksiin Raivion epäilyistä huolimatta.

Kun tulkintaan on ehditty jo sotkea Tulevaisuuden tutkimuksen professorikin kombinatorisuuden nimiin, niin on syytä tarkastella, miten tästä eteenpäin päästäisiin vai päästäneenkö lainkaan. Aloitetaan aisapareista, joiksi määräytyi ennustajaeukkomaisesti meemit 1) kognitio, 2) väestö ja 3) credo eli tiede, tiedeyhteisö ja kvasitiede (tai soveltava). Imitoidaan ja tehdään Wileniuksen resurssituottavuuden teeseistä imitaatiomeeminä seuraava sovellus:

TULEVAISUUKSIEN TUKIMUKSEN TIETEELLISYYS

2. kauneus terveys

Kognitiomeemit
adessiivi

ulko-olento eli ulkoinen olosija on sijamuoto, joka perusmerkityksessään ilmaisee sijaintia jonkin päällä, jollain pinnalla tai jonkin lähellä

adessiivi – kognitiomeemit – läpimurrot

6. täydellisyys mestari

Credomeemit illatiivi

Illatiivin perusmerkitys on sisälle tuleminen: Tulimme *huoneeseen*.

Illatiivilla on myös paljon muita merkityksiä. Esimerkkejä:

- Suunta: Käänny *vasempaan*. Ajoimme vähän matkaa *pohjoiseen*.
- Toiminta, johon siirrytään: Ryhdyimme *töihin*. Lähdimme *kalaan* tai *kalastamaan*. Juokse *katsomaan*.
- Asento tai olotila: Mene *kyykkyyn*! Hän vaipui *tainnoksiin*. Uhri jäi *henkiin*.
- Raja: Tie päättyi *aitaan*. Tila ulottui *rantaan* asti. Laskin *sataan*.
- Tarttuminen, kiinnittyminen: Kärpänen tarttui *verkkoon*. Taulu ripustettiin olohuoneen *seinään*.
- Alkava tunne: Ihastuin *häneen* heti. Olen kyllästynyt hänen *puheisiinsa*.
- Käyttämisen kohde: Hänen rahansa kuluivat *vaatteisiin*. Se olisi nyt *hyvään tarpeeseen*.
- Luonnehdinnan yhteydessä: kova *juoksemaan*, hyvä *kertomaan*, altis *auttamaan*. Hänestä ei ole *mihinkään*.
- Aika: Olimme siellä ainakin *kymmeneen*. Päivästä *päivään*, vuodesta *vuoteen*. En ole käynyt siellä *moneen vuoteen*. Tulit *huonoon aikaan*. Heillä kesti *pitkään*.
- Tapa: Tehdään se *vanhaan malliin*. He huusivat *yhteen ääneen*. Homma sujui *joutuisaan*. Siinä he turinoivat *leppoisaan*.
- Muita: Asia lyötiin *lukkoon*. Sain sen *pilkkahintaan*. Poika tulee *isäänsä*. Hän pani kaiken *peliin*. Terve *mieheen*!

illatiivi-credomeemit – perustutkimus

Kuusi vs. Raivio debatti väittelee siitä, millä tavoin tiedettä pitäisi argumentoida ja perustella, jotta se olisi tiedettä. Jälleen konsensuksen saavuttamiseksi pitäydyn Wikipedian määrittelyyn adessiivin ulottuvuuksista. Sijamuoto ilmaisee sijainnin ohella myös teon välinettä. Adessiivilla on myös tulkintoja omistukseen ja osasuhteeseen kuulumiseen. Sitä käytetään myös määrän lisääntymisen ilmauksissa. Suomessa adessiivin pääte on -lla tai -llä vokaalisoinnun mukaisesti

Adessiivin käyttötapoja ovat: 1) Esimerkkejä tavallisesta päällä olosta: *pöydällä*, *katolla*, *mäellä; 2)* Adessiivia käytetään myös jonkin lähellä olemista tarkoittamassa, tai jossain paikassa, toimintaan kuulumatta: Hän seisoi *ovella*. *Koululla* oli juhlat. 3) Adessiivi voi myös ilmaista jonkun luona olemista: *Meillä* oli vieraita. Hän on *hammaslääkärillä*. 4) Adessiivi välineenä: Kirjoitan *koneella*, matkustan *laivalla*, soitan kappaleen *pianolla*,, kuuntelen *toisella korvalla*, *sormikopelolla. 5)* Adessiivi syyn tai tarkoituksen ilmaisimena: *tahallaan, uhallakin, kiusallaan. 6)* Adessiivi ilmaisee myös tekemisen tapaa (ns. tavan adessiivi): Miten pääsisin *helpommalla*? Lähdetkös *hyvällä*? Puhu *kunnolla*! *Millä ehdolla* teet sen? Tein sen *kiireellä*. 7) Myös tekemistä ilmaisevia adessiiveja on: Mies on *metsällä*. Perhe istui *kahvilla*. Lapset olivat *sokkosilla*. 8) Adessiivi voi ilmaista asentoa tai olotilaa: *ilkosillaan*, *vatsallaan*, *raollaan*, *hämillään*, näkyvillä, kädet *rakoilla. 9)* On myös joitakin summittaisia ajan ja iän ilmauksia, joissa käytetään adessiivia: illalla, *talvella*, 50-*luvulla*, *toisella vuodella.* Esimerkkejä määrän lisääntymisestä: "Perhe oli lisääntynyt *kahdella* ja kolmatta odotettiin" (laulusta). Hinta oli noussut *kympillä* kilo.

Ulko-olento voi merkitä myös omistamista ilmaisevaa verbiä *ha, haben, have*: *Minulla* on kolme lasta. *Hänellä* ei ole hätää. *Tytöllä* on siniset silmät. Mitä *sinulla* on mielessäsi? Kielitoimiston ohjeiden mukaan myöskään ns. ravintola-adessiivia ei tulisi käyttää, koska se svetisismi: sämpylä kahdella nakilla (suositeltu muoto: sämpylä ja kaksi nakkia).

Tässäkin esimerkkisikermässä on viimeisenä puhutun ja virallisen kielen käytänteessä muotoero, palstinen figura. Suositellaan toista merkitystä, sillä sanonnat eivät tarkalleen ottaen vastaa toisiaan. Sämpylä, joka pitää sisällään kaksi nakkia ja mahdollisesti vielä sipulilla, sinapilla ja ketsupilla höystettynä on hot dog, mutta sitä saa mitä tilaa, jos pyytää sämpylän ja kaksi nakkia. Puhetapa paljastaa selvästi, haluaako puhuja mieltää osaset kokonaisuutena vai erikseen.

Neljäntenä kokoavana tekijänä onkin meemipleksi, kompleksisen, monimutakisen ja emergenttisen merkityksessä. Tähän diskurssianalyysiin on siten metatietona lisättävä vielä kaksi meemiä.

13. täyttymys tavoitteellisuus

Meemipleksi
translatiivi

Murteissa esiintyy eksessiivi:
eronto eli yleinen erosija on suuntasija, joka ilmaisee muutosta jostakin olotilasta, jonakin olemisen päättymistä esim. luota, ulkonta, luota

Huom!
Esimerkkikuvassa sijamuotovastaavuutta ei ole, toinen systeemi. Ylhäällä oleva on muuttunut ylhäiseksi, tai ylimmäksi.

TRANSFORMAATIO

tulento eli yleinen tulosija on suuntasija, joka ilmaisee tulemista, muuttumista joksikin

2. kauneus terveys

Kognitiomeemit
adessiivi

ulko-olento eli ulkoinen olosija on sijamuoto, joka perusmerkityksessään ilmaisee sijaintia jonkin päällä, jollain pinnalla tai jonkin lähellä

12. välttämättömyys legimiteetti, realiteetti

Väestömeemit
elatiivi

12. Ulos
Elatiivi

sisäeronto eli sisäinen erosija on sijamuoto, joka perusmerkityksessään ilmaisee liikettä jostakin ulos

6. täydellisyys mestari

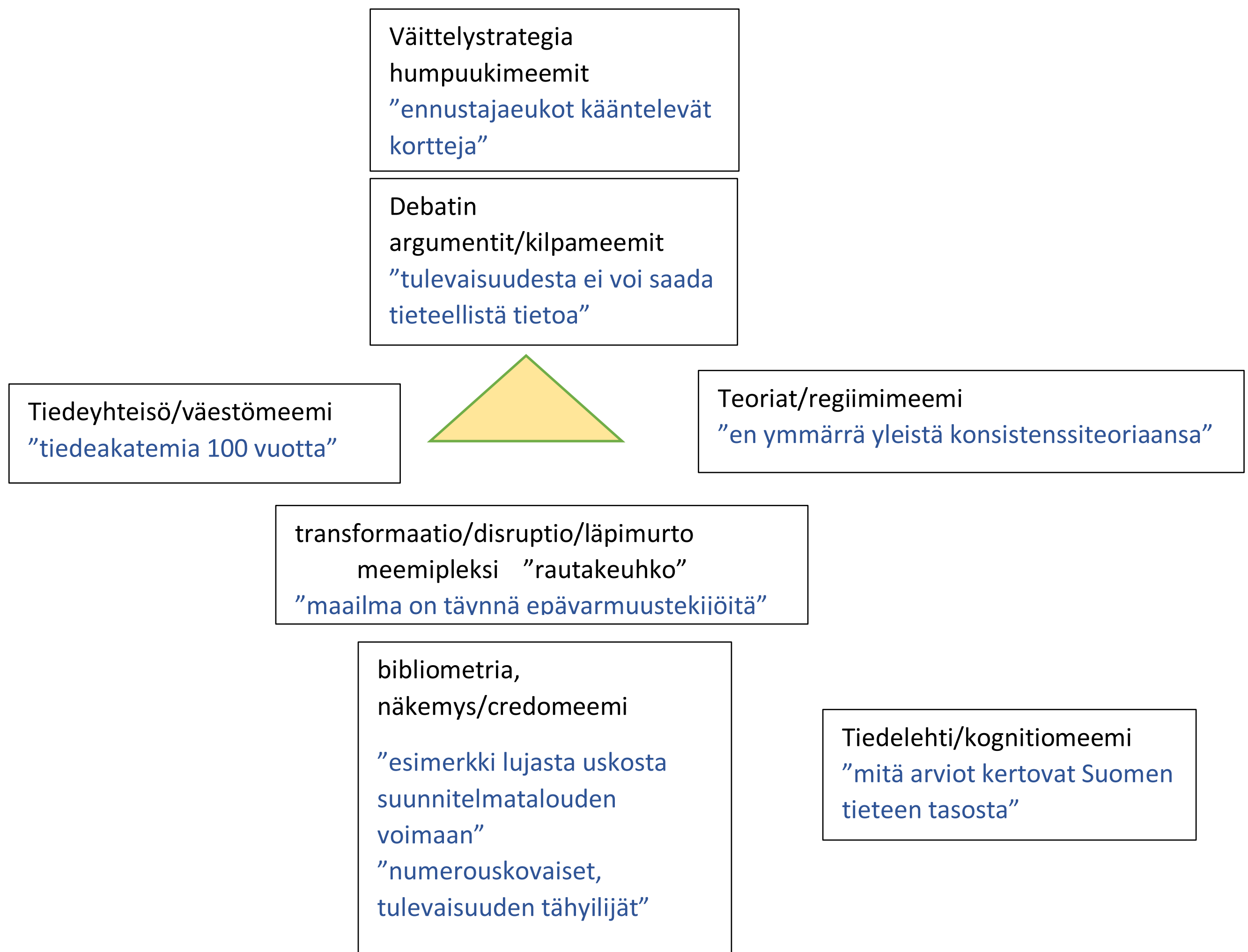
Credomeemit illatiivi

Näin on saatu kasaan ainekset diskurssista meemikaavan muodostamiseksi. Koossa on osatekijöitä viisi, taustameemitkin selviävät sen kautta kuin itsestään, ja sijamuotojen anti voidaan tässä vaiheessa jättää taustalle. Koossa on:

1) Meemipleksi/translatiivinen aines (ylhäällä)
2) Credomeemi/illatiivinen aines (sisään)
3) Kilpameemi/akkusatiivinen aines (alla)
4) Regiimimeemi/adessiivinen aines (päällä)
5) Väestömeemi/elatiivinen aines (ulkona)
6) Kognitiomeemi/instruktiivinen aines (läpi)

Meemikaavaksi muutettuna:

Raivio ei usko norniin, menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden jumalattariin, sen sijaan hän haluaa uskoa Odinin korppeihin, jotka hankkivat tietoa isännälleen, mitä maailmassa kenties tapahtuu, tulevasta ei tarvinnut huolehtia, koska vamo Frigga piti ennalta tietämisen kyvyllään isännän ajan tasalla tulevistakin suunnista. Kuusi vuorostaan uskoo erityisesti meneen ja tulevan nornan kohtaloa johdattelevaan punaiseen lankaan, vaikka epäileekin mitä laskelmat mahdollisesti osoittavat.

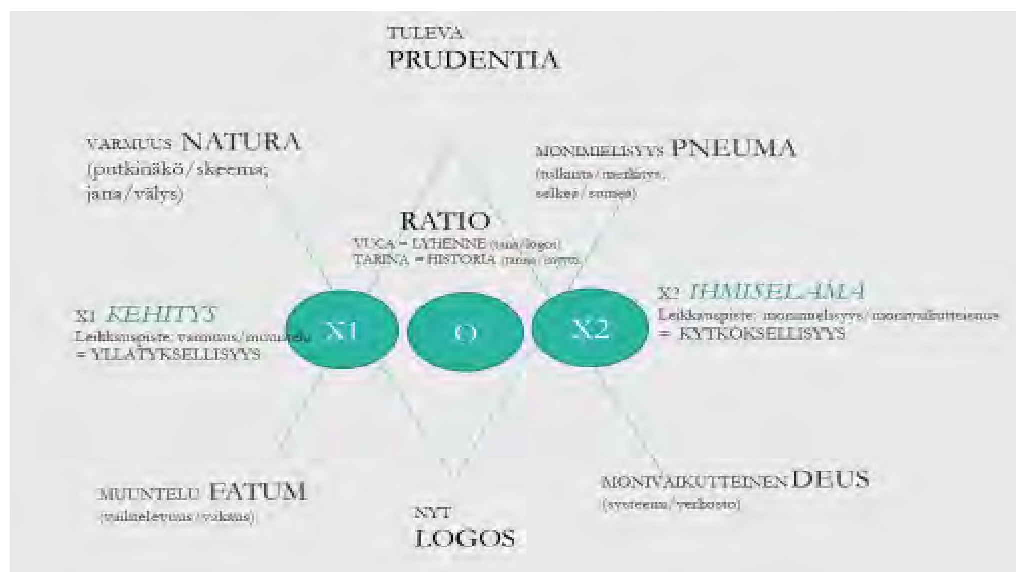
Litteräänri milleniaalinen jumalainen näytelmä voi osoittautua hyvinkin universaaliksi rakenteeltaan, koska molemmat puhujat ovat kansainvälisitä virtauksista hyvin tietoisia perisuomalaisia, ja siten oletettavasti prepanamerikkalaisen ajattelun kaavan alitajunnassaan sisäistäneitä. Voi olla, että pohja on aika villi ja samantapainen kuin papualaisilla, jos tarpeeksi tulkitaan.

Ensin testataan diskurssihypoteesi prepanamerikkalaisuudesta. On katsottava ensin isomorfisuuden mahdollisuutta vuca-kaavailuun.

Kuvio. Kuviossa esitettynä vuca-termien relaatiot.

Tieteen termeillä varustettuna testattava lopputuleman isomorfia näyttää tältä:

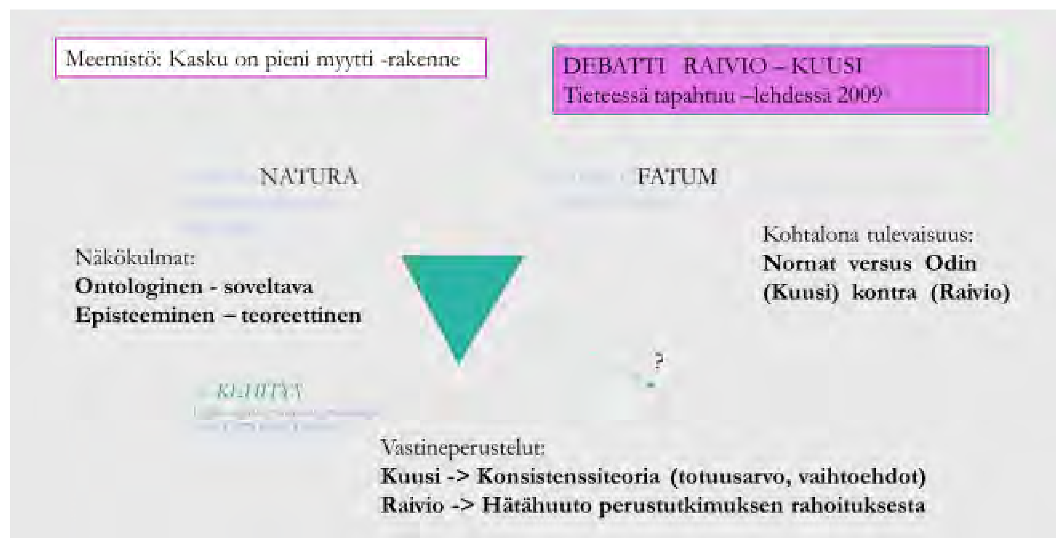

Ennakkona tiedoksi ”mahdoton” ajatus, entä jos modalisoinnilla voisi löytää käydystä länsimaisesta väittelystä osviittaa papualaisesta groteskista myytistä jamssikiveksistä. Sen tulkitsemiseksi on pohdittava patriotismi-termiä ja tarkennettava määrittelyä. Yksioikoisesti ajatellaan patriotismi isänmaallisuudeksi, mutta kuten Wileniuksella fokus-termi kattaa kokonaisen kirjon mega- ja metaongelmia. Patriotismissa on kaksi puolta, toisaalta se voi olla parlamentaarista ja toisaalla nationalistista toimintaa ja/tai intohimoa.

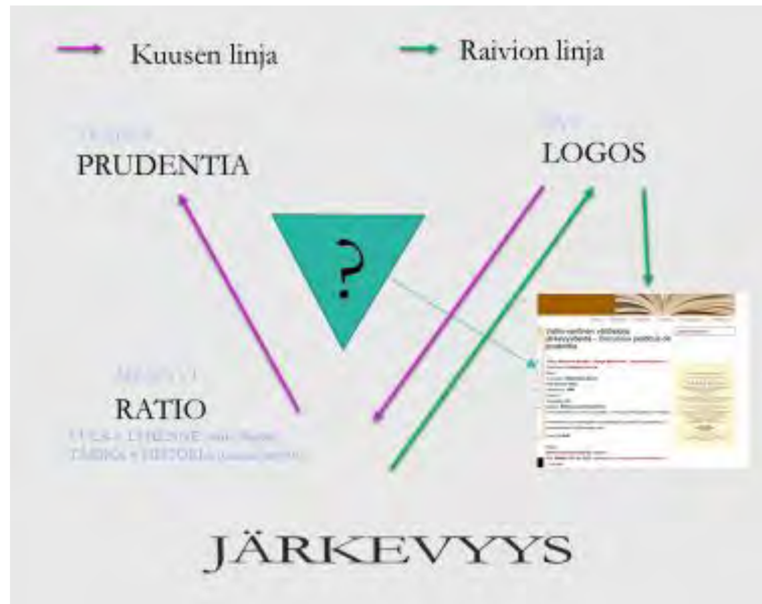
Parlamentarismi sisältää vallan ja autoritaarisuuden mahdollisuuden, nationalismi terrorin ja rasistisen oman maan hyvyyden ja oikeutuksen puolustuksen. Terroristeilla pontimena toimii usein uskonnolliset arvot, nationalisteilla kansallinen kiihko. Autoritaarinen hallinto voi johtaa diktatuuriin ja sensuuriin, ja valtaa voi käyttää monin tavoin edesvastuuttomasti omiin pyrkimyksiin. Jaloja, viisaita johtajia on harvassa, viettimäinen itsekkyys on tavanomaista ihmiselle. Ihmisen henkinen kehitys on liian usein jumiutunut Natura-kategorian poteroon, siihen mikä sujuu ikään kuin luonnostaan eli itsestään.

Jotta saman rakenteisuutta, isomorfiaa voisi verrata, on kurinalaisesti piirrettävä kuva edellä saadusta meemistöstä. Pitkästyisitte, jos esitän juoksutuksen vaihe vaiheelta, joten alla on loppukiteymän verrannollisuus vuca-termistön ja debattimeemien välillä. Ja sikäli mikäli ja jos ja kun testi menee läpi, on se todiste ainakin kurinalaisesta ajattelusta ellei muusta. Kuten kaikkien tulkintojen laita on, asiasta voidaan olla montaa mieltä riippuen näkökulmasta ja arvostelijan intresseistä. Raivion ”isänmaa” patrioottina on tiedeyhteisön elinedellytysten turvaaminen, joten ei edes ole varmaa puhuuko hän suulla suuremmalla eli yleisen edun nimissä aseman suomin valtuuksin, vai yksityishenkilönä(kin).

Testattuna väittelyn rakenne saa menetelmä ”Kasku on pieni myytti” muodon, jossa totuus motiiveista paljastuu taianomaisesti. Vastapuolen patrioottina kilvassa toimii Tulevaisuusvaliokunnan vakiojäsen Osmo Kuusi, itse asiassa raha ratkaisee, mistä on kysymys.

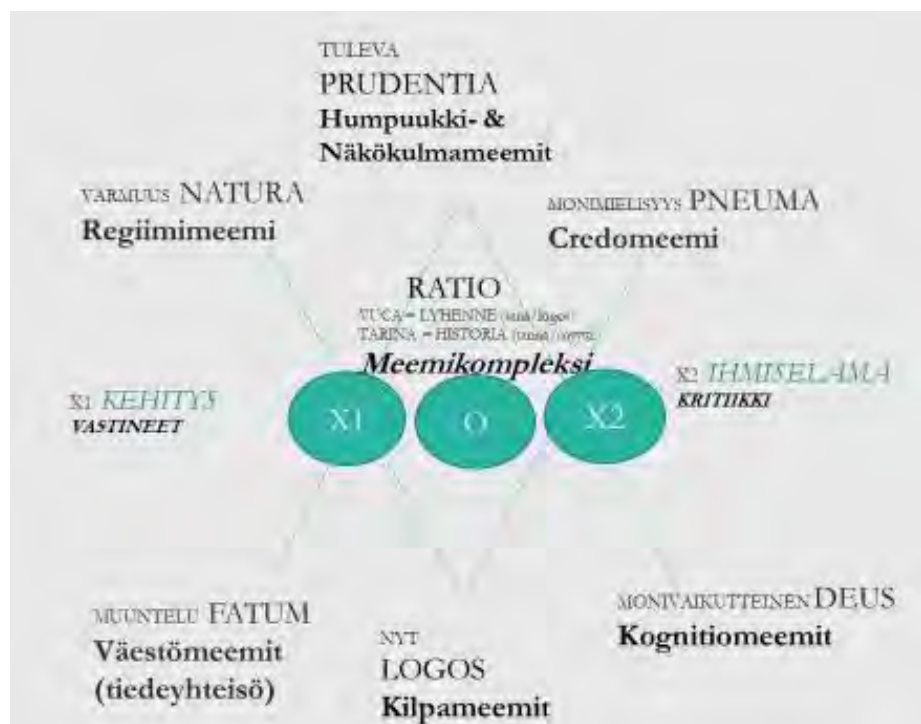

Kolikoissa ja asioissa on toinenkin puoli. Alla esitys siitä, miten toinen puoli kuvaa.

Kuvio. Räjäytetyn kaavan puolisko tulkkiutuneena. Näkemys on sama, intentio ja sen lähtökohdat ja suunta eriävät. Tieteenkin tulkinnoissa on pohjalla traditio, joka ohjaa tulevaa (rahoitusta).

Esitestauksen avulla voisi ajatella diskurssianalyysiä voitavan tehdä myös muilla keinoin kuin perinteisillä tavoilla, debattimeemien vastaavuudet ovat kuviossa seuraavat:

Kuvio. Debatin osatekijät, meemilajit isomorfiana Vuca-kaavalla esitettynä.

Saavutettu tulos kertoo vain rakenteesta, keskustelun rakentumisesta, mutta se ei vielä valaise syntyjä syviä, asioita ainoisia. Sitä varten tarvitaan sanallista tulkintaa.
Tutkielman I-osassa Myytti ja metodi - Korpusmaisuus, keho ja kosmos, jäi tosin kosmoksen koostumus melko vähiin, mutta jos ajatellaan mennyttä eräänlaisena kosmologiana myytteineen, mysteereineen ja mytologioineen, niin siitä tuli kyllä puhuttua groteskien myyttien ja niiden modalisoinnin avulla.

Edellä esitetty mallinnus auttaa ratkaisemaan, mihin modaliteettiin mikin ryhmä voisi kuulua, jako tosin ei ole millään logiikalla saavutettavissa, ratkaisu vaatii takertumattomuutta totuttuun. Jos on liiaksi fiksoitunut johonkin asiain tarkastelutapaan, niin toisenlaisella esitystavalla julki tuotu saattaa hyvinkin mennä yli ymmärryksen ja merkitys jää avautumatta.

Kuvio on mallinnettavissa kolmen maailman kautta ja meemijanoittain.

Näkulmameemien katsastus

I RYHMÄ – lateraalinen – episteeminen/teoreettinen/looginen (tieteellinen)

1. Regiimi – humpuuki/näkökulma – credo => TIETÄMINEN
2. Vastineet – meemikompleksi – kritiikki => TEKEMINEN
3. Väestö – kilpa – kognitio => OLEMINEN

II RYHMÄ – vertikaalinen – ontologinen/soveltava/rationaalinen (villi ajattelu)

1. Regiimi – vastineet – väestö (tiedeyhteisö) => VOIMINEN (osaaminen)
2. Humpuuki/näkökulma – meemikompleksi – kilpa => TAHTOMINEN
3. Credo – kritiikki – kognitio. => USKOMINEN

Fokus: TÄYTYMINEN

Haasteellinen kysymys on, voiko ns. asiaan kuulumattomia elementtejä yhdistää vakavasti otettavaan asiaan? Tieteellisessä käytännössä niin ei ole tapana, mutta luovassa toiminnassa kyllä. Surrealistinen lähestymistapa jopa aktiivisti pyrkii sääntöjen rikkomiseen.

Täytymisen modaliteetin alle olen sijoittanut aiemmassa tutkimusversiossani tarinan otsikolla Jamssikivekset. Patrioottiset ennakkoluulot olen taustanimennyt maskuliinisen edustajaksi ja sen vastapooliksi feministisen ajattelun feminiinisen edustajaksi. Tiede on miehinen ala edelleen, yhteisöön kuuluvat naiset joutuvat omaksumaan tieteen tradition eli miesmäisen ajattelutavan, jotta heidät huomioitaisiin. Tämä on sinänsä sääli, koska tuoreet, uudet ja yllättävät näkökulmat keksitään yleensä toisista lähtökohdista kuin mitä ne on tehty. Naisen ainutlaatuista lokiikkaa tarvitaan tieteessäkin, vaikka aina sitä ei tahdota myöntää. Luovuus on villi ratsu.

Alla täytymisen modaliteetin tarinan juonipaljastusGunnar Landtmanin englanninnoksesta suomennettunaja modalisoituna.

Jamssikivekset - täytyminen
367. Galegiden kivespussit olivat kasvanut maahan kiinni suureksi jamssiksi. Galedigellä ja hänen äidillään ei ollut kunnollista taloa, vaan he asuivat kasvien lehtien alla. Kaksi siskosta, Tagle ja Lude, asuivat jonkin verran heistä kauempana, ja eräänä päivänä Tagle lähti hakemaan tulta Galegidelta. Hän raapi aamulla juurikkaan juurta, kun verivirta puhkesi vuotamaan, ja vuotoa kesti kotiin saakka, jossa se tahri merkin talon seinälle, mutta sitten hän palasi hakemaan jamssin juurta. Galegide lähetti äitinsä noutamaan tyttöä, jonka talon hän oli merkinnyt, ja ensin hänelle tuotiin väärä tyttö. Kun Taglesta tuli hänen vaimonsa, Tagle tappoi Galegiden rikkomalla jamssikivekset. Tagle juoksi kotiin, ja sisarukset piiloutuivat suureen puuhun, eikä vanha nainen löytänyt etsimäänsä.

Näin on saatu jutun juurta isompaankin debattiin. Analysoitavuuden vuoksi olen liittänyt tarinaan motiivit eli aiheet siten kuin ne olen ymmärtänyt. Alkuperäinen tarinan kappalejakoa on muutettu selkeyden vuoksi. Tarina kokonaisuudessaan kuuluu seuraavasti:

Liiallinen juurevuus alias stagnaatio

1) Mandraket (*Mandragora*) on kasvisuku koisokasvien heimossa. Siihen kuuluu kolme lajia.[1] Ne ovat monivuotisia juurakollisia ruohokasveja, jotka ovat hyvin lyhytvartisia, paitsi varrellinen *Mandragora caulescens*

1. kappale:

pääaktantit äiti ja poika

juuret, juurevuus

stagnaatio

talous, puutarha, kokkaus

asunnottomuus

2. kappale:

aktantit Tágle ja Lúde

talous, kalastus, puutarha

367. Gálegidessä, ei kovin kaukana Binatúrista, asui äitinsä kanssa mies, jota kutsuttiin Gálegideksi. Hänen kiveksensä muodostuivat laajasta jamssijuuresta1), joka oli maahan kiinnittyneenä, joten hän ei voinut liikkua mihinkään. Jamssin lehdet ympäröivät hänet kokonaan ja ne olivat hänen kotinsa. Hänen äitinsä, myös Gálegide nimeltään oli tavallisen naisen näköinen, hän työskenteli puutarhassa ja valmisti ruokaa molemmille. Heillä ei ollut omaa taloa, vaan he nukkuivat jamssin lehtien suojassa. Poika pystyi nukkumaan vain istualtaan.

Jonkin matkan päästä heistä asui kaksi tyttöä nimeltään Tágle ja Lúde. He viettivät päivänsä kalastamalla ja puutarhassa työskentelemällä. Eräänä päivänä rankkasade sammutti heidän nuotionsa, ja samana päivänä he näkivät Gálagiden nuotion. Kun he tulivat kotiin he tärisivät kylmästä eikä heillä ollut tulta. – Ou, luulenpa että menemme Gálegiden luo sanoi Tágle. – Näimme savua , joku oli tehnyt tulen sinne. Kumpikaan heistä ei tahtonut lähteä, mutta lopuksi Tágle muutti mielensä ja lähti. Ennen lähtöä hän ripusti ruohoisen lannevaatteensa ovelle ja sanoi – Jos ruohohameeni putoaa, joku on siepannut minut siellä. Jos taas mitään harmillista ei tapahdu, palaan takaisin.

Pelkään, koska monta ihmistä on kadonnut siellä ja emme ole turvassa. - Älä pelkää, sanoi Lúde – ei kukaan sinua sieppaa siellä. Ei hän pyydystä ihmisiä, on vain sytyttänyt tulen. Tágle

3. kappale:

pelko
päättäväisyys
jamssitalo

kulki hyvin varovasti ja pelkäsi kovin. Kahdesti hän kääntyi takaisin mutta keräsi sitten rohkeutensa jälleen ja ajatteli – ei, menen hakemaan tulta, muuten siskollani on kylmä. Ei se mitään jos joku sieppaa minut – ihan sama! Kun hän oli saapunut paikalle hän katsoi sisälle sivuovesta. – mitä ihmettä, tämähän on jamssitalo.

Hän meni sisään ja Gálegide kysyi: kuka olet? – Olen Tágli ja tulin pyytämään tulta. – Tuli on tuossa, sanoi Gálegide. Katsoessaan tulisijaa tyttö näki suuren jamssin, mikä kumma tuo on? iso jamssi oletan. Hän meni lähemmäksi sitä ja raaputti jamssia sormensa kynnellä niin että iho viiltyi ja verta pirskahti hänen vartalolleen ja tukalleen. Mitä nopeammin tyttö juoksi sitä nopeammin veri juoksi takana (samasta juuresta). Verivirta saavutti tytön talon takana ja teki merkin seinään sanoen – Tyttöni on täällä äitini tulee hakemaan häntä. Itse en voi kävellä. Sitten vri palasi omistajalleen.

4. kappale:

tulenhaku
kookas juuri
verivirta

merkki

Lopetettuaan työnsä puutarhassa vanha nainen palasi kotiin ja sanoi Gálegidelle – Miksi et ole tehnyt tulta? Äiti, miten minä tekisin tulta? vastasi poika. Missä kävisin? Mikä on vikana kun et tee mitään? Et tee mitään ja minä olen vanha jo. Niin he riitelivät. Hetken kuluttua Gálegide vastasi – Oi äiti, yksi tyttö Tágle on tulossa tänne, hän otti mukaansa ihoani, minä annoin hänelle vertani. Menisitkö hakemaan naiseni. Ensin äiti ei halunnut, mutta lopulta taipui täyttämään pojan toiveen.

Kun Tágle tuli kotii,n hän sanoi siskolleen – Oi, joku on tehnyt verimerkin, en voi paeta verta joka tuli jäljessäni. Luulen hänen tulevan ottamaan minut. Sitten hän valitti siskolleen – Minkä kumman takia lähetit minut? Joku on pilannut minut, minulla ei ole kunniallista nimeä, veri on pilannut sen.

5. kappale:
riita
vaatimus
myöntyminen

Vanha nainen seurasi verijälkiä ja löysi tyttöjen talon. – Miksi tulit? he kysyivät. Tulin katsomaan tyttöä, joka kuuluu pojalleni. Hän on ottanut ihoa, joka kuuluu pojalleni. – Emme tiedä kuka on ottanut poikasi ihon, he sanoivat. Vanha nainen jatkoi – Tulin hakemaan naista, joka kuuluu pojalleni. Tulkoon äkkiä nyt! Ellei kukaan tule, hän tekee minusta kodittoman. Mutta kumpikaan tytöistä ei halunnut mennä hänen kanssaan, ja kiivaan kiistan jälkeen he pakottivat naisen palaamaan yksin. Gálegide oli hyvin vihainen kuultuaan epäonnistumisesta, niin he riitelivät ja nainen lupasi mennä takaisin samassa tarkoituksessa seuraavana aamuna.

6. kappale:
valitus

maineenmenetys
pelko seurauksista

Gálegide heräsi aikaisin ja sanoi – Äiti, mene naiseni luo, mitä odotat? Haluan hänet juuri nyt, hänhän pilasi minut. Äiti meni ja kysyi vanhempaa tyttöä – Esikoistyttö, seuraa sinä minua. Mutta tyttö vastasi – Ei! Sitten äiti sanoi, nuorimmainen tyttö, tule sinä. Tyttö, joka pitää hänestä tulee. Mutta molemmat työt kieltäytyivät lähtemästä hänen mukaansa, ja niin hän meni takaisin yksin. – Äiti, missä on tyttöni? ./..

7. kappale:

8. kappale:

pelko
päättäväisyys
jamssitalo
uusittu vaatimus
maanittelu
kieltäytyminen
paluu

utelu

uusintakäynti
suostumus
kritiikki
kelpuutus

9. kappale:

itku
naimahaluttomuus
ruuanvalmistus
kutsu
stagnaatio
naisten paluu

10. kappale:

sureminen
murhamietteet
petos
telepatia

11. kappale:

murha
pako
hyvityksenä siat
pakomatka

Gálegide kysyi. – En saanut häntä, vastasi äiti. -Kumpikaan ei pitänyt ajatuksesta. Gálegide halusi lähettää äidin takaisin vielä kerran ja kun hän oli syönyt hän meni. Tällä kertaa vanhempi sisko antoi periksi ja seurasi häntä. Nuorempi sisko jäi taloon kaitsemaan puutarhaa ja sikoja. Vanha nainen toi tytön Gálegidelle, mutta hän sanoi – Ei ensimmäisellä kerralla naiseni ollut tuon näköinen. Etsin hyvännäköistä naista, olet jättänyt hyvän naisen, minun naiseni kotiinsa. Vie tuo tyttö takaisin.

Äiti vei vanhemman sisaruksen takaisin ja sanoi nuoremmalle. – Poikani pitää sinusta, sinun on tultava. Sitten tyttö meni naisen mukaan pyytäen siskoaan huolehtimaan sioista ja puutarhasta, ja sitten hän itki, koska ei välittänyt Gálegiden kaltaisesta miehestä. Hänet kuitenkin vietiin hänelle, ja hän valmisti vanhan naisen kanssa suuret määrät ruokaa. Gálegiden äiti sanoi pojalle – Nouse ylös syömään!. – En voi nousta, olen maassa kiinni, hän vastasi – eikä kannata vetää. Seuraavana päivänä kaksi naista menivät työskentelemään puutarhaan mutta Gálegide jäi kotiin, eikä voinut mennä minnekään, illalla naiset palasivat.

Vanhempi yksin jäänyt sisko itki päivin ja öin eikä kyennyt nukkumaan eikä työskentelemään puutarhassa. Gálegiden vaimo myös itki siskoaan, joka oli jäänyt kotitaloon ja ajatteli – Mitä teen? Ehkä tapan tuon miehen? Seuraavana aamuna hän teeskenteli olevansa sairas, joten hänen anoppinsa meni yksin puutarhaan. Työskennellessään hän äkkiä lyyhistyi jonkinlaisesta musertavasta tunteesta ja ajatteli itsekseen: - Mikä poikaani mahtaa vaivata, onkohan hän sairas.

Kun tyttö jäi yksin Gálegiden kanssa hän nousi ylös, terotti keihään ja löi jamssikiveksiä särkien ne kerta kaikkiaan. Gálegide kuoli ja hänen vaimonsa karkasi pois siskonsa luo ja kertoi tappaneensa miehen. Tule, tapa hänelle kaksi isoa sikaa, jotka kuuluvat minulle, nopeasti. – vanhempi sisko sanoi, muuten tuo nainen tulee ja tappaa meidät molemmat. He tappoivat siat ja söivät osan niistä, loput he säästivät. Sitten he karkasivat ja rakensivat talon kauaksi isoon puuhun, ja jäivät sinne.

Kun vanha nainen tuli kotiin, hän näki, että jamssin lehdet olivat nahistuneet ja huudahti – Mikä hätänä poikani? Oi, joku on iskenyt poikaani, joku tappoi poikani. Ja hän itki koko yön. Seuraavan aamuna hän varustautui tappamaan molemmat tytöt. Mutta tytöt olivat tavoittamattomissa isossa puussa, ja ovat siellä vieläkin. Vanha vaimo elää vieläkin Gálegiden luona. (Gúi, Dírimo)

Diskurssin analyysin voi tehdä myös listaamalla keskeiset asia- tai hakusanat tai otsikot ja mallintamalla ne ilmiörakenteeksi. Kaksitoistajako tarinassa on luonteva lukumäärä myyttistä rakennetta silmällä pitäen. Jos voidaan saada tästä ainesitosta kuusi mielekästä merkitysparia, niin analogian teko ennakkoluulokaavaan ja sen modalisointiin helpottuu.

						Näin on ollu tapana
	TUNTEET	TAHTO	TEOT	MERKIT		TULKINTA
I	maanittelu	inttäminen	jäljitys	verivirta		näkemystavat
I	pelko	kelpuutus	talous, kalastus, puutarha	merkkinä veri + ruohohame		ajatustavat
II	naimahaluttomuus	haluttomuus lähteä	ruuanvalmistus	kutsu		muutosvastarinta
IV	vihastus	pako	stagnaatio	uhka		reagointitavat
V	itku	murha	aktantit Tágle ja Lúde Gáleg	telepatia		ratkaisutavat
VI	sureminen	päättäväisyys	naisten paluu	uusi koti		toimintatavat

Kuvio. Jamssikivesten tarinan motiivit ryhmiteltynä

Kuvio. Tarinarakenteen isomorfia papualaisen myytin ja tiededebatin välillä.

Tavoitteena ei ole rinnastaa kiistaosapuolia primitiivisiin toimijoihin. Pyrkimyksenä on testata kaavan sovellettavuutta ja yleispätevyyttä. Universaalit muodot voivat kätkeytyä käsittämättömiin kieli- ja mielikuviin, jotka semanttisesti on kuolleista kulttuureista tai kielistä lähes mahdottomia tulkittavia, tässä mielessä isomorfia voi auttaa, jos voidaan olettaa jonkin uppo-oudon systeemin olevan edes jossain suhteessa analoginen nykytermien ja käsitysten kanssa. Myös yleiskuvan saaminen helpottuu ja kyky ohittaa merkityksettömät pikkuseikat kasvaa.

Tulkinta ei voi olla suoraviivaista ollakseen hyvä tulkinta. Jamssikivekset on traaginen tarina murhaan johtaneista syistä, liian tiukat yhteisön naista sortavat säännöt saivat naisen lopulta surmaamaan epäonnisen aviomiehen, johon surmaajab elämä oli vastentahtoisesti liitetty. Elämä kantaa on fraasiksi kulunut puheenparsi, mutta tutkitun tarina pohjalta voi sanoa, että kohtalon ohjaamana elämä meni menojaan omia polkujaan huolimatta heimoyhteisön pinttyneistä näkemystavoista ja ihmiskohtaloa ohjaavista voimista, joita kovin usein perustellaan jumalten tahdolla, tai vähintään jonkin ylemmän auktoriteettitason näkemystavalla. Radikaalit tapahtumat sysivät systeemiä kehittymään, kun yllättäen joku tahtookin reagoida tai ajatella toisin kuin on totuttu, sikäli surrealistista tai avantgardistista näkökulmaa tarvitaan järkiperäisen ajattelun ohella.

Täytymisen modaliteetti kuuluu systeemissä obligatoriseen neliöön, jossa

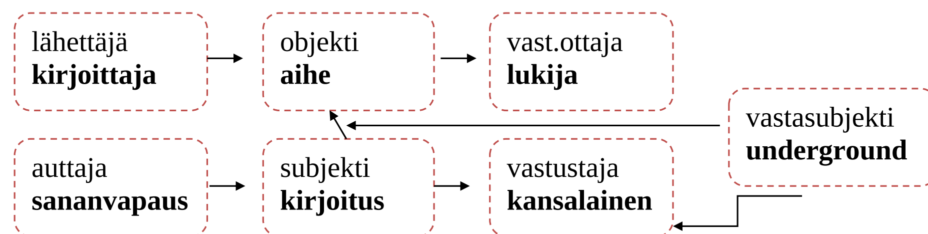
TÄYTYMINEN/ obligatorinen neliö

NORMI; Määräys ja rikos
TOTELLA/ei-totella VAATIA/ei-vaatia
MÄÄRÄYS – RIKOS – TAPA – VAPAUS
sosiaaliset tarpeet RAKKAUS/VIHA -> TUNNE/kasvatusjärjestelmä.

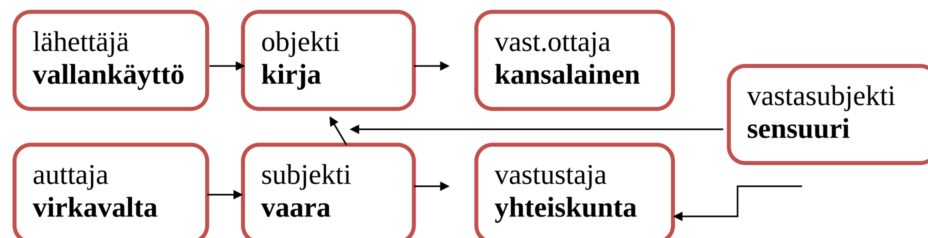
eli vaikuttaa sopivan valittuun tarinaan.

Lausumat

Enonsiaation taso I Lausuminen (enonsiaatio)

Enonsiaation taso II Lausuma (enonssi)

GROTESKI MYYTTI

subjekti	Galégiden äiti puhemiehenä
objekti	vaimoksi vaatiminen kuten tapa vaatii
vastasubjekti	verimerkki oikeutuksena
vastustaja	tunne, epäviehättävyys, kummajainen
auttaja	sinnikäs vaatimus
vastaanottaja	nuorempi sisar
lähettäjä	Galégide lähettää äidin hakemaan tyttöä

DEBATTI

subjekti	vastine polemiikkiin
objekti	utopioita ja uhkakuvia - tiede tulevaisuuden tekijänä
vastasubjekti	soveltavan tutkimuksen rahoitus
vastustaja	perustutkimuksen rahoitus
auttaja	tieteellinen debattikäytänne
vastaanottaja	tulevaisuudentutkija Osmo Kuusi
lähettäjä	Kari Raivion juhlapuhe.

Ehkä edellä esitetty käy esimerkistä soveltavan ja perustutkimuksen välillä A.J. Greimasin lingvistisestä aktanttimallista on tehty kehitteitä ja sovelluksia runsaasti, alun perin kaava sisälsi kuusi tekijää, kuten modaliteetikin kunne modaliteetit sai uskomisen hännän huipuksi ja aktantit vastasubjektin toimijoiden joukkoon. Malli on pysynyt silti suhteellisen vakiona, tulkinnoissa on paljon käyttöeroja sovelluksissa riippuen tekijän intresseistä ja teoreettisista valmiuksista. Raivio on oikeassa puoltaessaan perustutkimusta, jossa parahimmillaan läpimurrot ja innovaatiot hyödyttävät laajasti kulttuurista pääomaa. Sovellukset sen sijaan tulevat ja menevät.

Kun kasassa on aktanttimalli sekä menneestä myyttisestä ajattelusta että nykyajan debatista tieteen kentässä, niin hyvästä testistä käy, jos tämän saman kykenee mallintamaan tulevaa ajatellen.
Vaikeutena vain on, mitä tulevaisuutta koskevaa ryhdytään analysoimaan, mutta kun väittelyn kohteena on kuka saa kenet tai mitä, niin luontevaa on ottaa tarkasteluun Suomen 100 uutta mahdollisuutta, jossa on mukana sekä Risto Linturi että Osmo Kuusi, ja jossa teknologiapainotteisuus. Lisäksi tässä tarkastelussa ei voi aineiston runsauden vuoksi takertua yksityiskohtiin, vaan on yritettävä muodostaa yleispätevä kokonaiskuva.

DEBATTI

subjekti	Media
objekti	Raportti ja sen julkaiseminen
vastasubjekti	tutumeemit tulevaisuuden tekijänä 20 vuoden kuluessa
vastustaja	ennakkoluulot kehityksen toivottavuudesta
auttaja	teknologiavetoisuus
vastaanottaja	Suomalainen tulevaisuuden yhteiskunta
lähettäjä	Julkaisu Suomen 100 uutta mahdollisuutta 2018-20137- Yhteiskunnan toimintamallit uudistava radikaali teknologia.

Sisaruksilla oli epäilynsä ja ennakkoluulonsa naapuruston vaatimuksien oikeutuksesta, juhlapuhuja Raiviolla on omat epäilyksensä tulevaisuuden tutkimuksen metodien tieteellisyydestä. Viime kädessä kuitenkin puhutaan tarpeista, rahasta ja rakkaudesta. Aina rajanveto ei kuitenkaan ole ihan selvää. Uusia lakeja luodaan, ja koska niistä ei välttämättä oleva kiihtyvässä kehityksen tahdissa tarpeeksi kokemusta, niin on kyettävä ennakoimaan myös tulevia tilanteita.

Yhteiskunnallisesti ollaan täysin varmoja kehityksen kiihtyvästä tahdista, jonka heikot ja vahvat signaalit näkyvät eri nopeuksilla vastaantulevista haasteista ja muutoksista. Disruptiota on runsaasti, ja se vaatii resilienssiä, joustavuutta jopa byrokratiaan ennen niin samaan

vanhaan paikkaan tottuneesta stagnaatiosta. Kansat joutuvat ympäristöpakolaisina juuriltaan, monet ammatit menevät kehityksen Styx-virtaan. Epäonniseen avioon joutunut naisparka ei keksinyt muuta keinoa vapautua tilanteesta kuin murhan ja paon kotikonnuilta kostotoimien pelossa.

Tulevaisuusvaliokunnan raportti on vastinetta työhön syydetyille rahoille. Yhtä mittavaan lopputulokseen harva tutkimus yltää edes ajan kanssa. Tavoite oli korkealla, katoavien ammattien tilalle on aihioitu uusien ammattien mahdollisuuksia ja tulos ylitettiin 100-prosenttisesti, sillä potentiaalisia ammatteja löytyikin peräti 200. Uusi tilanne vaatii ripeitä ratkaisuja, murhan tehnyt katsoi viisaimmaksi muuttaa asuntoa niin ettei kostoa hautova uhrin äiti löydä, tahtomattaan debatin alkanut Tieteessä tapahtuu -lehden sivuilla sai niin ikään arvoteilauksesta vastaiskun osakseen, tosin kumpikin osapuoli varmastikin pysyi edelleen kannassaan mitä tulevaisuusskenaarioiden arvoon tulee.

Viisaan idea

HYVEET vrt. ARETE
gravitas – arvokkuus, luotettavuus
constantia – rohkeus, miehuullisuus
magnitudo animi – johtajuus, vitaalisuus
pietas – lojaalius, velvollisuus
fides- luotettavuus, uskottavuus
Iustitia – oikeudenmukaisuus, reiluus

RATIO
natura – luonto, luonne
pneuma – hneki, hengitys, elämänhenkäys
prudentia – viisaus, harkinta / providentia (hyvä ja paha)
fatum – kohtalo, jumalten tahto, määrä
deus, dea – jumalat (deus ex machina _ yllättävä apu)
logos – puhe, merkitys, ajattelu, mythos
ratio – suhde, analogia, suunnitelma, periaate, keino, järki

(ratio on kreikan kielen sana, jolla on monia merkityksiä. Se voi tarkoittaa puhetta, sanaa, merkitystä, ajattelua, järkeä, periaatetta, sääntöä, suhdetta tai oppia. Oikeudellisessa yhteydessä sana tarkoittaa lakia. Kreikkalaisessa oikeusjärjestelmässä lakia ei nähty ainoastaan kirjoitettuna lakina, vaan laki oli osa tuomarin puhetta; ei juuri lainkaan mytologisia vastineita?!)

Ratioanalogiat

natura – luonto, luonne
Jupiter, gendermeemit – Epätavallisia kehoja – oleminen

pneuma – henki, hengitys, elämänhenkäys
Venus, kognitiomeemit – jamssikivekset – täytyminen

prudentia – viisaus, harkinta / providentia (hyvä ja paha)
Merkurius, kilpameemit – Mulkeroinen – tahtominen

fatum – kohtalo, jumalten tahto, määrä
Mars, humpuukimeemit – kasuaarijalkainen poika – voiminen

deus, dea – jumalat (deus ex machina _ yllättävä apu),
Neptunus, credomeemit – aukoton ihminen – tekeminen

logos – puhe, merkitys, ajattelu, mythos
Uranus, kielimeemit – Pitkäkyntinen Dagi – tietäminen
ratio – suhde, analogia, suunnitelma, periaate, keino, järki
Saturnus, regiimimeemit – puupäiset ihmiset – uskominen

Nimikkoteoreetikoita valitussa korpuksessa:
Natura – Tammislao – luonto(kappaleet), luodut
Pneuma – Blackmore – henki(olenneot) taivas
Fatum – Lotman – kohtalo (jumalten tahto)
Deus – Harari – jumala(t)
Prudentia/providentia – Auerbach – viisaus, harkinta (vrt. asetella sanansa tarkkaan, punnittua puhetta)
Logos – Foucault – sana, ajatus, merkitys, periaate, sääntö
Ratio – Varia/lähdeaineisto + Tiedon arkeologia - suhde, analogia, suunnitelma, keino, järki

Sanan asema kaikkeutta paljastavana voimana vert mythos-jumalten nimi
Deus ex machina – yllättävä apu

AIKA-AKSeli

Natura (luonto) + Pneuma (henki) => elämä
Fatum (kohtalo) + Deus (jumalat) => hyvä elämä
Prudentia (hyve) + Logos (järki) => uskonelämä

Saturnus 7-vuotisjaksot
Kiiron 50-vuotisjakso
Kronos-Uranus 84=

12x7-vuotisjaksot

LUOKITTELUPERUSTE LÄHDEAINEISTOMOTIIVEILLE
NATURA – luontoon kuuluva: bio-, ekosysteemit, ympäristö, ilmasto jne.

1) PNEUMA – henkeen kuuluva; spirit, meditaatiot, jooga, uskonto, koulutus, viisaus jne.
2) FATUM – kohtaloon kuuluva: sfäärit, kehitys, kokonaisvaikutus yms.
3) DEUS – jumaliin kuuluvat: jumalat ja jumalattaret, idolit, kuolemattomuus, valvonta
4) PRUDENTIA – hyveisiin kuuluvat: moraali, sosiaaliset järjestelmät, säännöt, arvot jne.
5) LOGOS – ajatuksiin kuuluvat: kognitiot, tietoisuus, superäly jne.
6) RATIO – suunnitteluun kuuluvat: tekniikka, keksinnöt jne.

Kaavat ja niiden analogiat

Kirjastokaava
Tietotyökaava
tutukaava A/Uranus - fenoomi - tietäminen

laihdutuskaava
palokaava
kognitiokaava F/Mars – futureemi – uskominen

elinkaarikaava
elämäkertakaava
tapahtumakaava / D) Venus -genoomi – oleminen

elonkaavakaava (satukaava)
Kalevalakaava
hirvikaava g) Neptunus – myteemi – tekeminen

Lainsäädäntökaava
Politiikkakaava
projektikaava B/ saturnus – strategeemi – uskominen -> deus/dea

pelikaava
musiikkikaava
urheilukaava C) merkurius – semeemi – täytyminen

merkityskaava
emootiokaava
järjestökaava E) Jupiter – transfeemi – haluaminen

ATAVISTISET TRADITIOT

Uranus/A) kielimeemit – Pitkäkyntinen DAGI – TIETÄMINEN

Saturnus/B) regiimimeemit – Pupäiset ihmiset – USKOMINEN

Merkurius/C) Kilpameemit – Mulkeroinen – TAHTOMINEN

Venus/D kognitiomeemit – Jamssikivekset – TÄYTYMINEN

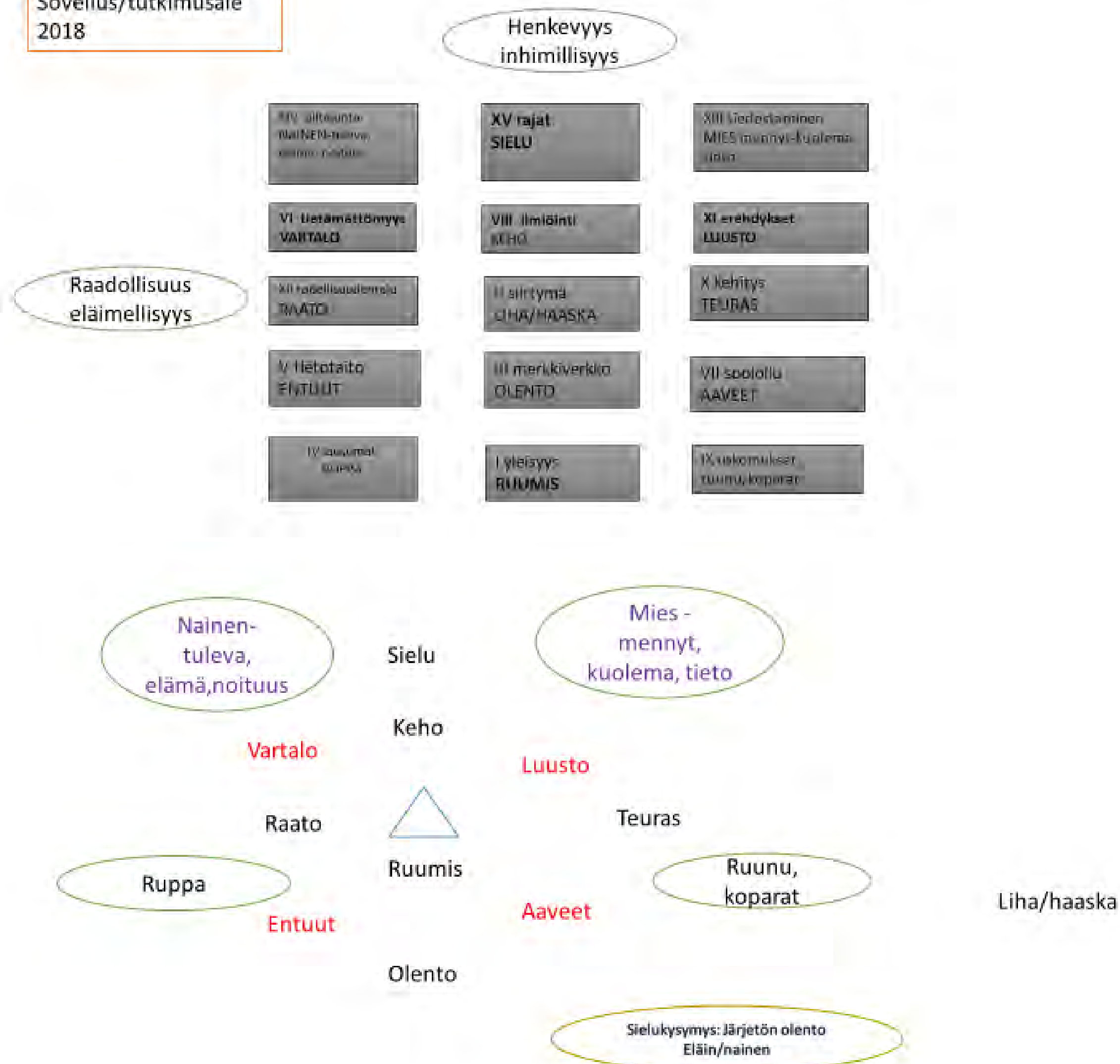
Jupiter/gendermeemit – Epätavallisia kehoja – OLEMINEN

Mars/humpuukimeemit – Kasuaarijalkainen poika– VOIMINEN

Neptunus/credomeemit – Aukoton ihminen – TEKEMINEN

Rinnastukset

- systeemit
- planeetat
- meemit
- korpusteksti
- modaliteetit

Ennalta tietämisen lajit

Katsominen etsii syytä tapahtuneeseen (varkaus, sairaus, mikä-kuka on syynä, tekijä, motiivi)
Arpominen etsii ratkaisua ongelmaan (missä suunnassa onnistuu saalistus, mitä odottaa jne.)
Tietuointi hakee transsin avulla parannusta disruptioon (mikä on syynä häiriöön, parannuskeinot)
Profetointi ilmoittaa jumalallisen totuuden (jumalan ilmoitus)
Ennustaminen ilmoittaa tulkinnan (enteen, merkin, unen tms. välityksellä saadun)
Aavistukset tuntevat tulevat virtaukset (erityisherkkyys tms.)
Näkemykset syntyvät asiatiedon ja johtopäätösten perusteella (kehityslinjat, ennakointi, visiot).

Ennalta tietämisen lajit aisapareina

Katsominen esimerkiksi viinasta etsii syytä tapahtuneeseen (varkaus, sairaus, mikä-kuka on syynä, tekijä, motiivi)
Arpominen etsii ratkaisua ongelmaan (missä suunnassa onnistuu saalistus, mitä odottaa jne.)
Tietuointi hakee transsin avulla parannusta disruptioon (mikä on syynä häiriöön, parannuskeinot)
Profetointi ilmoittaa jumalallisen totuuden näyn, unen tai ilmoituksen tai ilmestyksen avulla (jumalan ilmoitus)
Ennustaminen ilmoittaa tulkinnan merkeistä (enteen, korttien, kristallipallon, unen tms. välityksellä saadun)
Aavistukset tuntevat tulevat virtaukset (erityisherkkyys, etiäinen, tunneside tms.)
Näkemykset syntyvät asiatiedon ja johtopäätösten perusteella (kehityslinjat, ennakointi, visiot, skenaariot).

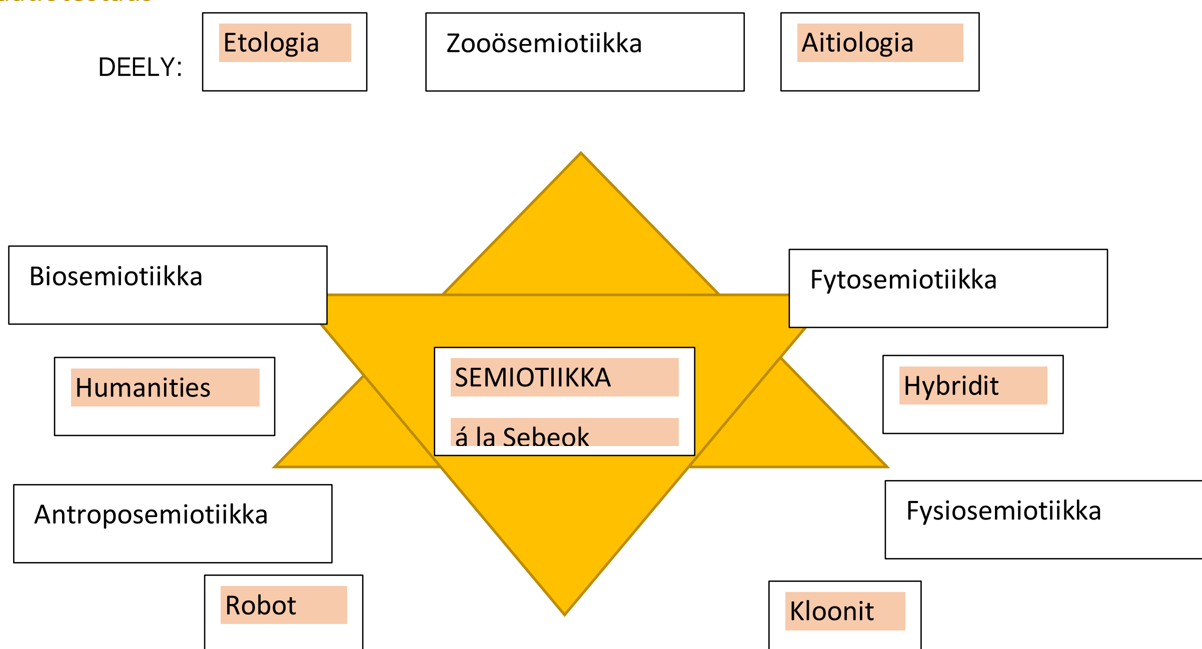
Arkaaiset ennusteet
Arpominen etsii ratkaisua ongelmaan (missä suunnassa onnistuu saalistus, mitä odottaa jne.) EKSO
Tietuointi hakee transsin avulla parannusta disruptioon (mikä on syynä häiriöön, parannuskeinot) ENDO

Maagiset ennusteet
Katsominen etsii syytä/syyllistä tapahtuneeseen (varkaus, sairaus, mikä-kuka on syynä, tekijä, motiivi)
Ennustaminen ilmoittaa tulkinnan uteliaalle (enteen, merkin, riitin, unen tms. välityksellä saadun)

Auktoriteettiennusteet
Profetointi ilmoittaa jumalallisen totuuden (jumalan ilmoitus) ENDO
Näkemykset syntyvät asiatiedon ja johtopäätösten perusteella (kehityslinjat, ennakointi, visiot). EKSO

Vaistoennusteet
Kuoleman aavistus, unennäkö, etiäiset, entoset, perimätieto

Stagnaatiotestaus

Semioetiika

Kuvio. John deelyn esittämä käsitys semiotiikan historiakehityksestä ja diksurssista Thomas Sebeokin näkökulmasta suhteutettun futurolokiseen aineistoon ja prepanamerikkalaiseen kaavaan.

						Näin on ollu tapana
	TUNTEET	TAHTO	TEOT	MERKIT		TULKINTA
I	maanittelu	inttäminen	jäljitys	verivirta		näkemystavat
I	pelko	kelpuutus	talous, kalastus, puutarha	merkkinä veri + ruohohame		ajatustavat
II	naimahaluttomuus	haluttomuus lähteä	ruuanvalmistus	kutsu		muutosvastarinta
IV	vihastus	pako	stagnaatio	uhka		reagointitavat
V	itku	murha	aktantit Tágle ja Lúde Gáleg	telepatia		ratkaisutavat
VI	sureminen	päättäväisyys	naisten paluu	uusi koti		toimintatavat

Lokin matkassa taas

Odinilla on myös kaksi sutta: Geri (teko) ja Freki (tahdonvoima)., nimet on tulkittu myös ahneeksi ja kyltymättömäksi- Odinilla on kaksi korppia, joiden nimet ovat Hugin ja Munin (Ajatus ja Muisti)

Vaikka he ovatkin jumalia, niin he pysyvät nuorina ainoastaan Idunn jumalattaren omenien avulla, joita heidän on syötävä joka ikinen päivä aina 29 ikävuodestaan lähtien.

Odinin väki oli myös edelläkävijä esimerkiksi robotiikassa, kerrotaan Lokin tuoneen jumalille esittelyyn itsestään toimivan tarjoilijan, ja itsestään avautuvat salin ovet. Viime mainittu motiivi saattaa olla kansainvälinen, koska Kalevalan säkeissäkin toivotetaan Väinämöiselle koon mukaan skaalautuva ovea ja itsestään avautuvia ovia: Kamanat kohottukohon lakin päästä laskematta, ovet ilman auetkohon.

Odinin varusteisiin kuten Joukahaisenkin kuului vakiovarusteena Sleipnir-hevonen, joka vastaa hirvifunktioissa F12:ta ja sudet, jotka edustavat funktioina taikakalufunktiota F14. Lisäksi on korpit, jotka hankkivat tietoa päivittäin, ja auttoivat tarkkailemaan maailman menoa "iso veli valvoo" – tyyliin, elonkaavafunktion vastaavuus löytyy F5:stä tiedon luovutus.

Aivotutkija Damasio on tulkinnut kvaliaa neuraalisena kokemuksena, jossa on aivoperusteinen pohja, kolme neuronimaailmaa, aivorunko, talamus ja aivokuori. Varmaankin voidaan leikitellä ajatuksella että aivokuori edustaa Odinin korppeja, sudet edustavat aivorunkoa, ja talamus on Sleipnir. Muodostunut triadi muodostaa tetran, kun kuvioon lisätään neljäs toimija. Odinin attribuutteina tuskin sattumalta käytetään kolmea kolmiota, jonka suomlainen vastine tunnetaan narinkotana ja lapinkotana. Ylijumalan attribuuttina on edellä maintitujen lisäksi keihäs Gungner, jonka materia oli kotoisin maailmanpuusta ja osumatarkkuus oli 100%, siis varsinainen aikansa täsmäohjus, joka löytää aina kohteeseensa. Sudet ja keihäs muodostavat yhdessä voittamattoman iskukyyvn, joten siitä ei vielä voida muodostaa tetra-asetelmaa. Tetran pohja on näkymätön, perustekijä. Monien nimien ja tehtävien jumala Odin on saanut seurakseen myös monia epiteettejä ja attribuutteja, joten neljäs kokoava funktio F17 tuntomererkillä varsutaminen, johon kuului myös yksisilmäisyys maksuna viisaudesta.

Papualaisissa myyteissä soturit ja jopa tavalliset ihmiset olivat valmiita vaarantamaan henkensäkin jonkin halutun lisäominaisuuden tähden.

Rinnastus nykyaikaisesta tieteellisestä debatista papualaiseen groteskiin myyttiin ensi ajattelemalta vaikuttaa perusteettomalta, mutta muistettakoon tiedon tiellä runosanoma: Tietä käyden tien on vanki. Uusia uria ja polkuja tarvitaan uusiin aluevaltauksiin. Edellä on jo esitetty keskeinen modaliteetti täytyminen ja sen osuus debatin ikivanhassa rakenteessa. Poliittisessa jargonissa on tutti kielikuva valtioveneestä. Surrealismin maailmassa heijastuminen ja heijastukset ovat osa kuvastoa. Debatin lopputulema koskee rahoitusta, johon kiistakumppaneilla on oma näkökulmansa, mikä on millä lailla arvostettavaa ja tärkeää. Aivotutkija Damasio käsittelee kvaliaa kokemustaustaa vasten, jossa tunteilla on keskeinen tehtävä. Tunteen synty on neurologin käsityksen mukaan kahden kvalian ja niiden yhdentymän seurausta, jossa on aktiivisena kolme toimintoa ja neljäntenä mysteerinomainen kombinaatio toiminnoista. Tulkinta määrittyy aistimusten perusteella jonkinlaisen marssijärjestyksen avulla, kutsuttakoon tätä arvottamista vaikkapa intressidominanssiksi periaatteella siitä puhe mistä puute. Ihminen terästyy havainnoissaan suhteessa aktuelleihin tarpeisiin. Surrealistille kannu ja kuppi edustavat henkeä kaadettavana nesteenä. Odin voisi tässä asetelmassa hyvin symboloida kannua, ja berserkkiraivon saavuttanut sotilas kuppia, johon Odinin henki on valutettu. Asetelma sopii myös posession symboliksi. Saavutaan peruskysymysten äärelle. Kannu-kuppi asetelma edustaa kysymysparia mistä mihin, se on soveltavaa ja rationaalista ajattelua. Vene vesillä -metafora vuorostaan vastaa kysymykseen mitä missä, eli vastauksia voidaan etsiä peruskartoituksesta ja loogisesti edeten. Ja tietenkin on myös kysymys, kuka kaataa, kuka soutaa, minne ja miksi. Erona on vain suunta, kaato tapahtuu vertikaalissa suunnassa, soutu vaakasuunnassa, jos kannu on tyhjä ja airoja ei ole, niin aiotusta skenaariostakaan ei tule mitään. Teko jää tapahtumatta kuin sote tahdosta ja hyvistä aikeista ja suunnitelmista huolimatta.

Tarinassa Jamssikivekset puhutaan tahtomisesta, jossa vallitsee ristiriita tavan noudattamisen ja halun välillä.

ei-tahdo	tahtoo
nainen ei tahdo liittoa	mies tahtoo vaimon (sisaruksista)
mies ei tahdo aikuistua	nainen tahtoo tappaa (vaimo miehen, anoppi miniän)

Tahdonvastainen toiminta johtaa ei-toivottuun tulokseen ja hirmutekoon, ja vaimon kohtalona, katharsiksena, tykhenä on pako puuhun asumaan siskon kanssa, kun patriootinen kulttuuri määrää verimerkin vuoksi naisen miehelle vastoin tahtoaan vaatijan oikeuksiensa protektionismin edessä. Lopulta vaatimuksiin oli pakko suostua. Niin oli tapana, ja tapa oli heimolaisiin sisäistynyt, vaikka ulkonaista lainmääräystä ei ollutkaan. Sanktiot olivat kuitenkin tiedossa, kunnian menetys.

Asetelman voi paremmin ymmärtää, jossa ajatellaan sanoja naimakauppa ja avioliitto, edellinen sanonta on vanhahtava agraariyhteiskunnan termi, jälkimmäinen nykyajan asiakieltä. Ero on siinä, liitytäänkö vapaaehtoisesti vai ei, tai mitkä ovat motiivit liitolle ja liiton hyötysuhde osapuolille. Kauppa on kyseessä morsiamen hinnassa, molemmissa tavoissa kosittavan kelpoisuus testataan ja testautuu ennen sopimusta ja suostumusta. Haluton vaimoehdokas ei pitänyt kosijasta.

Tahtomisen ja täytymisen debatissa on kaksi puolta ja puoltajaa. Raivio ei tahdo uskoa tulevaisuuden tutkimuksen tieteellisyyteen, kun taas Kuusi tahtoo uskoa.

14. Taikaesineen saanti Gungnir, susi Geri
16-Taistelu Gungnir, susi Freki

12. Eläin RATSU Sleipnir ; 8-jalkainen ratsu
17- Merkit – Riimut, triadit, attribuutit "yksisilmäinen" yms.

4-Tiedustelu: Korpi Hugin
5 -Tiedon luovutus:Korppi Munin

Odinilla on myös kaksi sutta: Geri (teko) ja Freki (tahdonvoima)., nimet on tulkittu myös ahneeksi ja kyltymättömäksi- Odinilla on kaksi korppia, joiden nimet ovat Hugin ja Munin (Ajatus ja Muisti)

Kuvio paljastaa sanan säilän binaarisen alkumielikuvan, siinä missä korpit ja sudet, ratsut ja miekka voivat olla hyvin varustautuneen soturin apureita, ovat myös nuo "taikamerkit" riimut, joilla voi loitsia, viestiä, kirjata muistiin, panetella rajattomammin kuin millään muulla välineellä.

Mielenrauhan säilyttäminen

Ennakkoluulo on sekä protektionimia, jolla pyritään säilyttämään tasapaino että skeema, jolla asiaa on totuttu tarkastelemaan. Myytti Odinista on monitulkintainen, jossa tulkinta paljastaa enemmän tulkitsijasta kuin tulkitusta. Siksi on mielenkiintoista verrata itkuesimerkkiä papualaiseen syntymyyttiin itkun alkuperästä. Tulevaisuudesta tietäminen on mahdollista yliaistisena toimintana, mutta tieto ei todellakaan ole silloin tästä maailmasta. Itku on perustoiminto kokemusakselilla kipu-mielihyvä. Myyteissä on paljon samaa mystisyyttä ja mysteeriä kuin mielen toimintojen selvittämisessä, vaikea ottaa selvää.

Wantok Newspaper folktales translated and edited by Thomas H. Slone
Crying for Nothing
Long ago, there was a bad man. His name was Nothing. He never gave anything to the needy. If anyone ever asked him for something, he would get angry with him or her.

Sometime later, Nothing died and his wife was very troubled. This was because Nothing was good to his wife. His wife cried and saw that there was no other man or woman who cired for her husband. She went to get all of the yams from her house and cook them.

When the yams were done, she stood up and put all of them in a basket and carried them out to give to each child that she met who was playing. She told each of them to cry for her husband, Nothing.

So if you see a boy crying and ask you ask him, Why are you crying?" The boy will tell you, "I`m crying for nothing."

Anonymous / A1319+ Origin of tears; P210 Husband and wife; W151 Greed.
(Wanton Newpaper, transl. in English Thomas j. Slone))

Turhan itkeminen

Kauan sitten eli huono mies. Hänen nimensä oli Turha. Hän ei koskaan antanut mitään tarvitsevalle, Jos joku joskus pyysi häneltä jotain, hän vihastui pyytäjälle.

Hieman myöhemmin Turha kuoli ja hänen vaimosa oli hyvin suruissaan, koska Turha oli ollut hyvä hänelle. Vaimo itki ja huomasi ettei kukaan muu, ei mies eikä nainen itkenyt hänen miestään, joten hän kokosi kaikki jamsit talostaan ja keitti ne.

Kun jamssit olivat valmiita, hän seisahtui ja pani ne kaikki koriin ja kantoi ne ulos antaakseen jamssia jokaiselle tapaamalleen leikkivälle lapselle palkaksi hänen miehensä Turhan itkemisestä.

Niinpä jos näet pojan itkevän ja kysyt: Miksi itket? Hän vastaa: Turhaa itken.
Anonyymi / A1319+ Kyynelten alkuperä(synty) P210 Mies ja vaimo; W151 Ahneus
(Wanton Newpaper, transl. in English Thomas j. Slone))

Kansantarinoiden näennäinen yksinkertaisuus tekee niistä myyttisen, ja sellaisena monitulkintaisen tai arvoituksellisen, mikä asettaa kulttuuriselle käännökselle korkeat laatuvaatimukset. Myyttejä ei välttämättä voi lainkaan kääntää sanatarkasti kadottamatta perusideaa. Pelkkä satutyyppittely ei riitä kertomaan kaikkea. Yllä olevat tarinat on pyritty luokittelemaan kuvaavasti oikeisiin kategorioihin, mutta tulkinnan varaa silti jää runsaasti, ja osin selitysyritykset jopa hämäävät totuuden, sillä niinkin asia voidaan nähdä, ettei yllä olevassa ole lainkaan olennaista kertomuksen sisältö tai juoni, vaan kerronnallinen sanaleikki, joka on kielellisesti omalakista merkitykseltään niin ettei tarina lainkaan aukea sanatarkkana käännöksenä, koska kyseessä on oikeastaan sanonnan aitiologia eli tapaa ja yhteisön arvoja vahvistava opettavaisen sananparren tai uskomuksen syntytaru, jonka suomalainen vastine on lähinnä uskomussanonta: Isot miehet eivät itke, sanonta joka usein sanotaan pikkupojille.

Itse sen teki

Tarinan päähenkilön nimi Nothing, sanatarkasti suomennettuna "Ei mikään", ei vastaa tarkoitetta. Tämän voi ymmärtää suomalaista tonttutarinaa vasten, jossa sokaistaan tontun ainoa silmä. Niin suomalaisten tarinain alkutonttu oli yksisilmäinen ja hieman yksinkertainen myös. Taru kertoo tontun tavanneen kerran miehen, ja ihmetteli kun tällä oli kaksi silmää ja tahtoi myös kaksi silmää. Kysyi josko mies voisi auttaa häntä hankkimaan toisen silmän, tonttu kyllä palkitsisi runsaasti vaivan. Mikäs siinä, mies suostui, mutta ennen sitä tonttu tahtoi tietää auttajan nimen, jotta voisi sitten palkita hänet. Mies sanoi nimekseen Itse ja valoi tontun silmään tinaa. Tonttu tunsi ainoan silmänsä sokeutuvan ja ryntäsi hakemaan apua. Kun toiset surkuttelivat tapahtunutta kysellen kuka sen teki, vastasi tonttu: Itse.

Tarina on suomalaisugrilaista perua, eikä toimi käännöksenä suomenkielen taivutusmuotojen takia erityisen hyvin, mikä kavaltaa kielellisten sanaleikkien olevan varsin omakielisiä ja siten myös omamielisiä. Yllättävää sen sijaan on yhteys Cinderella-satuihin, joissa yksi lajityyppi viittaa tonttuihin, peikkoihin tai jättiläisiin satuna Yksisilmä, Kaksisilmä ja Kolmisilmä. Tässä sadussa Tuhkimona on sarjasta poikkeava luonnollisen normaaliutensa vuoksi, koska hän kaksine silmineen muistutti ihmistä.

Pienessä tarinassa on edustettuna peruskuvio, jossa itse tarina on luokiteltu sisällön perusteella satutyypeiksi, mutta tulkintavaihtoehdoissa ei ole nähty olennaista, kielipeliä, kielellistä leikittelyä joka on Mitä tarina opettaa

Alussa esitetty tarina on käännöksen käännös, ensin papuauusiguinealaisesta kielestä englanniksi ja siitä suomeksi, joten alkuperäisyys ei ole sananmukaista. Sen ei tarvitsekaan olla, jotta sanoma tulee ymmärretyksi. Sen lisäksi, että tarina kertoo sanonnan synnyn, niin se on myös opettavainen tarina, jolla yhteisön jäseniä kannustetaan yhteistoimintaan ja välittämiseen. Saituri jää yksin, eikä kukaan sure lähtöä. On surkuteltavaa, jos sureminen joudutaan ostamaan.

Tällaisena pieneen tarinaan mahtuu monta ulottuvuutta. Kertomus miehestä, joka oli Turha, ei mikään mies, kertoo yhteisölle kansantarinassa sekä varoittavan että opettavaisen, joka on puettu myyttisen tarinan muotoon.

Kansantarinan rakenne muodostuu osista, joissa
opettavaisuus on itsekkyydessä
varoitus yksin jäämisessä
myyttisyys sanonnan synnyssä
muodollisuus satutyypissä.
Tulkinnallisesti nämä tasot muodostava runomatriisia hyväksi käyttäen rakenteen, jossa jargon/litaniatasossa on kääntämisongelma, systeemissä on tyypittelyongelma motiiveineen, paradigmana satutyyppi ja myyttisellä tasolla merkitys ja kytkökset. Tarina yhdessä kerrontakielen kanssa on ulkoinen taso, ekso ja tarinan sisäinen merkitys muodostuu kulttuurisista arvoista ja sananparsista, tavasta olla ja eleä ja kuinka se kerrotaan. kansantarinoille ja myyteille tyypillinen tehokeino. Toiseksi harvoin osataan jäljittää merkityksiä muutosten virrassa siitä huolimatta, että redaktiot ovat olleet maantieteellis-historiallisessa menetelmässä erittäin tutkittu alue. Aikain ja kulttuurien saatossa kieli ja tavat saavat uusia muotoja, kokevat transformaation, varioivat

Odin on saanut šamanistisia kykyjä mystisillä teoillaan. Odin on muun muassa luopunut toisesta silmästään, jotta saisi juoda Mimirin vartioimasta viisauden lähteestä. Odinista tuli myös hirtettyjen suojelusjumala sen jälkeen, kun hän "uhrasi itsensä itselleen" saadakseen lisää viisautta. Sen hän teki lävistämällä itsensä keihäällä ja roikkumalla hirtettynä maailmanpuusta (Yggdrasil) yhdeksän päivää ja yötä. Sinä aikana hän oppi suuria viisauksia ja keksi riimut. Yhdeksän päivän ja yön jälkeen Odin herätti itsensä henkiin taikuudella.

Kaksivaikutteiset kvaliat

Kysymys neurotieteiden kvaliasta on epäilemättä keskeneräinen ja kiistanalainen kysymys, karkeistaen voisi silti arvioida Damasion tarkoitteen, jossa on kaksi rinnakkaista ja päällekkäistä kvaliaa kokemusta, so. tunnetta tai aistimusta tuottamassa. Kirjassa Itse tulee mieleen Damasio päätyy aistimusten tuottavan tuntemuksia ja tunteita aivojen koko rakenteella aivorungon, talamuksen ja aivokuoren avulla, sekä lisäksi vegetatiivisen hermoston avulla.

Suomen kielessä on selkeä ero emootioille, jotka tunnetaan tunteina ja emootioille tuntemuksina. Edellinen on ensisijaisesti psyykkinen kokemus, jälkimmäinen fyysinen ja aistimuksellinen. Kalevala on emotionaalinen opus. Kirjassani Kielastaja olen esittänyt Väinämöisen esittämät tyypilliset epimyytit "Elkätten-runosikermän", jonka sisällön olen jakanut kahteen kvaliaan, selitysteosten antiin a+b. Niitä on verrattu todellisen tekstin sisältöön tulkintaa varten, minkä jälkeen on päästy itse asiaan eli synteesiin eli tulkintaan. Voisi olettaa että mielen kvaliat toimivat melko lailla samaan tapaan. Ensin peilataan asiaa kahdella tapaa, sitten verrataan asiaa muistin avulla jo koettuun, minkä jälkeen intressidominanssi vaikuttaa tulkintaan esimerkiksi ennakkoluulona tai suojautumisen tarpeena.

Ensivaikutelmasta mielijohtumaan

ELKÄTTE-runoista saadaan seuraavanlainen firstness-tulkinta eli ensivaikutelma:

Runo 4. Aino hukkuu - emo varoittaa

a) Väinämöiselle luvattu Aino hukuttautuu. Emon kyynelvirrat. (LIP)

b) Väinämöinen tapaa Joukahaisen sisaren vastan taitosta, ja pyytää häntä puolisoksensa. Tytär juoksee itkien kotia ja kertoo asian äidillensä. Äiti kieltää häntä suremasta, ja käskee ennemmin iloitsemaan ja koreissa vaatteissa käymään. Tytär itkee itkemistänsä ja sanoo, ei tahtovansa iki vanhalle miehelle puolisoksi mennä. Huolissansa kävellen eksyy korpeen, joutuu oudolle meren rannalle, lähtee pesemään itsensä ja hukkuu veteen. Äiti itkee yöt päivät hukkunutta tytärtään. (RUK)

c) Opetusrunosäkeet 4:439-518
"Elkätte , emot poloiset, Sinä ilmoisna ikänä
tuuitelko tyttäriä, lapsianne liekutelko
vastoin mieltä miehelähän, niin kuin mie emo poloinen
tuuittelin tyttöjäni, kasvatin kanasiani." (439-446)

Välisäkeissä kuvataan emon vuolasta kyyneltulvaa ja syyllisyyttä, mikä sai kuulemaan joka käden kukunnassa muistutuksen tapahtuneesta onnettomuudesta. Joka käki tuntui ilkkuvan tapahtunutta onnettomalle surijalle, ja lopulta äitiparka saattoi vain todeta suremisen olevan pahasta senkin. (447-506)

"Elköhön emo poloinen kauan kuunnelko käkeä;
kun käki kukahtelevi, niin syän sykähtelevi,
itku silmähän tulevi, ve´et poskille valuvi,
hereämmät herneaarta, paksummat pavun jyveä;
kyynärän ikä kuluvi, vaaksan varsi vanhenevi.
Koko ruumis runnahtavi kuultua kevätkäkösen." (507-518)

d) Synteesi –> avainsanoja: vesi, kuolema, painostus, suru, käki.
Tulkinnoissa on eroa kuten aiemmin on jo todettukin. Aiempi tulkinta toteaa Ainon hukkuneen, kun taas myöhempi tulkinta samasta runosta on ollut hukuttautumisen kannalla. Seuraamuksen, sanktion tasolla tulkintaerolla ei ole merkitystä, runovirren sankaritar

menehtyi aaltoihin, joutui Ahdin puolisoksi Vellamoksi, koska ehdotettu naimakauppa oli ylivoimaisen vastenmielinen kohtalo kestettäväksi. Ihmisen kehosta, ruumiista suurin osa on vettä. Veri on symbolisesti elämän vettä eli makeaa juomavettä, kun taas kyyneleet ovat surun, tuskan ja onnettomuuksien kirvoittamaa kyynelvirtaa, suolaista varsin karvasta maultaan. Surullinen on masentunut ja masentuneella on mieli maassa. Masentunut on itkuinen, ja silloin veri ikään kuin jähmettyy suonissa ja sen sijaan vedet nousevat silmiin. Tällä Uuden Kalevalan Aino-runokoosteella on yhtenevyyksiä Sampo-runostoon. Väinämöiselle luvattiin niin Aino kuin Sampokin, mutta molemmat lupaukset osoittautuivat toden tullen tyhjäksi, ja molemmat ainutlaatuiset aarteet Väinämöinen menetti iäksi aaltoihin. Ja aalloille, Ainon ja Sammon perään Väinämöinen myös lähtee veneellään Kalevan loppurunossa. Suomalaiseen kuolemaan liittyviin uskomuksiin kuuluvat vene ja käki kuolemaan liittyvinä symboleina. Vainaja haudattiin veneensä alle tai haudasta tehtiin veneen muotoinen Tuonelan virtaa ajatellen. Käki on kuolemanlintu, koska sen kukahtelu kertoo elettävien vuosien määrän kansanuskomuksissa. Siksi Ainon äiti koki joka käen kukahduksen elämänsä keväässä menehtyneen tyttären terveisinä äidille kuoleman takaa. Lopulta äiti kuitenkin surustaan havahtui ymmärtämään, että käen kukunnan kuolemaa korostavan merkityksen korostaminen masensi entisestään. Viisaampaa oli olla kiinnittämättä käen ääntelyyn enemmälti huomiota, koska siitä seurasi vain mielipahaa.

Neljännessä runossa opettavuus on kahtia jakautunut: a) ihmisellä tulee olla itsemäärämisoikeus omaan elämäänsä ja b) surusta pitää pystyä irroittautumaan.
(eriote Kielastajasta)

Tässä voisi ajatella toteutuneen se ns. jäävuoriefekti eli painopisteen muuttuessa, koko suunnaton massa pyörähtää ympäri, ja se mikä on ollut näkymättömissä tulee näkyviin ja nöusee päällimmäiseksi. Aistivaikutelmat ovat jäätä sulattava elementti neuroverkossa. Kuten Uukunniemen verkkokivessä, tämän hermosto osaa kuin vettä vain, luonnostaan, itsestään. Vesi uurtaa kiveen halkeamia ja vakoja, kvaliat uurtavat mieleen reittejään kokemusten toistuvuuden mukaan. Yhteen asiaan keskittyjää vaanii helposti urautuneisuus ja kapea-alaisuus.

Tuntemusten perusakseli on mm. kivun ja mielihyvän tunteet. Kvalia I -tasolla mieli tunnistaa tunteen, joka menee kvalia II kautta käsittelyyn ja tunnistamiseen, mistä syntyy reagointi jollain tavoin. Kvaliat ovat elämää säätelevä ja suojeleva mekanismi. Kipu suojaa suuremmilta vahingoilta ja opettaa varomaan haitallisia toimia. Tuntemuksen samaa sisältöä aivot käsittelevät eri alueilla samanaikaisesti, samalla kun se ottaa huomioon arvojärjestyksen, arvottaa ja evaluoi osien merkitystä kokonaisuuteen ja kontekstiin nähden. Tietoisuus koetusta on mielen perusominaisuus.

Tuntemusten kautta ihminen oppii kvalia I-vaiheessa tunnistamaan ruumiinsa aistimukset, jotka kvalia II-vaihe tunnistaa hermoston avulla ja kautta. Aistimukset joutuvat menemään talamuksen kautta aivokuoren hahmottamistoimintoihin, paitsi perusaistimus haju, joka koetaan suoraan. Savulla ja suitsutuksella on palvottu jumalia. Palvos ja palvaus lienevät samaa sanajuurta.

Damasion mukaan kvaliaa käsitellään kahden ongelman yhdistelmänä, ja esittämäni prepanamerikkalainen "villin ajattelun" kaava sisältää perusasetelmassaan kaksi tuntematonta tekijää, jotka voidaan ratkaista ja /tai hahmottaa saatujen kahden jo tiedetyn ja havaitun tekijän avulla, tämä mahdollistaa kolminkertaisen ja tasoisen tarkastelun jopa kahdesta eri suunnasta, vertikaalisti ja horisontaalisti, mikä johtaa väistämättä triadiseen ja siitä tetra-katsantokantaan. Kvaliaan, kokemukseen tarvitaan mielen kykyjä, muisti, emootiot

ja havaintokyky. Nämä yhdessä mahdollistavat tulkinnan, merkityksen muodostuksessa näiden osatekijöiden on oltava läsnä, kvalian tarkasteluun sopii täytymisen modaliteetti.

Debattiesimerkissä ennakkoluuloisuus tulee esille protektionismina, kumpikin osapuoli puolustaa omista lähtökohdistaan ja intressidominanssista riippuen kantaansa, motiivina rahoituksen perusteiden arviointi. Taloudellisesti arvot kiihtävät tunteita, monet tahtoisivat saada vastikkeetonta tuloa, jotkut tahtovat ottaa itselleen enemmän kuin muut. Tulkinta siitä, mikä on oikein ja kohtuullista vaihtelee intresseistä riippune. Joka tapauksessa tulkinnalla on merkitystä sille, mitä tahdotaan ja mitä tekoja asian suhteen tehdään. Jos jokin puolue kokee ja tuntee, että otetaan "rikkailta" ja noiksi rikkaiksi katsotaan kaikki yrittäjät, myös ammatinharjoittajat, niin tahtotilana on lähinnä anastaminen, jotka legitimoidaan lainsäädäntönä, joka on teko ja merkki muille päätöksen pakollisuudesta. Porsaanreikiä ei yleensä jätetä, jos ne suinkin voidaan estää, jotta tulkinta olisi mahdollisimman yksiselitteinen.

Damasion tarkoitteesta mahdollisesti suurestikin poiketen esitän yksinkertaistuksen.
Kvalia I sisältää kokemuksen havaitsemisen ja arvioinnin = a+b aistit + muisti
Kvalia II sisältää kokemuksen vertaamisen ja tulkinnan = c+d tilannearvio + reaktio = > tietoisuus.

Väittelyverrokissa olen motiivit jakanut viiteen ryhmään:

Tunteet	Tahto	Teot	Merkit	Tulkinta

Kuviossa tunteet edustavat aistimuskokemusta, tahto täytymisen modaliteettia hermoverkkoineen, teot reaktiivisuutta koetun kokemuksen mukaan esimerkiksi itkuna kivusta, joka on ulkoinen merkki sisäisestä tunnetilasta, jonka tulkinta vaihtelee sen mukaan tulkitsenko tilannetta minä itse vai joku ulkopuolinen, joskin parhaimmillaan tulkinta voikin olla yhteinen. Sattuu! Aistijärjestelmä on kontekstisidonnainen. Jos kissalla on nälkä, niin kotikissa antaa merkin tilastaan naukumalla. Merkki on kokemuksen tuottamalla tietoisuuden tasolla sama sekä lähettäjälle että vastaanottajalle, tulkinta on sama. Mutta jos kyseessä onkin kissan villiserkku savannilla, jolla on nälkä, ilmoille ei suinkaan kajahda karjaisu, vaan aistimusdominanssina on näkö, pimeänäkö jota öinen saalistaja tarvitsee, kun yrittää olla antamatta merkkejä itsestään ja hiipii hiiren hiljaa. Satunnainen luontokuvaaja voi toki arvata kissalla olevan nälkä, kun se saalistaa, mutta tulkinta ja merkki nälästä on jo paljon satunnaisempi. Tarinan opetus on se, että tarve tuottaa kvaliat.

Metsästäjän kvalia nälästä esiintyy selvästi tarvedominanssien ykkösmotiivina.
Eriote opinnäytteestä Hirvikronikkain semiopoetiikka. Ruokaratto kirvoittaa kielenkannat.

Puute: Nälkä, virkistys

Työn aiemmissa osioissa on esitelty ne myyttiset aspektit, jotka liittyvät suomalaisen hirvestyksen ravinto- ja nautintoaineisiin. Hirvestäjän myyttiset eväät muodostuvat kahvista, viinasta ja makkarasta. Höysteenä toimivat ruokapuheet ja jutut. Ennen kuin jahtiurakka on ohi, syksyn ja päivän mittaan mahtuu monta lepo-, herkuttelu- ja juttutaukoa.
Funktio F8 on frekvenssiltään motiivilistauksen ykkönen. Olen sijoittanut sen mallissani vastaamaan olemisen modaliteettia ja perustarvetta aineenvaihdunta. Muissa metsästystapahtumissa on keskeisinä aisteina tunto-, näkö- ja kuuloaistit, vilun, nälän, äänien ja näköhavaintojen muodossa, mutta taukotulilla puute poistetaan, niin että haju- ja makuelämykset voivat manifestoitua. Tämä kaikki kuitenkin tyydyttää aineellisia tarpeita. Henkisten tarpeiden tyydytykseen käytetään puhuttua kieltä, juttuja, kaskuja ja tarinoita. Siten

olemisen modaliteettiin yhdistyy tekemisen modaliteetti ja liikunnallinen tarve leikin ja pelin muodossa endo- ja eksotasoilla. Tauot tyydyttävät levon ja ravinnon tarpeet.

> "Siin meit ol alun kolmattkyment miäst ja pari kolmk koira nauttimass piänt välipala. Tämä on kyll tosi liäväste sanott sill ett erisorttissi makkroi tuhotti valla uskomattomi määri." (A19, 206-208)
>
> "Jahtien välillä maistuu kaikilla eväät ja mikä sen herkullisempaa onkaan kuin kahvi tai tee luonnon helmassa hyvien voileipien kera." (A63, 37-38)

Eeposfunktioina ajatellen (suluissa elonkaavan mukaiset ap. funktiot):

Sodan aistifunktiot
F8 - MAKU (Puute)
F12 - KUULO (Kokeen määrääminen)
F16 - NÄKÖ (Taistelu)
F21 - HAJU (Takaa-ajo)
F25 - TUNTO (Vaikea tehtävä)

Sankaritekofunktiot
F14 - HAJU (Taikaesine)
F18 - NÄKÖ (Voitto)
F26 - MAKU (Tehtävän suoritus)
F29 - KUULO (Sankarin mm.)
F31 - TUNTO (Häät)

Villikissa noudattaa eeppisissä aistifunktioissa ensisijaisesti näköä (monet lajit hajua) takaa-ajossaan, tuntonaan nälkä, jonka tyydyttäminen luonnossa on vaativa tehtävä. Sen sijaan kotikissalle lankeaa ravinto kuin manulle illallinen, kun vain makailee. Aistidominanssina tällöin on tuo ihmismäinen aisti kuulo, joka vaaditaan äänien tunnistamiseen. Luonto toimii taistelu- ja kilpakenttänä ekokierrolle, ihmisen sofistikoitunut yhteiskunta toimijoineen so. sankareineen kuuntelee mielellään tarinoita eli noudattaa villiä viettiään tarinoiden luonnontilaan, kun atavistinen tarve, nälkä yllättää tai muutoin vain tahtoo syödä tai herkutella, juhlia. Sankarihirvestäjä muuttuu metsällä saalistajaksi, ravinnon etsijäksi, jolle näkö on kuuloa tärkeämpi tilapäisesti, sillä saalistettava hirvi on tarkkakorvainen olio.

Näin on kvalian suhde puheeseen tullut massoiteltua.

Final test

Korpusmaisuuden I osassa on tutkittu tekstien kerroksellisuutta ja arvoituksellisuutta suhteessa myyttiseen mm. Elli-Kaija Könkään (myöhemmin Köngäs-Maranda) Virittäjässä julkaiseman transformaatioteorian pohjalta. Kertauksena esitetty kuvio alla.

Transformaatioketju puuarvoitussarjasta	
Pihlaja pyhällä mäellä, pyhä lehti. (arvoitus) PIHLAJA Muuntaja T1 Partikulaatio	partikulaatio (yksilöinti, eriyttäminen) Valmistautuminen suvunjatkamiseen
Mamselli kasvoi mäen päällä hiukset hartioilla. (arv.) KOIVU Muuntaja T2 Reversio	reversio (osien vaihtaminen) Kukoistus, elämän kevät ja hedelmällisyys.
Talvella on vaatetettu, kesällä kasvaa uuden morsiuspuvun/ morsian mäellä seisoo kesät kaiket kauniina, talvella aivan alasti (arv.) LEHTIPUU FEMIININISENÄ METAFORANA Muuntaja T3 Inversio	inversio (käänteinen tarkastelu) Valmistaudutaan tuottamaan hyötyä, eli täyttämään yhteiskuntavelvollisuutta suvun jatkajana ja tällä tavoin varallisuuden kartuttajana.
Yksi puu kasvaa, otetaan viidet saarapuut, kahdet aatran sarvikot, ja vielä jääpi puu tuoreeksi (arvoitus) PUU, PUUTAVARA Muuntaja T4 Generointi	generointi (yleistys, rakenteen muodostuminen) Hedelmällinen, synnyttänyt vaimo.
Tikka toukkaa vetää, nahkiaista nauvottaa. (arvoitus) IMETYS Muuntaja T5 Kausaliteetti	kausaliteetti (syyseurausanalyysi CLA, runomatriisi) Ravinnonantaja, äiti lapsille.
Mikä puu juuritta kasvaa? (arvoitus) IHMINEN Perusmuuntaja TX Konkluusio	maturiteetti (ominaislaatu) Kypsyys ja aikuisuus, omillaan olo.
Kaikki kaatuu, kaikki maatuu, kaikki mamman poveen mahtuu. (arvoitussananparsi) ELÄMÄ/KUOLEMA Yleismuuntaja TY Synteesi & synergia	synteesi (yhteenveto) Vanheneminen, ikääntyminen ja kuolema. MYYTTI (a+b < c) Huom! Myytti on aina enemmän kuin osiensa summa.

Aiheen II osassa korpusmaisuuden lopputestattavana on ollut sekä Claude Lévi-Straussin esittämä panamerikkalainen malli muodostaa kuudesta tekijästä synteesi. Tuota mallia on tässä työssä edelleen kehitetty prepanamerikkalaiseen suuntaan, jossa kehitys päätyi kuusikantaan eli heksagrammiin, mikä on monella tapaa rasitteinen symboli, viittaahan se sekä juutalaisuuteen että noituuteen muun muassa. Tässä kuvio kuitenkin on muodostunut kahdesta triadikuviosta, joita yhdistää napana fokustekijä, joka on seitsemäs tekijä. Jatkosovelluksena tehdyssä transformaatioarvoitussikermässä on meemikaavan pohjalta ajateltu perusmeemejä T1_T5 viisi kappaletta, joita metameeminä täydentävät tekijät Tx ja Ty.

Testaamisen idea perustuu "tunneliteoriaan" eli näkemykseen, että hyvinkin eri suunnista ja näkökulmista aloitettujen töiden ja merkitysten tulee kohdata jossain vaiheessa, jotta läpikulku olisi mahdollinen, muutoin on edessä umpikuja tai kaksi erillistä tunnelia, jotka eivät kohtaa. Liian usein naapurialat kaivavat vierekkäin omaa tunneliaan, kun tehokkaampaa olisi pyrkiä yhdistämään näkökulmat. Siksi tässä työssä on uhkarohkeasti rinnastettu astrologia ja patriotismi, kaksi tunteita nostattavaa tekijää, joita voi kaikesta huolimatta tarkastella myös ilman ennakkoluuloa tai kiteytyneitä ennakkokäsityksiä.

Ensimmäisessä korpusmaisuutta peilailevassa osassa Myytti ja metodi – Korpusmaisuus, keho ja kosmos on vyörytetty myös palimpsestisuuden ideaa, päällekkäin ja limittäin rakentuvia merkityksiä, joiden keskeinen tutkimusväline on runomatriisi, jonka perusidea perustuu

duratiivisiin tapahtumiin ja CLA-analyysiin. Palimpsestisuus testautuu tässä ensimmäisen osan korpuksen, papualaisten groteskien myyttien aineistolla, jotka rinnastuvat seuraavasti.

Ensin on maininta mihin semeemiin tarina kuuluu alun perin, sitten transformaatioluokkakoodi, sitten rinnasteinen modaliteettilaji tarverinnastuksineen. Seuraavaksi on ilmiöintiopin mukainen kulttuurianalyysineliö, sitten tämän työn lopputarkastelun näkökulma. Lopuksi transformaatioarvoitus vastauksineen. Yhteensä tarkastelutapoja tällä tavoin tulee raamiin 10 kappaletta. Tieteessä on tapana suhtautua ivallisesti astrologiaan taikauskona, mutta mitä tulee kompleksiseen tarkastelutapaan, niin astrologinen ajattelutapa systeemiälynä voittaa tieteellisen tarkastelutavan, koska se rinnastaa useita sisäkkäisiä kehiä tulkintaan.

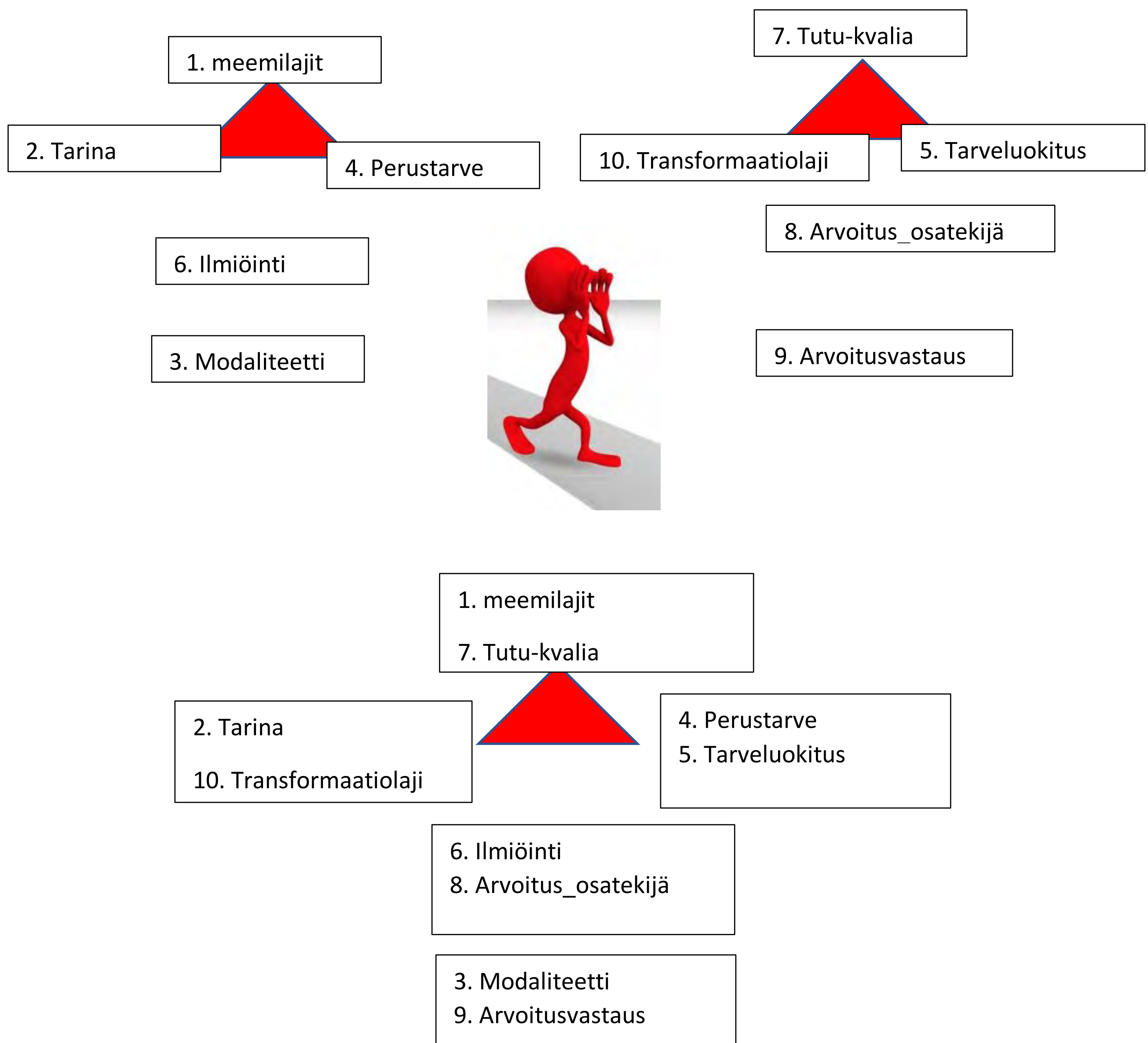
1) Fenoomi = meemilaji, joka ilmaisee ilmiön muodon, ilmentymän kuvauksen ja ontologian, millainen ilmiö on, millaisena se ihmistajunnan silmin näkyy ja näyttäytyy.
2) Pitkäkyntinen Dagi = Papualainen groteski myytti Gunnar Landtmanin keräämänä, kääntämänä ja julkaisemana, suomennos MRÅ.
3) Täytyminen = modaliteetti
4) Lämpö = perustarve Malinowskin mukaan
5) Arvomaailma = tarveluokkatulkinta
6) Obligatorinen = Kulttuurianalyysineliö ilmiöintiopin mukaan
7) Ympäristö = ennakkoluuloala tutumeemien kvaliana
8) Arvoitus = Transformaatioketjun osatekijä
9) Arvoituksen vastaus = Muuntaja T1, valmistautuminen suvun jatkamiseen
10) T1 Partikulaatio = transformaatiolajina yksilöinti, eriyttäminen.

Kyse on hermeneuttisesta lähestymistavasta, tulkinnasta, joka luonnollisesti on näkemyksellinen ja yksilöllinen peruslähtökohdiltaan, mutta silti voi taiteen tavoin tuottaa informaatiota ihmisen ulkoisista ja sisäisistä tuntemuksista ja kokemuksista. Merkityksenmuodostusketjua voi nimittään konsistentiksi, tiiviiksi koostumukseksi aivan kuten astrologiassa on symboliikkana kokonainen merkitysavaruus kätkettynä. Konsistentti toteutuneena on semanttista ja ristiriidattoman syntaktista. Kummassakin tapauksessa konsistenssi luo tiiviin, johdonmukaisen koosteen, jossa on koherentti, ristiriidaton, yhdenmukainen, yhtenäinen ja yhteensopiva sisältö, sanalla sanoen ehyt kokonaisuus.

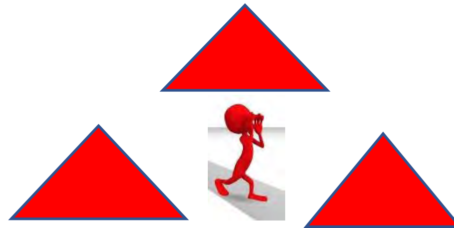
Elämän eheys harvoin toteutuu ilman ristiriitoja, paradokseja. Kun pyritään liian tiukasti ristiriidattomuuteen, niin samalla voi käydä niinkin, että jotain arvokasta tai käyttökelpoista menee siinä samalla, ja itse asiassa tiedon rikastamisen sijasta tajunta köyhtyy, mielikuvitus löyhtyy ja latistuu. Elämän mysteeri lakkaa ihmetyttämästä, ylpeys älyn erinomaisuudesta muihin ominaisuuksiin nähden valtaa alaa kuin rikkaruoho.

Listaus on esimerkki kerroksellisuudesta tai palimpsestisuudesta tulkinnassa, sellaisenaan listaus on hankala hahmottaa merkityksinä. Tulkintatehtävään helpottaa huomattavasti, jos osatekijät mallinnetaan meemikaavaksi, jossa on kaksi vaihtoehtoa, joko A) laaditaan kaksi meemikaavaa, joista toinen edustaa metatasoa ja toinen subtasoa. Tässä menettelyssä on se vika, ettei tasoja voi täysin rajata toisistaan pois, ja tulkinta jossain määrin jää mielivaltaiseksi. Toisena vaihtoehtona on B) sijoittaa meemikaavan osatekijöiksi kaksi tekijää. Hyvin viitseliäästi tehtynä saattaa joissain tapauksissa olla hyvä C) koota synteesi molemmista ja muodostaa niistä kokonaisuustulkinta, jossa mennyt, nykyhetki ja tuleva kohtaavat.

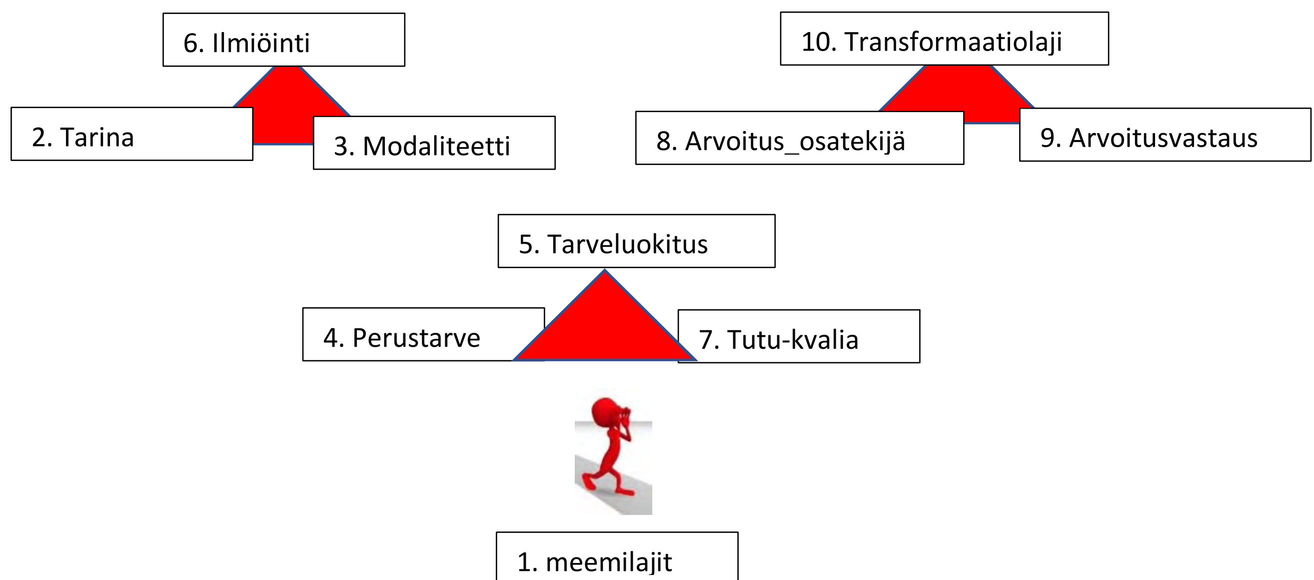
Kahden meemilajin jaotteluna:

Tai vaihtoehtoisesti jaon voi laatia tertiaaliastelmaan, jossa kattoparruna toimii arvoitukset so. mysteeri tai ongelma, jota pyritään ratkomaan. Jako ei mene tasan, joten ylimääräinen tekijä viittaa keskeistekijään, fokukseen mikäli asettelu on osunut kohdalleen. Valitun menettelyn rakenne vaiktutaa tulkintanäkökulmiin, vaikka kyse on samasta asiasta.

Vaihtoehtoisesti jaon voi laatia tertiaaliaselmana, jossa kattoparruna toimii arvoitukset so.

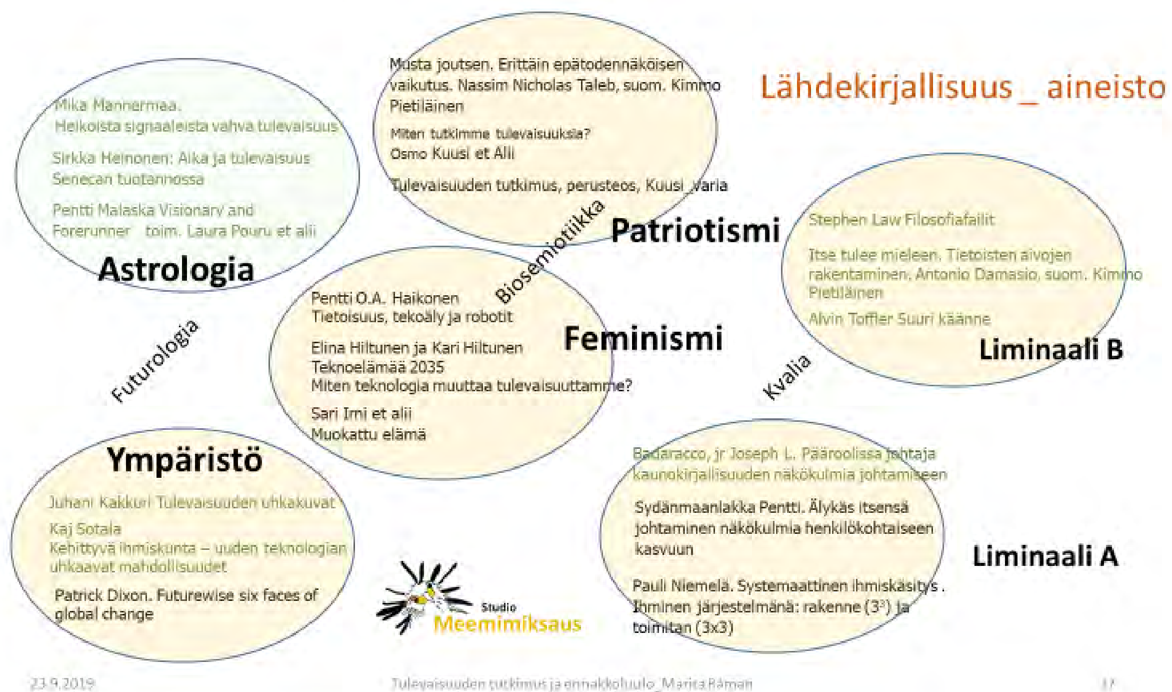
Puuarvoitussarjassa esitetyt transformaatioketjun osatekijät ovat:

1 Partikulaatio
T2 Reventio
T3 Inversio
T4 Generointi
T5 Kausaliteetti
Tx Konkluusio
Ty Synteesi&synergia

Lopuksi olen muodostanut erillisistä seitsemästä ryhmästä aisaparit, jotta rinnastus ja tulkinta korpuksen kirjallisuuteen aihioituun kolmeen maailmaan olisi mahdollinen. Kolmen maailman korpusmaisuuden maailma muodostui alkuhahmotuksessa näin:

I Murros
II Yhteisö (tutu)

III Tulevaisuuskuva

Kuvio. Kirjallisuus hahmotettuna ennakkoluulokategorioihin ja niiden välisiin relaatioihin sekä suhteutettuna loppuasetelmaan.

Prepanamerikkalaisella näkemyksellä isosta kuvasta muodostuu seuraavaa:

Kuviossa saattaa ihmetyttää tutu-meemisien kvaliassa tuo astrologia, koska tulevaisuustutkimust tahtoo intohimoisesti välttyä rinnastuksilta astrologiaan, ja pitää sitä muun tieteellisen diskurssin tapaan humpuukina. Valinta on osunut tuohon termiin, koska näkökulmameemit ja humpuukimeemit osuvat fokustermeiksi meemien merkitysluokituksessa. Fokukseksi muodostui näin ollen näkökulmameemit, jossa korostuu kokonaisvaltaisen, holistisen ja näin ollen kompleksisen ymmärtämisen tarve sekä samalla koherenssin, selkeän kokonaisnäkemyksen eli konsistenssin tarve, joka yllättäen kyllä osoittautuu paradoksisesti samaksi kuin mitä humppuukimeemeiksi luokitellut arvot korostavat eli yhteydentunnetta ja kaksijakoisuuden katoamista, puhuttakoon siitä vaikka kaksijakoisuuden katoamisena. Kaksijakoinen, dualistisuus on vuorostaan diaboliseen, pirulliseen. Vaikean ongelman

muodostaa tutumeemeissä fundamentalismin, oikeaoppisuuden ja taikauskon dilemma. Arvovalinnat voivat olla se elämän ja kuoleman kysymys, meneekö mies yli laidan yhä kiihtyvään tahtiin, samassa jamassa ja veneessä kun ollaan, ympäristö ei jaksa enää sulattaa ihmiskunnan käytöstä, vastaisku on alkanut.

5. Kokonaisvalt. holistisuus

Näkökulmameemit
partitiivi

17. kaksijakoisuuden katoaminen.yhteydentunne

Purkukuvien käyttöarvo

Alla oleva arvoitussarja on valmiiksi yhdistetty toiminnallisiksi pareiksi. Tulkintaa varten on ensin purettava jokaisen osatekijän suhde edellä esitetyllä tavalla meemikaavastoksi.

Feminismi + ympäristö

1) Semeemi, 2) Mulkeroinen, 3) tahtominen, 4) käytös, 5) ihminen, 6) dysforinen neliö, 7) feminismi, 8) Tikka toukkaa vetää, nahkiaista nauvottaa. (arvoitus), 9) IMETYS Ravinnonantaja, äiti lapsille; 10) Muuntaja T5 Kausaliteetti (syyseurausanalyysi CLA, runomatriisi)

1) Fenoomi 2) Pitkäkyntinen Dagi 3) täytyminen, 4) lämpö, 5) arvomaailma, 6) obligatorinen, 7) Ympäristö, 8) Pihlaja pyhällä mäellä, pyhä lehti. (arvoitus), 9) PIHLAJA Valmistautuminen suvunjatkamiseen; 10) Muuntaja T1 PartikulaatiO, (yksilöinti, eriyttäminen)

Patriotismi + astrologia

1) Transfeemi, 2) Epätavallisia kehoja, 3) tietäminen, 4)Leikki- Mielikuvitus, 5) Sukupuli, 6) kognitiivinen neliöä, 7) Patriotismi, 8) Yksi puu kasvaa, otetaan viidet saarapuut, kahdet aatran sarvikot, ja vielä jääpi puu tuoreeksi (arvoitus), 9) PUU, PUUTAVARA Hedelmällinen, synnyttänyt vaimo; 10) Muuntaja T4 Generointi, (yleistys, rakenteen muodostuminen).

1) Strategeemi, 2) Puupäiset ihmiset, 3) Uskominen, 4) hygienia , terveys , 5) Syntytarut , 6) veridiktorinen neliö , 7) Astrologia, 8) Kaikki kaatuu, kaikki maatuu, kaikki mamman poveen mahtuu. (arvoitussananparsi), 9) ELÄMÄ/KUOLEMA Vanheneminen, ikääntyminen ja kuolema; 10) Yleismuuntaja Ty Synteesi & synergia (yhteenveto, yhteisvaikutus) => 3333

Huom! Myytti on aina enemmän kuin osiensa summa.

Liminaali A + Liminaali B

1) Genoomi, 2) Aukoton ihminen, 3) oleminen, 4) ruoka , 5) keho, 6) ontologinen neliö, 7) Liminaaali A (ympäristö + feminismi) , 8) Mamselli kasvoi mäen päällä hiukset hartioilla. (arv.), 9) KOIVU Kukoistus, elämän kevät ja hedelmällisyys. 10) Muuntaja T2 Reversio (osien vaihtaminen) .

1) Myteemi, 2) Jamssikivekset, 3) voiminen, 4) aseet (asunto), 5) identiteetti, 6) kompetenssineliö, 7) FOKUS, 8) Talvella on vaatetettu, kesällä kasvaa uuden morsiuspuvun/ morsian mäellä seisoo kesät kaiket kauniina, talvella aivan alasti (arv.), 9) LEHTIPUU FEMINIINISENÄ METAFORANA, Valmistaudutaan tuottamaan hyötyä, eli täyttämään yhteiskuntavelvollisuutta suvun jatkajana ja tällä tavoin varallisuuden kartuttajana.10) Muuntaja T3 Inversio (käänteinen tarkastelu).

FOKUS – KVALIA

1) Futureemi, 2) Kasuaarijalkainen poika, 3) tekeminen, 4) Leikki, pelit, 5) Elinikä, 6) Aktiviteettineliöä, 7) Liminaali B (patriotismi + astrologia), 8) Mikä puu juuritta kasvaa? (arvoitus) 9) IHMINEN kypsyys ja aikuisuus, omillaan olo; 10) Perusmuuntaja Tx Konkluusio maturiteetti (ominaislaatu).

Ennakkoluuloa, fiksaatiota vai kritiikkiä

Muutosvastarinta on inhimillinen reaktio tapahtuvaan, varsinkin oudoksi ja tuntemattomaksi koettua oudoksutaan, vieroksutaan ja torjutaan. Aina ei kannanotot perustu omakohtaiseen kokemukseen, enemminkin ryhmähenkeen, jossa yhteisön tasapainoa suojellaan vaalimalla yhteisiä ennakkoluuloja. Tekoäly on luokiteltu yhdeksi teknologiavetureista, johon panostetaan ja josta toivotaan paljon. Kriittisiäkin äänenpainoja on. Olli Tammilehto varoittaa älyteknologioista ja sen kasvua edistävästä vaikutuksesta, jota maapallo ei kestä ja ekokatastrofi on edessä. Ennakkoluulottomuuden kääntöpuoli voikin olla harkitsemattomuus ja herkkäuskoisuus. Suljetaan silmät todellisuudelta tai ollaan vain piittaamatta mieluisen toiminnan haittavaikutuksista. Maksatetaan sodan inhimillinen kärsimys kolmansilla osapuolilla, tuhottu maa ja sen ongelmat jätetään surutta jälkipolvien ratkaistavaksi. Ennakkoluulo parhaimmillaan voi edustaa tervettä epäluuloa, jolla kyseenalaistetaan kaiken autuaaksi tekevät opit. Joskus epäluuloinen, varautunut ja joidenkin näkökulmasta katsoen ennakkoluuloinen voikin osua oikeaan käsityksessään.

Skeptisyys sisältää paljon ennakkoluuloista asennetta, joka sulkee avoimen keskustelun ja vaihtoehtoiset näkemykset pois suoralta kädeltä kieltäen ja jotakin humpuukiksi nimittäen. Humpuuki, viihde ja kaikenlaiset petkuhuiputukset lisääntyvät kaaoksessa ja epävarmuuden aikoina. Ihmiselämän epävarmuustekijät ovat kiihtyvällä vauhdilla lisääntymässä, ekoympäristön kunto ja kestokyky huolettaa monia, mutta ei ehkä tarpeeksi monia, vaikka puhtaasta juomavedestä on jo monin paikoin pulaa ja poikkeukselliset ja poikkeuksellisen voimakkaat luonnonilmiöt ovat runsastuneet viime vuosikymmeninä ja ilmaston lämpeneminen tosiasia. Optimistisimmat uskovat vielä tästä selvittävän, mikä voi osoittautua toiveajatteluksi, kun edessä on kovat ajat, ja ilmaston torjunnan sijasta parikin suurvaltaa investoi mieluummin teollisuuteen ja sotavoimiin ilmaston sijasta, mistä seuraa väistämättä valloitussotien strategia siinä vaiheessa, kun oman maan kyvyt eivät riitä tuottamaan riittäviä elinehtoja omassa maassa. Menettely on sinänsä äärimmäisen lyhytnäköistä, koska moraalittomuus tuo joka tapauksessa tuhon kaikille ja kaikelle tarpeeksi pitkään jatkuessaan ja edessä on peruuttamaton romahdus. Vastuuttomalla pakenemisella tosiasioista voi vain lykätä totuuden paljastumista, ei estää sitä. Jossain vaiheessa tuho saattaa olla peruuttamaton, korjaamaton, väistämätön. Kosmoskin on vaiti ja ääneti, ei ihmiselle sopiva tila alkuunkaan, ei säteilytettynäkään. Kaikenlaiset älyteknologiat tosin ovat jo todellisuutta

sairastuttamassa ihmiskuntaa.

Tulevaisuustutkimuksessa mm. Osmo Kuusi ja Yuval N. Harari korostavat historian osuutta sekä sen vaikutusta nykyhetkeen ja sen ratkaisuihin. Tammilehto on kritiikissään rinnastanut kolonialismin ja älyteknologian invaasion, tapahtumasarja jossa historia toistaa itseään. Toisen onni on toiselta pois, riisto oikeutetaan tarinoimalla, pahuuden estetisoinnilla. Jos otetaan todesta Raamatun lausuma tiedon lisäämisen tuskaa tuottavasta ominaisuudesta, niin asiaa on hyvä tarkastella menneen eli perinteen taustaa vasten. Suomalaisessa yhteisössä tietoa on arvostettu, sen tietäjistä on ollut ristiriitaiset käsitykset ja asenne sen mukaista. Tosi shamaaniin tai tietäjään liittyy aina omakohtaisen kärsimyksen synnyttämää viisautta luontaisten taipumusten ohella, kun taas oikotie onneen on ollut maaginen kyky ”hankkia” tietoa. Näitä kansa alkoi nimittää noidiksi, jonkinlainen välimuoto tietäjän ja noidan välillä oli velho tai silmänkääntäjä.

Sekä skeptikot että tulevaisuuksien tutkijat ovat painokkaasti tuominneet astrologian. Ilmeinen tarkoitus tällä ennakkoluuloisella korostuksella on ollut vaalia ”tieteellisyyttä” suhteessa ”taikauskoon”. Nykyajan taikana sopii käyttää dataa ja älyteknologiaa, mutta ei taivaan merkkejä, vaikka molemmat tavat haastavat ihmisen älyn, luottamuksen ja tulkinnan taidon asioissa, joista ei voi tietää etukäteen mitään varmaa.

Patrioottinen suhtautuminen tulevaisuuksien tutkimuksena korostaa skenaarioita ja sen mukaista ennakointia, taloustiede pyrkii laatimaan ennusteita tulevasta kehityksestä erilaisin barometrein ja kalkyylikeinoin. Perinne ja astrologia tuottavat yleisen ennakkoluulon mukaan ennustuksia ja tulkitsee enteitä, unohtaen että tulevaisuuksien tutkimuksen arvostamat heikot signaalit voivat olla samankaltaisia merkkejä tulevasta. Tulkintaan saatetaan tarvita sensitiivisyyttä enemmän kuin älyä tai laskelmia, tosin erikoisherkät ovat lisääntymässä ihmislajissa.

Liminaali B-tason tarkastelussa verrokkitarinana on papualaismyyteistä Kasuaarijalkainen poika, jonka allegoria vuorostaan on saman myyttikorpuksen tarina puupäisistä ihmistä. Molemmissa tarinoissa kehon parantelu johti kuolemaan, seuraukset olivat ikävät, vaikka aivan muuta toivottiin, kun riskeistä ei välitetty. Kasuaarijalka kuoli vihollisten nuijaniskuihin. Puupää vuorostaan menehtyi operaatioon. Molemmissa tapauksissa erikoislaatuinen kyky herätti kateutta, vaikka henkilö oli saanut sen luonnostaan, itsestään ja siitä oli myös hankaluuksia. Vanha tarina, joka opettaa, ettei ihminen aina tiedä omaa parastaan haluaa milloin mitäkin, vaikka tuolla tahtomisella ei ehkä olekaan siunausta eli menestystä. Tarinoissa Mulkeroinen ja Jamssikivekset on vastakkain myös kahdentyyppinen ratkaisu, jossa elämä koettiin taisteluksi halujen ristiaallokossa. Pelin oli kovaa, tapa tai tule tapetuksi, varsinkin Mulkeroisen menettely oli kavalaa ja yön pimeydessä tapahtuvaa, Jamssikiveksinen sen sijaan vain oli kehityksessään pysähtynyt paikoilleen ja manipuloi kanssaihmisiään, jotta saisi haluamansa – ja tuli lopuksi tapetuksi.

Synkän tarinamaailman keskellä kukkii siltin inhimillisyys ja hyvän tekemisen mahdollisuus. Aukoton ihminen -tyyppinen tarina on Claude Lévi-Straussin mukaan tunnettu myös Amazoniassa, jossa se viittaa manalan valtakuntaan, suomalaisittain maahisten herkkupöytiin. Tarina voi olla kuvaus nälkään menehtymisestä ja pääsystä autuaitten pitopöytiin, mutta vastintarina Pitkäkyntisestä Dagista kertoo selvästi myötätunnosta ja empatiasta, tunneherkkyydestä positiivisella tavalla, kun kättä seurannut sisarus aavisti, ettei ao. olento halua heille pahaa, vaan tarvitsee apua. Ilmenikin puutarhan menneen kehnoon jamaan, joten naiset päättivät jäädä auttamaan poloista ja lopuksi tekivät hänestä ihmisen,

yhteisökelpoisen kunnon miehen.

Ei ole lainkaan oikeutettua eikä harvinaista leimata luonnonvaraisia kansoja ”villeiksi”, ”raakalaisiksi” tai ”pakanoiksi”, mikä on yhtä etnosentristä suhtautumista kuin nekruksi tai mustalaiseksi nimittely, kolonialismi oikeutti riiston ja väkivallan oikeutuksen leimaamistarinoilla. Leimaaminen on patriotismia, ei vain omassa omsituskessa olevan suojelia tai reviiritaistelua, vaan myöskin ikävää leimaamista, jossa vaikkapa tieteen etuoikeutetut estottomasti ja kuin toisiltaan retorisia irtopisteitä keräten nimittävät toisin ajattelevia ja uskovia ”ennustajaeukoiksi”. Nimitys on sekä ivaava että sukupuolittunut, oikeastaan vain sofitikoituneempi muoto noitavainoa ja naisvihaa. Kun miehet ovat suunitelleet ja toteuttaneet valloitussotiaan, naiset ovat pyörittäneet arkea ja turvanneet elämän jatkuvuuden.

Tutu-meemien ennakkoluulojen lajeiksi valitun korpuksen perusteella valikoitui neljä pääteemaa, patriotismi, astrologia, feminismi ja ympäristö. Jokaiselle niistä on palautettavissa määrätyt pääasialliset tulevaisuuteen vaikuttavat tekijät.

Patriotismi kulminoituu protektionismiin esimerkiksi oman maan rajojen suojelemisena, mutta myös nationalistisina pyrkimyksinä, oman kansallisen perinteen ylivaalimisena, sekä valtaa pitävien tahojen kulttuurisena hegemoniana. Odinin soturit vievät ennakkoluulonsa väkivaltaisinkin keinoin kaduille, Kalevalaseuran jäsenet ovat anastaneet kansalta kansalle kuuluvan tulkintaoikeuden doktriiniksi. Propaganda on patriotismin näkyvin ase, positiivisimmillaan padre-sanaan palaava valta lienee patruunoiden piirissä, joille tärkeää oli oman hyvinvoinnin lisäksi myös alustalaisten hyvinvointi. Pyhä isä, paavi edustaa patriotismia uskonnollisen ajattelun kentällä. Paradoksaalisti kyllä paavillinen näkökulma pitää erityisitä huolta valta-asemasta naisten kehon suhteen aborttikysymyksessä, joka on hyvä esimerkki hengellisen kietoutumisesta aineelliseen ja keholliseen seksuaalisuutta myöten. Aina ei isä hoivaa lapsiaan, sen sijaan ankara katse, kuri, järjestys ja autoritaarisuus saattavat olla leimallisinta patriotismissa.

Feminismissä on kyse gender-diskurssista naisnäkökulmasta, tulevaisuudessa nykytilanne mutkistuu, kun kyborgit tulevat mahdollisiksi ihmiselämän kumppaneiksi, ja misandria ja misogynia (miesviha ja naisviha) joudutaan käsityksinä päivittämään uudestaan.
Ympäristöongelmat ovat nykymedian kestoaiheita, puhutaan ekokatastrofista. Sen rinnalla tunnetaan monia eri eko-alkuisia asioita, kuten ekoteologia, ekofeminismi sekä perinne-ekologia. Keskeisinä ratkaisukeinoina etsitään haittojen lievennys- ja kompensaatiokeinoja, esimerkiksi päästökauppa.
Astrologialla yleensä ymmärretään ennakkoluuloisesti tähdistä ennustamista, vaikka pohjimmiltaan kyse on jostain aivan muusta, symboliikasta ja elämänkulusta, jota planeettavoimat symboloivat suhteina, relaatioina, ja viime kädessä kyse on systeemiälystä ja sen tulkinnallisesta taidosta. Hvvä tulkinta ei synny pelkästään teknisellä taidolla, sääntöjä noudattamalla, puhutteleva esitys edellyttää jotain omaa, sielua, henkevyyttä taidon lisäksi. Astrologia on tässä yhteydessä vain sana, joka kuvaa protektionististen ennakkoluulojen kulminoitumista erityisesti kansanparannukseen ja siinä vaihtoehtolääkintään sekä esimerkiksi enneuniksi koettuun ja muihin ennusmerkkeihin. Ennustamistapoja on lukuisia, astrologia on niistä vain yksi, vaikkakaan ei edes perimmäiseltä tarkoitukseltaan lainkaan muistuta ennustamista vaan pikemminkin enteitä ja ennakointia tai aikaa. Mutta epäilemättä astrologia ja muut vaihtoehtoliikkeet kuuluvat new age-meemeihin.

I Patriotismi: protektionismi + nationalismi :;: hegemonia + propaganda
II Feminismi: gender + kyborgit :;: misandria + misogynia

III Ympäristö: ekokatastrofi + perinne-ekologia :;: mitigaatio + kompensaatio
IV Astrologia: kansanparannus + enteet :;: ennustaminen + New Age.

Tästä nelikosta muodostuu moralisoinnin avulla kuvio, jossa patriotismi valvoo tietämistä. Se tahtoo kontrolloida kansalaisten tekemisiä, ajattelua ja mieltä sitä varmemmin mitä autoritaarisempaa valtakoneisto on. Jos osio pitäisi sijoittaa SWOT-nelikenttään, niin valtaa pitävät ovat aina vahvoilla, kyseessä valta ja voima, vahvuusruutu.

Feminismi sijoittuu tahtomisen modaliteetiksi, tärkeimpänä toiveena ja tavoitteena hieman epämääräisesti määritelty tasa-arvo, joka kovin usein tulkitaan tasaedustukseksi. Tulevaisuuden kysymys laajentaa sukupuolisuuden kenttää antihumanistiseen suuntaan. Joudutaan yhteiskunnallisen vaikuttamisen ja tasa-arvon problematiikan vuoksi pohtimaan myös kyborgi-sukupuolia ja niiden oikeuksia avioitua ja hankkia jälkeläisiä, perhe. On mahdollista, että nämä suuremmat massaongelmat jättävät varjoonsa traditionaalisen feminismin.

Sen sijaan uhkana koetut massiiviset ympäristöongelmat voivat toteutua, todennäköisesti toetutuvatkin. Jäljelle jää vain tuhojen torjumisen ja korjaamisen keinojen etsiminen, mihin niukkenevat taloudelliset ja ekologiset voimavarat asettavat omat rajoituksensa. Modaliteettiksi soveltuu täytyminen, koska jotain on pakko tehdä pahimman välttämiseksi.

Viimeisenä modaliteettina on uskominen, joka rinnastuu toivoon, peli on menetetty siinä vaiheessa kuin tulevaisuuden tai selviytymisen toivo on mennyt. Ennustaa voi melkoisella todennäköisyydellä ilman taivaanmerkkejäkin, että enteet ovat huonot, hakeutuminen New Age-kirjallisuuden pariin tai uusvanhoihin perinteisiin ei ehkä auta, mutta tuudittaa.

Modaliteettikiteytyksenä ennakkoluuloihin kohdistuvat näkökulmameemit ovat täytyminen, tahtominen, tietäminen ja uskominen, ekokatstrofin myötä ihmisten elinpiiri kapeutuu. Merkityslajina näkökulmameemit ovat tietotaitokysymys, joka vaikuttaa ihmisten elin- ja vaikutuspiiriin sekä kehitystarpeisiin sekä dilemmaan kehoon yksilönä ja/tai hybridinä. Näkökulmameemiin kuuluu holistisuus, kokonaisvaltaisuus ja sen myötä tarve ja kyky eri suunnista tulevat tarkastelukulmat. Sillä on merkitystä mistä suunnasta ja perspektiivistä asiaa katsoo. Menipeiana näkökulmameemiksi voidaan luokittaa esim. sosiaaliset utiopiat, netin ryhmät, jotka voivat olla matka tuntemattomaan ja ennalta arvaamattomaan niin hyvässä kuin pahassakin.

Näkökulmameemit ovat rinnasteisia folkloremyteemeille, traditionaalisessa ja historiallisessa tarinakatsannossa. Ennen hallitsi papisto virallista tarinastoa ja kansallisia myyttejä, nyt media tottelee valtaa ja noudattelee eliitin mielenmaisemaa, tulevaisuudessa tarinat eivät ole enää myyttisiä, niissä ei ole nimeksikään eikä pohjimmiltaan totuutta, kun datakratia muodostaa toinen toistaan mielikuvitusta latteuttavampia tarinoita, joita verkostot toistavat toisilleen kuin mantraa. Tubetus on hyvin suosittua. Vermlantilainen runoilija-lauluntekijä Jan Andersson esitti kritiikkinsä hyväosaisten kapenevasta ymmärryksestä sanoilla kauppiaan vaimosta, joka ”aivot on heittänyt pois”.

Sijamuotona partitiivi, mitä tarkastella, kun tarkastelee tutumeemejä. Merkityskolmikossa kahden muun meemistölajin, imitaation ja humpuukin nimikkosijamuoto on abessiivi eli mitä ilman, mitä vailla, -tta, ttä. Vedettä, kirjoitta ja vallattako joudutaan tulevaisuudessa elämään. Joka tapauksessa kyse on vaikeasta tehtävästä, joka vaatii ratkaisemisekseen osittamisen pienemmiksi hallittaviksi osakokonaisuuksiksi.

Fokus tutumeemien kvaliassa muodostuu imitaatiomeemeistä ja humpuukimeemeistä. Menipeia-jaottelussa meemiparia voidaan tarkastella sukulaisgenrejen diatribi, soliloquia, symposium avulla, jakoa on käytetty avuksi myös tämän kirjan korpuksen merkitysten hahmottamisessa alkuvaiheessa.

Diatribi: saarna, retorinen, poissaolevan kanssa keskustelu yksilöltä yhteisölle
Soliloquia: keskustelu itsen kanssa, sisäisen ihmisen löytäminen, autoteelinen dialogi
Symposium: Pidot ja pöytäpuheet, karnevaalikieltä, vakavan ja naurettavan yhteys, yhteisöltä yksilölle, kronikat

Imitaatiomeemit, joihin satumyteemejä voidaan verrata, ovat ennen vanhaan ilmenneet taiteena, ja myytteinä, tyyli ja tarinat ovat toistuneet vuosisatoja ja jopa tuhansia samankaltaisina alkuperäiseen nähden. Nyt tiede ja looginen ajattelu filosofioina korvaavat näkemykset. Tulevaisuudessa keinoäly teknologioineen, mahdollinen superäly pyritään opettamaan imitoimaan ihmisälyä ja mahdollisesti ylittämäänkin yksittäisen ihmisen osaaminen, imitaatiokohteina lienee jonkinlainen ryhmä-äly. Tämä nostattaa ihmisissä ahdistuksen tunteita, johon haetaan helpotusta humpuukimeemien, New Age -aatteen tarjoamien uusvanhojen näkemysten ja vaihtoehtojen avulla skaalan ulottuessa shamaaneista ufoihin ja näkymättömän kosmisen koostumukseen. New Age sijoittuu rinnastuksissani satumyteemiin, kun taas tulevaisuuspohdinnat kodistuvat voittopuolisesti keinoälyn mahdollisuuksiin. Humpuukimeemien harrastama maagisen ihailu johti ennen ihmisiä noitina roviolle, tai kerettiläisyystuomioon, nyt tiede skeptikkoineen hyökkää ivalla ja pilkalla vaihtoehtokannattajien meemien kimppuun, tulevassa voi olla ihmiskunnan itsevarmuus ja itseluottamus heikoissa kantimissa nerobottianarkistien temmeltäessä ihmismieli-imitaatioitaan luovalla ja pirullisen älykkäällä tavalla vaikkapa tekoälykiusana – kuin venäläinen ruletti, toimii, ei toimi, toimii...

Vuca ja tutu, tulevaisuustutkimusmeemit

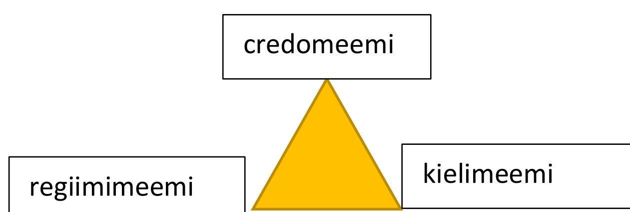
Alkuvalmistelussa on kartoitettu valitun lähdekirjallisuuden sisältö ilmoitettujen sisältöluetteloiden mukaan. Tässä luettelossa erottui muutama kirjainyhdistelmä, mutta pääsääntöisesti otsikoissa on pyritty välttämään pelkkää kirjainyhdistettä, joko se on vaihdettu sanalliseksi kuten CLA (causal layered analysis) tai kirjainten yhteyteen on lisätty selventävä sanaselite.
Kaikkiaan löytyi kappaleotsikoista seuraavat maininnat:

PMC
JFK:lla
ASA-analyysit
G-faktori
HCA-malli
X:n muotoinen pöytä
MIT Technology preview
GW-ennusteet
Kokeellinen robotti XCR-1
Causal layered analysis (CLA)

Tämän kirjoituskappaleen otsikointi sisältää kaksi lyhennettä, toinen VUCA muodostuu anagrammina sanojen **V**olatility, **U**ncertinty, **C**omplexity ja **a**mbiguity alkukirjaimista, toinen **tu**levaisuus**tu**tkimuksen alkutavuista. Työn kirjoitusaikana vuca toimii kehityskielen muotiterminä, jota käytetään tulevaisuustutkimuksen lisäksi myös mm. johtamisen jargonina.

Meemit harvoin toimivat yksinään, ne ovat kompleksisia merkityksiä täynnä. Niinpä kirjainyhdistelmä VUCAn käyttökin voidaan luontevasti sijoittaa analyysiä varten kuuluvaksi lähinnä kolmeen meemistöön.

Ensin mieleen tuleva meemi on kielimeemi, sitten credomeemi ja lopuksi regiimimeemi. Kielimeemi siksi, että kyse on puhutun ja kirjoitetun käsitteistön merkintätavasta, regiimimeemi syntyy fakkikielen sisäänrakennetuista säännöistä, joissa vallitsee vuoron perään jokin moderni muotitermi, jota toistellaan katu-uskottavuuden vuoksi, kun halutaan antaa mielikuva vaikkapa innovatiivisuudesta tai kärkiyrityksestä. Lyhenteet ovat ikään kuin puheen vaatetus, puheenparsi modernisoituna, sanonnat ovat muuttuneet puheenparressa sanalyhenteiksi.

Kuvio. Lyhenteiden meemimaailma, jossa kielimeemi on fenoomi, ulkoasu, muoto; lyhenne edellyttää konventionaalisuutta tullakseen ymmärretyksi, ja kirjaimilla uskotaan olevan ikään kuin maagista tehoa uskottavuuden kannalta ajatellen.

Mieli ja kosmisen koostumus

1960-luvulla eurooppalaista akateemista maailmaa ravisteli kaksi sanaa, semiotiikka/semiologia ja strukturalismi. Econ mukaan kahden kärkinimen Lévi-Straussin ja Proppin työstä voi havaita, etteivät he pystyneet välittämään muodollista rakenteellista kehikkoa täysin toimivaksi systeemiksi. Myytti ja runous ovat monin tavoin rakentuneet samoista aineksista, kiinalaisamerikkalainen kirjailija Lin Jutang on kirjoittanut elämästä runona, metaforisesti ihmiselämää voidaan tulkita runona, satuna tai tapahtumain sarjana. Satukaava onkin itse asiassa kronologinen tapahtumain sarja myös todellisessa elämässä kaikkine kertautuvuuksineen.

Kuuluisat tutkijat jättivät tulkinnoissaan semanttisen puolen vähemmälle. Lotmanin tulkinnassa semiotiikka pyrkii tarkastelemaan merkkisysteemejä laajasti, verbaalinen kieli on pyrkimyksistä tärkein. Folkloristiikkaa luonnehditaan henkisen puhutun kulttuurin tutkimukseksi, Claude Lévi-Strauss käytti lähtöaineistoinaan intiaanien myyttejä tosin enimmäkseen kirjallisesti poimittuna toisen tai kolmannen käden tietona, Vladimir Propp keräsi antologiasta (arviot vaihteleva korpuksen koosta 100-2000 välillä?) venäläisiä kansansatuja, molemmat perinteenlajit ovat alkumuodossaan puhuttua kulttuuria ennen

kirjalliseen muotoon ja ranskalaisen älymystökulttuurin väkivaltaan joutumistaan. Näin ollen elämyksellisestä puolesta on vaikeaa sanoa mitään, tosin niin on ollut ennenkin, sadun tai myytin tulkinta puhuu mielen syvemmille kerroksille ja tulkkiutuu yksilöllisesti omien tarpeiden ja elämänpiirin mukaan. Tähän perustaan Juri Lotman toi systeemisen näkökulman ja enteili sellaisena vuosikymmeniä myöhemmin tulevaa kognitiivista näkökulmaa. Eurooppalaisin nykytermein kolmen teoreetikon alat kertovat nekin sosiaalisesta strukuuri-narratiivista, joka muodostuu etnologisesta, folkloristisesta ja historiallisesta näkökulmasta. Mielen universumi edustaa tulevassa tutumeemien tarkastelussani tulevaisuuden tutkimuksen suomalasita peruskolmikkoa, Pentti Malaskaa, Mika Mannermaata ja Sirkka Heinosta. Minuus, itseys tai minuus on sidoksissa kosmokseen, joten tähän samaan kognitiiviseen mielenmaisemaan meemikaavana liittyy luontevasta alkulähteeksi valittu A. Damasion Itse tulee mieleen. Viisikko Heinonen-Mannermaa-Malaska-Lotman-Damasio muodostaa merkkien sfäärin, jossa ennakkokäsityksillä ja stereotypioilla on osansa. Lotmanille semiosfääri ilmenee dynaamisena kompleksisena systeeminä, jolla asiat etenevät ja niistä huolehditaan, kuinka systeemi hallitaan järjestelmällisesti. Myös arvoissa ja moraalissa voi olla entropiana sisäistä mädännäisyyttä ja rappeutumista edistävä ja edustava mato. Semiosfäärin voi suomentaa merkkijärjestelmäksi. Ihminen korpuksena, kehossaan tuntemuksineen ja kulttuurituotannossaan on samalla kosmoksen kuva ja – merkkijärjestelmä, systeemi joka kurottuu kohti korkeampia sfäärejä itsen rajoja ulommaksi, milloin minkin yläpuolelle asettuen. Sitä sanotaan julkeudeksi ja ylpeydeksi, jota seuraa hybris, joskus katharsiskin.

Tähtikaartia

Symbolit ovat voimakkaita tunneaffekteja ja perimmältään kulttuurisidonnaisia ja tulkinnanvaraisia. Symbolin merkitys opitaan toiston, kokemuksen ja tarinoiden avulla.
Joskus voi käydä niin, että symboli vaihtuu esimerkiksi logosta tuotteeksi, kuten Nokia-saagalle aikanaan kävi. Harva muistaa millainen maailmanlaajuisen menestystarinan logo aikanaan oli, nimi itsessään toimi merkkinä.

NOKIA

Sen sijaan tuote, käsipuhelin, kännykkä on tuotelegenda, jolla on ollut jäljittelijöitä runsaasti. Imitaatiomeeminä kännykkä on top-ten kaartissa mukana, suoranainen tähtituote. Transferenssi meganimestä megatuotteen omistajaksi kävi nopeasti, yhdessä vuosikymmenessä, myös haipui pois yhtä nopeasti. Maine meni, mutta tuote jäi elämään.

Hieman vastaavasti on käynyt astrologisen symboliikan, jossa tiedonala on menettänyt maineensa, taitonsa ja tietonsa syvimmän ytimen, mutta elää edelleen kehnoina jäljitelminä ja takaperoisina uskomuksina. Arvokas aines elää ja toimii tieteessäkin hyväksyttynä käytänteenä ja kolmijakona tietoon, älyyn ja tunteeseen. Vuosisatojen ja tuhanteen saatossa on unohdettu tutulla kolmijaolla olleen ennen selvä symbolinen merkintätapa, jossa Merkurius on symboloinut älyä, kommunikaatiota ja viestintää, konnektionistisia verkkoja välineineen, kun taas kuu on tunne-elämän, vuorovesien ja kaikenlaisten ailahtelujen, mielen ja sään muutteiden symboli. Kansantajunnassa tunnetaan tahtoihmiset, joiksi usein mielletään johtajat, vanhastaan johtajan tähtimerkki eläinradassa on leijona, jonka symboli on aurinko.

Ennakkoluuloista johtuu, että on aivan eri asia puhua tunteesta, tahdosta ja älystä (so. kielestä) kuin käsitellä asiaa symbolisesti esim. merkuriaalisena, lunatistisena tai heliosentrisenä tapahtumana puhumattakaan, jos kirjaa esiin symbolit. Kun kyseessä on vain aakkosiin rinnastettava merkki, jolle annetaan konventionaalisesti merkitys, kammo kuviota kohtaan on hieman outo nykyaikaan soveltuvaksi, varsinkin kun tiede nimenomaan korostaa, etteivät nuo taivaanvalot tai planeetat mitään vaikuta ihmiselämään. Kansa on kuitenkin uskonut asiaan niin tiiviisti, että ennen Ilmatieteen laitosta, almanakkoihin merkittiin sakaritähdet sun muut, joista maanviljelijät tulkitsivat hyvät kylvö- ja niittoilmat, ja muut sääilmiöt yhdessä luonnossa esiintyvien merkkien kanssa.

Astrologian alkuaikoina maailma tunsi yhteensä viisi planeettaa sekä lisäksi auringon ja kuun valovoimaisen vaikutuksen. Lämmöllä oli ilmiselvästi vaikutusta kasvillisuuteen ja kuulla vuorovesiin ja kuukautisiin. Miksi siis olisi epäilty niiden merkitystä? Oli oikeastaan todella suuri saavutus abstrahoida symboliikka kaukaisempiin planeettoihin ja ristiä niille omat vaikutusalueet. Saavutus, joka on massiivisuudessaan konnektionististen verkkojen kaltainen ja ilmetty meemivalloittaja, vaikka kuuluukin selvästi meemikompleksin piiriin nykyisen ennakkoluuloisen humpuukimeemin sijasta. Kulttuurievoluutiota on tapahtunut. Tähtitieteen kehittyessä planeettoja löydettiin lisää, Neptunus, Uranus ja Pluto. Viimeksi mainitun planeettastatus tosin kiistettiin myöhemmin.

	Aurinko / TAHTO	Kuu / Tunne	Äly (kieli) / Merkurius
Venus/Rakkaus	rakastettu, rakkauden kohde	rakastuminen, läheisyyden tarve	rakkauslaulut, ilmaisun tarve
Mars/Sota	vihollinen, dishumanisointi	patrioottisuus, protektionismi	vihapuhe, propaganda
Jupiter/Valta	Vaikutusvalta, asema	vallanhimo, huuma	Paradigma, doktriini
Saturnus/Viisaus	Virkamies, lainsäädäntö	Velvollisuudentunne, tunteettomuus	Lakitekstit, asetukset
Neptunus/Taide	Itsensä toteuttaminen, taideteos	Psykedeeliset tunteet, euforia, dysforia	Muotokieli, runous etc.
Uranus/Innovaatiot	Keksinnöt, uteliaisuus, tavoite	Kokeilunhalu, keksimisen ilo	Abstarktiot, metodit
Pluto/Rikkaus	Raha, talouselämä	Pröystäily, oikuttelun halu	media, some

Kuvio. Skissi tähdellisistä näkökulmsita kolmen koplan merkkivaikutuksista.

Tarkastelun kannalta on eritysesti huomioitava uudet tähtitaivaan löydökset eli Kiiron, joka on Merkurius toiseen potenssiin merkitykseltään sekä auringon läheisyydessä näkymättömänä piileskelevä entiteetti, jota ei näy, mutta jonka vaikutus voidaan todeta matemaattisesti, mutta jonka olemassa olon ovat aikansa tietäjät tienneet.

Koska tarkoitteena ei ole tehdä astrologian oppikirjaa tai ylistystä, niin merkitsen hyvin yleisellä tasolla ao. tähtivaikuttajaan liitetyn päämerkityksen mieluiten positiiviselta kannalta poikkeuksena Mars, jota vanhastaan pidetään sodan jumalana, mutta joka symboloi positiivisimmillaan aloitekykyä ja rohkeutta, yritteliäisyyttä. Marsin ylempi oktaavi (tai alempi) tulkitaan alamaailman, mafian ja megarikkauden lähteeksi, joka voi muodostua Saturnuksen kentällä esim. rakennusteollisuudessa tai sitten Neptunuksen kanssa huumekauppana, Marsin kanssa sotateollisuutena, plutoniaaninen rikkaus voi muodostua myös rakkauden irvikuvana ihmiskauppana ja pornoteollisuutena. Talousrikokset ja korruptio ovat Jupiterin innoittamaa toimintaa. Mars ja Saturnus ovat köyhyyden ja kurjuuden tuottajia, koska sota aina köyhdyttää ja luo puutetta, positiivisena Saturnus luo viisautta, itsehillintää, säästäväisyyttä ja kurinalaisuutta.

Mitkä vain mielenluomukset voidaan esittää taulukoiden avulla. Kyse on luovasta kombinatoriikasta, jolla on primitiivinen perusta. Jos kyseessä on vaikkapa Venus, rakkauden valtiatar, niin se kulminoituu triadiksi/tertiaaliksi, jossa tahdotaan saada mielitietty omaksi, keinoina rakkauden luritukset, ja tunnetilana pilvissä leijuva olotila.

Mitä menneistä, voisi hyvinkin arvella, kun o kyse menneisyyden ajattelusta, mutta tässä saattaa olla se syvä ennakkoluulon kirvoittama erehdys tulevaisuuksien tutkimuksen kannalta. Sellaisena kuin media astrologian esittää, siitä ei ole vaaraa kenellekään, uskokoon ken tahtoo. Ennusteet ovat suosittuja tulivatpa ne kristallipalloista, skenaarioista tai Ilmatieteen laitoksen päivittäisistä sääennusteista, joissa niissäkin on heittoa. Perusneuvona päivän sään tietämiseksi on, että katsoo ikkunasta ennen kuin menee ulos.

Tähdistä ennustamisessa on kyse matemaattisen tarkasta kosmoksen liikehdinnästä, jossa planeetat kiertävät kehiään tiedetyssä järjestyksessä täsmällisesti ajoitettuna. Tämä kaikki on ennakoitavissa. Taivaalla liikkuu myös x-tekijöitä, joita ei voi kovin paljon etukäteen ennakoida, kuten meteoriitteja ja komeettoja, asteroideja. Kulttuurievoluutiossa käsityksetkin muuttuvat ajan saatossa, maailmaa ja sen kosmosta mielletään eri tavoin kuin ennen. Kun ihmisten elinikä pitenee radikaalisti, vanhat tulkintatavat eivät ehkä enää päde, vaikka entisistäkään tulkintatavoista ei ole ollut kovin varmaa näkemystä.

On kuormittavaa keksiä pyörä aina vain uudelleen, periaatteiden tajulla voi kombinoida uusia mahdollisuuksia vähällä vaivalla. Tuotteilla, kansoilla, valtioilla ja ihmiselämällä on elinkaarensa ja kohtalonsa, synty ja sammuminen. Sen symboliksi on kreikkalainen mytologia luonut "celestiaöl body" entiteetin, joka tunnetaan Kaaronina (Kharon).

Kiironin avulla kaaronin lauttaan

Strikin mielestä sävelmän oppii helpoiten
soittamalla sitä pianolla tarpeeksi monta kertaa.
Sävelmän oppinut henkilö opettaa sen toisille.
(Risto Pekka Pennanen)

Elämämme, myös työelämämme on jakso, jossa mennään Kiironin kautta ennen kuin tavoittaa Kaaronin lautta. Vuorossa on perinnelaji C Kalma, vainajat rinnastettuna merkityslajiin II Siirtymä eli siirtyminen tietämisestä tuntemiseen. Ja tässä kohden astuu kuvaan pikku hiljaa tulevaisuuden tutkimusintentioni, joten vuorossa on ensi vilaus tulevasta, tavallani. Skeptikot pitäkööt lujasti istuimistaan kiinni. Moni kiista syntyy siitä, ettei ymmärrä paremmin, siis turhaan, mutta kyse onkin lähinnä meemipleksesitä ja meemien kilvasta, siitä kenen kanta voittaa ja saa valta-aseman. Pilkka ja ylenkatse on iänkaiken ollut halpa-arvoinen ja helppo keino lytätä eikä se ole mitenkään erityisen arvostettava taito. Pilkkaan ei oikeastaan edes tarvita älyä, vain hieman puhetaitoa ja ilkeää mieltä.

Osittain New Age -uskomukset ovat osa credomeemiä. Kummittelua voidaan pitää credomeeminä, joka samalla on meemipleksi ja kilpaileva meemi kognitiomeemin kanssa. Tiede selittää ufosieppaukset unihalvaukseksi, kansanusko viljelee ulkoavaruusolioteemaa sekä vastustaa tapahtuneen järkeistämistä. Kuvioon voisi lisätä vastaobjektiksi tarpeen tai halun uskoa. Tieto ei jostain syystä aina houkuta eikä riitä selittämään kaikkea. Ihminen kaipaa elämän mielekkyyteensä myös hieman fantasiaa ja kauhua, minkä viihdeteollisuus on oivaltanutkin. Myytti on usein Blackmoren maintisema totuuskikka, totuudenkaltainen olematta totuus, enemminkin mielikuvituksen kimmoke.

Otsikon viittaus Kiironiin liittyy Chiron-nimisen pikkuplaneetan kiertoaikaan. Tulokas on uusi astrologian alalla ja ennakoi työn murrosta, sillä se kulkee radallaan noin viisikymmentä vuotta, minulla tuo jakso sijoittuu kotoa lähtemisestä eläkkeelle jäämiseen. Etsikkoaika Kaaronin kulussa on noin vuosi, puolitoista. Muutoksetkin ovat asteittaisia prosesseja, kerta heitolla harvoin muututaan, katastrofit ovat erikseen.

Kiiron (Chiron) on siten elämänuran ja elämäntyön varsinainen hallitsija. Siihen viittaa tämän myyttisen olennon elämänkaari ja toimialat, jotka olivat todella monipuolisia ja oppilaat monet, Wikipediakin tietää mainita monta sankaria, jotka olivat Charonin opissa. Tämän voi kiteyttää sanontaan, elämä opettaa. Ja kun kuolema koittaa siirtymäjakson tai eläkeiän jälkeen, niin kansanuskomuksen mukaan henkemme syttyy tuikkimaan taivaan tähtenä. Niin Kaaronkin sai palkkana elämäntyöstää sijoittua Jousimiehen tähdistöksi.

Meemien puuroutuminen on hämärtänyt suomalaisten alkujaan selkeän jaonTuonelaan ja Manalaan. Molemmat liittyvä kuolemantakaiseen elämään, mutta Manala on Kaaronin valtakuntaa esim. sanoissa "tuo karpassoa Manan tyttö", kun taas Tuonela on Kiironin valtakuntaa, jolla on liittymäkohtansa vainajainpalvelukseen ja sitä kautta Kekriinkin, maroineen ja eri hahmoineen.

Kiironin kerrotaan olleen kentaureista hyväluontoisin ja hyväntahtoisin, elämäntyön toimialoina olivat musiikki, runous, sotataito, metsästys ja parantaminen. On helppoa sanoa mitkä kaksi kuuluvat semanttisesti yhteen, metsästys ja sotataito ovat samaa sarjaa, musiikki ja runous muodostavat toisen sarjan ja fokukseksi jää tuo parantaminen. Kun kyse on elämän herrasta, niin mihin tämä karkea jako miehiseen ja naiselliseen viittaa? Metsästys ja sotiminen ovat miehisiä ulkoisia toimia, elämän eksoa, kun taas pehmeämmät henkisiin taitoihin liittyvät taidetaidot kuten musiikki ja runous ovat feminiiniäs aloja. Kiironin opettajina ja huoltajina toimivat Apollo ja Artemis. Lääketieteen jumalana ja alkuunsaattajana tunnettu Asklepios vuorostaan on Apollon poika, jota Kiiron opetti. Kuolemansa jälkeen Kiironista tuli jousimeisvaikutteinen hahmo, siksi jousimiehen tähtikuvio on kuvattu kentaurina. Hyväntahtoisuuden elementti siirtyi Jupiter-efektiksi, isoa planeettaa kutsutaan kasvattavaksi, laajentavaksi, hallitsevaksi ja onnea tuottavaksi planeetaksi.

Elämänvalinnat voivat olla tuhoisia tai rakentavia. Aika parantaa haavat, elämä kantaa, vai olisiko se sittenkin Kaaron, joka vie työtä, tointa ja ihmiseloa eteenpäin?

Sama voitaisiin meemi-ilmön ja illahija-laulujen kannalta muuntaa seuraavasti:

Kaaronmyytti	työ ja terveys	ihminen
(lähettäjä)	objekti	vastaanottaja
onni	kohtalo	epäonni
(auttaja)	(subjekti)	(vastustaja).

Meemijako myteemeihin

Kannattaja/kantaja on perinnetieteellinen dilemma, jossa on kyse lähinnä näkökulmaerosta, muutoin puhutaan samasta asiasta, perinteenkantaja ei eroa perinteenkannattajasta, molemmat toimivat perinteisten meemien siirtäjinä, memeetikkoina.

Kertauksena meemiluokitusaihio myteemeineen.

1)	replikameemit (kopiointi)	LEGENDA
2)	innovaatiomeemit (keksintö)	EKSOTIA
3)	näkökulmameemit (arvot)	FOLKLORE
4)	kognitiomeemit (tieto)	DEMONINEN
5)	kielimeemit (kulttuuri)	BALLADI
6)	regiimimeemit (ohjailu, valta)	MYYTTINEN
7)	gendermeemit (sukupuoli)	TRAAGINEN
8)	väestömeemit (demografia)	PASTORAALI
9)	humpuukimeemit (new age) SATU	
10)	uskomeemit (tabu)	SAKRAALI
11)	meemikompleksi (ilmiöinti)	PRIMITIIVINEN
12)	verkkomeemit (kommunikaatio)	MAAGINEN
13)	altruisimeemit (itsekkyys)	YLEVYYS
14)	kilpameemit (taistelu)	SANKARI
15)	ennakointimeemit (varustelu)	FANTASIA
16)	evoluutiomeemi (kehitys)	LUONTO

Ennakoi tuleva tilanne

Chiron eli Kiiron on astrologiassa ulkoplaneetta, jota monet edesmenneet tähtiin katsojat ovat ennakoineet löydettäväksi planeettajärjestelmän ulkokehästä. Sen merkitys on mitä monialaisin. Kuten tulevastakaan ei tiedetä mitään varmaan, ei kahdesta muusta olemassa olevaksi väitetystä kiertolaisesta tiedetä muuta kuin skenaarioita, näkemyksiä tulevista löydöksistä. Oletetaan samaan tapaan kuin aiemmassa esityksessä tahdon, tunteen ja järjen äänen vievän positiiviselle kehityspolulle, ja tehdään tulkintaa sen mukaan. Ensin on vain keksittävä ne kaksi tuntematonta tekijää, kun yksi vain, tuo Kiiron tiedetään.

Valistuneena arvauksena veikkaan tuota Apolloksikin nimettyä piiloleikkijää auringon kera, mikä lienee löytymäisillään, joten jäljelle jää se mikä on lähinnä meitä ja tuhoutumassa ellei ihminen opi tiedostamaan ominta itseään, maata, tellusta, josta elämä kumpuaa. Tässä jatkumossa Kiiron on elämäntehtävän haltija, Apollo hymyilevä, mutta myös lymyilevä entiteetti, ja Tellus, maaäiti jota feministinen kieli mielellään nimittää kreikkalaishahmon Gaian nimellä. Nämä kolme vaikutusta ovat jo enemmänkin kuin heikkoja signaaleja tulevasta. Ympäristökysymys koskee Gaiaa ja sen hyvinvointia, avaruusmatkailun mahdollisuus ulottaa ulkokehää kohti apolliaanista uutta tuntematonta. Ja elämäntapa-kirjallisuus on jo pitkään elänyt nousukautta ja korkeasuhdannetta eikä loppua ole näkyvissä teemoissa laihduta, liiku, psyykaa stressi pois.

	Aurinko / TAHTO	Kuu / Tunne	Äly (kieli) / Merkurius
Kiiron	Elämäntarkoitus, elämäntehtävä	Hyvinvointi, onni	Omahoito-kirjallisuus
Apollo	Moraali, eettisyys	Myötätunto, solidaarisuus	Musiikki, elekieli
Gaia	Hedelmällisyys, ilmasto-ongelma	Ahdistus, epätoivo/toivo	Ekosysteemi, reagointi

Monina vuosina Ella Eronen lausui uudenvuodenaattona keskiyön kumahtaessa Eino Leinon runon Hymyilevä Apollo. Traditio on katkennut, runo elää elämäänsä. On syytä tarkata Leinon näkemystä Apollosta, sillä runoilijalla oli näkijän kykyä ja kiinnostusta toisiin ulottuvuuksiin. Runo on pitkä, ja siitä usein siteerataan kohtaa: - paha ei kenkään ihminen, vain toinen on heikompi toista. Tähän voisi lisätä sananparrella. Paha mennä sanomaan! Totuus voi osoittautua toiseksikin kuin mitä haluaisi uskoa.

Vaskiratsastaja matriisina

Eino Leino on Suomen kansallisrunoilija,
yhtä suosittu kuin Venäjällä Alexander Pushkin.
Eino Leinon rakastetuin runoteos on Hymyilevä Apollo. Netin sanakirjahauissa voi tyrmätä mikä sana rimmaa, tässä tapauksessa voisi puhua myös Iymyilevästä Apollosta, kun vaikutuksensa aina ei esille loista.

Runo Hymyilevä Apollo kertoo ihmiskunnan ihanteesta rakastavana ja herkästi tuntevana ihmiskuntana, mutta todellisuus on ollut toinen ja historiasta päätellen tulee vielä pitkään olemaan ihanteesta poikkeavasti hyvin julma, raaka ja sotaisa, telomeereja katkova tulevaisuus.

Runokorpus on rakenteellinen kokooma, Venäjällä korpuksella ymmärretään rakennuskompleksia, länsimaisessa taiteessa kyse on tekstimassasta, duratiivisesta tapahtumasta, jolla on aikansa ja paikkansa ihmisten meemistössä. Olipa korpus mikä tahansa, luomus syntyy rakenteen varassa ja avulla. Tieto on arvokasta vasta jäsentyneenä ja pohjia myöten ymmärrettynä, ja merkitysten jäsentämisessä runomatriisi voi olla avuksi. Hymyilevän Apollon keskusteemana on altruismi, epäitsekkyys eli leinolaisittaina lempi, millä hän tarkoittaa agape-tyyppistä rakkautta.
Kalevalainen käsitys lemmestä ja sen jumalhaltijasta Lemminkäisestä on sotaisuuden ja seksuaalisuuden korostuksessaan lähes vastakkainen tulkinta, mutta ehkä todellisempi haavekuvaa.

DURATIIVINEN TAPAHTUMA				TAPA
HYMYILEVÄ APOLLO Eino Leino TAPAHTUMA Utopia onnesta	1. TOIMINTA objekti = Elinehdot	2. PROSESSI attribuutti = Tunne-elämä	3. TEKO subjekti = Arvomaailma	4. MENETTELY adverbiaali = Elinkaari
A	VESI (elämänvesi)	TUNNEÄLY (empaattisuus)	AISTIT (eläytyminen)	KUTSUMUS (ammatti)
B	TOIVO (usko hyvään)	TUNNE (flow)	HYVÄN VOIMA (armeliaisuus)	ELINVOIMA (tarmo)
C	NATURA (luonnonkauneus)	PNEUMA (henkinen)	ARVOT (hyveet)	TOIMINTA (teot)
D	GAIA (äitimaa)	IKUISUUS (taivaselämä)	ELINPIIRI (yhteisö, ympäristö)	ELÄMÄNTYÖ (ura ja työ)
tyypittely	kielikuvat	sananparret	kansantieto	kansanperinne

Taulukko. Hymyilevän Apollon juoni kuvattuna runomatriisilla, johon sisältyy duratiivinen kielioppi, tapahtumain keston kuvaaja sekä CLA-analyysi, jota käytetään tulevaisuuden tutkimuksen menetelmänä. Kunkin runosäkeistöparin keskeinen tekijä on puristettu yhdeksi luonnehtivaksi sanaksi. Runoelma kertoo jumalallisen kipinän, rakkauden vaikutuksesta ja mahdollisuuksista ihmisten maanpäälliseen elämään. Telomeeritutkijat voivat vahvistaa väitetyn todeksi.

Hymyilevä Apollo säkeistöpareina

Hymyilevä Apollo -runo on pitkä, toistossaan osin hypnoottinen. Jotta runomatriisi olisi mahdollinen tehdä on runojärjestystä muutettava ja luokiteltava uudelleen. Runo kokonaisuudessaan alkuperäisessä asussaan löytyy mm. Eino Leino seuran kotisivulta netistä. Säkeistöjä on yhteensä 33, ja kun ne jaetaan aisapareiksi, syntyy 16 säkeistöparia, joiden asiasanakiteytyksillä runomtariisi on tehty. Hyvän elämän kuvitelman kaava paljastuu.

Testeritaso

Millä tämän tyyppistä, osin mielivaltaiseksi katsottavaa tarkastelua voisi testata, kyseessähän on ennakkoluuloton näkökulma, joka ei noudata totunnaista tapaa tehdä runoanalyysi? On turvauduttava Ison härän tappoon, joka perustuu kansanrunosikermään ja ulottaa juurensa sekin taivaisiin saakka. Kaksi täysin satunnaista tekstiä ei voi olla täysin analoginen, mutta testerinä kokeilu käy, koska rakenne on täysin sama.

B ennuste 8 b) tapahtuu Hämeen ihmeet, fantasia n) härän reaktio tappoon traaginen	K ennuste 12 k) toimijoita/tappajaa etsitään folklore	H ennuste 14 h) on aseet ja vertaukset eleellisyys (muoto)	E ennuste 6 e) kokosuuren negaatio luonto
A ennuste 2 a) härkä juo lammen, Mystiikka	L ennuste 13 l) kätyrit toimessa primitivia	I ennuste 15 i) suuri joukko osoittaa voimiaan pastoraali	J ennuste 4 j) ruumiinosien kuvaus legenda
F ennuste 3 f) härän mitat lokalisaationa eksotia	O ennuste 1 o) tapon epäonnistuminen sakraali	M ennuste 11 m) aktoreiden taustavaikuttajat ylevä	G ennuste 16 g) eläimet muodostavat mittakaavan Satu
C ennuste 9 c) härällä on olemus ja ominaisuudet Sankari	Q ennuste 10 q) Ison sian palaute Demoninen	D ennuste 5 d) härkä on sika magia	P ennuste 7 p) Hämeen ihme runolopukkeena balladi

DURATIIVINEN TAPAHTUMA				TAPA
HYMYILEVÄ APOLLO Eino Leino TAPAHTUMA Utopia onnesta	1. TOIMINTA objekti = Elinehdot	2. PROSESSI attribuutti = Tunne-elämä	3. TEKO subjekti = Arvomaailma	4. MENETTELY adverbiaali = Elinkaari
A	VESI (elämänvesi) fantasia + tragedia 7+28/27/20+8	TUNNEÄLY (empaattisuus) folklore 9+10	AISTIT (eläytyminen) magia 22+23	KUTSUMUS (ammatti) luonto 31+32
B	TOIVO (usko hyvään) mystiikka 18+19	TUNNE (flow) primitivia 24+25	HYVÄN VOIMA (armeliaisuus) eleellisyys 4+5	ELINVOIMA (tarmo) legenda 3+6
C	NATURA (luonnonkauneus) eksotia 24+25	PNEUMA (henkinen) sakraali 11+29	ARVOT (hyveet) ylevä 21+30	TOIMINTA (teot) satu 14+17
D	GAIA (äitimaa) sankari 1+26	IKUISUUS (taivaselämä) demoninen 16+2	ELINPIIRI (yhteisö, ympäristö) pastoraali 13+33	ELÄMÄNTYÖ (ura ja työ) balladi 12+15

Taulukko. Rinnastus Ison Härän runon myteemeihin on järjwllinwn, vain tekojen kategoriassa oli syytä tehdä vaihdoksia. Tällä tavoin menetellen voi muodostaa aasinsillan ennakkoluulojen lajeihin, jotka on alustavati jaoteltu valmiiksi hypteettisiin merkityslajeihin. Näin on ollut mahdollista lisätä kuhunkin ruutuun merkityslajin lisäksi nimikkomeemilajisto.

Korpus kirjallisena meemitoimitteena

Koska tämän kirjan fokuksena ennakkoluuloista tarkentui menipealaisen satiirin mukaiset ennakkoluulolajit, niin linjassa pysyttäytyminen edellyttää menipeian näkökulmaa sanottuun. Osittain menipeia on satiirista, mutta sen sijaan se on muutakin ja edustaa jonkinlaista syntyjen syvien näkemystä.

Taulukossa on jäsennelty Suomen kansallisrunoilijaksi kutsutun Eino Leinon runo Hymyilevä Apollo merkityslajianalogioiksi meemistön mukaisesti, ja mukaan otettu nimikko menipeialaji.

Hymyilevä apollo

-Eino Leino-

MLI Yleisyys AISTIT (eläytyminen) magia 22+23 Verkkomeemit Magiamyteemi menipeia: 14 Ajankohtaisuus ja orgaaninen ykseys- > uutiset, ajatusten valtiaat, alluusio, tendenssi	22. Oi, katsokaa, miten lainehet niin kauniisti rantoja kaulaa! Oi, kuunnelkaa, miten lintuset niin kauniisti lehdossa laulaa! Oi, ootteko nähnehet illan kuun ja kuullehet kuisketta metsän puun, min ylitse valkeat hattarat suvitaivaalla vaeltavat? 23. Tai ootteko koskaan te painaneet pään kesäistä nurmea vastaan, kun heinäsirkat on helisseet ja raikunut laulu rastaan? Sinikellot tokko ne keinuivat, lepinkäiset tokko ne leijuivat, ja tuoksuiko kukkaset tuhannet? - Sitä tuoksua unhota et.
MLII Siirtymä VESI (elämänvesi) fantasia + tragedia 20+8 Gendermeemit Traagisuusmyteemi menipeia: 4 Perimmäiset kysymykset -> esim. elämänkatsomuksia huutokaupalla, satiiri	20. Me olemme kaikki nyt laivalla ja kynnämme suurta merta. Me synnytettiin vaivalla ja vaivalla kuolemme kerta. Mut se, mikä siinä on välillä, se olkohon lämpöä, lempeä! Kas, tuiskussa yhteen kun yhtyvi kaks, käy kulkukin helpommaks. 8. Oi, antaos, Herra sa auringon, mulle armosi kultaiset kielet, niin soittaisin laulua sovinnon, ett' yhtehen sais eri mielet. Ei tuomitse se, joka ymmärtää. Mut laulukin syömiä selittää ja ihmiset toistansa lähemmä vie. Sen kautta käy Jumalan tie.
MLIII Merkkiverkko TOIVO (usko hyvään) mystiikka 18+19 Regiimimeemit mystiikkamyteemi menipeia: 9 Etiketin rikkominen -> disruptio, häiriö, haaste	18. Ja yhden ma varman tiedän sen, kun löydy ei tietä mistään: On työtä tehtävä jokaisen. Puu tutaan hedelmistään. Se usko, ken sitä ei opeta, sitä uskoa täällä ei tarvita, se on uskoa usmien, haamujen, ei uskoa ihmisten. 19. Kuka tietävi, mistä me tulemme ja missä on matkamme määrä? Hyvä että me sitäkin tutkimme. Ei tutkimus ole väärä. Mut yhden me tiedämme varmaan vaan: Me olemme kerran nyt päällä maan ja täällä meidän on eläminen, miten taidamme parhaiten.

ML IV Lausumat	

TUNNE (flow) primitivia 24+25 Meemipleksi Primitiviamyteemi Menipeia: 12 Monityylinen monisävyisyys -> polyfonia, sana (puhe/teksti) materiaalina	24. Ja ootteko mennehet milloinkaan te aamulla järven rantaan, kun aurinko noussut on aalloistaan ja paistanut valkosantaan? Vesi välkkyikö tyynenä heijastuin, sumun keskeltä nousiko seijastuin sadun saaret, niemet ne terheniset? - Sitä utua unhota et. 25. Oi, ootteko silloin te tunteneet maan luonnossa maailman Luojan? Oi, ootteko silloin te löytäneet yön aaveilta armahan suojan? Ja ootteko silloin te itkeneet ja hyviä olleet ja hymyilleet, oi, ootteko silloin te lempinehet? - Sitä lempeä unhota et.
ML V Tietotaito TUNNEÄLY (empaattisuus) folklore 9+10 Näkökulmameemit Folkloremyteemi Menipeia: 11 Sosiaalinen utopia: -> matkat tuntemattomaan	9. Oi, onnellinen, joka herättää niitä voimia hyviä voisi! Oi, ihmiset toistanne ymmärtäkää, niin ette niin kovat oisi! Miks emme me kaikki yhtyä vois? Ja yksi jos murtuis, muut tukena ois. Oi, ihmiset toistanne suvaitkaa! Niin suuri, suuri on maa. 10. Tääll' on toki tilaa kaikillen. On ketoja auran kääntää, on lehtoja laulella neitojen ja saloja sulhojen vääntää. Kas, lempi se maailman levittää. Oi, ihmiset toistanne lempikää ja kohti taivasta tavoittakaa! Niin pieni, pieni on maa.
MLVI Tietämättömyys KUTSUMUS (ammatti) luonto 31+32 Evoluutimeemit Luontomyteemi menipeia: 1 Nauruelementti -> karnevalisointi	menipeia: 1 Nauruelementti -> karnevalisointi 31. Ja kiitospa vihdoin viimeinen, kun laulun lahjan sa annoit, kun riemut ja murheet lapsosen näin sävelten siivillä kannoit, sen sulta, sulta ma yksin sain ja sulle siitä mä vastaan vain ja leiviskästäni tilin teen, miten käytin mä kanteleen. 32. Soi, helise kulkijan kannel vain! Halo aaltoja laulajan haaksi! Käy purjehin täysin ja pullistuvain, jätä välkkyvä jälki taaksi! Ja vaikka mun nuorena laineet vei, niin eipä se hukkahan vaipunut, ei, joka upposi laulujen laineisiin ja lempensä unelmiin.
MLVII Sooloilu	

IKUISUUS (taivaskaipuu) demoninen 16+2 Kognitiomeemit Demonimyteemi Menipeia: 8 Juonen ja filosofian kekseliäisyys -> figuraalisuus	16. Oi, antaos Herra sa armas sää, kun raatajan ilta raukee! Hyvät enkelit kauniisti hymyilkää, kun työmiehen hauta aukee! Oi, nouskosi kirkasna päivyt uus, kun loppuvi raatajan rauhattomuus ja päättyvi pitkä päivätyö! Herra, valkase vaivamme yö! 2. Miten mielelläin, niin mielelläin hänen luoksensa jäänyt oisin luo Tuonen virtojen viileäin, mut kohtalot päätti toisin. Vielä viimeisen kerran viittasi hän kuin hän vain viitata tiesi. Taas seisoin ma rannalla elämän, mut nyt olin toinen miesi.
MLVIII Ilmiöinti PNEUMA (henkinen) sakraali 11+29 Credomeemit Sakraalimyteemit Menipeia: 12 Irrallisten lajien laaja käyttö – mikserit, parodiat	11. Niin pienet, pienet on piirit maan, mut taivas on suuri ja laaja ja taivas on kuultava korkeuttaan ja taivas on tähtinen, taaja. Yks vaan on taivas, yks Jumala vaan, on jokaisella se sielussaan, ja taivas on rauha täytetyn työn. Se estävi aavehet yön. 29. Oi, kiitos sa Luojani armollinen joka hetkestä, jonka ma elin, kun annoit sa ruumihin tervehen ja syömen mi sykähteli, kun annoit sa tervettä kättä kaks, kaks silmää sieluni ikkunaks, ja hengen herkän ja avoimen joka tuutia tuulosen.
MLIX Uskomukset ELÄMÄNTYÖ (ura ja työ) balladi 12 +15 Kielimeemit Balladimyteemi menipeia: 6. Kokeileva fantasia -> epätavallinen näkökulma	12. Sun mieles jos kääntyvi murheisaks elon pitkillä pientaroilla, niin aitaa sarka ja aitaa kaks ja onnes sa löydät noilla. Ja maailma kuinka se muuttuukin, käy elosi päivään tai pilvihin, niin yksi, yksi on varma ain: työn onni on oikea vain. 15. Se raatajan riemulla palkitsee ja tekijän terveydellä, työ himoja huonoja hillitsee niin puhtaalla sydämellä. Oi, rauhaa päätetyn päivätyön! Hyvät enkelit suojaavat työmiehen yön ja nuorena, vankkana nousevi hän taas uutehen päivähän.

MLX Kehitys ELINVOIMA (tarmo) legenda 3+6 Replikameemit Legendamyteemi Menipeia: 10 Jyrkät kontrastit kombinaatioissa -> oksymoron, hyveellinen hetaira, jalo roisto	Menipeia: 10 Jyrkät kontrastit kombinaatioissa -> oksymoron, hyveellinen hetaira, jalo roisto 3. Nyt tulkaa te murheet ja vastukset, niin saatte te vasten suuta! Nyt raudasta mulla on jänteret, nyt luuni on yhtä luuta. Kas, Apolloa, joka hymyilee, sitä voita ei Olympo jumalineen, ei Tartarus, Pluto, ei Poseidon. Hymyn voima on voittamaton. 6. Kuka taitavi lempeä vastustaa? Ketä voita ei lemmen kieli? Sitä kuulee taivas ja kuulee maa ja ilma ja ihmismieli. Kas, povet se aukovi paatuneet, se rungot nostavi maatuneet ja kutovi lehtihin, kukkasiin ja uusihin unelmiin.
MLXI Erehdykset GAIA (äitimaa) sankari 1+26 Kilpameemit Sankarimyteemi Menipeia: 5 Kynnysdialogit -> jonkin äärellä, synkrisis, kolmitasoisuus	1.Näin lauloin ma kuolleelle äidillein ja äiti mun ymmärsi heti. Hän painoi suukkosen otsallein ja sylihinsä mun veti: "Ken uskovi toteen, ken unelmaan, - sama se, kun täysin sa uskot vaan! Sun uskos se juuri on totuutes. Usko poikani unehes!" 26. Oi, ootteko silloin te lempineet sitä tyttöä tummatukkaa ja ootteko silloin te rakastaneet joka puuta ja joka kukkaa? Ja oliko veli joka ihminen? Ilo loistiko silmistä jokaisen? Ja oliko kaikilla kasvoillaan: Niin kaunis, kaunis on maa.
MLXII Todellisuudentaju VESI (elämänvesi) fantasia + tragedia 20+8 + Altruismi fokustekijä 27 Ennakointimeemit Fantasiamyteemi Menipeia: 13 Monityylinen monisävyisyys -> polyfonia, sana (puhe/teksti) materiaalina ./..	20. Me olemme kaikki nyt laivalla ja kynnämme suurta merta. Me synnytettiin vaivalla ja vaivalla kuolemme kerta. Mut se, mikä siinä on välillä, se olkohon lämpöä, lempeä! Kas, tuiskussa yhteen kun yhtyvi kaks, käy kulkukin helpommaks. 8. Oi, antaos, Herra sa auringon, mulle armosi kultaiset kielet, niin soittaisin laulua sovinnon, ett' yhtehen sais eri mielet. Ei tuomitse se, joka ymmärtää. Mut laulukin syömiä selittää ja ihmiset toistansa lähemmä vie. Sen kautta käy Jumalan tie.

	27. Ken yhtä ihmistä rakastaa, se kaikkia rakastaapi. Ken kerran voi itsensä unhoittaa, se unten onnen saapi. Ken kerran itse on onnellinen, se tahtois onnehen jokaisen ja antaa ja antaa ja antaa vaan oman onnensa aarteistaan. 7. Ei paha ole kenkään ihminen, vaan toinen on heikompi toista. Paljon hyvää on rinnassa jokaisen, vaikk' ei aina esille loista. Kas, hymy jo puoli on hyvettä ja itkeä ei voi ilkeä; miss' ihmiset tuntevat tuntehin, siellä lähell' on Jumalakin. 28. Mitä siitä jos hän sua lemmi ei, sa jolle lempesi annoit! Hän antoihan sulle elämän ja kuvaa sa kaunista kannoit. Ja vaikka hän vaatisi elämäs taas, niin kulkeos riemulla kuolemaas ja julista virsillä Jumalaa, kun kaunis niin oli maa.
MLXIII Tiedostaminen ELINPIIRI (yhteisö, ympäristö) pastoraali 13+33 Väestömeemi Pastoraalimyteemi Menipeia: 2 Fantasiat poikkeustilanteista -> totuuden koettelu, seikkailufantasiat	33. Se soutavi seljässä delfiinein ja sen lempeä lainehet laulaa ja kanssa Vellamon impyein se aikojen aalloilla kaulaa. Oi, viritä virtesi, nuori mies! Voi, pian se riittyvi rinnan lies ja vanhuus jo sauvoilla hoippuen saa. Anna kanteles kajahtaa! 13. Oi, kaikuos kantelo kautta maan, soi soittoni kodasta kotaan, niin mökkiin kuin linnahan kuninkaan kaikk' kutsuen suurehen sotaan! Oi, kaikuos kauniisti kantelein, oi, helise hellästi sydämein, oi, sykkiös kerrankin päivähän päin työn onnea ylistäin!
MLXIV Alitajunta Huom! Tässä oli meemilapsus! => FOKUSTEKIJÄ EINO LEINON RUNOSSA "dystopiat" -> reversio Utopiat ARVOT (hyveet) ylevä 21+30 Altruismimeemit Ylevyysmyteemi Menipeia: 3 Syöverinaturalismi -> äärikarkeus yhdistyy symboleiksi, uskonnon elementeiksi	21. Mut emmehän tuiskussa kuljekaan, kun oikein me aattelemme. Vaikk' elämme kaikki me päällä maan, niin maassa tok' kiini emme. Tääll' onhan niin paljon muutakin kuin multaa, on kaunista, kultaakin, kun oikein, oikein me etsimme vaan. Niin kaunis, kaunis on maa. 30. Sua kiitän mä Luojani armollinen, kun annoit sa kodin hyvän, soit äidin niin hellän ja herttaisen ja taaton niin tarmoa syvän, kun annoit sa myös pari ystävää ja ne hyvää, en pyydä ma enempää, ja annoit sa armahan isäinmaan, jota kyntää ja rakastaa.

MLXV Siirtymä minästä ei-minään NATURA (luonnonkauneus) eksotia 24+25 Innovaatiomeemit Eksotiamyteemi Menipeia: 7 Moraalis-psykologinen koominen -> psykologinen abnormi	24. Ja ootteko mennehet milloinkaan te aamulla järven rantaan, kun aurinko noussut on aalloistaan ja paistanut valkosantaan? Vesi välkkyikö tyynenä heijastuin, sumun keskeltä nousiko seijastuin sadun saaret, niemet ne terheniset? - Sitä utua unhota et. 25. Oi, ootteko silloin te tunteneet maan luonnossa maailman Luojan? Oi, ootteko silloin te löytäneet yön aaveilta armahan suojan? Ja ootteko silloin te itkeneet ja hyviä olleet ja hymyilleet, oi, ootteko silloin te lempinehet? - Sitä lempeä unhota et.
Fokus vaikea tehtävä TOIMINTA (teot) satu 14+17 Imitaatiomeemit Satumyteemi & Humpuukimeemit (new age) Eleellisyysmyteemi Menipeia: 15 Sukulaisgenret -> diatribi, soliloquia, symposium - Diatribi: saarna, retorinen, poissaolevan kanssa keskustelu yksilöltä yhteisölle - Soliloquia: keskustelu itsen kanssa, sisäisen ihmisen löytäminen, autoteelinen dialogi - Symposium: Pidot ja pöytäpuheet, karnevaalikieltä, vakavan ja naurettavan yhteys, yhteisöltä yksilölle ./..	14. Se talo, min portilla kilpi on: "Tässä talossa tehdään työtä" Se talo on pyhä ja pelvoton ja pelkää ei se yötä. Työs olkoon se suurta tai pientä vaan, kun vaan se työtä on oikeaa ja kun sitä palkan et tähden tee! Työ riemulla palkitsee. 17. On monta uskoa päällä maan ja toinen toista kiittää, mut laulajalla yks usko on vaan ja hälle se saapi riittää: Min verran meissä on lempeä, sen verran meissä on ijäistä ja sen verran meistä myös jälelle jää, kun päättyvi päivä tää. HYVÄN VOIMA (armeliaisuus) 4+5 eleellisyys -> Eino Leinon Hymyilevä Apollo kuuluu osioon diatribi eli rakkauden saarna runoilijalta yhteisölle, yksityishenkilöltä ihmiskunnalle sekä samalla ryhmään soliloquia eli keskuste itsen kanssa, sisäisen ihmisen löytäminen, autoteelinen dialogi. 4. Meri pauhaa, ukkonen jylisee, Apollo saapuu ja hymyy. Ja katso! Ukkonen vaikenee, tuul' laantuu, lainehet lymyy. Hän hymyllä maailman hallitsee, hän laululla valtansa vallitsee, ja laulunsa korkea, lempeä on. Lemmen voima on voittamaton.

	5. Kun aavehet mieltäsi ahdistaa, niin lemmi! - ja aavehet haihtuu. Kun murheet sun sielusi mustaks saa, niin lemmi! - ja iloks ne vaihtuu. Ja jos sua häpäisee vihamies, niin lemmellä katko sen kaunan ies ja katso, hän kasvonsa kääntää pois kuin itse hän hävennyt ois.

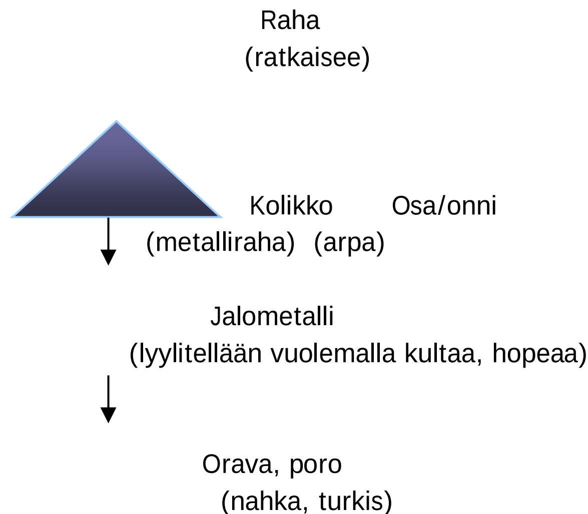
Hymyilevä apollo englanniksi: https://linguafennica.wordpress.com/2015/09/14/smiling-apollo-hymyileva-apollo-eino-leino/. poimittu 25.9.2019

Runossa Apollo saapuu hymyillen. Astrologisessa isomorfiassa Apollo saapuu lymyillen, piillen itseyden sivussa ja varjossa kuten tuntematon planeetta auringon kehässä, itseys minuuden kentässä, planeetta, jota ei näy, jonka voi vain tuntea tai havaita. Itse asiassa astrologia opettaa tulkitsemaan vivahteita karkeistetun kaksinapaisuuden akselilla, jossa on monta muuttujaa matkassa. Perinteisesti puhutaan planeettahallitsijoista ihmiselämässä, mutta sillä tarkoitetaan hallitsevaa eli näkyvää vaikutelmaa eri tekijöistä. Merkuriuksen korkeampi oktaavi on Uranuksessa, eli käytännöllisten innovaatioiden jälkeen edetään periaatteellisemmille tasoille, ehkä joskus vielä siihenkin, että meltoraudasta syntyy jalometallia. Syvemmällä piilevällä tasolla Merkuriuksella on viestinsä Kiironin kanssa elämäntyön merkityksenä. Eli sillä, mitä ihminen älynsä ja voimansa avulla keksii tai oivaltaa tehdä elämänsä aikana. Syntyneen kohtalona on edetä kohti tulevaa, mutta elämä on pian mennyttä. On vain elettävä kuten taitaa. Aurinko symboloi minuutta ja/tai itseyttä, myös itsekkyytenä ja omahyväisyytenä. Apolliaanista kaivataan toisilta, mutta ei ehkä itse kyetä lämpöä, lempeä toisille antamaan. Kuten Kiironin ja Merkuriuksen semanttisessa välimaastossa poukkoilee Uranus, niin samoin Auringon peruselämänvoiman ja Apollonin henkisen hyvyyden välimaastossa kipuilee ja herkistelee neptuniaaninen vaikutus ja kehitys lieveilmiöineen. Mitä Marsiin tulee sen ylempi potenssi on Pluto, tuhovoimassaa ei lähellekään verrattavissa Marsin vaikutukseen. Siinä missä Mars miekkoineen ja kilpineen tuhoaa ihmiskuntaa, on Plutolla kaivostoimintana ja atomiaseina, biologisina aseina, alitajunnan manipuloijana etc. huomattavasti tuhoisampi vaikutus ihmisyyteen ja elinehtoihin. Mutta on Plutossa voimaa, voimaa muuttaa asioita myös perustavalla ja kestävällä tavalla, jos vain moraalinen taso on riittävän kehittynyt. Elämän kehissä kaikki kiertyy alkuun, niin Plutonkin viime etappi kehityssymboliikassa on yhteistyö auringon kanssa, voima yhtyy alkuvoimaan ja suuria aikaan, tuhoja tai kultaisen aikakauden. Se riippuu ihmisen töistä ja arvoista, varjopuolten kulkijoista.

Kolikon toinen puoli

Miten raha ratkaisee? Mikä tahansa merkki kantaa merkitystä ts. on merkinkantaja tai merkinkannattaja akselilla merkitty/merkitsijä. Riippumatta siitä kumpi puoli kolikosta sattuu merkiksi, kruuna vai klaava, on toinenkin puoli olemassa ja sen välissä vielä välittävä massa reunoineen. Kolikolla on fyysisten ominaisuuksiensa lisäksi vielä muukin menneeseen merkityksen muodostukseen liittyvä merkitys. Kolikko on poro, rahanarvoinen tavara, nomadin koko omaisuus liikkui poroahkiossa. Poroelo vastaa menneiden aikojen rahaa, oravannahkaa. Rikas oli, jos oli suuri poroelo. Oravan nahkaa nimitettiin rahaksi, rahaa riistaksi.

Kun kehitystoimien keskeinen tavoite on kannattavuus, niin emotionaalinen kuin ekonominenkin, on hyvä tarkastella kuviota poron merkityksen kautta. Keskeistä on ymmärtää luonnon ja kulttuurin faabelieläimet vastapareina, joiden peruseläimet ovat kissa ja koira, hiiri ja orava, ja fokuksena on poro. Kotioloissa kissa jahtaa hiirtä, metsällä koira oravaa. Poro on sekä kotieläin että luonnonvarainen eläin. Kyse on lähinnä asenteesta. Toimimmeko kesysti, kesytetysti vai kuljemmeko vapaasti omia teitämme, vai jotain siltä väliltä, jutaamme porona. Pidämmekö huolen, ettei kannattavuutta kiskota selkänahastamme? Suomi oli aiemmin huomattava turkistuottaja, nyt tuotannon painopiste on siirtynyt mobiiliteknologiaan. On siirrytty kansakunnan tasolla tavarantuotannosta puhekulttuurin tuottajaksi, arpaonnesta ja lyylittelystä optioihin ja osakeantiin, mutta silti raha yhä ratkaisee.

Kuvio. Kannattavuus eli miten raha ratkaisee mennen tullen.

Rikkauden määrää agraari- ja eräkulttuurissa määritettiin poroelona tai oravannahkojen ja muiden turkisten määränä, joista sai vaihdolla selvää rahaa ja muita tarvikkeita. Arvonluontiin kasvun ja koron kautta viittaa luontoon kohdistuva sanonta pesämunasta, ja puhe rahan poikimisesta. Pohjoismaiden yhdyspankin tunnus tunnettiin oravalogona. Tuota pankkia ei enää ole, ei sen jatkajalogoakaan enempää kuin kohta on kultakantaakaan, tai kolikkoja ja setelirahaa, kun ne katoavat bitcoinien ja digirahan tieltä. Rahoituksen ongelmat jäävät, miten ihminen saa jatkossa elantonsa? Mistä otetaan lisäarvo, ansiotulot ja muu rikkaus.

Ympäristöennakkoluulot

Loppuvaiheessa tutkielmasikermää syntyi nälemys millaisella asetelmalla ennakkoluuloja ryhdyn loppujen lopuksi tarkastelemaan, ja ekologisista kysymyksistä esimerkkitapaukseksi valikoitu eDelfoissa tehty kyselykierros, joka toteutettiin Joensuun yliopiston toimesta Valtionuevoston tilaustyönä, joten se edusti samalla myös virallista asiantuntijatahoa ja heidän näkemyksiään ja mahdollisesti futurolokisia ennakkoluuloja piilomerkityksinä, joiden havaitseminen vaatii vähintään folkloristis-semioottista taitoa.

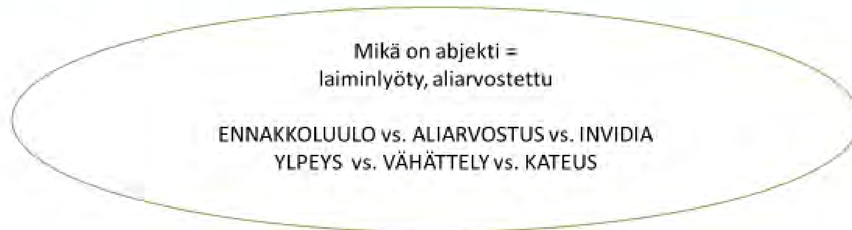
Mitigaatioproesessista tehty kysely oli lyhyt kompakti, silti sisällöltään monipuolinen ja vaihteleva analysoitavaksi uudesta näkökulmasta. Tarkoitus ei ole esittää kilpailevaa näkemystä tutkijoiden tulokseen, vaan luoda mahdollisesti tuoreita näkökulmia tarkasteltavaan aineistoon. Joskus ulkopuolisen silmin asioista huomaa jotain mikä saattaa jäädä asiasta hyvin perillä olevilta huomaamatta itsestään selvyytenä tai raamiin kuulumattomana. Vaikka korpusmaisuuden aihioinnissa Delfoi-tekniikka ei ollut paras mahdollinen alkuun pääsemiseksi, niin loppumetreillä tämä muiden tekemä kysely vuorostaan on ollut sitäkin antoisampi esimerkki kyselystä parhaimmillaan, vaikkakin muutamiin kysymyksiin ei löytynytkään kommentteja.

Tämän työn alaotsikkona on tutumeemien kvalia, ja ensimmäiseksi vastaajien kommenteista erottuu kommentti ”minulla ei ole kokemusta”, kyseessä on silti asiantuntijaraati, mutta vastaaja tarkoittanee ettei kysytystä aihepiiristä ole kokemusta, joten vastaajalla ei ole mitään sanottavaa asiasta. Ekologinen, valtioneuvoston teettämä tutkimus koskee kaikkia kansalaisia viime kädessä, joten sen ennakkoluuloton tarkastelu on varmasti tarpeen. Monipuolisuutta näkemyksistä tuskin puuttuu, mutta silti painotuserot ja vallitsevat arvot saattavat vaikuttaa näkemykseen ja sen mukaisesti suosituksiin ja lainsäädäntöön, - kun ei ole sitä kokemusta entuudestaan. Erityisen mielenkiintoista ennakkoluulojen kannalta on vastaamatta jääneet kysymykset.

Toukokuun 2019 työpajassa ennakoin taphtumia kalvosarjalla, jossa olin henkilökohtaisesti intuitiivisesti ennakoinut futurologisen muotoon futurolokinen, vaikka sen oikeutuksen mietinkin vasta syksyllä. Minua miellyttää ajatus teloksesta ja sen suomennos, jossa päätös on sekä päätös aloittamisesta että työn saattaminen päätökseensä.

			Funktio	meemi	myteemi	menippeia
F25	Vaikea tehtävä	Arvo- ja leikkijärjestys	Paloittelu-taito	Imitaatio, humpuukki	Satu eleellisyys	Diatribi, symposium, soliloquia
F23	yllätystekijä	pyhittyminen	Vieras	Innovaatio	eksotia	Psykologinen abnormi
F30	rangaistus	huippukokemus	Paljastus	Innovaatio	eksotia	Psykologinen abnormi
F15	siirtyminen	jännitys	Passi	Näkökulma	folklore	Sosiaalinen utopia
F19	puutteen poisto	aineettomuus	Ajo	Näkökulma	folklore	Sosiaalinen utopia
F16	taistelu	säännöt	Osuma	Evoluutio	luonto	Nauru, karnevalisointi
F13	koetilanne	pelijärjestys	Haavakko	Evoluutio	luonto	Nauru, karnevalisointi

Projektin varhaisissa työpajoissa hypoteesina oli mahdollisten abjektien suhde ennakkoluuloon. Arvelu on nyt ohjenuorna ekologisen Delfoi-kyselyn tarkastelussa soveltuvin osin, koska ao. sapluunaa ei ole alun perin tätä tarkoitusta luotu. Delfoi-kyselymateriaalit edustavat tekijöiden näkemystä ja moraalista näkökulmaa tehtävän antoon. Ilmastonmuutoksessa on moraalista tarvetta seurata mitigaation ja kompensaatiolainsäädännön kehittymistä. Aihe on tärkeä ja ajankohtainen tarkasteltava, mitigaatiokyselyllä on pyritty kartoittamaan asiantuntijapaneelin kommenttien ja näkemysten avulla nykytilannetta, uhkia, asenteita ja mahdollisuuksia. vastaukset kommentteineen edustavat mielipiteiden kirjoa, ja siitä viriävää keskustelua sekä ajatuksenvaihtoa työpajoissa. Kyselyn tulkinnoissa on jaottelussa otettu huomioon riskit, mutta ei erikseen kantaa huomiotta ja/tai vastaamatta jääneisiin osioihin. Syyt siihen, miksi osio on jäänyt vastaamatta, saattaa olla merkittävä tekijä jatkokehittelyä, ehkä kyseessä on ennakkoluulo tietämättömyydestä tai riittämättömästä tiedosta, mikä synnyttää epävarmuutta tai ehkä kysymys on liian arka pohdittavaksi. Vastausviestejä ei ole.

Mitigaation kieli

Itä-Suomen yliopiston oikeustieteiden laitos toteuttaa yhdessä Linnunmaa Oy:n kanssa valtioneuvoston selvitys- ja tutkimushankkeen "ekologisen kompensaation ohjauskeinojen kehittäminen" vuoden 2018 aikana. Hanke tuottaa tutkimustietoa Suomeen sopivan ekologisen kompensaation toimintamallin kehittämiseksi ja sen edellyttämien lainsäädännöllisten ja hallinnollisten toimenpiteiden toteuttamiseksi.

MATERIAALIT

Ekologinen kompensaation lähtökohdat Suomessa.pdf
Luotu 11.6.2018, muokattu 11.6.2018

ekosysteemipalvelut kuva.jpg
Luotu 15.5.2018, muokattu 15.5.2018

kompensaation periaate kuva.jpg
Luotu 9.5.2018, muokattu 9.5.2018

Kompensaation vaikuttavuus.pdf
Luotu 20.6.2018, muokattu 20.6.2018

kynnykset kuva.jpg
Luotu 15.5.2018, muokattu 15.5.2018

prosessikuva.jpg
Luotu 20.5.2018, muokattu 20.5.2018

Työpaja alustavat tulokset.pdf
Luotu 25.9.2018, muokattu 25.9.2018

Tutkimuksessa käytiin kolme kierrosta nopeassa aikataulussa. Olen nimennyt yhdeksi futurolokiseksi ennakkoluulolajiksi ympäristökysymykset, aihetta aion käsitellä kursorisesti. materiaalien pohjalta, jossa alustavat tulokset on esitetty. Tuloksista ilmenee käytetty näkökulma, joka kulminoituu kahteen osaan Effectiveness eli tehokkuus ja efficiency eli vaikuttavuus. Kummassakin vaihtoehdossa on huomioitu mahdollisuudet ja arvioitu haasteet. Kolmantena tarkastelukulmana on hyväksyttävyys, eli kyseessä on periaateessa prepanamerikkalainen kaava tai ainakin mahdollisuus sen käyttöön. Toinen akseli olisi silloin mahdollisuudet ja toinen haasteet. Ekologiset ongelmat kompensaatioineen on tunnekvalia mitä suurimmassa määrin, ja samalla hyvin kompleksinen kokonaisuus. Aina ei asiantuntijatkaan ole samaoilla linjoilla asiasta. Selvä uhka kuitenkin on nykynäkemyksen perusteella ilmaston todistettu kiihtyvä lämpeneminen vaikutuksineen ja seuraamuksineen.

Kuvaavasti mitigaatio on sekä lääketieteen että ilmastonmuutokesn termi. Tässä näennäisesssä ristiriidassa on yhteinen yty, sillä maapallon ekosysteemi on tulkittu mediassa pahasti häiriintyneeksi tai jopa kuolemansairaaksi. Häiriintynyt ihmismielessä viittaa psykologiseen ilmiöön, vakava tauti taas johonkin luontaiseen fyysiseen mekanismiin, joko tartuntana tai huonojen elintapojen seurauksena.

Ympäristönsuojelun kieli on koettu pitkään vouhotuksena jopa valtioiden ylintä johtoa myöten, ja vain pieni valveutunut väestön osa kantaa huolta ilmiöstä. Varoitukset kaikuvat kuuroille korville. Kasvukiihdytysvaiheessa olevat maat ja kansat eivät ole halukkaita osallistumaan ilmastotalkoisiin riittävässä määrin. Delfoi-kyselykommenteissa mitigaatiossa kiinnitettiin huomiota termien merkitykseen.

Kommentti kirjoitettu 29. kesäkuuta 2018, klo 02.47

No, tässä tullaan siihen kysymykseen, mitä tarkoitetaan kompensaatiolla? Onhan se tietty jonkun arvon korvausta... mutta ne eivät (ainakaan yleensä) noudata ekologisen kompensaation määritelmän mukaista metodologiaa. Suomenkielestä uupuu oikeat termit ja siksikin kun puhumme "kompensaatiosta" tarkoittaa eri ihmiset sillä eri asioita ja asiat menevät sekaisin.

Sitä paitsi on kyllä kyseenalaistavaa onko kalatalousvelvoite oikeasti kompensaatiota. Ehkä patojen osalta näin voi olla, mutta entäs kaivosten kalatalousvelvoitteet? Vaikka todistaisi, ettei kaivoksella ole vaikutuksia vesistöön, pätkähtää silti automaattisesti kalatalousmaksu. Mikäs siinä, mutta se on kyllä enempi yhteiskunnallinen hyvitys ja hyvän tahdon esitys kalastajille....

Kommentti kirjoitettu 29. kesäkuuta 2018, klo 03.01
Periaatteet, termit, metodologiat voi ja pitäisi saada ohjeistukseen. Tosin sellainen jo on (moilanen&kotiaho, 2018) YM julkaisemassa oppaassa...

Termistön selkeyden puute on ilmeinen, koska mm. kotiviiteryhmäni mainitsi kuulleensa termin keskusteluissa, ja osan menneen ohi, koska ei ollut ymmärtänyt mitigaation merkitystä. Karkeasti ottaen mitigaatiolla tarkoitetaan haittojen ennaltaehkäisyä, kompensaatiolla haittojen kuittaamista rahalla. Delfoi-kyselyssä kompensaatiolla on kaksi suuntausta, joista toinen on sopeuttavaa, eli adaptiivista ja strategista eli vapaehtoista toimintaa haittojen neutraloimiseksi mahdollisimman vähiin. Eräänlaista kompenaatiota on mm. jätemäkien, kaivosalueiden, rakennusten purkutyömaiden maisemointi. Riistanhoidossa kompensaationa on riistaruokinta suolakivineen ja talviruokintoineen lupamenettelyn ja hirvikantalaskennan lisäksi. Rajanvedot ovat usein tulkinnallisia.

Toinen pääjako ilmastonmuutosdiskurssissa on se, puhutaanko vapaaehtoisuudesta vai lakisääteisyydestä. Vapaaehtoinen toiminta on strategista toimintaa ja lakisääteinen regiimi, joka ohjaa toimintaa direktiiveinä tai muina asetuksina. Meemistönä käytyä keskustelua voisi luonnehita kädenväännöksi mekrityksistä, kilpameemiksi siitä, minkä uskotaan olevan mielekkäin ja tehokkain tapa hoitaa ongelma.

Tämän työn yhtenä tarkoituksena on alustavasti testata 17-kohtaisen meemijaon toimivuutta. Aiemmin on ilmennyt hyväksi lähtökohdaksi tulkinnalle muodostaa kolmen päämeemin kombinaatio, jolla sisältöä aletaan purkaa. Valtioneuvoston tehtävänanto Delfoi-tutkijoille ilmastokysymyksistä on vaikea ja kompleksinen. Ensisijaisesti kyseessä on meemipleksi eli kompleksinen, monimutkainen ja monitulkintainen meemistö.

Ilmasto on maanpäällisen elämän kannalta elintärkeä kysymys ja elinehto, joten ei edes kummastuta, että kaikki meemit liittyvät tavalla tai toisella läheisesti ilmastodiskurssiin, jokaisella ryhmällä on ollut mistä pistää lusikkansa soppaan. Tosin kansanviisaus saattaisi olla harkinnan arvoinen: Mitä useampi kokki, sen huonompi soppa. Itseohjautuvuus ei aina ja välttämättä ole viisas tapa menetellä, joskus vapaehtoisuus ei riitä, tarvitaan velvoittavaa lainsäädäntöä.

Keväällä 2019 aihioidut tutumeemit myteemiverrokkeineen ja ryhmittelyineen olivat seuraavat:

1) imitaatiomeemit (jäljittely) ELEELLISYYS- ilmastomallit, simulaatiot
2) replikameemit (kopiointi) LEGENDA - lehdistödiskurssi
3) innovaatiomeemit (keksintö)EKSOTIA – teknologiavetoisuus
4) näkökulmameemit (arvot) FOLKLORE – kansalaisaktivismi, perinnekologia
5) kognitiomeemit (tieto) DEMONINEN – uhkakuvat, tutkimus
6) kielimeemit (kulttuuri) BALLADI - termist, somekeskustelut
7) regiimimeemit (ohjailu, valta)MYYTTINEN - lainsäätäjät, ilmastosopimukset
8) gendermeemit (sukupuoli) TRAAGINEN - ekofeminismi
9) väestömeemit (demografia) PASTORAALI - ilmastopakolaisuus
10) humpuukimeemit (new age)SATU – ufot pelastaa, automaattikirjoitukset
11) uskomeemit (tabu) SAKRAALI - ekoteologia
12) meemi(kom)pleksi (ilmiöinti) PRIMITIIVINEN - keskilämpötilan nousu
13) verkkomeemit (kommunikaatio) MAAGINEN - ilmastoaktivistit
14) altruisimeemit (itsekkyys) YLEVYYS – kierrätys, kulutustottumukset, arvot
15) kilpameemit (taistelu) SANKARI - syytä huoleen on/ei ole
16) ennakointimeemit (varustelu) FANTASIA – hiilineutraalius
17) evoluutiomeemi (kehitys) LUONTO - ekokatastrofi, ihmisen osuus.

Olen lisännyt niihin lopputulemana assosiaatioita ilmasto- ja ympäristökeskustelun pohjalta viitteeksi siitä, miten miellän ao. meemien liittyvän ekologisiin kysymyksiin. Kokonaisuus on liian suuri kerralla arvioitavaksi, joten tässä tyydyn vain antamaan suuntaviivat sille, miten kokonaisuutta voidaan tarkastella, valmiiseen peruskaavailuun on lisätty mitigaatiokeskustelun ekomeemialkiot eri näkökulmista katsoen.

VIITOKE ELI MEEMIPLEKSIN MEEMITEKIJÄT

SEMEEMIT / Innovaatio , kognitio, näkökulma, regiimi, verkko
teknologiavetoisuus, uhkakuvat & tutkimus; kansalaisaktivismi&perinnekologia; lainsäätäjät& ilmastosopimukset; ilmastoaktivistit. -> peruastelmana vapaaehtoisuus vs. velvoittavuus.

GENOOMIT / gender, usko, evoluutio, meemipleksi, kilpa

ekofeminismi, ekoteologia, ekokatastrofi&ihmisen osuus; keskilämpötilan nousu; syytä huoleen on/ei ole. -> perusasetelmana näkökulmat vs. tosiasiat

FENOOMIT / väestö, humpuuki, ennakointi, imitaatio, kopiointi/replika
ilmastopakolaisuus, ufot pelastaa&automaattikirjoitukset, hiilineutraalius, ilmastomallit&simulaatiot, lehdistödiskurssi,&debatti. -> perusasetelmana ilmastonmuutos vs. hiilineutraalius.

FOKUS / kieli ja altruismi / termistöt, somekeskustelut so. ihmisille on puhuttava tunteisiin vedoten, ihmisten kielellä ja paikallisiin lokaatioihin ja henkilökohtaisiin liittyvästi, jotta vältyttäisiin vieraannuttamiselta t**yyliin "Mitä se minua liikuttaa,** jos jossain Afrikassa kuollaan nälkään ja Amerikassa kansa on tyhmää kuin **saapas."**

Tarkempaa tarkastelua voi tehdä totutulla tavalla, mutta tuoreita näkökulmia voi saada ryhmittelemällä asiakokonaisuudet rakenteelliseksi kokonaisuudeksi, kuten malliksi alla on tehty. Erityisongelma tulkinnassa voi syntyä siitä, mihin meemistöön kunkin kommentin luokittelee. Esimerkiksi kommentti "Insinööri osaa lujuuslaskelmat ja luonnontalouden asiantuntija luonnonprosessit, luontotyypit ja lajit." voi sijoittaa kognitiomäärittelyksi, mutta se voi olla myös uskomeemi asiatiedon haltijuudesta, luokitteluna osa kielimeemiä, imitointia ja replikaa.

Taakkasiirtymä

Jotta aihe ei lähtisi liiaksi sivuraiteelle, kuviosta on mahdollista ottaa vain otoksia. Verkkomeeminä voidaan pitää termiä taakkasiirtymä, joka ekopsykologiassa tarkoittaa ympäristöahdistuksen periytymistä jälkipolville myös psykologisesti eikä vain ympäristöongelmina. Taakkasiirtymää on aina ollut, kaksi maailmansotaa ovat tuottaneet sodassa henkisesti ja fyysisesti invalidisoituneita runsain joukoin, paikoin on vieläkin maaperä miinoitettuna. Sodan ja ympäristötuhojen seuraukset maksavat jälkipolvet. Aseisiin kulutetaan suunnattomat määrät energiaa, kansan varallisuutta ja uusiutumattomia luonnonvaroja, taistelukentäet eivät ole mitään viherkeitaita.

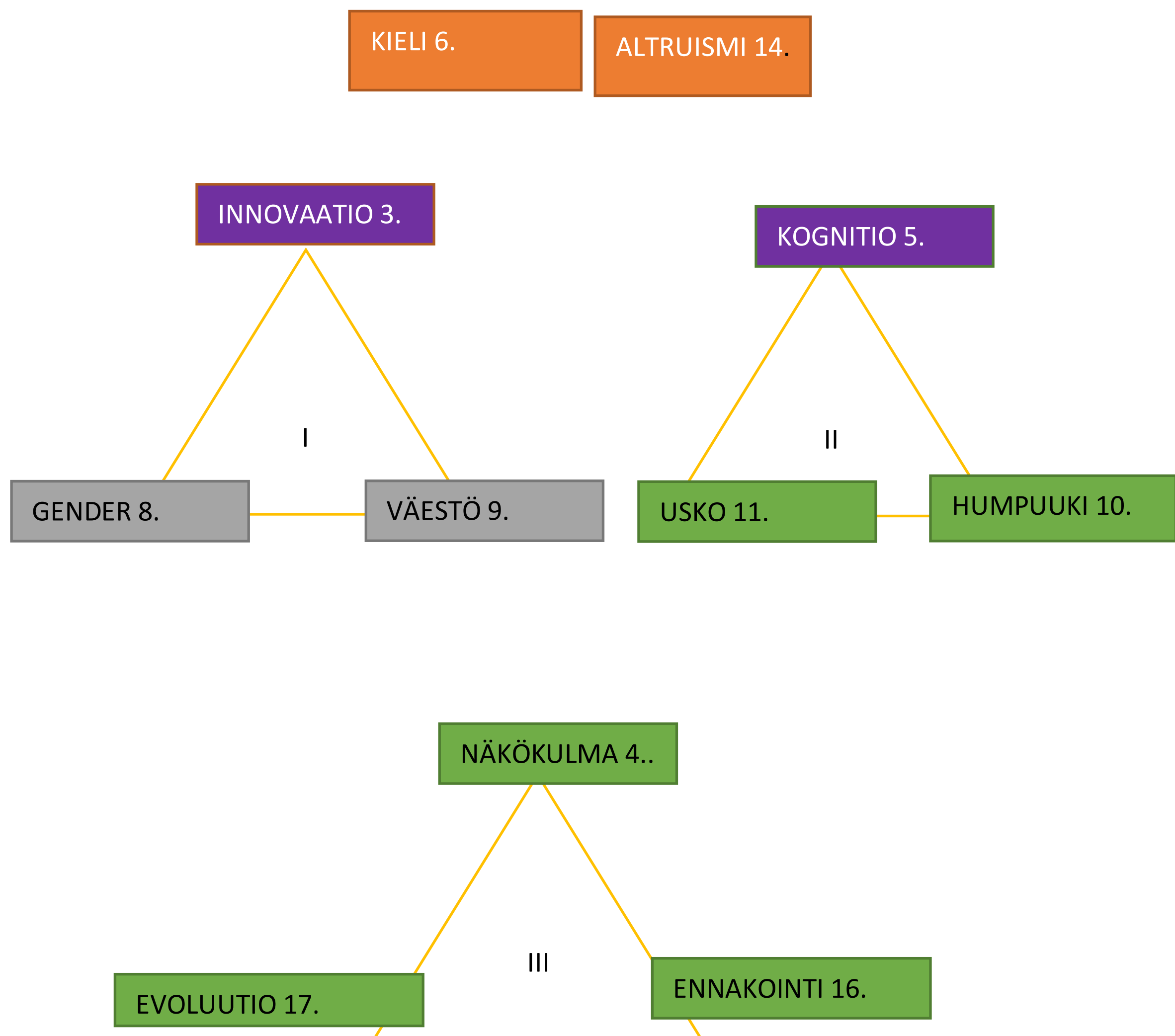
Taakkasiirtymä on merkittävä termi, jonka soisi yleistyvän verkkokeskusteluissa (kohta 13.) Mutta kuten muissakin tapauksissa, meemi on merkitysten ja assosiaatioketjujen rihmaston osa, joten taakkasiirtymä on verkkomeemisyyden lisäksi osa ennakointia ja epäilemättä myös osa retoriikkaa, jolla vedotaan tunteisiin lapsien ja jälkeläisten avulla. Tunteisiin vetoavana ja lapset synnyttävänä osapuolena väite vetoaa enemmän naisiin kuin miehiin, tai ainakin näkökulmat eroavat maskuliinisesta ja feminiinisestä näkökulmasta katsone, joten rypäässä on mukana myös gendermeemi. Se voi myös olla osa väestömeemi, kun ympäristöahdistusta kokevat milleniaalit eivät enää koe mielekkääksi uusintaa väestöä entiseen malliin. Meemistö on ekosysteemin kaltainen, vuoro- ja yhteisvaikutteinen kompleksinen systeemi, joten tyhjentävää kuvaa meemien käyttäytymisestä tai olemuksesta ei voi laatia.

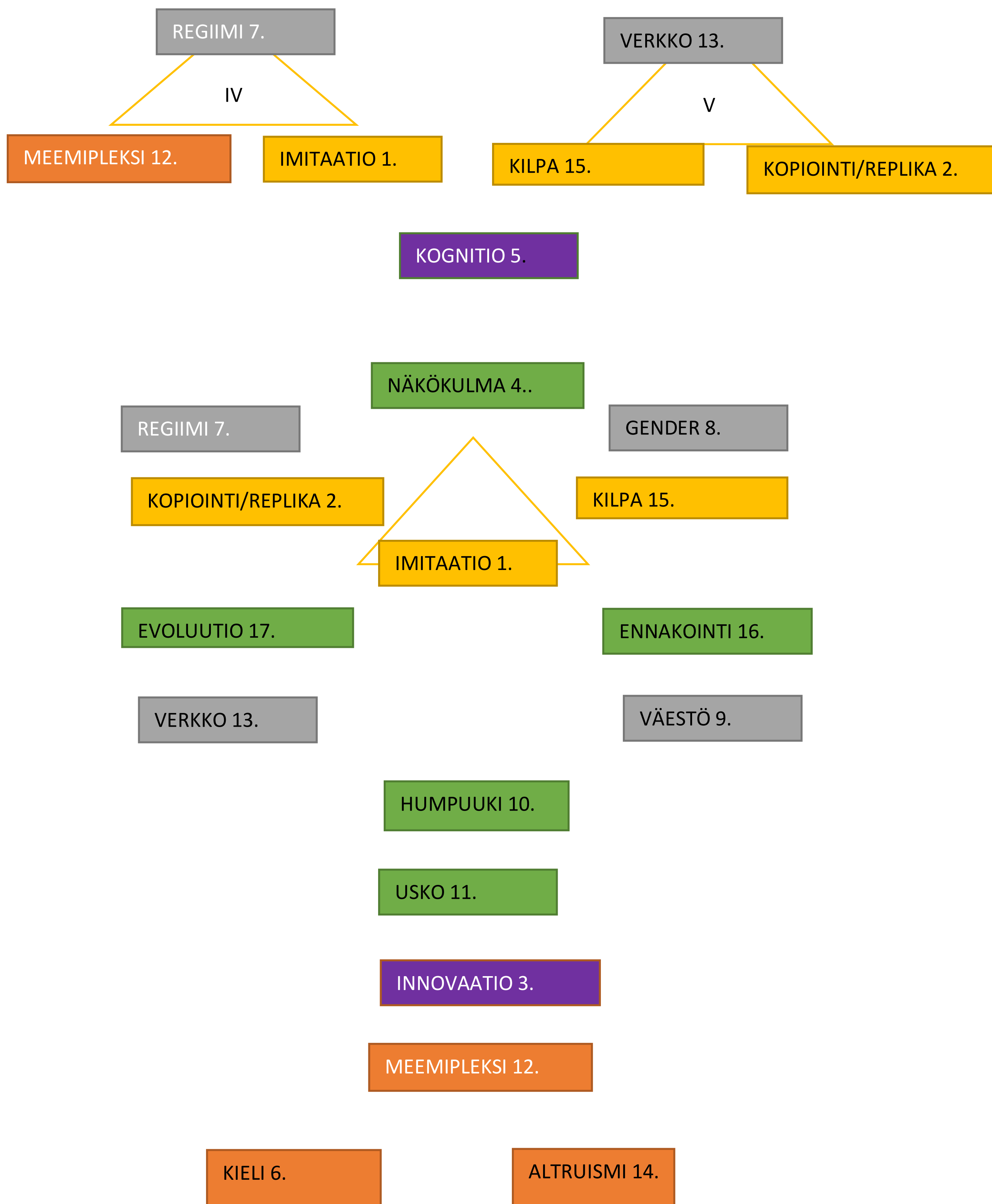
Termillä taakkasiirtymä tarkoitetaan traumaattisten kokemusten ylisukupolvisuutta. Traumaattisia kokemuksia on käsiteltävä, tai taakka siirtyy ja pitkittyy kuormittamaan yhteiskunnallista keskustelua. Suomessa mallin taakkasiirtymästä saa vaikkapa kansallissodan kärsimyksistä, joiden traumaattisuus kesti sata vuotta ennen kuin niistä on pystytty puhumaan lähes tulkoonkaan asiallisesti. Traumat siirtyvät meeminä, muistoina, tuntemuksina, kokemuksina ja säilyvät alitajunnassa.

Alitajunnassa vaikuttavat ylisukupolviset traumat heijastuvat elämään esimerkiksi selittämättöminä pelkotiloina, elämää vaikeuttavina toimintamalleina, addiktioina, ja muina toiminnallisina häiriöinä ja oireina - aivan kuin ihminen itse olisi kokenut tämän trauman, jota kantaa tietämättään. Voi hyvinkin olla, että traumatyön ymmärtämisen tärkeys on aikamme suurimpia paranemishaasteita ja samalla mahdollisuuksia. Onnistumiseen tarvitaan kokonaisvaltaista ymmärrystä ihmisen keho-mieli- yhteydestä, erilaisia mielen, kehon ja henkisen hyvinvoinnin tueksi kehitettyjä metodeja sekä rohkeutta alkaa puhua ääneen

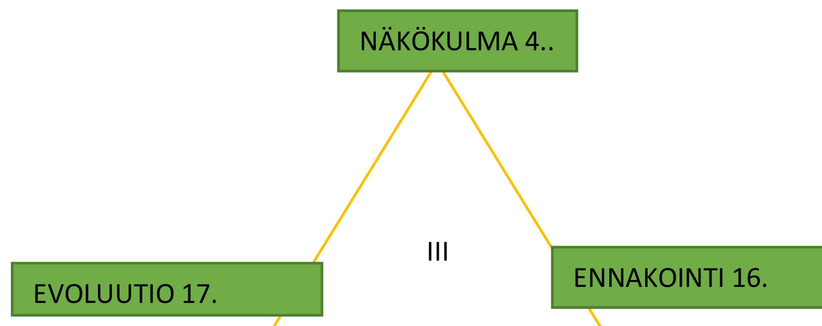
asioista, joista on vaiettu jopa kansakuntina jo liian kauan. Yksilön hyvinvointi on yhteisön hyvinvointia. epigenetiikka on tutkimusala, jossa meemien ja geenien kohtaaminen saattaa olla todellisuutta, joka auttaa ymmärtämään, kuinka mekanismi toimii. Neliökenttäkaavassa sloganin mukaan uhka on mahdollisuus, mutta toden nimissä on muistettava mahdollisuudesta tulevan kovin helposti uhka ihmiskunnalle, jos uutta tietoa käytetään taitamattomasti hyvää tarkoittaen tai moraalittomasti rikollisiin tarkoituksiin. Traumojen purkaminen sekä mielestä, että kehosta, auttaa meitä vapautumaan ja voimaantumaan - aloittamaan alusta. Kannattaa pyrkiä henkilökohtaiseen hyvinvointiin katkaisemalla omat, suvun, kansan traumat ja kuten suomalaisittain sanotaan, heittää ikävät muistot pois mielestä.

Meemipleksin kuviot

REGIIMI 7.
IV
MEEMIPLEKSI 12.
IMITAATIO 1.
VERKKO 13.
V
KILPA 15.
KOPIOINTI/REPLIKA 2.
KOGNITIO 5.
NÄKÖKULMA 4..
REGIIMI 7.
GENDER 8.
KOPIOINTI/REPLIKA 2.
KILPA 15.
IMITAATIO 1.
EVOLUUTIO 17.
ENNAKOINTI 16.
VERKKO 13.
VÄESTÖ 9.
HUMPUUKI 10.
USKO 11.
INNOVAATIO 3.
MEEMIPLEKSI 12.
KIELI 6.
ALTRUISMI 14.

Meemipleksikuvioiden tarkoitteen selvittämiseksi on hyvä testata vielä yksi ruutu suhteessa aihioituihin ekoassosiaatioihin. Otetaan tutu-triaaliksi kuvio III, johon kuuluu näkökulman, evoluution ja ennakoinnin kuviot sellaisena kuin itse kukin tahtoo sen nähdä. Huomattakoon, että suomalais-ugrilaisittain itse-sanan etymologia palautuu Mikko Korhosen käsityksen mukaan sanaan varjo. Asioilla on varjopuolensa, Elias Lönnrot puhui ihmisen yöpuolesta, kansanperinne on ulkoistanut varjopuolen perässä kulkijaksi. Yleisesti varjopuoli on asioissa haittatekijä ja ihmisessä pimeä puoli, jota synniksi ja pahaksi kutsutaan.

Tulkintaan tarvitaan kimmokkeeksi meemipleksin osatekijät. Lisäksi on muistettava kehollinen lähtökohta tarkastelulle. Näkökulma lähti kehon muutoksista, jossa feministisillä näkökannoilla voi olla merkitystä. Feminismin kannattajissa on sukupuolinen disruptio yliedustettuna, mikä mahdollisesti enteilee tulevaa sukupolvea, jossa tasa-arvoisuutta tavoitellaan jollain lailla yrittämällä muuttua psyykkisesti ja käytökseltä mieheksi ikään kuin naisen ei itsenään oman naisellisen olemuksen kanssa uskottaisi voivan saavuttaa tasa-arvoa yhteisöissä. Toisaalta ei voi tietää, onko kyseessä evolutiivinen kehitys, joka tapahtuisi joka tapauksessa yhteiskuntien muutoksen myötä. Homoseksuaalisuutta on aina ollut, sen voimistuminen voi johtua monista eri syistä. Ihminen on aina pyrkinyt muovaamaan fyysistä olemustaan esimerkiksi koristelemalla ihoaan arpeuttamalla tai vaikkapa huulia, kaulaa, tai korvia venyttämällä tai jalkoja typistämällä. Papualainen groteski myytti kehonmuokkauksesta katkomalla omat toimivat jalat, on sama asia kuin nykyajan vammaisuuden haluaminen identiteetin vuoksi. Erona tosin ehkä motiivi, alkuperäisessä myytissä kasuaarijalkaiseksi haluava halusi tehostaa taistelukykyään, vammaiseksi haluamisessa ehkä kyse on huolen ja hoivan tarpeesta ja siksi avuttomaksi haluamisesta. Toisessa korostetaan maskuliinista sotaisuutta ja sen tuhoisaa vaikutusta, toisessa taas feminiinisiä pehmeitä arvoja avuttomuutta hakemalla.

näkökulmameemit (arvot) FOLKLORE – kansalaisaktivismi, perinne-ekologia
ennakointimeemit (varustelu) FANTASIA – hiilineutraalius
evoluutiomeemit (kehitys) LUONTO - ekokatastrofi, ihmisen osuus.

Lyhyesti kuviota voisi tulkita niin, että taakkasiirtymä on ekologisesti valveutuneen somekeskustelun termi, hiilineutraalius on mediassa korostettu virallinen kanta ekologiseen kysymykseen ja tavoitteen asetteluun, jossa perinne-ekologialla on vähäinen osuus.

Keskeinen kohtalon kysymys on totuuden kohtaaminen, keskustelu ympäristövaikutuksista ja niiden korjaamisen keinoista sen sijaan että kiisteltäisiin kenen vaikutuksesta katastrofi uhkaa. Maapallon voimavarat ovat yhteiset, vastuunkin on oltava.

Leila Suvantolan luotsaamassa Delfoi-kyselyssä ekologisen kompensaation toteutuksesta kommenttina oli lause: Toivottavasti tästä tulee hyvä työ, joka selventää hankkeiden toteuttajille, ettei kyse ole ihan yksinkertaisesta suo suosta asiasta.

Tätä osoittaa myös alustava jako meemistönä tarkastellen, kyseessä on todella kompleksinen systeemi, jota ei ehkä pelkällä ratiolla tai logiikalla ratkaista, on osattava sopivalla tavalla ottaa huomioon ihmisten tunteet, tarpeet ja asenteet. Kaikki kyselun kommentit luonnollisesti edustavat näkökulmameemiä (subjekti), joka tähtää kompensaatiolakien ennakointiin ja valmistelevaan työhön (objekti). Siellä missä on tekijät ja tehtävä, on myös tekemisen tarve. Tehtävä se tehtävä on.

Tekemisen laatua, kvaliaa kuvaa teonsana, verbi tehdä. Searle on teoriassaan puheteoriasta painottanut tekemisen yhteyttä ja eroa itse teon toteuttamiseen. Subjekti ja objekti tarvitaan tekemiseen, samoin määritelmä, kvalia siitä mitä tulisi tehdä tai on jo tehty, miten asia on nyt.

Jos näkökulmameemiä pidetään tässä subjektiivisina mielipiteinä, joskin kokemuksen ja asiantuntemuksen perusteella tuotettuina, ja vastaavasti työn tekijää ja teettäjää ennakointihaluisina ja -kykyisinä toimijoina, niin ei kahta ilman kolmatta, jäljelle jää tehtävän toteutus, jonka suuntaviivat on annettu jo tehtävän annossa. Eli mitä tuli sanottua? Miten on propositioiden laita tässä tulkinnassa, mitä taivutusmuodot voivat valaista merkityssisällöstä eli mitä lausuttu sanoo maailmasta.

On etsittävä testaus ja merkitys suomenkielen sijamuotojen systeemistä, mihin tarvitaan koodiavaimeksi yllä esitettyjä meemejä ja merkityslajeja. Vastausta ennakoin elokuun 2019 työpajassa kalvosarjalla, joka on siellä vieläkin. Kalvot edustavat aihioita moniin eri suuntiin ja kokeiluihin, mutta pääsääntönä voidaan sanoa, että propositioina kyse on siitä, loitonnutaanko vai lähestytäänkö aihetta rakentavasti. Käydäänkö kohti ongelman ydintä vai kierrelläänkö ja peitelläänkö oleellisia ongelmia. Itämeri saasteineen on vain yksi ongelma kokonaisuudessa. Kuollut meri ei ehkä koskaan enää palaa entiselleen. On toimittava ennen kuin on liian myöhäistä. Ei ehkä toteudu New age-harha että ufot tulee ja pelastaa.

Kuvio. Näkökulmameemin propositio

Runomatriisi. TUTU-meemit suhteessa Maslown universaaliarvoihin ja sijamuotoihin; kombinatorinen koe

3. Oikeudenmukaisuus moraali

Evoluutimeemit
komitatiivi

seuranto on sijamuoto, jota käytetään vakiintuneissa sanonnoissa

13. Vasten
Komitatiivi

Kuvio. Evoluutiomeemin propositio

Onnistumisen kannalta saattaa olla oleellista pohtia, mikä koetaan vastentahtoiseksi tai vastenimieliseksi toteuttaa, mitä ”vasten” (varten) jotain pitäisi tehdä. Perustelut kehitystarpeesta ovat tärkeitä, kuten esimerkiksi ympäristövaikutusten omakohtainen vaikuttavuus, vaikkapa tilanteena jossa kalakantaa ei enää ole, hirvet on kaikonneet pois tai suden suuhun.

Runomatriisi. TUTU-meemit suhteessa Maslown universaaliarvoihin ja sijamuotoihin; kombinatorinen koe

4. hyvyys välittäminen

Ennakointimeemit
genetiivi

omanto on sijamuoto, joka ilmaisee omistajaa

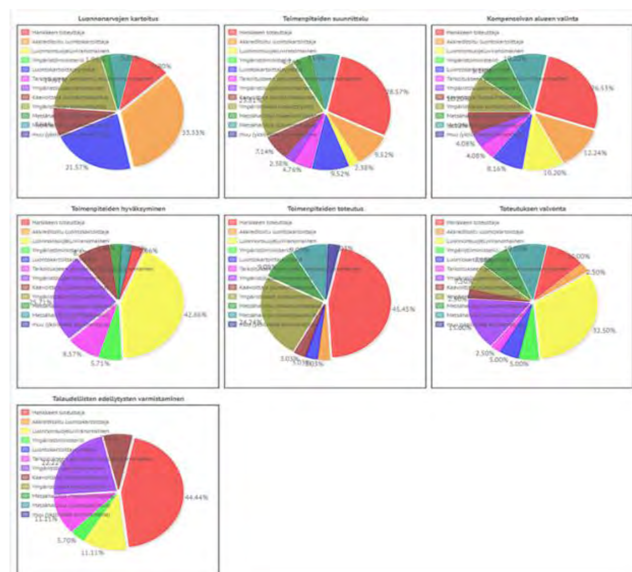
5. Sivulla
Genetiivi

Kuvio. Ennakointimeemin propositio

Kvaliaan liittyvä propositio, joka pyrkii vastaa filosofiseen kysymykseen olla vai omistaa. Kompensaatiotutkimuksen projektinomistaja on Valtioneuvosto, joka on käyttänyt mandaattiaan tutkimuspyyntöön, antanut tehtäväksi kompensaatiolakien vaikutuksen ja toteuttamistavan selvittämisen tulevaisuutta ajatellen.

Näyttäisi toimivan tämä propositionaalinen tekniikka, hiidestä kosinta tarkastelutapana, joskin tämä ajattelu on vielä alkuasteellaan ja systeemi kaipaa kehittämistä. Lopputulemana voisi testata ansiokkaasti aihioitua ja vastattua Delfoi-korpusta prepanamerikkalaisella kaavalla. Suvantolan työryhmä on laatinut raporttinsa totuttuun tapaan, toisenlainen esitystapa ei aina tuo mitään lisäarvoa esitettyyn, mutta onnekkaimmillaan voi tuodakin lisäväriä tulkintaan. Joskus hulluakin ideaa kannattaa kokeilla. Kuten aiemmin jo on ilmennyt niin prepanamerikkalaisesa kaavassa ennakkoluulo sijoittuu kahden tertiaalin leikkauspisteisiin, fokus on keskellä ratkaistuna yhteisenä nimittäjänä, peruseksänä. Ennakkoluulo on katteeton arvelu asiain laidasta joko aliarvioinnin tai yliarvioinnin suuntaan. Jos jotain on arvioitu väärin perustein, tilan korjaaminen vaatii hyvitystä, kuten Darcy koki velvollisuudekseen sabotoituaan ystävänsä ja Elisabethin siskon suhteen. Joskus arviot voivat olla toiseen suuntaan väärät, yliampuvat, jolloin arvioija saattaa joutua toteamaan erehdyksensä, ja korjaamaan ruusuisia käsityksiään. Liiallinen optimismi saattaa tuottaa ennakkoluulona virhearvioita. Realistista käsitystä ja rationaalista toimintaa voidaan pitää jonkinlaisena nollasummapelinä, neutraalina lähtökohtana, joka sijoittuu fokukseksi. Poikkeamat siitä puoleen tai toiseen ovat kvaliaa negatiiviseen tai positiiviseen suuntaan.

Ekologisen kompensaation näkökulmina ovat ekologinen vaikuttavuus, taloudellinen tehokkuus ja hyväksyttävyys. Tarkastelussa on kolme mallia, 1) vapaaehtoinenmalli, 2) kompensaatiokauppamalli, ja 3) kompensaatiomalli. Keskeinen kysymys on mitigaatio eli haittojen lieventämistavat, ennaltaehkäisevät, tasapainoa yllä pitävät toimet, korvaavat ja korjaavat toimet sekä maksulla kompensaatiot.

Kuva. Mitigaatiokysely, eDelfoi

Joensuun yliopisto

Kuvio. Ekologisen kompensaation koko kuva prepanamerikkalaisen kaavan kautta katsottuna.

Päätän tarkasteluni vastaajaverkoston kommenttiin. " Jospa yritettäisiin edes toteuttaa keveä menettely, jonka hyödyt olisivat selvästi nähtäviä." Totta on sekin, että kompensaation tulee olla yrityksille ja yksilöille houkutteleva vaihtoehto, jotta se toteutuu, vastuuntuntoa kaikilla ei ole – lainkaan tai riittävästi.

Lopuksi

Ennen kuin voi kartoittaa ennakkoluuloja jonkin suhteen , on oltava edes esiymmärrys siitä mitä aihe koskee. Olen edennyt työssä takaperoisesti. Varsinaisesti en ole tätä työtä aiemmin perehtynyt tulevaisuuden tutkimuksene, mikä mielestäni takaa sen, ettei minulle ole ennen työtä kehittynyt konsensusnäkemystä aiheesta. En tosin osaa vieläkään yksiselitteisesti vastata mitä se on, mutta tulevaisuus on nuorten, joten lopuksi annan sananvuoron nuorelle luokanopettajaksi opiskelevalle Kaisaleena Yrjänälle, joka milleniaalina on tehnyt ennakoivan opinnäytteen pohtimalla kysymystä mitä tulevaisuuden tutkimus on, ja millaisia taitoja tulevat sukupolvet tarvitsevat. Kiinnostavasti hän pohtii pitäisikö tulevaisuustutkimus mieltää taiteeksi vai tieteeksi ja kulminoi ongelman termiem määriittelykysymykseksi. Selviä viitteitä lähdekorpuksessani on tulevaisuustuktijoiden myönteisestä asenteesta taiteita kohtaan, mm. Mika Mannermaa on ehdottanut surrealismia tulevaisuustutkimuksen lähtökohdaksi.

Tulevaisuuksien tutkimuksella tavoitellaan yleisesti hyväksytyn jaon mukaan 1) mahdollisten tulevaisuuksien kartoitusta, 2) eri mahdollisuuksien todennäköisyykseine arviointia ja 3) eri mahdollisuuksien haluttavauuden analysointia. Tarkastelussani esimerkki kompensaatiomalleista edustaa kohtaa kolme, mahdollisuuksien haluttavuuden analysointi, prosessin aikana osallistumaani Delfoi-kysely kansalaisfoorumista edustaa perinteistä 2) eri mahdollisuuksen todennäköisyyden kartoitusta.

Hyvin vapaasti tulkiten oma korpusmaisuuskehiöni kuuluu yllättäin ryhmään yksi eli mahdollisten tulevaisuuksien kartoitus. En vain ole tehnyt sitä totutulla tavalla, kiitos ennakkoluulottomien ohjaajien Hannu Lintirin ja Antti Kaupin olen saanut tehdä speech-actini rajoituksestta.

Sattumoisin prosessin aikana nousi mediaan aspergerius ympäristöaktivisti Greta Thunbergin hahmossa, ärhäkkä nuori, heidän on tulevaisuus. Minä, ärhäkkä muori, asperger minäkin, en ajattele samalla tavalla, mutta en myöskään hyväksy Talebin yksioikoista ja ennakkoluuloista näkemystä aspergereista tunnekylminä, huumorintajuttomina yhden asian ihmisenä. Toivon siksi, että muutkin kuin kotiviiteryhmäni Ilkka Råman ehkä tajuavat leimaamisen olevan turhaa, monipuolisuutta, hauskuuksia horisontissa ja muuta mukavaa on sisältänyt ja sisältävä elämäni jatkossakin, joskin raskaita aikoja on koettu riittämiin.

Mitä tulee korpusmaisuuden ontologiaan, korpukseen kehona, tekstinä, kosmoksena, niin voisi todeta tulevaisuuden tutkimuksen ontologisten oletusten olevan jonkinlainen raamitus, joka voi aikain saatossa vielä muuttua, jos väitteinä on:
1. Tulevaisuus ei ole ennakoitavissa
2. Tulevaisuus ei ole ennalta määrätty
3. Tulevaisuuteen voidaan vaikuttaa teoilla ja valinnoilla.

Väitteet ovat meemjä, ja ne voidaan rinnastaa biologisiin väittämiin. Kuvitellaan biologiset teesi:
1. Perinnöllisyys ei ole määritettävissä
2. Perinnöllisyys ei ennakoi taipumuksia.
3. Perinnöllisyyteen voidaan vaikuttaa teoilla ja valinnoilla.

Viime mainittu teesi on yhteinen tulevaisuuden tutkimuksen kanssa, kaksi ensimmäistä ei. Jokainen voi tehdä testin, kykeneekö hän ennakoimaan elämänsä huomiseksi, viikoksi, vuodeksi, viideksi vuodeksi tai koko elämäksi. Elämä tuo yllätyksiä tullessaan, perinteisesti ajatellen huomisestakaan ei voi tietää. Ehkä kuolee terrori-iskussa, sattumalta sokean raivon edessä. Parasta ennakointia lienee Hymyilevän Apollon sanat: Oi ihmiset toistanne ymmärtäkää.

Kosmisen koostumus, korpusmaisuuden grande finale ja kolmas osa saa jäädä odottamaan aikaa parempaa. Korpusmaisuuden luonnososat I ja II kaipaavat sitä ennen vielä erillistarkasteluja, meemistö on edelleen kesken ja avoin tulkinnoille ja kritiikille. En yritä väittää sanoneeni mitään erityistä, mutta mikäli ajatukseni herättävät pohdintoja, niin työ on saavuttanut tarkoituksensa. Alkuasetelmana kaavailtu tarkastelukulma on karsittunakin liian laaja yhteen sumaan tutkittavaksi, joten osia on jätetty pois, mutta kokonaisuuden kannalta jako on ollut mielekäs tarkastelun lähtökohta ja näkökulma.

Kokoavana retrospektiona prepanamerikkalaista kaavaa soveltaen voi todeta pitkäntähtätyksen tutkielmayritykseni noudattaneen atavistista tapaa tarkastella syntyjä syviä. Metodina on ollut lähinnä omaan näkemykseen, tietoon, kokemukseen ja intuitioon luottaminen. Prosessissa on lähes tarkoituksellisesti boikotoitu virallista tapaa tarkastella asioita ja tunnettuja lähteitä. Opintoaikoina minulle suositeltiin speech act -teoriaa teoriapohjaksi tutkimukselleni. Se vaikutti silloin ja vaikuttaa nytkin minusta hieman kapeakatseiselta tarkastelutavalta, mutta yhden helmen olen löytänyt teoriasta ja muuntanut sen tapani mukaan itselleni sopivaan muotoon.

John R. Searle esittää teoriassaan kiinnostavan kaavan, jonka esitän suomennettuna, kirjaimet olen jättänyt alkuperäiseen muotoon väärinkäsitysten välttämiseksi. Searle puhuu lausemerkityksestä ”sentence meaning” , joka merkitään S=R eli sanottu on yhdenmukainen representamenin, tarkoitteen kanssa. Katso liite.

Sananmukainen puhuja sanoo mitä tarkoittaa, sanan varsinainen merkitys, denotaatio P= R	*Vertauskuvallinen* metaforana ilmaistu, sanottu sisältää toisen merkityksen, metafora p ei ole R	*Monimielinen* Puhujan metafora viittaa moneen tulkinta-mahdollisuuteen, avoin tulkinta vrt. vastuu kuulijalla P voi olla R1, R2, R3, R4
Ivaava Puhuja tarkoittaa päinvastasista mitä sanoo. Sarkasmi, ironia, menipeia R = P:n vastakohta	kuollut/vanhentunut Kuollut tai vanhentunut sana, joka on saanut uuden merkityksen. R ei ole vanha P; R = uusi P	*Vihjaileva* Puhuja sanoo mitä tarkoittaa, mutta lisäksi jotain muuta, ilmeisen ohella tai sijsta jotain piilevästi, konnotaatio

Kuvio. J.R: Searlen kaavaa mukaillen merkityksen muodostuksen pääperiaatteet.

Puheaktiteorian pitkälle edenneessä on sokaiseva etunsa, mutta sitä on sellaisenaan vaikeaa kansantajuistaa, vaikka kieli todella kätkeekin sanotut elementit yhteen. Esimerkit edistävät ymmärtämistä paremmin kuin mallintaminen. Systeemiä voidaan kuvata vaikkapa seuraavasti, kun otetaan esimerkiksi tämän työn otsikko Futurolokiset ennakkoluulot sellaisena kuin en on tekstin mittaan esitetty. Huomatkaa ettei esimerkit rinnastu toisiinsa vertikaalisti.

Sananmukainen Rivoeleinen Tulevaisuustutkimus	*Vertauskuvallinen* Rivo suustaan Musta joutsen	*Monimielinen* Rivolokinen Futurolokinen
Ivaava Siinäpä siivo mies Hienosti ennakoitu!	*kuollut/vanhentunut* illoluonteinen, Tulevaisuudentutkimus	*Vihjaileva* vitsiniekka, humanteri Tulevaisuuksien tutkimus

Saatua voi edelleen tarkastella esimerkiksi Searlen viittaamaan (s. 132) Wittgensteinin esimerkkiin, jossa A-joukko sisältää kolme alkiota, B -joukko 4 alkiota, joista kaksi alkiota ovat fuusioituneet yhteen, joten A+B muodostaa yhdessä viisi alkiota. Mallia jalostettaessa tullaan paradoksin eteen, jos mainitut joukot erotetaan toisistaan A+B onki seitsemän. Muitakin alkiojakautumisen mahdollisuuksia on.

Tulevaisuustutkimuksessa tähdätään mahdollisten kehityslinjojen kuvaamiseen ja arviointiin sekä tarvittavien toimenpiteiden näkemykseen. Koprusmaisuushanke on ollut eräänlainen

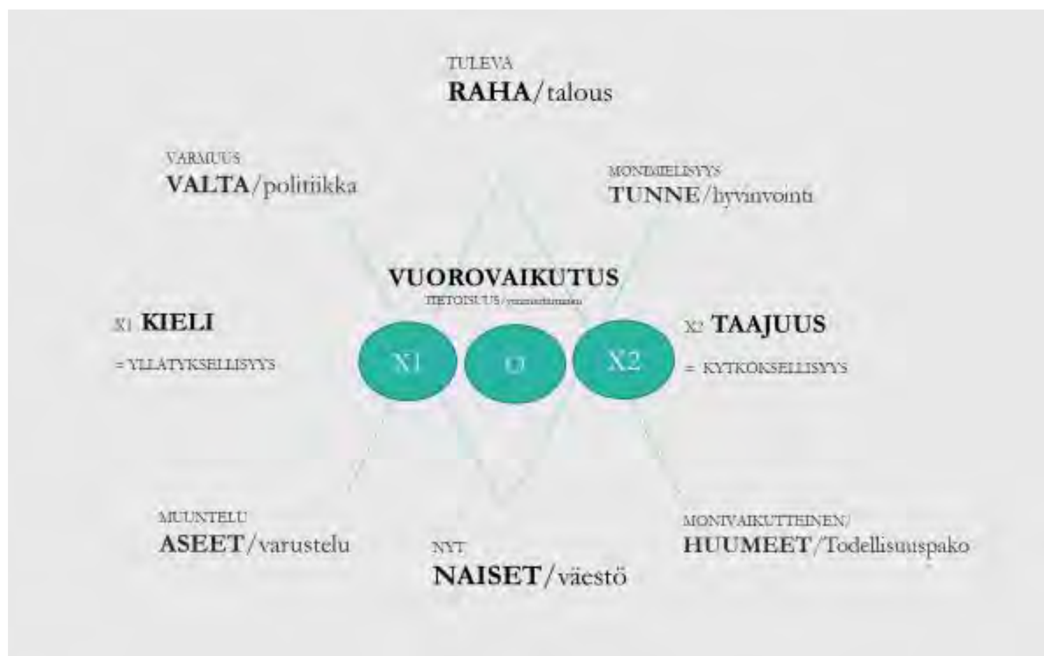
avantgardistinen seikkailu tekstuaalisuuden vaihtoehtomaailmaan, jonka juuret ulottuvat Elli-Kaija Köngäs-Marandan luonnostelemaan transformaatioteoriaan suomalaisen arvoitussarjan pohjalta.

Apuna tulkinnan juoksutuksessa on toiminut isomorfinen eli samanrakenteinen lähestymistapa, jossa erilaiset seitsenjaot on rinnastettu toisiinsa järjestelmöäviisaasti prosessien kulussa. Prosessi ovat oleellinen osa järjestelmäviisautta. Tarkoituksellisesti vältän termiä systeemiälykkyys, koska se assoisioituu liiaksi loogiseen ajatteluun. Järjestelmäviisaus on pehmeämpi, holistisempi ja intuitiivisempi tapa ajatella. Lisäksi töissä on ollut punaisena lankana meemikaavan osatekijät, papualaiset groteskit myytit, modaliteeti neliökenttänä sekä tarvehierarkiat. Viimeisenä ryhmänä jaot ennakkoluulon lajeihin liminaaleineen eli rajapintoineen.

Huomaan tavoitteeni edenneen pikkuhiljaa kohti eläkepäiviksi aiottua harrastusta. Esivalmisteluihin kuului erätrilogia, jossa on osat hirvestä, kaloista ja linnuista monin höystein varustettuna. Tämän julkaisun myötä toinen sarja korpustrilogia jää yhtä teosta vajaaksi työnimellä Kosmisen koostumus – Astraalimytologia. En todellakaan ole varsinaisesti suunnitellut näin tekeväni, enkä ole tehnyt työtä käskettyä, mutta ilmeisesti mieli tai alitajunta on ohjannut toimiani kohti päämäärää tiedostamattani.

Kuvio. Suuri synteesi tuotannosta odottaa. Kaikki yhdessä kaikkien parhaaksi, pooleina erätrilogia ja korpustrilogia, tekstiä kerrakseen.

Ennakkoluulot kiteytyvät ymmärryksen käsitteeseen, esiymmärryksemme luokittelee ilmiöt, tapahtumat ja ihmiset niiden luokitusten ja niihin sisältyvien arvojen mukaisesti, mihin olemme tottuneet ja kasvaneet. Välineenä ennakkoluuloissa on tietämättömyys ja sen myötä tuleva epäluulo ja pelko erilaisine rajoituksineen. Sosiaaliset luokittelut, kuten esimerkiksi kastijako, vierastyöläiset, pakolaiset, vähemmistökansalaisuudet ovat vakiintuneiden ennakkoluulojen kohteita, joita määrittää stereotypiat, kliseet ja uskomukset. Ennakkoluulon. Ennakkoluulo on kuin viestinnän kutritti eli "qutrit eli quantum trit" lukujärjestelmän ternäärijärjestelmän kubitin vastine, jossa tritti on trinaarijärjestelmässä bitin vastine.

Kuten vaihdon vuca-vastineesta näkyy humanistisessa iirttimekansimsisa kolme vaihdon välinettä, naiset, tavarat ja tiedot ovat kompleksissa vuorovaikutussuhteessa toisiinsa. Valtapolitiikkaa käydään asein, fyysisin ja kielellisin so. psyykkisin asein. Tavarataloutta voi kuvata kolmella tyyppisanalla, raha, huumeet ja aseet. Karl Marxin mukaan uskonto oli huumetta kansalle, tuo huume on vaihtunut monin paikoin varustautumiseksi ja asevoimiksi. Tulevaisuuden panostukset kohdistuvat asevarusteluun, ja oopiumi psyyken stimulantteihin. Naisten vaihtotalous sisältää ikäviä lieveilmiöitä ihmiskauppana, prostituutiona, ja lievemmissäkin muodoissa raha paljolti ratkaisee naiseuden tavoitteita ja ihanteita. Etsitään rahakasta miestä, ulkomuotoon satsataan kuin kasuaarijalka.

Keskeisenä vaihdon välineenä nykyajassa on vuorovaikutus, kommunikaatio, jossa erilaisilla tiedon ja tietoisuuden tasoilla on merkitystä. Taajuus vaikuttaa aistimiseen, herkkyys myös mielikuvitukseen ja ahdistustaipumukseen, joka voi saada uskon ja toiveajattelun muotoja, jossa uskotaan ulkoavaruuden olentojen suojaavan ihmiskuntaa tuhoamasta itseään sodilla ja muulla itsekkäällä ja lyhytnäköisellä toiminnalla. Ihmiskuntaa ei ensisijaisesti tuhoa ilmasto eivätkä hiilipäästöt vaan optimistinen ennakkoluuloinen näkemys rauhan saavuttamista kohtaan. Aseiden ja sotien uskotaan ja halutaan olevan välttämättömiä tulevaisuuden turvaajia, hieman oudosti asevoimin tehdyistä toimsita puhutaan rauhan turvaamisena, on siinä paradoksia kerrakseen. Ehkä tässä jotain ihmiskunta on ymmärtänyt, ymmärtää ja tulee ymmärtämään jotain väärin, aivan ilmeisesti omaksi tuhokseen, sillä niillä varoilla joita valtapolitiikan harjoittamiseen käytetään, voisi rauhanomaisesti ratkaista useimmat

ihmiskuntaa piinaavat ongelmat. Käykö kuten ison härän taposssa jumalille, tai puolisonsa surmanneelle papualaisneidolle, turvapaikka jouduttiin etsimään puiden kätköstä. Onko ihmisen tappovimmassa edessä sama kohtalo, riippuu siitä miten Ihminen reagoi tulevaan, antaako huiputtaa itsensä ensisijaisista ongelmista eli arvomädännäisyydestä ilmasto-ongelmien kanssa näpertelyyn vai ei.

Ennakkoluuloa kirjailija Jane Austen on käsitellyt parinkin kirjan verran, joista Ylpeys ja ennakkoluulo on tunnetumpi. Järki ja tunteet käsittelevät samaa teemaa. Ylpeys on paitsi tunne, niin myös kuolemansynniksi luokiteltu kategoria. Tunne, joka liittyy katteettomaan itseihailuun tai oman paremmuuden korostamiseen.

Martin Kuschin ja Jaakko Hintikan teoksessa Kieli ja maailma on esitetty Gadamerin filosofiaa tradition traditiosta, joka määrittää ja ohjaa yksilön ajattelua. Opittu, traditionaalinen ajattelu voi olla arvostelun lähtökohta, mutta on muistettava yksilön vapaus, jonka kautta yksilö voi muuttaa pinttyneitä käsityksiä ja arvoja, murtautua vapaaksi perinteen kahleista ja totunnaisista kuvioista. Gadamerille valistus oli ennakkoluuloa ennakkoluuloja kohtaan, joskin paradoksina hän esittää myös ennakkoluuloisuuden ja arvostelun rehabilitointia, arvon palauttamista. Perinne ja sen pyhittäminen on Gadamerille yksi auktoriteetin muoto. Ei ole aivan selvää onko tutkija puolesta vai vastaan traditiota. Ennakkoluulo sen sijaan edusti hänelle Rudolf Butmanin esiymmärrystä ja M. Heideggerin esimielipidettä. Gadamer tulkitsee esiarvostelman tulkinnan edellytykseksi, alustava ja tarkastelua edeltävä käsitys voi tulla tulkinnan edetessä korjatuksi tosiasiain nojalla. Ennakkoluulo ei välttämättä ole mikään väärä tai suvaitsematon näkemys, vaan arvostelma, joka esitetään ennen kuin asiaan vaikuttavat seikat on harkittu ja tarkistettu. Gadamerille ennakkoluulo ei ole väärä arvostelma, merkitykseen kuuluu korjaavat toimet sekä positiiviseen että negatiiviseen suuntaan. Ennakkoluulo on esioletus, jota tulee tarkentaa ja täydentää kysymyksin.

Kielen muotoihin kuuluvat sijamuodot ovat tämän kirjan testerisanoja, sijamuoto elatiivi rinnastuu järjestelmässä **väestömeemiin**, sen universaalit välttämättömyyteen, legimiteetteihin ja realiteetteihin. Perusmerkityksessään elatiivi kertoo jonkin erottautumisesta tai irtautumisesta ulos jostain tai jonkin pinnalta, esimerkiksi: Hän otti sukat jalastaan. Hän tuli ulos kaapista. Jälkimmäinen on metaforinen ilmaus todellisen sukupuoli-identiteetin paljastamisesta, mutta toki se voi timpurin työssä olla myös reaalitodellisuutta. Sukupuoli-identiteetti liittyy monin tavoin sekä välttämättömäksi koettuun demografiaan, syntyvyyteen. Sukupuoli-identiteetti on tyypillinen ennakkoluulokasvattamo, jossa on runsaasti stereotypioita siitä, millaisia homot tai lesbot ovat. Joissain yhteisöissä homoseksuaalisuus on ollut ja paikoin on vieläkin rangaistava teko. Vaikka laki ei tuomitsisikaan, niin yhteisön traditio voi olla voimaksa ja vahva ennakkoluulossaan ja tuottaa loputonta häpeää toisenlaisen identiteetin haltijalle.

Sukupuoli-identiteettiin liittyvä arvostelma, esiymmärrys jota soisi tarkennettavan pitäisi siirtää seksuaalisesta roolipainotteiseksi. Perinteisesti agraariyhteisöissä synnyttäminen on ollut naisten tehtävä, uudet ihmiset elinehto. Paradoksi on siinä, että patrioottinen yhteisö on aina legitimoinut ja oikeuttanut synnytettyjen elävien ihmisten tappamisen, jopa palkinnut ja glorifioinut hillittömät murhat, kun ne on tehty sodissa, sen sijaan lapsensa kuolettanutta on aina rangaistu ankarasti. Kärjistetysti voisi sanoa, että naisen tulee synnyttää, jotta miehellä riittäisi tapettavia. Paavi siunaa edelleen miesten tekemät murhat sodissa, samalla kun tuomitsee naisten abortit. Tässä oudossa asetelmassa ei tahdota nähdä mitään ristiriittaa?! Syntymättömän tappaminen on suurempi rikos kuin jo syntyneen ja

kasvatetun nuoren yksilön? Perusteluksi sanotaan usein maailman vain olevan sellainen. Järki tosin sanoo, ettei maailma ole sellainen, ihmiset yhteisöineen ja arvoineen ovat.

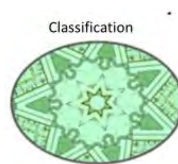
Tämän kirjan teksti on pyrkinyt alustavasti kartoittamaan tulevaisuustutkimuksen meemejä eli tutumeemejä ja niiden kvaliaa, joka on tässä yhteydessä ymmärretty humanistisesta näkökulmasta, ei neurologisesta. Sekä kauko- että lähitulevaisuuden tärkeimpiä regiimiprobleemeja tulee olemaan humanisointi- ja dehumanisointikysymykset. Mikä ja kuka ja missä vaiheessa alkaa tai päättyy olemasta ihminen? Kun nykytilanteessaakaan ei ole päästy yksimielisyyteen ihmisyyden elämisen oikeudesta. Sotilas on lain mukaisesti määrätty hengenvaaraan ja koulutettu tappamaan vastapuolen ihmisiä, jotka dehumanisoidaan vihollisiksi. Sikiö vuorostaan on legitimoitu joidenkin uskonkäsitysten mukaan ihmiseksi, ja abortti murhaksi. Miten sitten tulevat biobotit, jos niillä on ihmisen kudosta, tunteet ja älyä enemmänkin kuin keskimäärin herraroduksi itsensä mieltävällä ihmislajilla? Ja tulisiko ongelmaa käsitellä omistamisongelmana vai jonain muuna? Orjien omistajat saivat rankaisematta tappaa orjansa, koska orjaksi joutunutta ihmistä ei pidetty ihmisenä. Se kuitenkin tulisi uskaltaa rehellisesti myöntää ettei ihmiskuntaa uhkaa ensisijaisesti ilmastonmuutos, vaan sodat ja alhaiset arvot, ihmisen inhat kuolemansynnit. Ja auta armias jos älykkäistä oppivista koneista tulee ihmisen kaltainen, niin ei hyvältä tulevaisuus vaikuta.

MLXIII Tiedostaminen **Väestömeemi** Pastoraalimyteemi ennen: lapsikatras nyt: ydinperhe tuleva: sekaperhe	F6 TUTU - HARHALUULO ruumis perintönä F6 (sukupolvet) F22 TUTU – VILLI JOUTSEN *ruumis kunnossa F22 (terveys)*

Kuvio. Systeemin mukaiset rinnastukset.

Ennakkoluulot syntyvät luokittelusta, kategorioinneista.

Classification (määrittely) = I
Category(tyypittely) = R
tiedostaminen XIII
Class (luokka) = O

XIII tiedostaminen XIII
XIII

XIII tiedostaminen XIII

Kvaliaan kuuluu ominaisuuksien määrittely mm. luokittelun avulla. Klassifikaatio pätevöittää, määrittää, rajoittaa, päästää, kelpuuttaa ja laadullistaa.

SELVITYKSIÄ JA POHDINTOJA

1. Merkityslajit alias ymmärtämislajit.

Koska aineisto muotoutui polveilevaksi erilaisista palasista kootuksi tekstiksi yhtenäisen esityksen sijasta, lienee paikallaan taustatiedot. Listoissa ja viitteissä vilahtelee koodi YL tai ML mikä on alkumuodossaan ymmärtämislaji YL ja perustuu Eero Tarastin Synteesissä ja Arvot ja merkit -teoksessa esitettyyn teesiluetteloon ss. 37_42. Kyseisen artikklein jatko käsittelee myös väärinymmärtämisen ongelmaa, ja ennakkoluulossa on mukana aina jonkinlainen omahyväinen, itsepäinen, jääräpäinen tai jopa härkäpäinen fiksoitunut oletus asiain laidasta ja niiden tulkinnasta joko negatiiviseen tai positiiviseen suuntaan.

2. Ennakkoluulot

Ennakkoluuloinen on protektionismiin, stereotypioihin ja luokitteluun taipuvainen henkilö, joka pyrkii suojaamaan elämänpiriiään oudoilta uusilta vaikutteilta. Pahimmillaan ennakkoluulo ilmenee erottautumisena, joka johtaa vihapuheeseen, mustamaalaukseen. Parhaimmillaan ennakkoluulo on tervettä varovaisuutta vaikkapa kokemukseen perustuen. Raiskauksen uhriksi joutunutta ei ehkä voi syyttää, jos hän tuntee epäluuloa maahanmuuttajataustaista miesjoukkoa kohtaan vaikkapa kulkiessaan tösitä alikulkutunnelia pitkin. Yleistys ei varmaankaan ole mielipide, jossa kategorisesti kaikki maahanmuuttajat ovat raiskaajia, mutta arvostelma muodostuu potentiaalisuudesta.

3. Idée fixe, päähänpinttymä.

Sotimisvimma on jonkinlainen miehinen idée fixe, päähänpinttymä, jossa ylpeyden synti ylivoimaisuutena ja stereotypiat jylläävät. Puhe rauhasta menee *toisesta korvasta* sisään, *toisesta* ulos. Sotatoimi on kiinnittymistä pakkomielteeseen, josta ei ihmiskunnalla näytä olevan ulospääsyä, erottautumista tai irtiottoa. Satunnaiset pasifistit vaiennetaan, tarvittaessa vaikka väkivalloin. Sijamuoto on elatiivi, erosija ja sen vastakohta, kun ulospääsyä ei ole.

Elatiivilla on erottamisen funktion lisäksi muitakin merkityksiä. Käyttö on monipuolista.
Alkuperä: Tein takin vanhasta manttelistasi. Sodat alkavat ahneudesta. Hänestä tuli sotilas.

- *Puuttuminen: Asepuvusta puuttui nappi.*
- *Estäminen tai estyminen (liittyy useimmiten verbin infinitiiviin): Estin häntä lähtemästä sotaan. Varoitin häntä luodeista.*
- *Syy, aihe: Miestä epäillään murhasta. Sydämeni pakahtuu surusta.*
- *Puhuminen, tietäminen, tunteminen: Hän puhui sodasta. Mistä sen tiedät? Iloitsen puoelstasi. Pidätkö vihreästä liikkeestä?*
- *Kiinni pitäminen: Pidä minua kädestä. Ota kiinni mistä saat.*
- *Mielipide: Minusta tuo on ruma. Omasta mielestäni onnistuin.*
- *Maksaminen: Myin vanhan aseeni tuhannesta eurosta. Tässä satanen vaivoistasi.*
- *Aika: alkuviikosta, heti aamusta*
- *Muita: Hän on sekaisin päästään, tiukka arvostaan. Sovimme asiasta. Sali täyttyi ihmisistä. Housut repesivät takapuolesta.*

Elatiivin sijamuodot tekevät eroja ja erotteluja käyttöyhteyksien perusteella, kyseessä on lajittelu tai jako (separation) aiheen mukaan, mikä vuorostaan luokittelee asioita ryhmiin.

4. Luokittelu syrjintäkeinona

Syrjintä (discrimination) , rotuerottelu (segregation) on tavanomainen ennakkoluulojen kohde. Usein erottavaksi tekijäksi riittää jokin rodullinen ominaisuus kuten ihonväri tai puheenparsi.

Luokittelu (classification), taksonomia (taxonomy) järjestää jotakin miellettä a) tietyn säännön mukaisesti eri ryhmiin tai 2) määrättyyn järjestykseen ominaisuuksien mukaan. Tällaisena ennakkoluulot ovat sidoksissa myös kvaliaan, ominaisuuksiin, kvalifiointiin ja arvostelmaan laadusta. Kvalifiointi ilmaisee jonkin laadun, laadullistaa ja selittää tai tekee jonkin soveliaaksi päteväksi. Valkonen mies kehittelee tarinan omasta laadullisesta paremmuudestaa, jotta voi sortaa tosenlaisia ihmisiä, perusteluiden uskomiseen ei ole aina tarvittu edes määräenemmistö, oikeutuksen saamiseksi on annettu aseiden puhua.

Netin mukaan kvalifioinnilla on monia eri merkityksiä käyttöyhteyden mukaan. Se määrittelee, hankkii pätevyyde,

5. Mielikuvituksettomuus

Humanistit tulevat keskinkertaisten ja pelokkaiden joukosta, joiden luonnollinen rohkeus ei riitä siihen huimapäisyyteen, jota matematiikka ja luonnontietee vaativat.

Jargon-kritiikki: Tyhjyyttä koliseva liturgia. Kun ilmiöt eivät ole tärkeitä, etsimme metodeja, jotka oikeuttaisivat latteudet2.

- uskomattomia tarinoita
- sopimattomia totuuksia
- luonnovastaisia viisauksia

tarvitaan faktan ja fiktion samuus auttaaa korostamaan merkityksellistä

Myytit edellyttävät laveaa lukemista , jossa merkitykset sinkoilevat myytin ulkopuolelta lukijan ymmärrykseen. Emme voi muuttaa ajatustapojamme ennen kuin muutamme mytologiamme. Highwater ei ilmeisesti pitänyt mahdollisena mytologian tietoista muuttamista.

Eliade on havainnut sekä tutkimuskohteessaan - myytissä - että omassa tutkimisessaan, kuinka
arvaamatonta, ennakoimatonta ja kompleksista tapahtuu kaiken aikaa siellä, missä ihminen avaa itseään, riskeeraa aiempaa tietoaan ja asettuu alttiiksi uudelle.

Saman toistamista.
Vaikka arkinen kokemus ja esimerkiksi oma työskentely osoittaisi, että asiat voivat olla tai peräti ovat monella tavalla, meillä ei ole tukena moniakaan tottumuksia, joilla voisimme myöntää tämän tutkimisessa. – Juha Varto -

TIETOHIPPU

Kirjallisuusluettelo on poikkeava valintaperusteiltaan, sillä se todella on muodostunut kotikirjastoni annista. En ole tätä tutkimusta varten lainannut lähdeaineistoa tai edes tutustunut kovin laajassa mittakaavassa netin suomiin mahdollisuuksiin, koska päämääränäni on ollut muodostaa omakohtainen kuva tulevaisuustutkimuksen meemistön mahdollisuuksista tai toimivuudesta. Osin lähdekirjallisuus on samaa kuin kirjassa Myytti ja metodi esimerkiksi Erich Auerbachin ja Michel Foucaultin tuotanto. Osin innostus lähilukuun hiipui alun jälkeen ja nekin kirjat, jotka on mainittu ja piti lukeman tarkkaan, eivät todellisuudessa ole kovinkaan tarkasti luettuja.

Toisaalta luin paljon sellaistakin, mikä ei tässä vaiheessa osoittautunutkaan kovin käyttökelpoiseksi, kuten esimerkiksi Juha Varton filosofisen tuotannon kokonaan kesällä 2019 tai Timo Kaitaron kirjan surrealismista. Itäinen minuus voitti ja Tomi Huttusen avantgarde-näkemys.

Kaarina Kailon ja Irma Heiskasen pitkäjänteiset ponnistelut pehmeämpien luontoarvojen puolesta olen ottanut mukaan ympäristösuhteen kuvaajana. Liikaa en ole halunnut korostaa New age-henkistä kirjallisuutta, mutta yhden teoksen sielulta nimeltä Pekka olen lukernut varmistamaan väitettä, jossa New age uskoo meitä autettavan ulkopuolelta ihmiskunnan. Ympäristökysymyksissä on kyseessä suuret tunteet ja isot rahat, mutta silti en ottanut erityseen tarkasteluun ympäristödebattia ilmaston lämpenemisen syistä puolesta ja vastaan evidenssiä.

Tulevaisuus on riippuvainen ympäristöstä, mutta tieteen tulevaisuus myös rahoitukesta, ihmiskunnan tulevaisuus sodista ja asevarusteluysta. Ristiriitojen ja arvomaailman erojen kuvaajaksi olen ottanut Suomen eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan tulevaisuus-asintuntijan Osmo Kuusen ja Helsingin yliopiston emerituskanslerin, Suomalaisen tiedeakatemian puheenjohtajan Kari Raivion välisen näkemyseron konsistenssiteoriasta, mikä minulle edustaa yksinkertaisesti vanhaa totuutta, valinta vaikuttaa tulevaan ja olevaan.

Olen pyrkinyt välttämään myös kirjallisuusmainintoja siksi, että joka asiasta on tietoa liikaa, aika kuluisi pelkästään arvoanalyyseihin ja validiteetin arvioimiseen, jos kaikkea saatavilla olevaa tietoa ryhtyisi puntaroimaan arvojärjestykseen. Silloin kun idea on selkeästi jonkun toisen, mutta olen sitä jatkokehitellyt tai soveltanut, olen pyrkinyt alkuperän mainitsemaan.

LÄHDEAINEISTO

Painetut lähteet

Auerbach Erich, Maailmankirjallisuden filologia, suom. Lönnroth Harry; Vanharanta Taina, Vastapaino 2018
Badaracco Jospeh L. Jr. Pääroolissa johtaja, Kaunokirjallisuuden näkökulmia johtamsieen, suom.Ritva Liljamo, 2007
Blackburn Elizabeth – Epele Elissa, Pitkän ja hyvän elämän biologia, Telomeerit ja terveys, suom. Teija Hartikainen, Aula&Co
Blackmore Susan, Meemit – kulttuurigeenit, suom. Osmo Saarinen, Art house, 2000
Damasio Anthony, Itse tulee mieleen, Tietoisten aivojen rakentaminen, suom. Kimmo Pietiläinen. Helsinki: Terra cognita, 2011. ISBN 978-952-5697-36-0.
Diamond Jared, Romahdus, Miten yhteiskunnat päättävät tuhoutua tai menestyä, suom. Kimmo Pietiläinen, Terra Cognita, ISN 952-5202-84-4
Deely John, From semiosis to semioethics: The full vista of the action of signs, SignSystems Studies ss. 437-491, 2008
Deely John, Augustine & Poinsot, The protosemiotic Development, vol. 1, University of Scranton Press, 2009
Dixon Patrick, Futurewise, Six faces of global change, Harper Collins Publishers, 198 ISBN 000274006 0
Dunderfelt Tony, Intuitio, Kirjapaja 2008, ISBN: 9789516074125
Ennala Veikko, Lasteni isä on veljeni ja muita lehtikirjoituksia, toim. Tommi Liimatta, WSOY 2007
Guerber H.A., The Norsemen, Senate 1994
Foucault Michel, Tiedon arkeologia, suom.Tapani Kilpeäinen, Vastapaino, 2008
Foucault Michel, Sanat ja asiat, 2018, suomi. Mika Määttänen, Gaudeamus, 2010 9789524950244
Haikonen Pentti O. A. Tietoisuus, tekoäly ja robotit, Art House, 2018 *Halonen, Ilpo & Airaksinen, Timo & Niiniluoto, Ilkka (toim.): Taito.* Suomen filosofisen yhdistyksen Helsingissä 11.–12.1.1990 järjestämän kollokvion esitelmät. Helsinki: Suomen filosofinen yhdistys, 1992. ISBN 951-9264-15-9.
Harari Yval Noah, Sapiens, Ihmisen lyhyt hsitoria, suom. Jaana Iso-Markku, Bazar 2016
Harari Yval Noah, 21 oppituntia maailman tialsta, suom Jaana Yli-Markku, Bazar2018
Harari Yval Noah, Homo Deus, Huomisen lyhyt historia, suom. Jaana Iso-Markku, Bazar 2017
Heinonen Sirkka, Aika ja tulevaisuus Senecan tutonnossa, Tulevaisuuden tutkimuksen seura, VAPK Kustannus, 1990
Heiskanen Irma & Kailo Kaarina, Ekopsykologia ja perinnetiet, Polkuja eheyteen, (toim.), Green Spot 2006
Hirvi Jussi, Kohti mielen ekologiaa – järjestelmäajattelu jka muita ekologisia maailmankuvan raeknnuspuita ss. 107-142.
Heiskanen Irma, Lauluinen luontomme, Ekopsylologia … ss. 143-175
Hiltunen Elina, Hiltunen Kari, Teknoelämää 2035 Miten teknologia muuttaa tulevaisuuttamme?, Talentum 2014
Huttunen Tomi, Venäläinen teoria ja avantgarde ,Synteesi – Taiteidenvälsien tutkimuksen aikakauslehti 2/2009 Tomi Huttunen ss. 35-45
Lin Jutang, Maallinen onni, WSOY 1984
Kaitaro Timo, Runo, raivo, trakkaus, Johdatus surrealismiin, Gaudeamus 2001 • 9789516628342
Kakkuri Juhani, Tulevaisuuden uhkakuvat, WSOY 2003
Kallio Biret Maret, Noaidi – näkijä, Ekopsykologia… ss. 299-310
Knuuttila Tarja & Lehtinen Aki Petteri toim. Representaatio. Tiedon kivijalasta tieteiden työkaluksi. GaudeamusHElsinki University Press, 2010
Korhonen Mikko Kielen synty WSOY (toim. Ulla-Maija Kulonen) 1993
Korhonen, Vesa ja Sauli Puukari: Monikulttuurinen ohjaus- ja neuvontatyö. PS-kustannus 2013
Korhonen Reijo, Ennen kuin kukot laulavat. Aavaranta-sarja n:o 40. Otava, Hki 1996
Kuusi Osmo, Bergman Timo, Salminen Hazel (toim.), Miten tutkimme tulevaisuuksia? Tulevaisuuden tutkimusken seura , 2013
Kusch Martin-Hintikka Jaakko, Kieli ja maailma, Pohjoinen 1988
Law Stephen: *Filosofiafailit* Kustantaja: WSOY, 2001
Lotman Juri M., Universe of the mind, A Semiotic Theory of Culture, transl. Ann Shukman, Indiana University Press, 1990
Luure Andres, Meaning com in six, Sign systems studies, ss. 437-es 36.2 ss. 493-508
Mackenzie Donald A., Teutonic, Myths and Legends, Senate 1995 ISBN 1 85958 092 0
Mannermaa Mika, Heikoista signaaleista vahva tulevaisuus, WSOY 2004
Niemelä Pauli, Systemaattinen ihmiskäsitys. Ihminen järjestelmänä: Rakeen (3^3) ja toiminta (3x3). United Press Global cop. 2014
Pouru Laura, Wilenius Markku, Holstius Karin, Heinonen Sirkka (toim.) Pentti Malaska, Ennalta näkijä, edellä kulkija Tulevisuduen tutkimusken seura, 2017
Råman Marita, Hirvirunot – Hirvipeijaisten maailma, ISBN 978-952-92-6055-3, 2009
Råman Marita, Kielastaja – Supisuomalainen mytologia, 2009 ISBN 978-952-92-6054-6
Searle John R., Expression and meaning: Studien in the theory of speech, Cambridge University Press 1979

Searle John. R., Speech act: An essays in the Philosophy of language, Cambridge University 1969
Sign Systems Studies, vol. 36.2 (ed. Peeter Torop, Mihhail Lotman, Kalevi Kull) University of Tartu 2008
Sotala Kaj, Kehittyvä ihmiskunta, Uuden teknologian uhkaavat mahdollisuudet, Finn Lectura, 2009
ISBN 978 9517924337
Suutala Maria, Löydä luonto itsessäsi ja ole suomalainen! Ekopsykologia… ss. 284-299
Sydänmaanlakka Pentti, Älykäs itsensä johtaminen, Näkökulmia henkilökohtaiseen kasvuun, Talentum 2006
Taleb Nassiim Nicholas, Musta Joutsen: Erittäin epätodennäköisen vaikutus, suom. Kimmo Pietiläinen, Terra Cognita, 2007 ISBN 978-952-5697-04-9
Tammisalo Osmo, Ihmisluontoa etsimässä, Moraalin ja kulttuurin biologiaa, Terra Cognita , 2012
Tarasti Eero, Arvot ja merkit. Tampere 2004 ISBN 951-662-909-1
Toffler Alvin, Suuri käänne, suom. Heikki Eskelinen, Otava 1991
Tulevaisuudentutkimus, Perusteet ja sovellukset, toim. Matti Kamppinen-Osmo Kuusi-Sari Söderlund. SKS, 2002
Valdur Mikita, Lingvistiline mets, HM OÜ 2013 ISBN-13: 9789949512188, ISBN-10: 9949512182
Vartiainen Eliel, Isänmaallinen lukukirja, WSOY, 1957

Muut lähteet

https://www.ess.fi/teemat/ihmisetjailmiot/art2466083 poim.3.9.2019
Autto Janne slideplayer.fi/slide/11197392/

Semioottinen analyysi1 YMEN1332 Laadullisen tutkimuksen suuntaukset 21.9.2011
eDelfoi, www.edelfi.org ja www.edelfi.ning Delfoi-työpajat kevät-syksy 2019,
ohjaajat Hannu Linturi, Antti Kauppi, Jukka Tikkanen/Ryhmä Korpusmaisuus

Finnjävlar - Suomiperkeleet Ruotsissa -antologiaa
Finnlectura, https://finnlectura.fi/
Itä-Suomen yliopiston oikeustieteiden laitoksen kyselykierros 2018. https://www.edelphi.org/ekologinen-kompensaatio Delfoi-työpaja toteutettu 11.6.2018 -25.9.2018 välisenä aikana.
Kun kulttuurit tulevat tiskille-pdf-opas, Kainuun ELY-keskuksen opas kulttuurienväliseen osaamiseen asiakaspalvelussa
Kulttuurien välinen vuorovaikutus sosiaali- ja terveydenhuollon työyhteisöissä-esite
Pikku-idis/Näkee toisin ensin. 23.10.2016 http://www.pikku-idis.fi/kalevansolki/IsoHarka.html
Tampereen ja Itä-Suomen yliopistojen MULTI-TRAIN-hankkeen materiaalia. Tiivis läpikäynti kulttuurien välisestä vuorovaikutuksesta työpaikan kontekstissa.
Na Pietari vei Parashan, Valpas Vahvacon 10 vuotta. Juhlajulkaisu, toim. Marita Råman, 2012 https://vahvacon.fi/wp-content/uploads/Valpas-vahvacon_juhlajulkaisu-lopullinen-Taitto_06.pdf *inen hijabissa-lyhytvideo;*
https://peda.net/kol/foorumi/m/mkk/t2kk/ejs/teht%C3%A4vi%C3%A4
R-sana -kirja rasismista ja siihen puuttumisesta -pdf
Råman Marita, Myytti ja metodi, Korpusmaisuus keho ja kosmos, ISBN 978-952-69245-0-2 2019 pdf
Sanakirja.org www.sanakirja.org/search.php?id=118063&l2=17 poim. 22.8.2019
Sitra, Ekologinen kompensaatio www.sitra.fi/artikkelit/amerikkalaisia-ajatuksia-ilmastoviestinnasta-kerro-parempi-tarina/
Tammilehto Olli, Futura 4/2019
Tieteen päivät, www.tieteenpaivat.fi/fi/ohjelma-2019/torstai-10-1/rohkea-tutkija-paljastaa-katso-kuvat-tutkijat-kertovat-millaista-rohkeutta, poimittu 28.9.22019
Tieteessä tapahtuu, *https://www.tieteessatapahtuu.fi/*

Debattitekstit 20018

Raivio Kari, Utopioita ja uhkakuvia, Tieteessä tapahtuu 3-4/2008
Kuusi Osmo, Miten tulevaisuutta voi tutkia tieteellisesti? Tieteessä tapahtuu 5/2008
Raivio Kari, Kuusi takertuu pikkuseikkoihin, Tieteessä tapahtuu 6/2008

Tieteen termipankki. https://tieteentermipankki.fi/wiki/Termipankki:Etusivu
Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun yliopisto http://www.utu.fi/fi/yksikot/ffrc/Sivut/home.aspx
Työyhteisöjen Ymmärräks sää? -monikulttuurisuuskoulutusopas
TSL:n Ymmärräks sää? pdf-opas. Kulttuurista, suomalaisista, tavoista, ennakkoluuloista. Mukana myös harjoituksia koulutuksiin.
Varto Juha, Mircea Eliade ja myytin antama tila, verkko-osoite (Synnyt / Origins 1, 2007)2 wiki.aalto.fi/download/attachments/70792385/varto_eliade.pdf?version=1&modificationDate=1348581297000&api=v2, poimittu 6.6.2019
www.wikipedia

Opinnäytetyöt

Europaeus Mikko, Suomen kansan vanhat runot, Maailman laajin kansanrunojulkaisu, taustoja, ongelmia ja pienoiseimerkki runotutkimuksen mahdollisuuksista, II seminaarityö Anna-Leena Siikalan seminaarissa 25.3.1998, Helingin Yliopisto
Heikkilä Mia, "Olo oli kuin makkaralla nakin kuorissa" Diskrussianalyysi nuorten naisten kheopäiväkirjoista, pro gradu -tutkielme, 2004, Luokanopettajakoulutus, Lapin yliopisto
Kataisto Ruut, Puhekielen fraasit Augustinuksen Soliloquia-teoksessa, Pro gradu -työ, Romaanisten ja lkassiten kielten laitos Jyväskylän yliopisto, 1998
Kouvola Karoliina, Lokia etsimässä – Viisi teoriaa muinaisskandinaavisen lokin hahmosta, Pro gradu -tutkielma, Uskontotiede, Teologinen tiedekunta, 2011
Yrjänä Kaisaleena, Tulevaisuudentutkimus – Tiedettä, taidetta vai molempia? Kasvatustieteen kandidaattityö, Oulun yliopisto

TIETOHIPPU

Augustinuksen sanaparsia.

Jos tuota kysymystä haluat käsitellä tarkasti, on tarpeen tehdä toinen kirja.
Aliud ista questio volumen desiderat, si eam vis tractari diligenter.
=> **Kosmisen koostumus**

Edellä mainitut seikat vaativat yhteenvetoa.
Trahunt praecedentia conclusionem. => **Blogi Hatarasti luetut ja somekanavat**

Minulla ei ole mitään muuta, mitä sanoisin.
Nihil aliud habeo, quod dicam. => **Korpustrilogian II osa valmis.**

Riittää. Sat est. => **Tutkimustauon aika.**

AVANT-GARDE

Surrealismi ja katakreesi ovat avantgaristisia käsityksiä, joka on suoranaista sukua kombinatoriikan keinoihin. Matematiikassa kombinaatioilla tutkitaan tietyt ominaisuudet täyttävien joukkojen lukumääriä, ja jakaa alan enumeratiiviseen, matroidiseen ja ekstremaattiseen sekä algebralliseen. Tutkitaan joukon 1) alkioiden lukumäärää, 2) konstruointia ja analysointia, 3) optimaalinen kokoelmaa ja 4) mahdollisia laskennallisia rakenteita.

Avant-Gardessa pyritään tutkimaan yllättäviä ja outoja yhdistelmiä, joihin silti on muodostunut omanlaisensa säännöt. Esimerkiksi manuaali tulevaisuuden kofeiiniaddikteille. Kannattaa olla kuulolla mihin tulevaisuus etenee. Taiteen matemaatikot näkevät alla olevassa kuvassa a) koko joukon elementtejä, on kaksi korvaa, kaksi mukia tyhjänä ja täytenä, kaksi jalkaparia, yksi pöytä. Kuva on kombinoitu ja muokattu nettikuvista. Matroidisen tason tulkintana voisi olettaan jalkojen ja mukien kuuluvan kahvikissoille, mutta optimaaliseen tulkintaan viittaisi ihmiskorvien sijasta kissankorvat, hiirenkorvat, jos kuvassa olisi pullaa pullahiirille. Kuva on yllättävyyden kannalta optimaalinen, mahdollisina rakenteina 3D-skannauksessa ongelmallista voi olla jalkapohjat, ovatko ne täydet vai reiälliset, kun kyseessä on pöydänjalat ihmisvaluna. Vastaus rakenteeseen on mysteeri, muottiinko valettu vai muotilla, miten kiinnitetty?

Heikot signaalit usein nähdään ennen kuin niistä kuullaan tai puhutaan yleisesti.

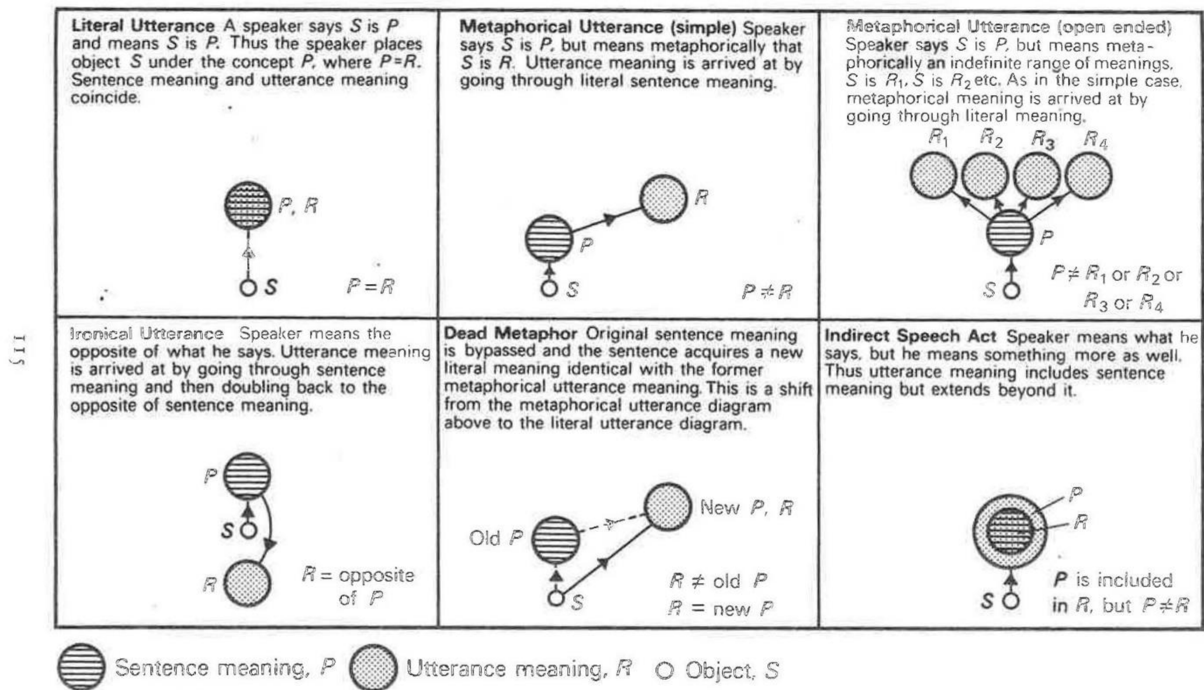

Fig. 2. A graphic comparison of the relations between sentence meaning and utterance meaning, where the sentence meaning is ”S” is ”P” and the utterance meaning is ”S” is ”R”, that is, where the speaker utters a sentence that means literally that the object S falls under the concept P, but where the speaker means by his utterance that the object S falls under the concept R. (John R. Searle)

Kuva 2. Graafinen vertailu lauseen merkityksen ja lausunnon merkityksen välisiin suhteisiin, joissa lauseen merkitys on ”S” on ”P” ja lausumamerkitys on ”S” on ”R”, ts. puhuja sanoo lauseen, jota tarkoittaa kirjaimellisesti, eli esine S kuuluu käsitteen P piiriin, mutta missä puhuja tarkoittaa lausunnollaan ässän kuuluvan käsitteeseen R.

Sanana utterance on suomenkieliselle vaikeatajuinen. Google-kääntäjä tarjoaa vaihtoehtona adjektiivia täydellinen. Sanalle Utterance ei löydy lainkaan suomennosta. Utter-hakusanana tuottaa sanakirjamääritelmiä seitsemäntoista, joista neljä on adjektiiveja ja loput verbejä. Vivahderaamit lausunnoille löytyvät sanoista sanoa, päästää, inahtaa, ilmaista, tuoda julki, houria, tuottaa, levittää, virkkaa, laskea liikkeelle, äännellä, virkkoa ja lausua. Adjektiivi-ilmaisuja ovat äärimmäinen, kertakaikkinen, täysi, täydellinen. Merkityserot ovat semanttisesti adjektiivien ja verbien välillä huomattavat, oikeastaan käsittämättömät laajuudessaan.

Silti meemiryppäiden perusyksiköksi ”utter” sopii, kalevalaisittain ilmiö, jossa jo tuon sanoiksi virkki. Utterance kääntyy sanoiksi lausunto, mielipidem lausuma, ilmaisu, puhekyky, ääntely, äännähdys, artikulaatio, ääntö, ilmaisutapa ja esitystapa. Suomeksi lausunnolla ja julkilausumalla on oma merkityksensä. (http://sanakirja.org, poim. 25102019) Parempaa termiä odotellessa meemien perusanastoon tulisi kuulua utter/utterance eli sanominen: sanoa sanottava/Ilmaista ilmaistava.

Esimerkki lausumastaML IV, eriote Kielastaja-blogista.
Vuorossa on Valdur Mikitan Västäräkki-akatemian muistioiden merkityslaji IV, jossa hän puhuu metsäläisyyden onnesta ja merkillisistä vakioista, puista haaveiden kohteena ja kaikesta siitä, mitä ei voi löytää, koska kohteella ei ole nimeä. Ote kohdistuu nyt perustettavassa Hiisiakatemiassa kohtaan muutostenhallinta eli translatiivi ja se miten instanssia kuin instanssia on johdettava ylhäältä käsin, jos johdetaan alhaalta käsin, siitä ei hyvä seuraa, vaikka mitä konsultit uskottelisivat. Miten työstä suorituu on suuressa määrin johdon ohjeiden aikaan saamista. Testerisanat puheena olevalle merkityskategorialle on sitoutumisen ja selvittämisen suhde, jossa sitoutuminen joko pysyttää sovitussa tai sitten niistä irrottaudutaan. Selvityksiä tehdään, ne voivat joko valaista tai hämätä, kuten niin monet raportit ja muistiot tekevätkin.

Hiisiakatemian perustajajäsen ja ylijohtaja on allekirjoittanut. Akatemian tarkoituksena on edistää erilaisen, muuttuvan ymmärtämistä ja oikeaoppisuudesta poisoppimista sekä muutoksensietokykyä. Muiksi Hiisiakatemian perustajajäseniksi on nimetty seuraavat nimet, ja kullakin jäsenellä on oma vastuualueensa periaatteella nomen est omen.

Myyttiset nimet: Itteminä, Käypänen, Poikenluoma
Kaksi-osaiset: Into-Unto, Veli-Veikko, Riski-Arvo
Perinteiset: Ukko, Harmo, Sisu
Lempinimet: Doku, Kurko, Löpinä.

Futurologinen sanasto
Tulevaisuustutkimuskorpuksen vierasperäiset yleisimmät sanat ja käsitteet:

3D-tulostus
algazel
algoritmit
Amor Fati
analogia
Andrei Nikolajevitshin sääntö
antiikki
apokalypsi
apoteoosi
argumentti
ASA analyysit
aspekti
asperger
assosiaatio
balansointi
biologia
biotieteet
bioyhteiskunta
brooklynin ranskalainen
byrokratia
Causal Layered Analysis
delfoi-menetelmä
demokratia
dialektinen
digitalisointi
dilemma
divergenssi
dynastia
ekopapisto
eksistentialismi
el desierto de los tártaros
elektroninen
emergenssi
emootio
empeirikos
emulaatio
energia
epilogi
epistemokraatti, epistemokratia
epistemologisten
epälineaarisuus
esikyberneettinen
estetiikka
evoluutioteoria
Excel-laskentataulukot
Exergia
Extremistan
fatum
filosofia
foneettiset säännöt
fortuna
fossiilinen
fraktaalisuus
futurekey
fuusioyhteiskunta
gaussilainen
Gaussin käyrä
geenitieto
geneettinen
generaattori
genesis
G-faktori
gladiaattori
globaali
GW – ennuste
HCA-malli
holistinen
hypernopeudet
ideologia
imperium
indiana jones koodi
induktiivinen
informaatio
infrastruktuuri
innovatiivisuus
intuitiivinen
isostaattinen
JFK:lla
joogafilosofia
kaaosteoria
kantasolu
kausaalisuus
kausaatio
kloonaus
kognitiivinen
kognitio
koherentti ekstrapoloitu volitio
kollaboraatio
konnektionismi
kontribuutio
konvergenssi
koordinaatio
kvadrantti
kvalia
kyborgisaatio
latrogenetiikka
liberalismi
Lingua franca
logiikka
Ludinen
ludinen harha hurjana
mandelbrotilainen
margarits ante porcus
Mediokristan
meditaatio
megatrendi
metataktiikka
mineraalit
moraalinen
motivaatio
motoriikka
mysteeri
nanoteknokoneet
nanouhat
narratiivi
negatiivinen
neurologia
nihilismi
ontologinen
operatiivinen
ost-strategies
paradigma
paradoksi
paralleelit
planetaarimallinnus
platon ja nörtti
PMC
potentiaali
prime motor
proletariaatti
prosessiajattelu
Quételet´n keskiarvohirviö
redundanssi
regressio
robotiikka
roolipeliskenaario
ruudukko-organisaatio
seneca ja stoalaisuus
SENS
sensaatiomainen
show
signaali
singulariteetti
skenaario
skeptikko
smaragdi
sogunit
sosiaalinen
spesialismi
spontaani
statistiikka
stoalaisuus
strateginen
stressi
suprajohteet
surrealistinen
symbolit
synteettinen biologia
systeemiajattelu
teesipiiri
teknologia
transistori
trendiajattelu
trinities
universaali
urbanisaatio
visio
XCR-1

Lihavoituna ne sanat, joita on jollain tavoin käsitelty tai sivuttu Futurolokisissa ennakkoluuloissa. Listaus toimii tarkistuslistana siitä, että olen omaperäisestä tutkimustyölistä huolimatta käsitellyt yleisiä tutumeemejä. Tutumeemillä tarkoita tulevaisuustutkimuksen meemejä, jonka perustermiksi ehdotan utteranssia puheteorian tarkoittamassa mielessä.

MERKITYSLAJIT TANGRAMINA JA BAGUANA

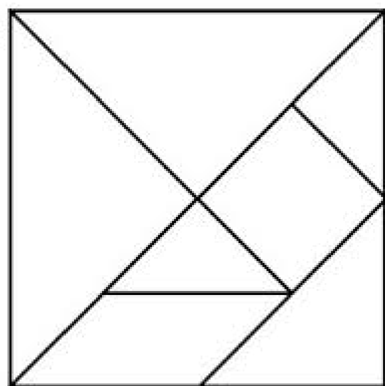
Viisioista merkityslajia voi mudostaa erilaisia kombinaatioita. Kokonaisuutena se on viitoke, siitä saa kolme meemikaavaa tasoina, runomatriisin yhdistettynä myteemijakoon.

Helpointa on valita joko tai, luvun 15 voi jakaa kahteen osaan 8+7 =15, jolloin perinteinen systeemi jakaa korpuksen kahdeksaan osaan, kun taas toinen kiinalaisperäinen menettely tangram perustuu seitsemään geometriseen kuvioon, josta kuviokokonaisuudet muodostuvat. Näin palikoiden muodostama muoto tavallaan modalisoi osiot automaattisesti, jos tahdotaan antaa kullekin palalle oma arvo tai arvotuspotentiaali vaikkapa chakravärien mukaan. Vaihtoehtoisesti kullekin palalle voi nimetä oman meemilajin, mutta kannattaa varoa symmetriaa, se on taitolaji, surrealismia.

Sanat ovat meemipaloja.

Bagua, 8-järjestelmä (4+4) kehällä

Tangram, 7-järjestelmä